

La zi

CE NE FACEM CU SCRISUL DE MÂNĂ?

Prin anii 1960, era în vogă un cântăreț italian, Gianni Morandi, care întrunea toate calitățile unui star: chip plăcut, voce admirabilă, joc de scenă natural. Un cântec al lui, devenit șlagăr, mi-a rămas în minte pentru că vorbea despre o materie de învățământ cu reputația de spaimă a școlarilor: limba latină, comunicată de titlu: „Ce mă fac/ne facem cu latina?” (*Che me ne faccio del latino?*). Obişnuiesc să le spun studenților filologi la primul curs din semestrul al doilea al anului I că nu cunosc programa de limba latină din învățământul italian, dar cred că aceasta nu e/nu era de speriat decât pentru un artist care avea mai multă nevoie de timp liber pentru antrenamente decât pentru studiu. Pe de altă parte, plângerea vine din partea unui urmaș al locuitorilor din Latium (parte a Italiei de acum), centrul civilizației romane, unde latina era la ea acasă...

Mi-am amintit de neliniștea actorului-cântăreț și de șlagărul lui în prima zi de școală, 9 sept., când s-a iscat în mass-media o discuție aprinsă în jurul (in)utilității scrisului de mână. Câtă vreme i se alocă o zi, 23 ianuarie, desemnată Ziua Internațională a Scrisului de Mână, arată că avem o problemă, chiar dacă țintele acesteia sunt pur formale: „a ne aminti frumusețea și unicitatea acestei forme de artă, numită caligrafie, dar și necesitatea folosirii semnăturii de mână”. Cineva a adus o veste îngrijorătoare: într-o anumită țară nordică s-a renunțat la scrisul de mână. „Bine, dar ce vor face peste niște ani actualii școlari care vor vedea într-un muzeu al literaturii manuscrise celebre și nu vor putea să le descifreze?” a replicat altcineva. „Doar nu e o altă limbă”, ar răspunde imediat alt vorbitor. Aici e nevoie de intervenția noastră, a pedagogilor, care nu ar cere altceva decât să se compare literele de tipar cu cele de mână din alfabetul latin. Prima dintre ele, a mic de tipar, nu seamănă cu perechea ei de mână: *a*. Aceasta dispune de altă configurație: este exclusiv bazată pe rotunjiri, în vreme ce a mic de tipar are două elemente/direcții și un sens – de la stânga la dreapta. Au sesizat aceasta cursanții veniți din țările arabe, căror le-am pus în paralel alfabetul latin, pentru a constata unele diferențe dintre fizionomia scrisului de mână și cea a literelor de tipar.

La Radio-România Cultural, în prima sâmbătă de la începerea școlii, am ascultat până la capăt (între orele 9 și 9,50) scenariul „Povestea alfabetului”, de Pușa Roth (apărut și în volum, la editura ieșeană Ars Longa), pus în „scenă” prima oară la Teatrul Național Radiofonic pentru Copii în iulie 2016. O înțeleaptă bunică (Adela Mărculescu) prezintă nepotului însetat de cunoaștere biografia fiecărei litere, apelând la ingenioase similitudini. Le-am notat pentru că sunt o pledoarie pentru atenția care ar trebui dată de învățător scrisului și, de ce nu, pentru a oferi acestuia variante de predare, adăugate la variantele proprii, desigur. Așadar: **A** este litera-printesă și „fata cu cingătoare”; sora geamănă, **Ă**, este „fetița cu pălăriuță”; „băiatul cu ochelari în spate” este **B**; un copil aplecat spre învățătură, ca un covrigel, este **C**; **D**, „dovlecel”,

împreună cu sora mai mare, A, a alcătuit cel mai important cuvânt din convorbirile noastre: DA; „fetița cu scăriță” este E, „o vocală ca și sora A”; „băiatul cu pieptene” este F, iar G este un „gândăcel / Cu gentuța după el”; H e „băiatul-leagăn”, I, „creionel” („Ionel-creionel”), iar Î, fratele geamăn al lui I, e un „morocănos” pentru că este obligat să poarte și vara căciulă; „băiatul cu baston sau cu șalvari”, jucăuș, este desigur J, iar K, „un soldățel în pas de defilare” („cântarul familiei”, cu aluzie la kilogram); „băiatul-scăunel” este L, M este un „merișor”, iar N un „norișor” (cu trimitere la inițială, rămânând ca învățătorul să găsească o asociere cu realitatea); O, „oușorul”, este „băiatul (citiți *fetița*) care se rostogolea tot timpul”, P e „băiețelul cu umbrelă”, pe când R e are pe lângă umbrelă, un baston; S, „băiatul săritor”, se mlădiază pentru a deveni acrobat (sau gimnast), în vreme ce Ș, fratele geamăn, este „șerpișorul cu clopoțel”; „frații și surorile alfabetului nu se spărau niciodată și formau cuvinte importante” precum ȘI; T e băiatul „lat în umeri” („băiatul-titan”), pentru ca Ț să fie un „Țopăilă”; „băiețelul (a se citi *fetița*) cu tuburi” e U, o „literă cu brațe”, mai precis „a cincea vocală”; un „triunghi ascuțit fără o latură” e V, iar W e un „copil adoptat dintr-o familie străină”; „sportivul răsfățat” este X, urmat de „litera-piruetă” Y; șirul se încheie cu Z, „soldat curajos”, „băiatul cu zurgălăi”. Lecția de recunoaștere a literelor, ne atenționează Pușa Roth, trebuie însoțită de lecția răbdării atât pentru școlar, cât și pentru învățător.

Dar scrisul, în cursivitatea lui? Am considerat că e bine să atrag atenția unei studente care se pregătea să devină educatoare/învățătoare că nu trebuie caligrafiate oricum literele care au trăsături comune: a/o, m/n, u/n etc. „Așa le scriu eu”, mi-a răspuns cu drept absolut asupra producțiilor proprii. „Da, numai că nu ați scris doar pentru dv., ci mai ales pentru ceilalți. Scrisul este un act social, destinat fiind cel din fața noastră sau cel aflat la distanță în spațiu ori timp (peste ani altcineva va fi receptorul).

La Radio-România Actualități, în aceeași zi, 9 sept., am ascultat *vorba bună* a lui Remus Rădulescu despre un școlar, Andrei, care în prima zi din clasa I a desenat o mână, în vreme ce colegii s-au întrecut în peisaje. Răspunsurile acestora la întrebarea învățătoarei despre apartenența acestei părți a corpului au fost de la sensuri comune („E mâna unui țăran care cultivă pământul pentru ca noi să mâncăm cartofi prăjiți”), la cele spirituale („E mâna lui Dumnezeu”) și de aici la unele abstracte: „E cel mai mare ajutor al omului”. Andrei a răspuns: „E mâna dumneavoastră, doamnă învățătoare. Cu ea ne veți învăța totul”.

E mai mult decât o parabolă. Dacă semnătura este cu adevărat un gest personal (alegem liniile și contururile care ne dau individualitate), scrisul ca mijloc de comunicare se adresează cuiva alt. Ideea de alteritate este tot mai prezentă în viața noastră.

Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri”
din Bacă

PARTENERIATUL FAMILIE-ȘCOALĂ - GARANȚIA SUCCESULUI ȘCOLAR

*Profesor pentru învățământul primar Paula-Maria Rădulescu
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău*

Succesul școlar depinde de relația familiei cu copiii și cu școala. Când acești trei factori conlucrează, rezultatul este imediat și de durată.

Relația familie – școală este un subiect des abordat în literatura de specialitate și supus atenției întregii societăți, mai ales pe fondul schimbărilor sociale din ultimii ani. Integrarea în Uniunea Europeană a atras după sine o serie de schimbări, inclusiv în domeniul învățământului. Una dintre aceste schimbări se referă la relația familie - școală. Dacă până nu de mult acest parteneriat a fost dezvoltat unilateral, fiind de multe ori considerat „responsabilitatea școlii”, acest lucru începe să se schimbe. O educație de calitate se realizează atunci când la procesul de formare a elevilor participă în mod armonios toți factorii educaționali. Relația de colaborare cu familia este una dintre condițiile esențiale care asigură succesul școlar. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. (Agabrian,2006)

Cercetările arată faptul că dacă există mai multe oportunități ca oamenii să se implice, succesul participării va fi mai mare. (Claff, 2007)

Implicarea informală poate însemna:

- părintele vine la școală să discute despre progresul copilului său;
- părintele participă la o activitate organizată de școală, cum ar fi o serbare;
- părintele acționează ca voluntar la clasă;
- părintele participă ca voluntar la organizarea unui eveniment din viața școlii;

Implicarea formală înseamnă:

- părintele participă la activitățile unui grup de lucru din școală sau ale unui comitet, la nivelul căruia se iau decizii care privesc școala;

- părintele este membru al Consiliului părinților sau al Consiliului de administrație;
- părintele participă la un proiect sau este membru al unui grup de lucru din școală;

Cele mai eficiente și mai la îndemână modalități de concretizare a colaborării cu familia s-au dovedit a

fi următoarele:

- ședințele cu părinții oferă ocazia de a interacționa, de a discuta și a se pune de acord asupra programului, asupra progreselor copiilor, de a iniția schimbări în derularea unor programe;

- lectoratele pe teme propuse de cadrele didactice sau sugerate de părinți, cu scopul unei mai bune informări asupra problemelor ce vizează evoluția cognitivă și emoțională a copiilor;

- consultațiile individuale oferă posibilitatea informării personale asupra unor probleme comportamentale ale copilului, a analizei cauzelor ce au generat aceste manifestări, a inițierii unor măsuri educative a căror eficiență este dată de consecvența aplicării acestora;

- vizite, plimbări, excursii, drumeții: părinții se implică în organizarea acestor activități, participă la sponsorizarea acestora, după caz, se implică pentru siguranța copiilor și trăiesc, alături de ei, emoții pozitive;

- sărbătorirea zilelor de naștere ale copiilor este un bun prilej de exersare a unor deprinderi de comportare civilizată, dar și de a genera puternice trăiri emoționale legate de prezența invitaților sărbătoritului la manifestările specifice evenimentului;

- serbările dedicate unor evenimente cu semnificație afectivă pentru copii reprezintă o modalitate

eficientă prin intermediul căreia părinții pot să împărtășească cu copiii lor emoțiile unei manifestări cu puternică încărcătură afectivă.

Este important ca sprijinul acordat părinților să fie individualizat, modalitatea de ajutorare fiind selectată

în funcție de problemele cu care se confruntă copilul sau familia. Atât părinții cât și cadrele didactice beneficiază de avantajele unei astfel de colaborări. Binefacerile sunt numeroase, începând cu o mai bună cunoaștere reciprocă și depășirea stereotipurilor și continuând cu identificarea unor interese comune în beneficiul copiilor. În sfârșit, colaborarea este benefică și pentru școală, părinții aducând deseori resurse suplimentare ce pot susține rolul educativ al școlii, dar oferă și un cadru pentru o continuă reevaluare. De pe urma parteneriatelor familie – școală au de câștigat atât părinții, cât și cadrele didactice, dar mai ales copiii. (Joița, 2003)

a. avantajele copiilor:

- copiii simt dragostea și apropierea părinților nu numai prin atenția și bunăvoința care li se oferă acasă, ci și prin interesul pe care aceștia îl au față de activitățile desfășurate la școală;

- copiii sunt mai siguri pe ei, sentimentul de siguranță fiindu-le absolut necesar pentru dobândirea echilibrului interior și dezvoltarea armonioasă a personalității;

- copiii trăiesc mândria de a-și vedea părinții alături în momente importante pentru ei;

b. avantajele familiei:

- părinții au șansa de a deveni participanți la educație prin implicarea afectivă și efectivă, prin emoțiile trăite alături de copiii lor;

- părinții au prilejul de a sta foarte aproape de copii, de a-i înțelege mai bine, au posibilitatea să-i observe, să vadă cum se comportă aceștia în colectiv;

- părinții se cunosc mai bine între ei și pot colabora mai ușor atunci când sunt solicitați sau se ivește o problemă;

c. avantajele școlii:

- apropiindu-ne de părinți, colaborând cu ei, putem cunoaște relațiile părinte-copil;

- cunoscând situația și posibilitățile financiare ale școlii, părinții pot contribui financiar la realizarea unor activități;

- participând activ la viața școlii, părinții vor conștientiza că ea desfășoară un proces instructiv – educativ bine fundamentat și organizat.

Indiferent de statutul economic, etnic sau cultural al familiei, implicarea părinților în educația copiilor conduce la îmbunătățirea performanțelor școlare și a prezenței la cursuri, precum și la reducerea ratei abandonului școlar și a delinvenței. Părinții și familia au un impact puternic asupra educației tinerilor. Copiii ai căror părinți le ascultă problemele, îi sprijină în efectuarea temelor, se implică, transformând experiențele de zi cu zi ale copilului în

oportunități de învățare, sau îi îndrumă cu ajutorul materialelor și instrucțiunilor oferite de dascăli, obțin rezultate școlare impresionante.

Implicarea părinților în educația copiilor lor și asistarea acestora în îndeplinirea sarcinilor școlare contribuie la diminuarea efectelor sărăciei și absenței educației formale. Existența unui mediu familial suportiv, cu așteptări înalte în ceea ce privește succesul școlar al copilului, se corelează sistematic cu performanțe ridicate la învățătură.

Bibliografie:

- Agabrian, M., Școala, familia, comunitatea, Institutul European, Iași, 2006;
- Claff, G., Parteneriatul școală - familie-comunitate : ghid pentru cadrele didactice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007;
- Joița, E., Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, 2003.

ROLUL MIJLOACELOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT LA CLASELE PRIMARE

*Profesor pentru învățământul primar Maria Botezatu
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Mijloacele de învățământ sunt esențiale în procesul educațional, având un impact major asupra calității și eficienței actului didactic. În clasele primare, acestea joacă un rol crucial în facilitarea învățării și în dezvoltarea competențelor de bază ale elevilor. Acest referat explorează importanța mijloacelor de învățământ în clasele primare, prezentând tipurile principale de mijloace și modul în care acestea contribuie la formarea și dezvoltarea elevilor.

Mijloacele de învățământ pot fi clasificate în mai multe categorii, fiecare având roluri și beneficii specifice în procesul educațional. Printre acestea se numără:

1. Mijloacele vizuale

Mijloacele vizuale includ imagini, diagrame, hărți, postere și materiale video. Acestea sunt utilizate pentru a ilustra și clarifica concepte abstracte, facilitând înțelegerea și memorarea informațiilor. De exemplu, hărțile geografice ajută elevii să înțeleagă relațiile spațiale și să localizeze diferite regiuni, în timp ce diagramele științifice explică procese complexe într-un mod accesibil.

2. Mijloacele auditive

Mijloacele auditive, cum ar fi înregistrările audio și poveștile narate, sunt utile pentru dezvoltarea abilităților de ascultare și pentru înțelegerea limbajului. Acestea pot fi utilizate în predarea limbilor străine, în orele de literatură sau în cadrul activităților de ascultare activă. Prin expunerea la diferite tipuri de texte și stiluri de vorbire, elevii își îmbunătățesc pronunția, vocabularul și capacitatea de a înțelege și interpreta mesaje auditive.

3. Mijloacele tactile și manipulabile

Aceste mijloace includ obiecte fizice, modele, jocuri educative și materiale didactice manipulabile, cum ar fi cuburile, formele geometrice și puzzle-urile. Acestea sunt deosebit de utile în învățarea prin descoperire și în dezvoltarea abilităților motorii fine. Prin manipularea obiectelor, elevii își dezvoltă gândirea logică, capacitatea de rezolvare a problemelor și înțelegerea conceptelor abstracte.

4. Mijloacele digitale

Tehnologia digitală a revoluționat educația, oferind mijloace moderne și interactive de învățare. Tabletele, computerele, tablele interactive și platformele online sunt utilizate pentru a crea lecții dinamice și captivante. Aceste mijloace permit accesul la resurse educaționale variate, facilitând învățarea personalizată și colaborativă. De exemplu, platformele online pot oferi exerciții interactive și jocuri educative care să ajute elevii să exerseze și să consolideze cunoștințele dobândite.

Utilizarea mijloacelor de învățământ în clasele primare aduce numeroase beneficii, contribuind la îmbunătățirea procesului de învățare și la dezvoltarea competențelor esențiale ale elevilor. Printre principalele beneficii se numără:

- Facilitarea înțelegerii și reținerii informațiilor: Mijloacele vizuale și interactive ajută elevii să înțeleagă

mai bine conceptele predate și să rețină informațiile pe termen lung. Imaginile, diagramele și materialele video transformă informațiile abstracte în reprezentări concrete și accesibile, facilitând procesul de învățare. De exemplu, utilizarea diagramelor Venn în predarea matematicii ajută la înțelegerea relațiilor dintre seturi și la vizualizarea conceptelor de intersecție și reuniune.

- Stimularea interesului și a motivației pentru învățare: Mijloacele de învățământ atractive și variate pot

stimula interesul și motivația elevilor pentru învățare. Activitățile interactive, jocurile educative și resursele digitale transformă lecțiile într-o experiență plăcută și captivantă, încurajând participarea activă a elevilor. De exemplu, jocurile de rol și simulările interactive permit elevilor să învețe prin experiență, dezvoltându-și abilitățile de colaborare și rezolvare a problemelor.

- Dezvoltarea abilităților cognitive și motorii: Mijloacele tactile și manipulabile contribuie la dezvoltarea

abilităților cognitive și motorii ale elevilor. Prin manipularea obiectelor și realizarea de activități practice, elevii își dezvoltă gândirea critică, creativitatea și coordonarea manuală. De exemplu, utilizarea cuburilor și a formelor geometrice în predarea geometriei ajută elevii să înțeleagă conceptele spațiale și să dezvolte abilități de vizualizare și construcție.

- Facilitarea învățării personalizate: Mijloacele digitale permit personalizarea învățării în funcție de

nevoile și ritmul fiecărui elev. Platformele online și aplicațiile educative oferă exerciții și resurse adaptate nivelului de pregătire al elevilor, facilitând progresul individual. De exemplu, aplicațiile de învățare a limbilor străine oferă exerciții interactive și feedback instantaneu, permițând elevilor să exerseze și să își îmbunătățească competențele lingvistice într-un mod personalizat.

Profesorul joacă un rol esențial în selectarea și utilizarea eficientă a mijloacelor de învățământ. Pentru a valorifica la maximum potențialul acestor mijloace, profesorul trebuie să:

- Selecteze mijloacele adecvate: Profesorul trebuie să aleagă mijloacele de învățământ care se potrivesc

cel mai bine obiectivelor lecției și nevoilor elevilor. Aceasta implică cunoașterea diferitelor tipuri de mijloace și a modului în care acestea pot fi integrate în activitățile didactice.

- Integreze mijloacele în planificarea lecțiilor: Profesorul trebuie să planifice utilizarea mijloacelor de

învățământ în cadrul lecțiilor, asigurându-se că acestea sunt utilizate în mod coerent și relevant pentru atingerea obiectivelor educaționale.

- Oferă instruire și suport: Profesorul trebuie să ofere elevilor instrucțiuni clare și suport în utilizarea

mijloacelor de învățământ, asigurându-se că aceștia înțeleg cum să le utilizeze eficient și să beneficieze de avantajele acestora.

- Evalueze eficiența: Profesorul trebuie să evalueze constant eficiența mijloacelor de învățământ utilizate

și să facă ajustări în funcție de feedback-ul și progresul elevilor. Aceasta implică monitorizarea activităților elevilor și analizarea rezultatelor obținute.

Mijloacele de învățământ joacă un rol crucial în procesul educațional din clasele primare, contribuind la îmbunătățirea înțelegerii, reținerii și aplicării cunoștințelor. Prin utilizarea mijloacelor vizuale, auditive, tactile și digitale, profesorii pot crea un mediu de învățare stimulat și captivant, care să răspundă nevoilor diverse ale elevilor. Rolul profesorului este esențial în selectarea, integrarea și evaluarea acestor mijloace, asigurându-se că acestea contribuie la atingerea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor esențiale ale elevilor.

Bibliografie:

1. Ionescu, M., & Radu, I. (2001), „Didactica modernă”, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
2. Cerghit, I. (2006), „Metode de învățământ”, Editura Polirom, Iași;
3. Cucos, C. (2006), „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, Editura Polirom, Iași;
4. Pânișoară, I.-O. (2009), „Motivația pentru învățare”, Editura Polirom, Iași.

INTEGRAREA CADRULUI DIDACTIC DEBUTANT ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

*Profesor pentru învățământul primar Alina-Cecilia Pintilie
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău*

„O școală în care profesorul nu învață și el este o absurditate.”
(Constantin Noica)

Relația mentor-profesor debutant este definită în multe moduri. Mentorul poate fi pentru cadrul didactic debutant: profesor, resursă, dar și colaborator.

În rolul de „profesor al altui profesor” va păstra confidențialitatea asupra tuturor aspectelor discutate cu stagiarul și îi va oferi feedback realist, dar cu o notă optimistă.

Ca resursă, mentorul reprezintă un izvor de inspirație pentru stagiari. Va oferi ceea ce consideră că îi este necesar acestuia, ținând cont de experiența la catedră, precum și de aptitudinile personale.

Mentorul este și colaborator al debutantului. Acceptă că nu le știe pe toate, în sensul că are ce învăța de la un stagiari. Poate avea acces la anumite metode actuale pe care nu și le-a însușit încă.

Profesorul mentor este, întâi de toate, un profesionist, altruist, onest, responsabil. Oferă sprijin cadrului didactic debutant, conștient fiind de limitele proprii, dar deschis la minte și la suflet, astfel încât să faciliteze integrarea acestuia în instituția de învățământ.

Competențele de specialitate, didactice și metodice reprezintă o componentă de bază a calităților profesorului mentor. Acesta proiectează logic conținuturile disciplinei predate, conform documentelor curriculare. Urmărește elaborarea corectă a proiectelor didactice de către stagiar și îl îndrumă în îmbunătățirea tehnicilor de predare-învățare-evaluare.

Competența psihosocială a mentorului reprezintă cheia reușitei integrării stagiului în instituția de învățământ. Această competență cuprinde, printre multe altele, totalitatea aptitudinilor de comunicare, precum și a valorilor cadrului didactic mentor: comunicare eficientă, clară, concisă, onestitate, empatie, disponibilitatea de a împărtăși din experiența sa, spirit de inițiativă, descoperirea soluțiilor la diversele probleme apărute pe parcursul activităților de mentorat, acceptarea diversității de opinii.

Profesorul mentor îi oferă stagiului:

- *sprijin informațional*, prezentându-i noțiunile din domeniu într-o manieră accesibilă, cu accent pe partea practic-aplicativă;

- *sprijin instrumental*, ajutându-l să selecteze resursele educaționale adecvate tipurilor de lecții;

- *sprijin emotional*, dovedind înțelegere față de nevoile profesorului debutant pentru ca acesta să își consolideze încrederea în forțele proprii.

Un cadru didactic aspirant are nevoie să dețină anumite competențe dezirabile și anume:

- *cunoașterea materiei și a pedagogiei* – care presupune măiestria de a ști să transfere cunoștințele academice în cunoștințe pedagogice;

- *competențe în ceea ce privește evaluarea*, ca etapă/moment/subproces cu valoare transversală (există o ciclicitate în procesul de predare-învățare-evaluare, cu prezența evaluării aproape constantă);

- *competența de a lucra în echipă* prin asumarea rolurilor (ceea ce conduce la integrare/adaptare).

CHESTIONAR DE IDENTIFICARE A NEVOILOR PROFESIONALE ALE CADRULUI DIDACTIC DEBUTANT

1. Alegeți documentele curriculare cărora nu le-ați descifrat încă anumite „secrete”:
 - a) planul de învățământ;
 - b) programa școlară;
 - c) planificările anuale;
 - d) altele:.....
2. Până acum, ați realizat curriculum la decizia școlii?
 - a) Da;
 - b) Nu.
3. Ați elaborat un plan remedial?
 - a) Da;
 - b) Nu.

4. În ce măsură vă este cunoscut modul în care se realizează un curriculum adaptat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale?
- deloc;
 - în mică măsură.
 - În mare măsură.
5. Ați completat o fișă psihopedagogică?
- Da;
 - Nu.
6. Precizați ce doriți să lămuriți în legătură cu respectarea procedurilor operaționale realizate în școală:.....
7. Menționați ce dificultăți întâmpinați în cadrul comisiilor din școală:.....
8. Comunicați ce credeți că vă este mai puțin clar în realizarea programelor și proiectelor extracurriculare.....
9. Alegeți care este modalitatea prin care ați dori să comunicăm:
- pe baza unui orar prestabilit, fără ajustări;
 - pe baza unui program flexibil de sprijin.
10. Precizați dacă ați întâmpinat dificultăți în completarea catalogului electronic:
- Da;
 - Nu.

Bibliografie:

Lazăr, E., Leahu, G., *Mentoratul în educației. Context facilitator și modalitate de sprijin pentru cariera didactică*, Editura Universitară, București, 2020.
<https://lege5.ro/Gratuit/gi3denrxga/competente-si-responsabilitati-specifice-ale-profesorilor-mentori-metodologie?dp=gu3tcnrvgi3tc>.

PROIECTUL TRANSDISCIPLINAR – O NECESITATE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE AZI

*Profesor pentru învățământul primar Carmen-Paula Andrei
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

„Cel mai puternic argument pentru integrarea disciplinelor este însuși faptul că viața nu este împărțită pe discipline”.

(J. Moffet)

În noul context al existenței umanității, globalizarea este un fenomen contemporan care s-a conturat atât pe plan socio-economic, geo-politic dar și educațional. Dinamica mediului economic, schimbările de pe piața muncii și avansul tehnologic implică schimbări în profilul uman cerut de noua societate a învățării. Un învățământ în care accentul se pune pe informare

și nu pe formare și care creează ierarhii trebuie înlocuit cu unul care să asigure formarea de competențe și de oameni capabili **să învețe pe tot parcursul vieții**. În ultimele decenii, cercetarea psiho- pedagogică a sugerat tot mai multe căi și strategii de ameliorare a procesului instructiv-educativ cu intenția de a veni în sprijinul practicienilor.

Astfel, își croiește drum o nouă didactică, a **metodelor activ-participative**, în care elevul este subiect al cunoașterii și al acțiunii. Procesul didactic își mută accentul de la *ce facem?* la *cum facem?*, vizând formarea unui om capabil să se adapteze la provocările viitorului printr-o formare continuă. Această abordare a învățării aduce o nouă viziune asupra lumii, depășind rețeta disciplinară și presupune:

- o educație centrată pe nevoile elevului;
- stimularea și valorificarea inteligențelor specifice;
- o învățare centrată pe competențe, atitudini, valori;
- strategii moderne de învățare și evaluare, mai eficiente, care reușesc să creeze legătura între știință și practică;
- colaborarea în echipă, comunicare eficientă, responsabilitate, gândire complexă și critică;
- elevul participă activ la propria formare;
- o puternică flexibilizare a timpului de lucru, de la oră și lecție la proiecte și blocuri de timp.

Nivelurile integrării curriculare se referă la: **monodisciplinaritate, multidisciplinaritate (pluridisciplinaritate), interdisciplinaritate și transdisciplinaritate.**

Transdisciplinaritatea

Termenul **transdisciplinaritate** a apărut acum trei decenii la trei cercetători: J. Piaget, Edgar Morin și Eric Jantsch și exprima „necesitatea depășirii limitelor disciplinelor”. Nicolescu Basarab, academician român a dezvoltat această idee elaborând o nouă teorie care acum devine practică. Ideea susține stabilirea unor legături între „fapte, oameni ,culturi, religii, discipline, tot ceea ce unește, ceea ce traversează diverse zone ale domeniului cunoașterii și ceea ce este dincolo de toate domeniile cunoașterii”.

Pași în proiectarea transdisciplinară:

1. **identificarea/selectarea temei,**
2. **realizarea unei imagini globale asupra temei,**
3. **definirea obiectivelor,**
4. **planificarea timpului,**
5. **colectarea resurselor necesare,**
6. **planificarea și desfășurarea activității,**
7. **evaluarea finală a temei.**

Proiectele pornesc de la teme de interes comun stabilite de membrii grupului în baza unei colaborări cu dascălul și presupun un **demers integrat** în care fiecare poate contribui și experimenta succesul pentru că:

- elevii sunt puși în situații reale de viață, de practică, sporind astfel motivația pentru învățare;
- oferă oportunități de abordare interdisciplinară a problemei;
- facilitează munca în echipă și învățarea prin cooperare;
- dezvoltă capacitățile de investigare și sistematizare a cunoștințelor;

- stimulează autonomia, responsabilitatea, perseverența, creativitatea, cooperarea;
- facilitează utilizarea unor metode active de învățare și a metodelor alternative de evaluare;
- oferă fiecărui elev posibilitatea de a se implica și de a contribui la realizarea activităților și a produsului final;
- din punct de vedere prognostic dezvăluie posibile aptitudini organizatorice, manageriale, științifice și tehnice;
- dascălul, prezent mereu din umbră, îndrumă pas cu pas demersul didactic, cooperează cu elevii și nu se
- substituie activității acestora. Lui îi revine rolul de consultant sau de for de avizare și sancționare a rezultatelor parțiale și finale. Există diferențe semnificative între învățarea în modelul tradițional, disciplinar și cea bazată pe proiecte (L. Ciolan, 2008):

Instruirea sistematică	Învățarea bazată pe proiect
Accentul cade pe <i>achiziția</i> de cunoștințe, priceperi, deprinderi.	Accentul cade pe <i>aplicarea</i> în practică a cunoștințelor și deprinderilor.
Dascălul <i>dirijează</i> activitățile elevilor.	Dacălul <i>coordonează/ghidează</i> activitățile elevilor.
Elevii urmează instrucțiuni.	Elevii <i>aleg</i> metode de învățare
Motivația este extrinsecă: elevul învață pentru <i>că trebuie</i> .	Motivația este intrinsecă: elevul învață pentru <i>că îi place și e interesant</i> .
Profesorul încearcă mai mult <i>să remedieze</i> lipsurile pe care le au elevii.	Profesorul încearcă <i>să construiască</i> folosind ceea ce știe elevii.
Elevii sunt prea dependenți de profesor.	Elevii sunt implicați și responsabili în propria învățare.

Activitățile transdisciplinare îi ajută să se cunoască și să se autoevalueze, să comunice eficient, să colaboreze pentru a elabora soluții. Ele oferă și cadrul adecvat pentru valorificarea inteligenței dominante a fiecărui copil. Se promovează cooperarea, copiii sunt încurajați să-și stabilească roluri în grup, să lucreze pe rând la ceea ce simt că se pricep, să împartă materiale, să se asculte reciproc, să-și împărtășească opinii și să se ajute unii pe alții.

Transdisciplinaritatea poate fi o șansă a învățământului românesc, care să aducă deschidere către un curriculum integrat. Există mulți dascăli pasionați de munca lor care doresc să aducă un suflu nou în învățământul românesc. La clasele primare, datorită faptului că majoritatea disciplinelor se predau de către un singur cadru didactic realizarea unei învățări integrate se poate face mai ușor. Învățătorul, cu puțină creativitate și măiestrie pedagogică poate să regândească modul de predare și să orienteze activitatea de învățare din perspectiva integrativă. El are permanent grijă ca faptele, atitudinile și vorbele lui să găsească ecou în mintea și în sufletul elevilor săi.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, „Metode de învățământ”, 2006, Polirom, Iași, pag. 255;
2. Ciolan, Lucian, „Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, 2008, Polirom, Iași
3. Cucuș, Constantin, „Pedagogie”, 2002, Polirom, Iași, pag.124;
4. D'Hainault, Luis , „Programe de învățământ și educație permanentă”, 1981, E.D.P.,București;
5. Ilica, Anton, „O pedagogie modernă”, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2008, Arad;
6. Nicolescu, Basarab, Transdisciplinaritatea. Manifest”, 1999, Polirom , Iași.

O EDUCAȚIE EFICIENTĂ, ȘCOALA ȘI FAMILIA ÎN DIALOG

*Profesor pentru învățământul primar Mihaela DUȚĂ
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Motto: „Educațiunea mărește inima și micșorează patimile, ne obișnuiește a vedea și a găsi mulțumirea noastră în fapte bune, ne formează gustul și ne învață a admira și a iubi binele și frumosul.” (Ion Ghica, *Opere*)

Școala are un rol foarte important în educația copiilor, alături de familie, dar și de întreaga societate, deoarece educația permanentă presupune o învățare pe tot parcursul vieții. Școala și familia sunt cei doi factori importanți, cei doi piloni de rezistență ai educației, iar între aceștia și mediul extrașcolar sau extrafamilial pendulează copilul, obiect și subiect al educației.

Odată copilul ajuns la vârsta preșcolară, familia împarte într-o bună măsură sarcina educării lui cu dascălii și pedagogii din școală; cei din urmă vor fi chemați să șlefuiască ceea ce a realizat familia, să completeze lacunele din procesul instructiv-educativ care au scăpat până la această vârstă și să-l ajute pe copil în înțelegerea și lămurirea unor probleme. După șase ani, educația copilului este preluată în mare măsură de școală. Dacă familia este nucleul societății, școala este societatea însăși redusă la o scară de proporții adecvată vârstei elevului. O bună colaborare între școală și familie este posibilă numai atunci când familia înțelege bine menirea școlii, aceea de a fi „principal izvor de cultură și factor de civilizație”, iar școala vede în familie un aliat, un colaborator sincer, permanent și direct interesat în întregul proces instructiv-educativ.

Colaborarea școlii cu familiile elevilor se poate realiza la nivelul conducerii, al diriginților și al profesorilor (învățătorilor). Cea mai frecventă și mai indicată este păstrarea legăturii dintre școală și familie la nivelul diriginților, deoarece aceștia cunosc mai bine particularitățile individuale ale elevilor, condițiile lor de viață, prietenii, mediul familial și social în care trăiesc, capacitatea lor intelectuală, randamentul la învățătură, aptitudinile acestora etc.

Diriginții colaborează direct cu părinții elevilor, indirect prin bunici sau rude apropiate sau prin intermediul comitetelor de părinți ale claselor. Tot diriginții stabilesc contactele între părinți și profesori. La nivelul conducerii, se realizează colaborarea mijlocit prin diriginți și comitetele de părinți și nemijlocit atunci când rezolvarea unor situații depășește atribuțiile diriginților sau ale profesorilor.

Colaborarea dintre școală și familie trebuie să se realizeze în toate aspectele concrete ale procesului instructiv-educativ: învățatură, frecvență, comportament, ținută. Această colaborare presupune nu numai o informare reciprocă cu privire la tot ceea ce ține de orientarea copilului, ci și înarmarea părinților cu toate problemele pe care le comportă această acțiune. Școala colaborează cu familia în domeniul învățării elevului, în domeniul comportamentului, în domeniul dezvoltării lui fizice și intelectuale, morale și estetice, în domeniul deprinderilor și priceperilor de muncă, igienico-sanitare, în domeniul activităților libere, angajării copilului în diferite domenii de activitate în afară de școală. La ședințele cu părinții, se vorbește pe larg despre modul în care aceștia își pot ajuta copiii la învățarea lecțiilor, dar mai ales în controlul temelor de acasă. Totodată părinții trebuie să cunoască dacă copilul lor are o comportare corectă față de profesori/învățătoare și de colegii de clasă, dacă purtarea lui pe stradă și în alte locuri este una corespunzătoare.

Sub orice formă s-ar manifesta elevul, școala și familia trebuie să acționeze la unison, fără compromisuri și abandonări în fața greutăților întâmpinate. Alături de școală, familia reprezintă un principal instrument de reglare a legăturilor copilului cu mediul, ea urmând să contribuie la formarea atât a sociabilității, a sentimentului solidarității sociale, în vederea unei corespunzătoare integrări în profesiune și în viața socială a țării, cât și a unei personalități puternic conturate, capabilă să înfrunte viața, să răspundă intereselor societății.

Fiecare copil este unic, este o minune irepetabilă și ar fi păcat ca prin acțiunea noastră să uniformizăm aceste individualități. Personalitatea micului școlar este în formare deoarece este rezultatul unei evoluții lungi, care are loc în primul rând în condițiile interacțiunii cu mediul social.

Pentru a ști să se conducă în viață, copilul trebuie să fi fost pus în situația de a judeca limpede și cu pătrundere situațiile exterioare, de a decide singur, de a-și dezvolta capacitatea de cunoaștere corectă a propriei persoane. În caz de eșec în activitatea școlară nu trebuie să se recurgă la sancțiune, ci se impune să-i formăm elevului obișnuința unei aprecieri și interpretări adecvate a cauzelor eșecului înregistrat. Educarea spiritului de independență al copilului, a perseverenței și originalității în cadrul muncii de învățare trebuie să reprezinte sarcini fundamentale ale activității educative familiale.

Filosoful Immanuel Kant, urmărind un proiect de emancipare a condiției umane, scria: „Părinții care au primit ei înșiși o educație sunt deja niște modele după care se îndreaptă copiii. Dar pentru a-i face pe aceștia mai buni, este necesar să facem din pedagogie un studiu; altfel nu este nimic de sperat de la dânsa, iar educația este încredințată unor oameni cu pregătire rea”. Din perspectiva istorică, educația părinților, ca și educația (poporului) în general, apare necesară, atât pentru creșterea și educarea copiilor, cât și ca o cale de emancipare spirituală și socială, ca un vector al democratizării educației și societății.

În ceea ce privește relația școală-familie se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc. Se cunosc următoarele forme mai importante de organizare a educației părinților și a colaborării școală-familie: asociații ale părinților și profesorilor, care au o largă libertate de inițiativă, consilii de administrație școlară cu rol informațional, consultativ și decizional, comitete de părinți pe clase și școli, fără rol decizional, care sprijină școala în rezolvarea unor probleme.

Informarea și formarea părinților în ceea ce privește școlaritatea copilului presupune, cel puțin, ca fiecare părinte să cunoască: obligațiile legale privind educația copilului; drepturile de care dispune pentru educația copilului; importanța atitudinii lui pentru reușita

școlară a copilului; metodele de colaborare cu școala. În acest scop este necesar un dialog între profesori și părinți. Profesorii trebuie să primească o pregătire în materie de relație cu părinții, iar competența lor în această materie trebuie considerată ca o aptitudine profesională. Părinții trebuie să fie pregătiți pentru a juca rolul lor educativ în cooperare cu profesorii, iar școlile trebuie să asigure părinților asistența necesară.

Cooperarea profesor-părinte în beneficiul elevului individual nu se poate substitui participării părinților la gestiunea școlii din mai multe motive: părinții sunt responsabili legali ai educației copiilor lor, deci trebuie să aibă posibilitatea de a influența natura acestei educații; modelele participative pot ajuta la coordonarea eforturilor educative și la orientarea adaptării școlii la schimbările din societate; este necesară o influențare pe plan local asupra rezolvării problemelor locale și luarea deciziilor la nivelul cel mai de jos cu putință; este necesară contrabalansarea indifferenței guvernamentale; cei care sunt afectați de o decizie trebuie să poată avea o influență asupra ei; dezechilibrele balanței grupurilor de interes trebuie să fie corijate, autorizând persoanele interesate să fie reprezentate după importanța implicării lor în instituția școlară; participarea trebuie să facă apel la competențele locale; participarea poate stimula inițiativele și inovațiile.

Îmbinarea eforturilor educative din familie și din școală este nu numai recomandabilă, ci și obligatorie pentru că, de multe ori, pe măsură ce copiii evoluează, părinții au de înfruntat alte probleme care se ivesc la o altă categorie de vârstă și care se repetă la generațiile următoare.

Bibliografie:

1. Hameline, D., *Profesori și elevi*, E.D.P., București, 1978;
2. Popescu, I., *Prietenii noștri de la catedră*, E.D.P., București, 1982;
3. Rudică, T., *Dialogul familial*, E.D.P., București, 1977.

METODE INOVATIVE DE EVALUARE LA DISCIPLINA ISTORIE

*Profesor pentru învățământul primar Camelia Maștei
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana, Bacău*

În cadrul orelor de istorie, pe parcursul mai multor unități de învățare, am desfășurat activități specifice comunei Dofteana în cadrul cărora am aplicat strategii didactice de identificare a patrimoniului cultural – local.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE - *Trecutul și prezentul din jurul nostru*

Activitatea - Copilăria de ieri și de azi

Discipline implicate: istorie, limba română, educație civică

Data și durata: 1 oră

Strategia didactică:

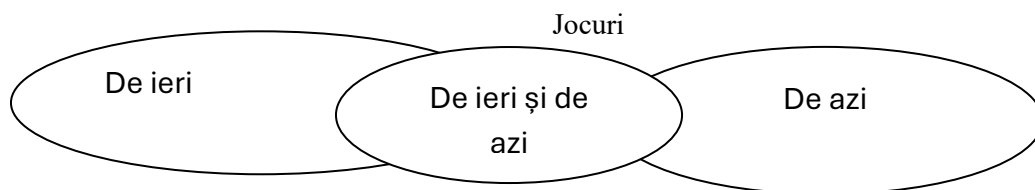
- metode și procedee : observația, explicația, conversația, învățarea prin descoperire, metoda cvintetului, diagrama Venn, brainstorming, metoda chiorchinului, metoda celor 6 pălării gânditoare
- mijloace: videoproiector, prezentare ppt., manual digital, fișe de lucru;
- forme de organizare: frontal, pe grupe, individual.

Descrierea activității:

Vizionare material:

Material PPT – „Stejarul din Borzești”

În grupuri de câte patru, elevii au completat prin cuvinte, imagini diagrama dată:

✓ Vizionare material:

<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20IV-a/Istorie/Uy5DLiBBUIQgS0xFVFQg/#book/u01-22-23>

Fiind două aspecte cuprinse în titlul temei, clasa a fost împărțită în două grupe:

grupa 1 – Copilăria de ieri

grupa 2 – Copilăria de azi

Sarcina: Exprimarea în sarcini scurte și concrete a tuturor ideilor în legătură cu tema dată.

În continuare s-au parcurs următoarele etape:

- scrierea ideilor pe o coală mare de hârtie;
- reluarea ideile emise, pe rând, și se gruparea pe categorii sau cuvinte cheie;
- analizeaza critică, evaluarea, argumententarea și contraargumentarea ideile emise

anterior, la nivelul grupurilor;

- afișarea ideilor rezultate sub formă de propoziții.

. **UNITATEA DE ÎNVĂȚARE – Epoci istorice. Evenimente, peronalități, locuri istorice**

Activitatea - „Roata istoriei” – joc didactic

Discipline implicate: istorie, limba română, matematică, educație civică

Data și durata: 1 oră

Strategia didactică:

- metode : observația, explicația, conversația, exercițiul, problematizarea, jocul didactic;
- mijloace: roata istoriei, imagini, videoclip – documentar
- forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

Descrierea activității:

✓ Vizionare material:

<https://www.youtube.com/watch?v=6ENXNY0hkh8>

Pentru desfășurarea acestui joc a fost necesară construirea unei „roți a istoriei” – un disc care se poate roti, fiind montat pe un ax și un ac indicator fix. Am împărțit cercul în mai multe sectoare (ca felii de tort), în fiecare dintre acestea notând numele unei personalități, a unui eveniment, un fapt istoric și imagini cu semnificație istorică.

Am format patru grupe, iar fiecare reprezentant al grupe a rotit discul și a identificat, a citit faptul istoric indicat de axul fix, apoi a prezentat/povestit ceea ce a știut despre evenimentul respectiv.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE – *Cultură și patrimoniu*

Activitatea – Dofteana , patrimoniu cultural local

Discipline implicate: istorie, limba română, educație civică, matematică

Data și durata: 1 oră

Strategia didactică:

- metode: observația, explicația, conversația, metoda chiorchinului, jocul didactic;
- mijloace: videoproiector, videoclip, fișe de lucru, texte, documente;
- forme de organizare: frontal, pe grupe, individual.

Descrierea activității:

✓ Vizionare material:

<https://www.youtube.com/watch?v=tJ8SZU3Cd9k>

Etapele de lucru:

1. Elevii au fost informați că vor utiliza «metoda chiorchinului», care se va concretiza într-un produs «chiorchine» în grup.
2. Individual, fiecare elev a început «chiorchinele» pe tema anunțată pe caiet, o foaie volantă: «*Scrie tot ce știi despre...*» (se utilizează brainstorming-ul).
3. Completează «chiorchinele» după a citit textul, documentul.
4. Schimbul de idei: «În grup cu colegii, au discută și completat chiorchinele individual». Am indicat elevilor să utilizeze o altă culoare pentru a identifica ceea ce a învățat fiecare de la colegul său; s-a stabilit timpul de lucru.
5. În grupe de 4 elevi au discutat și completat «chiorchinii» individuali, apoi s-a realizat un produs al grupei, «un afiș» pe coala mare, fiecare grupă folosind o culoare, stabilită în faza de organizare (s-a stabilit timpul de lucru).
6. Produsele finale au fost afișate (pe tablă, pe pereții clasei) și s-a realizat «turul galeriei».
7. Reprezentatul fiecărei grupe (susținut de echipă) a prezentat produsul și a răspuns la întrebări.

METODA PROIECTULUI - METODĂ ACTIVĂ DE ÎNVĂȚARE LA MATEMATICĂ

*Profesor pentru învățământul primar Liliana Purice
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Proiectul este o metodă interactivă de predare-învățare-evaluare, care presupune o micro-cercetare sau o investigare sistematică a unui subiect, cu interes pentru elevi. Metoda proiectului este fundamentată pe principiul învățării prin acțiune practică, cu finalitate reală („learning by doing”), ceea ce îi conferă și motivația necesară. Proiectul are un rol extrem de mare în dezvoltarea intelectuală, iar elevii trebuie să fie instruiți să lucreze mai mult în faza proiectivă (pregătirea activităților) decât în faza acțională.

Am utilizat **metoda proiectului** pentru întreg colectivul de elevi, la finalul unității de învățare „**Fracții cu numitorul mai mic sau egal cu 10 sau cu numitorul egal cu 100**”.

Metoda proiectului a debutat cu parcurgerea unor **etape**, de la pregătirea acestuia, până la evaluare:

a) Etapa de pregătire a proiectului

Împreună cu elevii, s-au stabilit: care este tema proiectului; unde se vor desfășura activitățile/acțiunile proiectului; care sunt resursele de care au nevoie pentru realizarea proiectului; cum vor fi organizate grupele; care este graficul activităților din proiect; care sunt produsele finale ale proiectului; cum va fi realizată evaluarea, care sunt criteriile de evaluare (discuții, analize pe bază de criterii, chestionare, prezentare orală, portofoliu etc.).

b) Etapa de realizare a proiectului: elevii au desfășurat activitățile stabilite conform responsabilităților asumate; cadrul didactic a monitorizat activitatea fiecărui grup, implicarea fiecărui elev, a oferit sprijin dacă este cazul, astfel încât toate grupurile să poată finaliza proiectul; cadrul didactic a constatat cum funcționează grupul, cum colaborează și cooperează elevii, intervenind pentru reglarea disfuncționalităților identificate în planul comunicării și relaționării.

c) Etapa de evaluare: s-au evaluat produsele finale prezentate de elevi, prin raportare la criteriile stabilite încă din etapa de organizare a proiectului (evaluare făcută de elevi prin interevaluare; evaluare făcută de cadrul didactic); evaluarea modului de realizare a proiectului, cu accent pe relaționarea dintre elevi pe parcursul proiectului (evaluare făcută de elevi prin autoevaluare individuală și autoevaluarea grupului de elevi; evaluare făcută de cadrul didactic).

Proiectul de evaluare interdisciplinară „Ne pregătim pentru serbare!” s-a realizat cu elevii clasei a IV-a A, atât în cadrul orelor de matematică, cât și în orele de limba română, arte vizuale și abilități practice, muzică și mișcare.

Pentru a stabili materialele necesare, s-a lucrat pe 3 grupe. Am stabilit, de la început, că evaluarea produsului final se va face prin prezentare orală, liberă de către fiecare grupă. S-a lucrat pe trei grupe cu câte 7 elevi, cu lideri de grupă și cu teme date pentru fiecare grupă. Timpul de lucru: 3 săptămâni

Obiectivele adaptate nivelului de înțelegere și abilităților elevilor din clasa a IV-a, atinse prin intermediul acestei activități, ce presupune exerciții practice și realizarea unui proiect de grup, au fost:

- asigurarea că elevii înțeleg conceptele de bază legate de fracții, cum ar fi numitorul și numărătorul, și modul în care acestea reprezintă părți ale întregului;
- ajutarea elevilor să înțeleagă fracțiile printr-o varietate de reprezentări grafice, cum ar fi benzi sau cercuri divizate;
- dezvoltarea abilităților de comparație și ordonare a fracțiilor, astfel încât elevii să poată determina care fracție este mai mare sau mai mică și să le poată aranja în ordine crescătoare sau descrescătoare;
- înțelegerea operațiilor de bază cu fracții;
- abilitatea de a aplica conceptele de fracții în contexte practice, cum ar fi problemele de viață reală sau jocurile matematice;
- dezvoltarea capacității elevilor de a comunica și de a-și justifica răspunsurile în mod matematic, precum și de a rezolva probleme complexe care implică fracții;
- încurajarea gândirii critice și a rezolvării de probleme, astfel încât elevii să poată aplica conceptele fracționare în contexte neobișnuite sau în probleme matematice mai complexe;

Toate materialele au fost prezentate individual sau în grup de către elevi cu mult curaj, cu o coordonare a liderului de grup, punându-i pe elevi în situația de a argumenta pertinent orice afirmație, de a da explicații, de a pune întrebări și nu în ultimul rând, de a face judecăți

de valoare. Fiecare elev a fost pus în situația de a observa atent munca colegilor, de a se autoevalua și de a contribui la întocmirea portofoliului final „Frații cu numitorul mai mic sau egal cu 10 sau cu numitorul egal cu 100”.

S-a remarcat că, folosind această metodă de evaluare interdisciplinară, am pus elevul să caute, să sintetizeze, să asocieze, să compare și nu în ultimul rând, să-și scoată din „cutiuțele” minții lor cunoștințele, indiferent la ce disciplină au fost dobândite. Grupele au rezolvat tema propusă foarte ingenios, folosind o varietate de surse informaționale, cu argumente și suport bine realizat.

MATEMATICA ÎNTRE BUCURIE ȘI TEAMĂ

*Profesor pentru învățământul primar Angela Ciupală
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Despre matematică se pot spune multe.

Matematica este „muzica rațiunii” (James J. Sylvester), „regina științelor” (Karl Friedrich Gauss), „limba cu care Dumnezeu a scris universul” (Galileo Galilei), iar matematicianul este „îmblânzitorul ce a domesticit infinitul” (Lucian Blaga). Matematica, alături de limba română, este una din disciplinele de bază studiate în ciclul primar. Studiul sistematic și temeinic al acestei științe servește nu numai celorlalte discipline, ci și întregii deveniri a școlarului. Pornind de la afirmația profesorului universitar Ștefan Bârsănescu „*Intrarea în cetatea cunoașterii se face pe podul matematicii*”, putem afirma că matematica este mai mult decât o știință, aceasta este un act de cultură, este unul din modurile fundamentale ale gândirii umane.

Dintre metodele moderne care se pot folosi în predarea matematicii în ciclul primar putem enumera: problematizarea, descoperirea dirijată cu ajutorul fișelor de documentare, învățarea prin cooperare, metoda mozaicului și a cubului, brainstorming-ul, tehnica „ciorchinelui”, circuitul stațiilor multiple, organizatorul grafic.

Organizatorul grafic (O.G.) este o metodă de învățare activă ce ușurează esențializarea unui material de informare care urmează să fie exprimat sau scris, cu un caracter schematic exprimând ideea/ideile. Organizatorul grafic (O.G.) se poate prezenta și utiliza sub formă structurată a informației în cinci moduri:

➤ O.G. pentru monitorizarea structurilor de *tip comparativ*

Prin această metodă elevii sunt solicitați să găsească asemănările și deosebirile sau diferențele dintre dreptunghi și pătrat, între paralelipiped și cub, între scădere și împărțire etc. și apoi să completeze un O.G., prin compararea celor două sau mai multe noțiuni, concepte, lucruri.

➤ O.G. pentru structuri de *tip descriere*

Autorului O.G. i se cere să noteze caracteristicile, proprietățile, utilizările, componentele corpurilor și figurilor geometrice, după ce acestea au fost analizate și studiate.

➤ O.G. pentru structuri de *tip secvențial*

În cazul de tip secvențial, elevii sunt solicitați să listeze concepte, evenimente, itemii, lucrurile, etc., în ordinea în care s-au desfășurat ele, numerică, deci etapizat, sau pe secvențe.

➤ O.G. pentru structuri de *tip cauză – efect*

Elevii sunt antrenați prin această metodă să facă legătura dintre cauză și efectul rezultat al unei acțiuni, a unor fenomene, etc.

➤ O.G. pentru structuri de tip *problemă – soluție*:

În această situație, elevii au ca sarcină să detecteze situația-problemă și sunt invitați să o rezolve, să găsească soluția, vor completa un O.G., vor enunța problema și vor propune una sau mai multe soluții la problema enunțată.

În activitatea didactică, deseori folosim metode de rezolvare a problemelor prin stimularea creativității și prin valorificarea inteligențelor multiple. O astfel de metodă este ***circuitul stațiilor multiple***.

Această metodă are următoarele obiective: individualizarea și diferențierea, abordarea unei probleme din mai multe perspective, argumentare, fixarea și recapitularea cunoștințelor, rezolvarea de probleme, comunicare, colaborare, rezolvarea de conflicte. *Metoda circuitul stațiilor multiple* nu numai că are multe avantaje, dar este îndrăgită și de elevi. În cadrul acestor activități, elevii se simt mai liberi, mai comunicativi, mai spontani, crește gradul de interes față de oră și tema dezbătută.

La începutul activității se organizează 5 - 10 stații de lucru (bănci/mese unite). În fiecare stație sunt fișe de lucru diferite (în mai multe exemplare). Se alcătuiesc grupe de câte 3 - 4 elevi. Fiecare grupă trebuie să completeze un număr minim de fișe (de exemplu dacă există 10 stații, să rezolve minimum 7). Există o stație de control unde elevii se autoevaluează, adică fiecare fișă are soluțiile trecute pe ea.

Evaluarea activității se poate realiza prin observarea elevilor, observarea gradului de implicare și inter-relaționare, interevaluare, apreciere verbală, corectare reciprocă. Am folosit această metodă la disciplina matematică, la clasa a IV-a, după parcurgerea unității de învățare „Adunarea și scăderea numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000, fără trecere și cu trecere peste ordin”. Tipul orei a fost de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor.

Am organizat șapte stații de lucru, am împărțit elevii în cinci echipe a câte patru elevi. Fiecare grupă trebuia să treacă minimum pe la cinci stații. La prima stație, fișele cuprindeau exerciții de adunare și scădere a numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000 fără trecere peste ordin. La stația următoare, fișele cuprindeau exerciții de adunare cu trecere peste ordin a numerelor naturale mai mici decât 1 000 000. La a treia stație, elevii trebuiau să efectueze exerciții de scădere cu trecere peste ordin a numerelor naturale mai mici decât 1 000 000. La a patra stație, fișele cuprindeau exerciții de aflarea numărului necunoscut. La următoarea stație, sarcina de lucru era de rezolvare de probleme cu operațiile aritmetice studiate, în concentrul 0 – 1 000 000. În a șasea stație, sarcina de lucru era de compunere de probleme cu raționamente diverse. La a șaptea stație, fișele cuprindeau exerciții privind ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor rotunde.

După trecerea grupelor pe la fiecare stație, a urmat trecerea pe la stația de control, unde elevii s-au autoevaluat, aici fiecare fișă avea soluțiile trecute pe ea.

Alegerea metodelor și stabilirea strategiei didactice se face în funcție de anumiți factori proprii participanților și de scopurile pe care și le propun sesiunile de formare și instruire. Metodele active se bazează în special pe examinarea problemelor în grupuri mici și pe discuții dirijate conform schemei de desfășurare a procesului instructiv educativ. Noile metode sunt benefice deoarece atât în grupuri de 4-6 persoane, cât și perechi, elevii se exprimă mai ușor, nu mai sunt stresați, socializând. Astfel, ei participă efectiv la actul învățării, inclusive cei

timizi sau cu posibilități intelectuale/de exprimare mai reduse. Acest lucru le sporește încrederea în forțele proprii, în performanțele lor, contribuind la dezvoltarea intelectuală și la socializarea lor

Bibliografie:

1. Pătrăuță, T. P., *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011;
2. Bocoș M., Chiș V., Ferenczi I., Ionescu M., Lăscuș V., Preda V., Radu I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

EDUCAȚIA STEAM ȘI ELEVII MICI

*Profesor pentru învățământul primar Ion Gurin
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

În ultimele decenii, educația a evoluat considerabil pentru a răspunde cerințelor și provocărilor societății moderne. O abordare care a câștigat tot mai multă popularitate în acest sens este STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Math - Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică). Această abordare integrativă își propune să îmbine disciplinelor academice tradiționale cu concepte de inginerie și arte pentru a dezvolta abilitățile esențiale pentru viață și carieră în secolul curent. Iată cum se dezvoltă STEAM pentru elevii mici și câteva exemple concrete:

1. Stimularea interesului pentru **știință** la vârste fragede este esențială pentru cultivarea unei curiozități sănătoase și a gândirii critice. Înțelegerea conceptelor științifice de bază poate fi facilitată prin intermediul experimentelor simple și observațiilor practice.

Un exemplu de activitate științifică pentru elevii mici ar fi experimentul cu „Cum crește ardeul meu?”. În cadrul acestui experiment, copiii ar putea să planteze semințe de ardei iute (aș zice că e mai pretabil) în ghivece și să le monitorizeze dezvoltarea de-a lungul timpului. Ei ar putea înregistra observațiile lor într-un jurnal de observații/fișă și să învețe despre procesele de creștere a plantelor și factorii care influențează aceste procese, precum lumină, apă și nutrienți. Aș putea dezvolta! Copiilor le plac foarte multe filmulețele de tipul „how a plant grows from the seed stage” (cum crește o plantă de la stadiul de sămânță). Plecând de la un astfel de film (De exemplu, canalul de YouTube *BOX lapse* - <https://www.youtube.com/watch?v=cZ2okPn9qOM>), care surprinde dezvoltarea plantei pe zile, pot face comparații prin raportare la stadiul de dezvoltare a propriei plante. Pe lângă activitățile practice, utilizarea resurselor digitale, precum videoclipuri educative, poate fi de asemenea benefică pentru a consolida conceptele științifice și pentru a stimula interesul copiilor pentru domeniu.

2. **Tehnologia** este omniprezentă în lumea modernă, iar învățarea despre aceasta încă de la o vârstă fragedă este esențială pentru a pregăti copiii pentru societatea digitală în continuă schimbare. În educația STEAM, tehnologia poate fi folosită pentru a îmbunătăți înțelegerea conceptelor științifice și matematicice și pentru a dezvolta abilități practice în utilizarea uneltelor tehnologice.

Un exemplu de activitate tehnologică ar fi *programarea pentru copii mici*. În această activitate, copiii ar putea învăța principiile de bază ale programării prin intermediul unor aplicații sau platforme special concepute pentru această grupă de vârstă. Aceste aplicații oferă

interfețe intuitive și jocuri captivante care îi încurajează pe copii să învețe algoritmul logic și să rezolve probleme într-un mod interactiv și distractiv. În plus, utilizarea dispozitivelor precum tabletele sau laptopurile în clasă poate facilita accesul la resurse educaționale online și poate oferi oportunități pentru colaborare și comunicare între elevi. Copiii pot învăța concepte de bază despre animație și design grafic folosind software-uri simple și accesibile, precum Scratch. Acesta este un limbaj de programare vizuală și se potrivește elevilor mici, fiind utilizat de copii începând de la vârsta de 7 ani. Prin Scratch, copiii își dezvoltă gândirea logică și creativitatea. Programarea este vizuală, folosind blocuri. Se pot crea jocuri și animații. Totodată, la clasele primare, inclusiv clasa pregătitoare, în activitățile noastre putem să o introducem și pe Albinuța Bee-Bot (robotul ce funcționează cu 3 baterii). Simpaticul robotel/simpatika albinuță se programează cu ajutorul a cinci butoane, iar îndeplinirea sarcinii programate este anunțată cu un zumzet/semnal sonor. Copiii trebuie să programeze deplasarea albinuței, aplicând pe noțiunile de direcție (limbaj direcțional).

3. **Ingineria** este despre a rezolva probleme și a construi soluții creative pentru provocările din viața reală. În educația STEAM, activitățile de inginerie îi încurajează pe copii să gândească critic și să aplice cunoștințele lor științifice și matematice în soluționarea problemelor practice.

Un exemplu de activitate de inginerie ar fi „Construirea unui pod”. În această activitate, copiii ar fi îndrumați să proiecteze și să construiască un pod din materiale comune, precum bețișoare de la înghețată sau bucăți de carton. Ei ar trebui să ia în considerare factori precum rezistența structurii, distribuția greutatei și stabilitatea podului în timp ce lucrează la proiect.

În plus, activitățile de inginerie pot fi integrate în alte domenii ale curriculumului, cum ar fi fizica (firește, noțiuni elementare) și matematica, pentru a oferi o perspectivă interdisciplinară și pentru a evidenția aplicarea practică a cunoștințelor teoretice. Un alt exemplu ar fi „Proiectarea și construirea unui oraș miniatural”. În cadrul acestei activități, copiii ar trebui să planifice și să construiască un oraș folosind materiale diverse, precum: carton, LEGO sau plastilină. Ei trebuie să ia în considerare aspecte precum planificarea urbană, infrastructura și sustenabilitatea în timp ce proiectează și construiesc orașul lor.

4. **Artele** stimulează creativitatea și exprimarea personală și pot juca un rol important în educația STEAM. Integrarea artelor poate îmbunătăți înțelegerea și aprecierea subiectelor STEM și poate oferi oportunități pentru dezvoltarea abilităților de comunicare și colaborare.

Un exemplu de activitate artistică ar fi „Proiectarea unui afiș științific”. În această activitate, copiii ar putea fi îndrumați să creeze un afiș care să prezinte un concept științific sau o descoperire recentă într-un mod creativ și accesibil. Ei ar putea să folosească desene, picturi sau colaje pentru a ilustra conceptele și să adauge text explicativ pentru a clarifica informațiile prezentate. Pot strecura aici, și chiar fac asta, cuvântul CANVA.

În plus, activitățile artistice pot fi integrate în proiecte STEM mai largi pentru a oferi o perspectivă holistică asupra subiectului și pentru a încuraja colaborarea și lucrul în echipă între elevi.

Un alt exemplu este crearea unei piese de teatru sau a unui dans inspirat de concepte științifice. Prin intermediul acestei activități, copiii pot să își exprime creativitatea și să își aprofundeze înțelegerea asupra unor concepte științifice sau matematice, transpunându-le într-o formă artistică și performativă.

5. **Matematica** este o componentă esențială a educației STEAM și poate fi învățată în moduri interactive și distractive care să stimuleze interesul și să dezvolte abilitățile practice ale copiilor.

Un exemplu de activitate matematică ar fi „Jocurile matematice”. În această activitate, copiii ar putea participa la jocuri și puzzle-uri matematice care să îi provoace să gândească critic și să rezolve probleme într-un mod distractiv și captivant. Jocurile ar putea să acopere o varietate de concepte matematice, precum adunarea și scăderea, geometria (elementele ei intuitive) sau fracțiile, și să fie adaptate pentru a se potrivi nivelului de dezvoltare al copiilor.

De asemenea, utilizarea materialelor manipulative, precum cuburile, fracțiile sau jocurile de logică, poate oferi oportunități pentru experiențe hands-on și pentru explorarea conceptelor matematice într-un mod tangibil și concret. Piața ne oferă o multitudine de jocuri pe care le-am putea achiziționa și integra în procesul de învățare, dar nici cu imaginația noastră nu este de joacă!

În concluzie, așa cum spun cei de Didacto (www.didacto.ro), avantajele acestui tip de educație pot fi sintetizate astfel: Stimulează creativitatea ratează știința diferit Eroul al rezolvării problemelor Accent pe concentrare și control Multitudine de experiențe.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI CARE AU CA SCOP CREȘTEREA CALITĂȚII ÎN EDUCAȚIE

Profesor Florinela-Ramona Bucuță
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău

„Nu există artă mai frumoasă, decât arta educației.

Pictorul și sculptorul fac doar figuri fără viață, dar educatorul creează un chip viu, uzitându-se la el, se bucură și oamenii, se bucură și Dumnezeu.”

Sf. Ioan Gură de Aur

Evaluarea este o componentă esențială a activității de învățământ în general și a procesului didactic în special. Scopul ei nu este de a ajunge la anumite date, ci de a perfecționa procesul educativ. În general, evaluarea are o mare încărcătură morală, deoarece prin intermediul ei se realizează clasificări și selecții, se dau verdicte, se hotărăște parcursul profesional al unor oameni.

Practica docimologică scoate în evidență numeroase disfuncții și dificultăți în evaluarea corectă și obiectivă a rezultatelor școlare. Dintre cauzele care generează distorsiuni subiective în evaluare putem aminti: alegerea defectuoasă a metodelor și a strategiilor de evaluare în raport cu obiectul sau cu obiectivele evaluării, unele particularități ale relației dintre profesor și elevi, influențe datorate contextului pedagogic în care se efectuează evaluarea (nivelul general al clasei, politica școlii în materie de evaluare, salvagardarea „imaginii” școlii etc.).

Alte erori sunt provocate de specificul disciplinei de învățământ la care se realizează evaluarea. De exemplu, cele riguroase se pretează la o evaluare mai obiectivă, pe când cele socio-umane, printre care putem include și Limba și literatura română, predispun la aprecieri subiective din partea evaluatorului.

Pentru corectarea și eliminarea acestor erori din apreciere-notare se impune o metodologie de evaluare adaptată complexității procesului de învățământ prin:

- creșterea ponderii evaluării formative;
- corelarea evaluării formative cu cea sumativă;
- asigurarea anonimatului probelor scrise;
- introducerea unor bareme de notare;
- utilizarea probelor standardizate și a testelor docimologice;
- prelucrarea statistic-matematică a rezultatelor, reprezentarea grafică și interpretarea lor adecvată;
- prezentarea criteriilor și a grilelor de corectare;
- verificarea ritmică a elevilor și informarea operativă asupra lacunelor sau progreselor înregistrate;
- dezvoltarea la elevi a capacității de autoevaluare.

Pentru elevii de clasa a VIII-a am propus o fișă de lucru care poate fi administrată la finalul modului I sau chiar pe parcursul anului școlar pentru a fixa noțiunile care vor fi premergătoare examenului de Evaluare Națională

FIȘĂ DE LUCRU

Se dă textul:

Peste oraș cădea o ploaie mărunță. Am găsit ușor clădirea **școlii**, care era pe un deal la marginea orașului și portarul ne-a arătat care era locuința subdirectorului școlii, profesorul Mayer.

- Cine e acolo? ne-a întrebat el.
- Cineva din București, i-a răspuns falsul librar și a adăugat: sunt profesorul...

Ne-a primit înăuntru și în **câteva** minute am devenit elevul acelei școli. A doua zi falsul librar a plecat, iar eu am aflat că era adevărat ce spusese el, la această școală nici măcar nu se dădeau **examene** de admitere, fiindcă locurile nu erau complete. În clasa întâia aveam patruzeci de locuri și elevi abia douăzeci și șapte. Se dădeau însă examene de bursă și bineînțeles m-am înscris și eu. Profesorul de matematici pe care îl chema Lokspeiser vorbea prost românește, puneă totdeauna viitorul înaintea oricărei acțiuni în care ne implica. **Unui elev** care a declarat că el nu poate rezolva tema și renunță la examen și că ar vrea să iasă afară, i-a răspuns:

- Veți rezolva tema și veți tăcea. Veți fi disciplinat și veți sta până la sfârșitul orei.

(Marin Preda, *Viața ca o pradă*)

Cerințe:

1. Scrie câte un antonim pentru cuvintele subliniate în text: *oraș*, *falsul*, *prost*, *implica*.
2. Evidențiază omonimia cuvintelor *era* și *bursă* din text.
3. Selectează din text un cuvânt derivat, un cuvânt compus și un cuvânt format prin conversiune.
4. Stabilește valoarea morfologică și cazul cuvintelor îngroșate din textul dat.
5. Extrage din textul dat:
 - Un pronume nehotărât
 - O conjuncție coordonatoare:
 - Un verb copulativ:
 - Un verb auxiliar:
6. Transcrie din text un adjectiv și trece- la un grad de comparație diferit.

7. Identifică în text un adjectiv pronominal, precizează felul acestuia și alcătuiește un enunț în care acesta să fie pronume.
8. Explică utilizarea punctelor de suspensie în textul dat.
9. Extrage din text două propoziții aflate în raport de coordonare.
10. Alcătuiește enunțuri cu cuvinte din text care să respecte următoarele cerințe:
- *Complement direct exprimat printr-un numeral cardinal;*
 - *Complement indirect exprimat printr-un substantiv propriu;*
 - *Atribut exprimat prin adjectiv pronominal;*
 - *Nume predicativ exprimat prin adjectiv propriu-zis.*

INTERDISCIPLINARITATEA

*Profesor pentru învățământ primar Bianca-Lăcrămioara Sirbu
Școala Gimnazială Buciumi, jud. Bacău*

Fericit este copilul care găsește în fiecare etapă a drumului său pe educatorul capabil să-i însușească forța și elanul necesare împlinirii destinului său ca om.

(Maurice Debesse)

La nivel academic, interdisciplinaritatea este o temă foarte des adusă în discuție, coordonatori de programe universitare și/sau de cercetare dezbătând această subiect în efortul lor de a-l introduce în inițiativele și proiectele viitoare, iar la nivel european, tendința reformei în învățământ este de a crea un curriculum adaptat educației pentru toți, adecvând instruirea nevoii fiecărui individ în parte, predarea - învățarea centrate pe elevi, precum și dezvoltarea unor atitudini și valori, dezvoltarea gândirii critice și evaluare autentică a performanțelor școlare.

Pentru realizarea programei școlare de tip integrat s-au folosit o serie de documente de politică educațională europeană, dintre care putem preciza "Improving the Quality of Teacher Education - EC(2007)" sau „Raportul Directoratului General pentru Educație și Cultură, privind Implementarea planului de acțiune Educație și formare 2010 - 2030”, documente care arată faptul că un mediu educativ mai deschis necesită o nouă arhitectură școlară, inclusiv un curriculum transdisciplinar și noi competențe ale cadrelor didactice, dar și adaptarea la ritmul tehnologiilor.

Ideea de bază a abordării interdisciplinare a conținuturilor învățării este aceea de a realiza astfel unitatea cunoașterii și depășirea granițelor fiecărei discipline de învățământ. Se știe că, în viața de zi cu zi, nu folosim cunoștințe separat acumulate la anumite discipline și nu folosim capacități specifice unei singure materii de studiu. Abordarea integrată a cunoașterii nu este o noutate, pedagogii precizând, încă de la vechii greci, importanța transmiterii cunoașterii ca un tot unitar. Viața noastră este una complexă, unitară, astfel că ar trebui să studiem fenomenele din perspectiva diferitelor discipline, intercorelate, sau, mai bine, din punctul de vedere al valorificării învățării nonformale și informale în context formal. Literatura pedagogică oferă diverse soluții metodologice moderne: pluridisciplinaritatea sau abordarea tematică, interdisciplinaritatea sau abordarea integrată, transdisciplinaritatea sau abordarea cross-curriculară. Perspectiva interdisciplinară facilitează elevului formarea unei imagini unitare asupra realității și dezvoltarea unei gândiri integratoare.

Promovarea interdisciplinarității trebuie să se realizeze în sistemul educativ existent, asociindu-se cu principii și inovații specifice învățământului modern, pentru a reuși să fie eficientă. Din perspectiva educației permanente se dorește conștientizarea învățării și evaluării, să se introducă învățarea în clasă, să se extindă învățarea în grupe mici, să se introducă progresiv învățarea asistată de calculator. Pe baza raportului dintre cantitatea informației și volumul învățării se consideră că această abordare este mai bună, însă este nevoie să nu se generalizeze. Această metodă poate să realizeze legături între discipline, punând în valoare coeziunea, unitatea, globalitatea temei și a problemei de studiat, avansând în analiza și confruntarea concluziilor, pentru a reuși să treacă de barierele pe care predarea pe discipline le impune, folosind o îmbinare a metodelor ce trebuiesc utilizate, a legilor formulate, dar și a aplicațiilor propuse pentru a se putea realiza conexiunea dorită. Disciplinele nu sunt abandonate prin predarea interdisciplinară, ci pe baza metodelor și în funcție de specificul fiecărei discipline în parte, acestea trebuie să fie mai mult decât importante pentru o înțelegere amănunțită a informațiilor predate, dar și pentru o înțelegere conștientă a realității înconjurătoare. Integrarea conținuturilor crează avantaje și dezavantaje, la fel ca și interdisciplinaritatea, organizarea conținuturilor fiind modalitatea prin care se favorizează transferul de informații, și prin acesta rezolvarea de probleme putând avea o viziune generală, dar și una stratificată a cunoașterii. Pentru aceasta însă, prin tratarea interdisciplinară a conținuturilor trebuie să se țină cont ca însușirea de cunoștințe și deprinderi să fie coerentă și să nu folosească în exces generalizarea.

Învățământul centrat pe competențe este o alternativă la învățământul tradițional centrat exclusiv pe cunoștințe, pe asimilare de informații. Din această perspectivă, este însă foarte importantă selecția acelor conținuturi care au relevanță maximă pentru formarea competențelor dorite și deopotrivă, punerea lor în aplicare. Educația și învățământul organizate pe baza formării competențelor se dorește să conducă spre situații prin care elevii să nu mai fie copleșiți de cantitatea de informații pe care trebuie să le asimileze, ci vor descoperi și asimila cunoștințe de cultură generală pe care să le folosească în viața de zi cu zi și, astfel vor putea să își formeze competențe de bază și să dețină informații și cunoștințe utile. Se dorește crearea unor activități de predare- învățare- evaluare, dar și a unor tehnici și instrumente de lucru, deoarece competența presupune „a ști să faci, faci”, creând o diversitate în abordarea unor sarcini necesare procesului educativ. Literatura de specialitate vorbește despre competențele transversale ca fiind mult mai importante decât competențele interdisciplinare sau pluridisciplinare, deoarece se consideră că pe baza educației și culturii generale se pot dezvolta mult mai ușor competențele din domenii multiple.

Interdisciplinaritatea se referă și la transferul metodelor dintr-o disciplină într-alta, transfer cu grade diferite de implicare sau finalizare, reprezentând o modalitate de organizare a conținuturilor învățării, cu implicații asupra întregii strategii de proiectare a curriculumului, care oferă o imagine unitară asupra fenomenelor și proceselor studiate în cadrul diferitelor discipline de învățământ și care facilitează contextualizarea și aplicarea cunoștințelor dobândite.

Planul de învățământ, dar și programele disciplinelor sau ariilor curriculare conțin demersuri interdisciplinare pentru procesul de învățământ, interdisciplinaritatea fiind importantă pentru înfăptuirea unui învățământ modern. Prin conexiunile ce se crează între materii în procesul de învățământ, se realizează activarea elevilor, stimularea creativității lor, ajutând la formarea procesului instructiv –educativ, dar și la formarea unui om cu o cultură

bogată. Prin legăturile dintre discipline realizate la nivelul conținuturilor, obiectivelor, dar și pe baza creării unui mediu coerent, elevul învață să se exprime liber, să dea frâu liber imaginației, sentimentelor, și poate lucra mai ușor atât în echipă cât și individual. Predarea interdisciplinară poate realiza simultan dezvoltarea copilului pe baza următoarelor aspecte: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică, formează sistematic și progresiv o cultură comunicativă necesară elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu cei din jur, pentru realizarea cu succes a evoluției în învățare, pentru învățarea permanentă.

Abordarea integrată a conținuturilor se încadrează în seria noilor orientări educaționale, pe care numeroase cadre didactice au transformat-o de-a lungul timpului din premisă educațională în demers educativ utilizat în mod frecvent în practica de zi cu zi, cadrului didactic revenindu-i sarcina de a se orienta spre folosirea celor mai eficiente căi și metode, indiferent dacă ele își au originea într-o alternativă pedagogică modernă sau în pedagogia tradițională. În același timp, cadrul didactic este cel care realizează integrarea, compatibilizarea conținuturilor și stabilește relevanța acestora în raport cu cerințele curriculare și așteptările comunității.

Bibliografie:

1. Stanciu, Mihai, „*Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*”, 1999, Editura

Polirom, Iași;

2. Văideanu, George, „*Educația la frontiera dintre milenii*”, 1988, Editura Didactică și Pedagogică,

București.

BAZA PSIHOLOGICĂ A FORMĂRII NOȚIUNILOR MATEMATICE

*Profesor pentru învățământul primar Lacrămioara Petrea
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești, jud Bacău*

Prima verigă a sistemului de învățământ și anume învățământul preșcolar are datoria de a asigura baza pregătirii copiilor pentru activitatea școlară care va urma. Învățământul preșcolar având un rol preponderent formativ dezvoltă gândirea, inteligența, spiritul de observație al copiilor exersând operațiile de analiză, sinteză, comparație, abstractizare și generalizare în cadrul activităților matematice. La grădiniță preșcolarul învață să formeze mulțimi de obiecte, descoperă dirijat proprietățile lor caracteristice, stabilește relații între ele și efectuează operații cu ele. Elevii își exersează gândirea logică făcând exerciții cu mulțimi pregătind terenul fertil pentru înțelegerea numărului natural și a operațiilor cu numere naturale pe baza mulțimilor: conjuncția, disjuncția, negația, implicația, echivalența, intersecția, reuniunea, incluziunea și egalitatea mulțimilor.

Toate acestea constituie o bază reală prin care se realizează dezvoltarea intelectuală a elevilor facilitând intrarea lor la clasa pregătitoare și asigurând pregătirea pentru învățarea matematicii.

Fiecare disciplină studiată de către elevi în școală are menirea de a „construi” logic și progresiv în structurile mentale un sistem de cunoștințe care să fie cât mai apropiat de logica științei studiate.

Matematica este știința conceptelor celor mai abstracte, scopul principal al învățământului matematic fiind acela de a dezvolta anumite facultăți psihice. Acestea se construiesc la diferite „etaje” prin inducție, deducție, trasducție.

Specificul gândirii școlarului mic în primele clase (clasa pregătitoare, cl. I - II) se manifestă prin proprietatea de a fi concret-intuitivă, copilul gândește mai mult operând cu mulțimi de obiecte concrete, iar operațiile cer o interiorizare, adică o funcție în plan mental. Gândirea logică la clasele mici nu se poate dispensa de intuiție. După cum arată J. Piaget ne aflăm în stadiul operațiilor concrete. Procesul de predare-învățare a matematicii la clasele pregătitoare, clasele I - IV trebuie mai întâi de toate să însemne efectuarea unor acțiuni concrete.

În proiectarea ofertei de cunoștințe matematice la clasele mici trebuie să se ia în considerare formele și operațiile specifice gândirii copilului. Au fost sintetizate principalele caracteristici ale dezvoltării cognitive specifice nivelului de dezvoltare 6/7 ani - 10/11 ani, cu precizarea că identitatea și manifestarea reperelor lui psiho-genetice între anumite limite de vârstă este aproximativă:

- gândirea este dominată de concret (cu mulțimi de obiecte reale, cu mulțimi de obiecte din mediul ambiant, cu imagini ale mulțimilor concrete de obiecte, cu piesele jocurilor matematice) - specifică vârstelor între 6/7 - 10/11 ani;
- percepția lucrurilor rămâne globală, comparația reușește pe contraste mari, nu sunt sesizate stările intermediare;
- domină operațiile concrete, legate de acțiuni obiectuale;
- apariția ideii de conservare a: cantității, volumului, masei;
- apare reversibilitatea sub forma inversiunii și compensării;
- putere de deducție imediată; nu depășește concretul imediat decât din aproape în aproape, extinderi limitate, asociații locale;
- intelectul are o singură pistă (J. S. Bruner), nu întrevede alternative posibile „catalogul posibilului se suprapune datelor concrete, nemijlocite”;
- prezența raționamentului progresiv de la cauză spre efect, de la condiții spre consecințe;
- spre vârsta de 10/11 ani se pot întâlni, diferențiat și individualizat, manifestări ale stadiului preformal, simultan cu menținerea unor manifestări intelectuale situate la nivelul operațiilor concrete.

Datorită caracteristicilor acestui stadiu pot fi alese unele opțiuni metodologice bazate pe strategii alternative care ajută la formarea și învățarea conceptelor matematice. Prioritate va avea nu stadiul în care se găsesc elevii din punct de vedere al vârstei cât mai ales zona imediată dezvoltării capacităților intelectuale ale acestora. Specialiștii (J. Piaget, J. Bruner, P. I. Galperin, D. P. Ausubel) afirmă că nu înseamnă o situație exactă în stadiu și nici „a sări” cu mult peste posibilitățile copiilor.

Predarea și învățarea matematicii la clasele mici înseamnă efectuarea unor acțiuni concrete, operații cu obiectele, care se structurează devenind operații logice. Formarea noțiunilor matematice se realizează progresiv de la general și abstract, la niveluri succesive unde relația dintre concret și logic se modifică. Învățătorul are la dispoziție o mulțime de surse intuitive: matematizarea realității care ne înconjoară, experiența copiilor, operații cu mulțimi concrete de obiecte, limbajul grafic. Utilizând obiecte reale care sunt la îndemână în clasă, dar și obiecte cunoscute de elevi din mediul înconjurător pot fi ilustrate noțiunile de mulțime,

incluziune, apartenență, intersecție, reuniune. Însușirea caracteristică a obiectelor aparținând mulțimii respective este intuită de către copii, sesizată prin experiența lor spontană și nu determinată în mod precis.

Pentru a compara mulțimile prin procedeul formării perechilor („unu la unu”) se poate apela la bănci - elevi, penare - caiete; pentru mulțimile cu „tot atâtea elemente” se pot compara mulțimi ca: elevi-uniforme; se pot face clasificări de genul: fete - băieți=copii; leu - urs polar=animale sălbatice ș. a. Mulțimi de relații între mulțimi pot fi descoperite de elevi cu ajutorul ilustrațiilor din manual sau din alte surse, prin care ei sunt conduși să sesizeze noțiunea sau relația respectivă în imaginile vizualizate. Copilul efectuează operații logice cu mulțimi de obiecte care poartă în ele legitățile matematice.

La ciclul primar acest lucru se poate face fără a se folosi terminologia din cadrul structurilor matematice. Noțiunea de teorie a mulțimilor se introduce în clasa a V-a, dar aceasta nu stă în calea exersării la clasele I - IV a structurilor logice necesare în conformitate cu intenția dezvoltării lor interioare.

Pentru a demonstra cu precizie și exactitate relațiile dintre mulțimi ca bază a formării noțiunii de număr natural și operațiile cu mulțimi ca bază a operațiilor cu numere naturale trebuie să folosim material didactic adecvat, care poate fi alcătuit din truse: jocul mulțimilor „Logi II” și blocurile logice ale lui P. Dienes. Structurile logice se pot demonstra în mod riguros matematic cu ajutorul trusei „Logi II” pentru că caracteristica după care se constituie mulțimile ca figuri geometrice este precis determinată în ceea ce privește forma, culoarea, mărimea și grosimea. Putem spune că este materialul didactic concret cu o bogată încărcătură logică, cu valențele cele mai ridicate în a-i ajuta pe copii să înțeleagă, cu multă precizie relațiile dintre mulțimi și operațiile cu mulțimi.

Putem concluziona că mulțimile sunt produsul unor operații mintale, iar obiectele din care sunt formate ele sunt considerate obiecte fizice. Pe toată perioada formării conceptului de număr natural, de operații cu numere naturale pe baza mulțimilor este necesară îmbinarea între concret și logic, cu negarea dialectică a concretului și asimilarea modelului respectiv.

Bibliografie:

1. Cîrjan, Florin; Begu, Carmen - „Metodica predării - învățării matematicii la ciclul primar”, Ed. Paralela 45, 2001;
2. Cosmovici, A., Iacob, L. (coord.), „Psihologie școlară”, Editura Polirom, Iași, 2005;
3. Dumitriu, Ghe.; Dumitriu, Constanța – „Psihopedagogie”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2004.

IMPORTANȚA ATELIERELOR DE LITERAȚIE PENTRU FORMAREA COMPETENȚELOR LINGVISTICE LA NIVELUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

*Profesor pentru învățământul primar Crăița-Adina Moisă
Școala Gimnazială Chetriș*

Ce este literația?

Conform definiției oferite de Asociația Internațională de Literație, literația (calchiere din englezescul „literacy”) este abilitatea de a identifica, înțelege, interpreta, crea și comunica, folosind materiale scrise, audio și digitale în toate disciplinele și în orice context.

Deși cei care suntem cititori competenți n-am crede că e așa, literația este o competență complexă care stă la baza tuturor celorlalte competențe-cheie.

Începutul de drum în dezvoltarea acestei competențe complexe este prima zi de viață. Cei mai mici copii cu care ne întâlnim în sistemul de învățământ (la grădiniță sau în clasa pregătitoare) au deja un anumit nivel de literație, care în literatura de specialitate se numește literație emergentă. Această sintagmă reflectă un mod de gândire despre cum învățăm să citim și să scriem, despre achizițiile care preced cunoașterea alfabetului în sine (așa cum ar sugera termenul „alfabetizare”), despre importanța dezvoltării limbajului, despre cunoașterea lumii, despre familiaritatea cu textele tipărite.

De fapt, dezvoltarea literației începe cu mult înainte ca un copil să cunoască vreun profesor. Ce învață, de fapt, copiii, când încep să învețe să citească și să scrie? Ce știu (sau ar putea ști) copiii la început de drum? Ce învață ei cel mai devreme? Învață ce este o carte, învață să se orienteze în carte, află cum o răsfoim, ce citim (textul, nu imaginea), de unde citim (în limba română, de la stânga la dreapta și de sus în jos), ce este un cuvânt, ce este o literă, ce sunt semnele care apar în textul scris și, totuși, nu sunt litere (semnele de punctuație). De asemenea, înainte de a învăța să citească, copiii au nevoie să conștientizeze (nu teoretic, ci prin folosirea cotidiană a limbii) faptul că, atunci când vorbim, rostim cuvinte, că aceste cuvinte se combină în diferite feluri pentru ca să putem comunica diferite lucruri, că ceea ce vorbim poate fi redat în scris. Au de înțeles că toate cuvintele rostite se compun din sunete, că există o regularitate în reprezentarea sunetelor limbii vorbite în formă scrisă.

Nu toți copiii cresc în medii în care adulții le oferă o intrare lină în lumea textelor scrise și a convențiilor citit-scrisului. Astfel, în clasa pregătitoare, care a fost gândită de legiuitori tocmai pentru a reduce decalajele dintre diferitele categorii de copii la intrarea în clasa 1, ajungem să avem copii cu niveluri foarte diferite de literație.

De ce e importantă literația?

Oamenii care sunt buni cititori au un vocabular mai bogat, cunosc mai bine lumea și știu să scrie mai bine și mai corect; ei înțeleg mai ușor noile idei și situații, descriu, explică, argumentează mai bine, articulându-și ideile mai clar.

Pentru ca o persoană să aibă succes în viață și să fie un cetățean implicat, ea are nevoie, în prezent, de un nivel mai avansat al competențelor de literație decât în trecut. Nivelul minim necesar al competențelor de literație pentru a face față provocărilor vieții de adult este în continuă creștere, reflectând complexitatea din ce în ce mai mare a lumii în care trăim și ritmul din ce în ce mai alert al schimbărilor în societate. Astfel, știm că nu e suficient să îi pregătim pe copii și tineri la școală pentru citit-scrisul necesar pentru viața de școlar; e nevoie să îi pregătim să poată continua să învețe folosindu-se de competențele de literație pe tot parcursul vieții. Pentru această sarcină uriașă ce revine școlii este nevoie de un start excelent încă din învățământul preșcolar și fără doar și poate, din clasa pregătitoare. Pe mai departe, pentru ca acest start să fie excelent, e nevoie de profesori foarte competenți pentru a crea condițiile optime ca toți copiii să învețe să citească și să scrie.

Ce știm despre dificultăți întâmpinate la clasele mici?

Într-o clasă pregătitoare, mai ales în mediile vulnerabile, există o foarte mare diversitate de copii cu niveluri de literație radical diferite. Acest lucru înseamnă că învățătorul trebuie să gestioneze simultan procesul de învățare al unor copii care abia știu să se orienteze într-o carte (sau alt text tipărit) și al unora care deja citesc, recunosc instantaneu unele cuvinte scurte, frecvente sau - cel puțin - recunosc și pot să scrie toate literele alfabetului limbii

române. Pe scurt, el trebuie să predea diferențiat. El cunoaște din propria experiență dificultățile cu care se confruntă elevii atunci când învață să citească și să scrie și importanța, dar și eficiența, intervențiilor personalizate și a unor metode inovatoare. Acesta sprijină colegii în realizarea evaluărilor diagnostice, în interpretarea rezultatelor copiilor, precum și în proiectarea unor activități de învățare relevante.

Dezvoltarea la elevi a aptitudinilor de scriere creativă

În epoca în care trăim, caracterizată printr-o puternică tendință de globalizare și de tehnologizare, formarea noastră totuși nu se poate concepe în afara cărții, a scrisului și a bibliotecii. „Totul pleacă de la literă și se întoarce la ea, fără aceasta devenirea omului, sigur, ar fi fost alta”, afirma Adrian Marino [2, p. 156]. Element important al dezvoltării cognitive, intelectuale, profesionale, scrisul reprezintă propria oglindă a reflecțiilor și a gândirii umane. În cazul marilor creatori de literatură artistică, devenind modalitate care face cu puțință toate ambiguitățile, simbolismele și semnificațiile posibile, scrisul îi personalizează prin ruperea tradiției cu care scriitorii deseori intră în conflict.

În contextul în care se vorbește tot mai mult despre o școală a viitorului, despre „formarea pedagogică orientată a cititorului de literatură artistică prin cunoașterea axiologică a acesteia, ca sistem artistic-estetic imanent, și prin angajarea apropiată a cititorului în producerea valorilor *in actu* ale literaturii” [3, p. 23], predarea gândirii în școală, așa cum sugera și Edward de Bono, devine mai mult decât necesară. Ori, o gândire bună e esențială pentru a rezolva probleme, pentru a lua decizii, pentru a face față schimbărilor – toate fiind importante pentru supraviețuire și pentru succes în lumea de azi. La rândul ei, predarea gândirii poate fi realizată prin/în cadrul unor activități specifice, scrierea creativă fiind una dintre acestea. Rod al imaginației, al creativității, scrierea creativă nu este doar un datum al genilor. Omul poate fi creativ în orice gen de activitate. Acest postulat trebuie să dea strălucire optimismului pedagogic, să anime proiecte de aplicare a lui în practica largă a instruirii și educației. Prin urmare, sarcina profesorului este să-i creeze elevului posibilitatea de a se manifesta, stimulându-i gândirea, provocându-i creativitatea la diferite niveluri: lectură creativă, interpretare/analiză creativă, scriere creativă. Bunăoară, puși în situația de a continua povestea pornind de la afirmația crengiană, ușor modificată, „*În altă zi ne trezim că iar vine părintele la școală cu moș Fotea, cojocarul satului, care ne aduce, dar de școală nouă, calculatoare, DVD-uri, sisteme home-cinema...*”, elevii, cu siguranță, vor intra pe tărâmul imaginației, născocind, inventând, concepând tot felul de povești (amuzante, absurde, „serioase”), se vor lăsa purtați de impulsurile de moment, căutând soluții neordinare.

În alt caz, recurgând la procedeul „Jocul metaforei”, profesorul le va solicita elevilor să completeze spațiile libere din textul propus cu cuvinte/sintagme neordinare:

Ninge (cu ce?) _____ (cu iluzii, cu hohote de râs).

Ninge (unde? peste ce?) _____ (în sufletul meu).

Ninge (cum?) _____ (contemplativ, fără milă).

Ninge (de ce?) _____ (fiindcă ești departe).

Dacă ar ninge încontinuu, (ce s-ar întâmpla?) _____ (totul ar încremeni).

Exemplul propus demonstrează că, operând cu metafora fără a realiza că o utilizează, elevii forțează, de fapt, limita exprimării curente, obișnuite, intră în zona gândirii literare. Întrebările *Cu ce mai poate ninge în afară de fulgi de zăpadă?*, *Peste ce ar mai putea ninge în afară de „peste pământ”?* etc., care pot anticipa rezolvarea sarcinii, îi vor ajuta pe elevi să-și

exploreze imaginația, să caute variante în funcție de trăirile lor, de experiența de viață, de lectură.

Așadar, scrierea creativă înseamnă depășirea și provocarea limitelor, zămislire, făurire, act creator, capacitatea de a modela în forme noi și diferite o anumită experiență, de a găsi soluții noi, de a formula idei originale. Conform lui Hembrey [1], scrierea creativă înseamnă **cap** (este o activitate a minții: transmite idei), **inimă** (este un proces afectiv: transmite trăiri, sentimente), **mână** (este o îndeletnicire, o deprindere care necesită practică). Potențialitate a ființei umane, creativitatea, implicit scrierea creativă, pot fi educate printr-o pedagogie adecvată, caracterizată de o permanentă problematizare, ce pune elevii în situația de a se reanaliza, redefini, de a învăța singuri ceea ce pot face.

Un alt exercițiu de scriere creativă, ce face parte din această categorie a alcătuirii unui text din cuvinte, fragmente, este și cel intitulat „Întreg – parte”. Modul de aplicare este cât se poate de simplu: a) elevii completează o listă din cel puțin cinci-șase perechi de substantive ce exprimă întregul (*timp*) și partea (*ora, clipa, veșnicia*); b) ei plasează perechile de cuvinte scrise în structurile propuse de profesor; c) scriu un cuvânt/enunț cu rol de concluzie/sinteză a celor comunicate; d) intitulează textul. Pentru exemplificare propunem următorul text:

Dacă tu ești *timpul*, eu sunt *clipa*

Dacă tu ai fi *soarele*, eu aș fi *raza*.

Dacă tu ai fi _____, eu aș fi _____.

Dacă tu ai fi _____, eu aș fi _____.

Două inimi gemene. (Armonie)

Acest tip de exercițiu, pe lângă faptul că le formează elevilor deprinderi de scriere creativă, poate fi aplicat cu succes și în procesul de predare/consolidare a timpului (prezent, trecut, viitor), a verbului *a fi*.

Funcția creatoare a imaginației este o condiție necesară vieții cotidiene. „A pune la treabă” imaginația înseamnă a genera, a produce, a articula imagini în diferite moduri. În această ordine de idei, exercițiile de imaginație au un rol deosebit în formarea la elevi a abilităților de scriere creativă. Ele le încurajează evaluarea și feedback-ul în scopul de a experimenta diferite tipuri de analiză și de a reflecta asupra procesului și produsului scrierii.

Un alt exercițiu de imaginație ce poate fi aplicat în cadrul orelor de scriere creativă este și jocul asupra relațiilor de antonimie dintre cuvinte. În acest caz:

- elevilor li se dau perechi de antonime (*mare – mic, înalt – scund, slab – gras, mult – puțin, larg – strâmt*);

- ei își imaginează o scenă/întâmplare/poveste utilizând o pereche de antonime, conform modelului: *Într-o grădină mică creștea un copac mare. În copacul mare, o pasăre și-a făcut un cuib mic. În cuibul mic erau trei ouă mari. Un ou mare avea o crăpătură mică. Crăpătura mică totuși era semnificativă, așa că pasărea a aruncat în grădina mică oul mare, din cuibarul mic. Chiar dacă era mare, oul s-a spart. Din celelalte ouă mari, la timpul potrivit, au ieșit doi pui mici, care, mai târziu, au zburat din copacul mare.*

Formularea punctelor de vedere diferite este una dintre cele mai importante abilități de gândire ale oamenilor. A-i pune pe elevi să formuleze puncte de vedere ce aparțin persoanelor/personajelor implicate în acțiune este o operație pe cât de necesară, pe atât de instructivă.

Motivația este un factor extrem de important în declanșarea actului creator și focalizează energiile creative pe obiective stabilite. Nu este suficient să dispui de un potențial

creativ de aptitudini, dacă acestea nu sunt orientate strategic, prin motivație și atitudini, către descoperirea și generarea noului cu valoare de originalitate. Scrisul creativ răspunde din plin acestui deziderat. Exersarea regulată a lui îi învață pe elevi să învingă diverse bariere ale producției creative (perceptive, emoționale, culturale), le dezvoltă și le cizează personalitatea.

Referințe bibliografice:

1. Hembrey Shea, *How I Became 100 artists*, în ted.com/talks/shea_hembrey_how_i_became;
2. Mariano Adrian, *Hermeneutica ideii de literatură*, Cluj, Dacia, 1987;
3. Pâslaru V., *Introducere în teoria educației literar-artistice*, Chișinău, Sigma, 2011;
4. Wallon H., *Les Origines de la pensée chez l'enfant*. Apud Giani Rodari, *Gramatica fanteziei*, București, Art, 2016.

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PREȘCOLARULUI

*Profesor învățământ preșcolar Raluca-Iuliana Chirică
Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău*

Preșcolaritatea este vârsta la care este necesară stimularea potențialului creativ al copilului, necunoscut sau neexprimat încă, prin cunoașterea și încurajarea aptitudinilor, prin mobilizarea resurselor existente și prin susținerea manifestării lor printr-o mobilizare intrinsecă. De la această vârstă trebuie cultivate unele valori: originalitatea, perseverența, interesele cognitive, dar și artistice.

Trăsăturile creativității (fluiditatea, flexibilitatea, originalitatea) pot fi testate cu ușurință prin intermediul unor parametri ai desenului. Se știe că o componentă vitală a creativității o constituie însăși dorința de a crea, curiozitatea, necesitatea lăuntrică a afirmării. Receptivitatea și curiozitatea copilului, bogăția imaginației, tendința sa spontană către nou, pasiunea pentru fabulație, dorința lui de a realiza ceva constructiv creativ pot fi alimentate și împlinite efectiv, pot fi puse adecvat în valoare prin solicitări și antrenamente corespunzătoare care astfel pot oferi multiple elemente pozitive în stimularea și cultivarea potențialului creativ propriu vârstei preșcolare.

Atunci când vorbim de creativitate și de stimularea ei la copiii de vârstă preșcolară, nu putem face abstracție de influențele mediului socio-educational. Fără un mediu socio-educational adecvat, potențialul creativ al copilului nu se va concretiza niciodată.

Ca strategie generală de acțiune în stimularea creativității în învățământul preșcolar, este utilă valorificarea în sistemul activităților instructiv-educative a condițiilor și principiilor învățării de tip creativ.

Învățarea creatoare presupune o serie de condiții privind stimularea creativității cum ar fi: antrenarea capacității de elaborare verbal expresivă a unor povestiri libere sau cu început dat, după un șir de ilustrații, după o jucărie după un plan sau după o temă, punând la dispoziție copiilor planșe, machete, siluete, jucării; interpretarea independentă a unor imagini prin solicitarea de a le conferi cât mai multe titluri posibile; elaborarea independentă a unor istorioare ce se pot concepe plecând de la diverse modalități de ordonare logică posibil a unui număr mare de imagini; desene libere în care să se elaboreze nu numai o idee tematică, dar și unele modele posibile pentru decorarea anumitor spații sau anumitor materiale.

Jocul și învățarea oferă copilului nenumărate prilejuri de a combina și recombina reprezentările pe care le dispune propriile sale imagini, ascultând povești, basme, poezii, reconstruiește mental principalele momente ale narațiunii, le inversează, le omite, le amplifică și inventează altele noi.

Este adevărat că stimularea creativității, a originalității și a gândirii critice presupune o serie de riscuri pe care educatoarea trebuie să și le asume, conștientă fiind că rezultatul final merită un asemenea preț.

Activitățile de desen, pictură, modelaj vizează însușirea unor norme estetice care sunt transpuse în produsele activității copiilor. Ei învață nu doar gama de culori, tonuri și nuanțe, ci și modul în care le pot obține și combina în propriile lor creații; învață nu doar aspectele legate de estetica formelor, ci și transpun în lucrări proprii moduri diferite de îmbinare estetică a acestora; lucrările au, de cele mai multe ori, destinație afectivă ele fiind create pentru a fi dăruite mamei, colegului care aniversază ceva, lui Moș Crăciun sau Iepurașului, unui personaj iubit dintr-o poveste tocmai învățată etc. Acest tip de creativitate se caracterizează printr-o exprimare liberă și spontană a persoanei, cu dorința ca produsul activității sale să aibă un anumit grad de utilitate și valoare. De asemenea, copiii sunt familiarizați cu diferite tehnici de desenare, colorare, pictură, dactilopictură, exersează aceste tehnici pe suporturi diferite (hârtie albă sau divers colorată, pânză, coji de ouă lipite, suluri de hârtie, faianță, piatră, ceramică, cutii de margarină, pahare etc.)

Modelajul, odată cu plăcerea redării prin construcție proprie a unor forme după model sau din imaginație, dezvoltă motricitatea fină a mâinii, sprijină substanțial coordonarea oculo-motorie. Este necesar ca modelele oferite de educatoare atât pentru desen, pictură cât și pentru modelaj să îndeplinească cerințele de ordin estetic. Culorile și materialele folosite de copii trebuie să ofere condiții pentru realizarea unor produse estetice.

Strategia de dezvoltare a creativității copilului preșcolar vizează cel puțin două direcții majore: Stimularea dimensiunii cognitive (a gândirii, a imaginației) și stimularea dimensiunii non-cognitive (a încrederii în forțele proprii, a inițiativei, a curiozității, a independenței în modul de a gândi).

Condiția primă a dezvoltării creativității copiilor este că educatorul să știe ce înseamnă a fi creativ, este nevoie ca ei să cunoască conceptul de creativitate, modul de manifestare și de formare a creativității, factorii care influențează, pozitiv sau negativ, creativitatea și ar trebui să fie ei înșiși creativi.

Este, de asemenea, necesară respectarea personalității creatoare a copilului. Este foarte important ca educatorul să nu reprime manifestările copiilor creativi, să încurajeze libera exprimare a opiniilor (chiar dacă acestea sunt contrare opiniilor sale), să stimuleze imaginația sau soluțiile mai deosebite.

Referindu-se la modul în care poate fi distrusă creativitatea elevilor, Teresa Amabile identifică patru factori, numiți de autoare asasini ai creativității: evaluarea, recompensa, competiția și restrângerea capacității de alegere.

O societate care stimulează creativitatea asigură cetățenilor săi patru libertăți de bază: libertatea de studiu și pregătire, libertatea de explorare și investigare, libertatea de exprimare și libertatea de a fi ei înșiși, spunea Morris Stein.

Bibliografie:

1. Cojocar, C., Creativitate și inovație, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975;

2. Roșca, Al., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei, București, 1981;
3. Șchiopu, U., Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967.

PROIECT EDUCATIV: „ATELIER DE LITERAȚIE” PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Profesor pentru învățământul primar Luminița Botezatu
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești*

1. Titlul proiectului:

„Primii pași în lumea cititului și scrisului”

2. Argument:

Atelierele de literație joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor de citire și scriere la învățământul primar, oferind copiilor o bază solidă pentru înțelegerea limbajului, gândire critică și învățare continuă. Aceste activități practice nu doar că îmbunătățesc abilitățile de citire și scriere, dar contribuie și la formarea unor deprinderi de învățare esențiale în viața de zi cu zi.

Principalele aspecte prin care atelierele de literație aduc beneficii în învățământul primar:

- Dezvoltarea abilităților de citire și scriere
- Stimularea gândirii critice și a înțelegerii textelor
- Încurajarea creativității și a expresivității
- Formarea deprinderilor de comunicare și cooperare
- Reducerea riscului de analfabetism funcțional
- Stimularea încrederii în sine
- Adaptarea la stiluri și ritmuri diverse de învățare

La nivelul învățământului primar, este crucial să dezvoltăm abilitățile de bază de citire, scriere și înțelegere a textelor. Mulți elevi de clase mici se confruntă cu provocări în a-și îmbunătăți aceste competențe, iar proiectul propune activități ludice și interactive, prin care copiii să învețe cu bucurie. "Atelierul de literație" își propune să creeze un cadru plăcut și sigur, unde copiii vor explora cărți, își vor dezvolta imaginația și vor dobândi încredere în abilitățile lor de citire și scriere.

3. Obiective:

- Dezvoltarea abilităților de citire fluentă și înțelegere a textelor simple.
- Învățarea scrierii corecte și a formulării propozițiilor și textelor scurte.
- Stimularea creativității și a exprimării prin povești inventate și desene.
- Creșterea interesului pentru lectură și pentru explorarea cărților.

4. Grup țintă:

Elevi din clasele I - IV (învățământ primar).

5. Durata proiectului:

6 săptămâni (1 atelier pe săptămână, de aproximativ 60 de minute).

6. Metode de lucru:

Povești interactive: Citirea și ascultarea de povești scurte, urmate de discuții și întrebări pentru a verifica înțelegerea.

Scriere creativă: Exerciții simple de scrierea unor propoziții și texte scurte despre personaje din povești sau despre experiențele personale.

Desen și ilustrare: Copiii vor desena scene din povești sau vor ilustra propriile lor scrieri, stimulând exprimarea creativă.

Jocuri educative: Jocuri de cuvinte, rebusuri, jocuri de rol bazate pe povești pentru a-i ajuta pe copii să învețe într-un mod distractiv.

Feedback pozitiv: Accent pe încurajare și feedback pozitiv pentru a dezvolta încrederea copiilor în abilitățile lor.

7. Resurse necesare:

Cărți ilustrate pentru copii (povești scurte, basme, fabule).

Caiete de scris și de desen, markere și creioane colorate.

Materiale audio-vizuale pentru povestiri interactive (laptop, proiector).

Jocuri educative (cartonașe cu cuvinte, puzzle-uri literare, fișe de lucru).

8. Activități propuse:

Săptămâna 1: Cunoașterea literaturii prin povești

Activitate: Citirea unei povești scurte și discuții pe tema acesteia.

Exercițiu: Fiecare copil va desena personajul preferat și va scrie câteva propoziții despre el.

Săptămâna 2: Descoperirea cuvintelor noi

Activitate: Jocuri de cuvinte (găsirea cuvintelor ascunse, rebus).

Exercițiu: Fiecare copil va compune o propoziție folosind cuvinte noi și va face un desen asociat.

Săptămâna 3: Scrierea unei povești

Activitate: Exerciții de scriere creativă – copiii vor inventa o poveste simplă.

Exercițiu: Fiecare copil va scrie 3-4 propoziții despre o aventură a unui personaj inventat de el.

Săptămâna 4: Povești și jocuri de rol

Activitate: Citirea unei povești și reprezentarea acesteia prin jocuri de rol.

Exercițiu: Copiii vor interpreta personaje din poveste și vor rezuma ce s-a întâmplat.

Săptămâna 5: Citim și creăm împreună

Activitate: Citirea unui text în grup și completarea unor propoziții lipsă.

Exercițiu: Fiecare copil va continua povestea citită în clasă, scriind 2 - 3 propoziții.

Săptămâna 6: Evaluare și sărbătorirea progresului

Activitate: Fiecare copil își va prezenta lucrarea preferată (o poveste sau un desen realizat în cadrul atelierului).

Exercițiu: Evaluarea progresului printr-o expoziție de desene și scurte povestiri create de copii.

9. Evaluare:

Evaluare formativă: Observarea progresului copiilor în citire, scriere și exprimare orală prin activități de zi cu zi.

Evaluare finală: Fiecare copil va prezenta o poveste proprie și va primi feedback individual, sub formă de aprecieri și încurajări.

10. Parteneri:

Biblioteca școlii, pentru împrumut de cărți ilustrate.

Implicarea părinților pentru a sprijini citirea acasă.

11. Rezultate așteptate:

Îmbunătățirea abilităților de citire și scriere la elevii din ciclul primar.

Creșterea încrederii în sine și în exprimarea orală și scrisă.

Dezvoltarea creativității și imaginației prin povești și jocuri.

EDUCAȚIA NONFORMALĂ

Profesor pentru învățământul primar Maria-Dalia Alecsandru

Școala Gimnazială Buciumi

Educația sub aspect nonformal se exercită sub forma unor programe de acțiuni dimensionate de către cei care o fac, ea nu se face la întâmplare, de către oricine și oricum, se folosesc strategii metodice adecvate care desăvârșesc activitățile nonformale cum ar fi: metode participative – copiii și tinerii să participe în mod activ, acțiune-orientată spre o idee, învățare de tip experiențial, centrare pe copil / tânăr, producerea situațiilor de colaborare și muncă în echipă, într-ajutorarea în rezolvarea problemelor și a sarcinilor dificile care se pot ivi în diferite momente, spații și situații, rezolvarea cu tact a conflictelor care pot apare în cadrul grupurilor.

Cei care oferă sau sunt angrenați în mecanismul desfășurării activităților nonformale se numesc facilitatori, voluntari, lideri. Misiunea lor este de a pregăti activitățile practice, jocurile, concursurile, întrecerile, de a îndruma și superviza desfășurarea lor, de a se asigura că regulile sunt respectate, că toți membrii sunt implicați, de a păstra membrii într-o influență pozitivă în momente critice ale parcursului lor, de a le imprima noțiuni elementare gradual, puțin câte puțin de-a lungul timpului tuturor membrilor implicați etc. Bineînțeles că, un lider, facilitator sau voluntar este pregătit temeinic în această direcție, el este un arhitect în formarea și dezvoltarea competențelor și funcționează după principiul: *Oamenii pe primul loc. Dacă dorești un an de belșug, cultivă cereale, dacă dorești zece ani de prosperitate plantează copaci, dar dacă dorești o sută de ani de prosperitate, crește oameni!* Activitățile nonformale prin scopurile și obiectivele lor ridică bariera rigidității și astfel, ajută membrii grupului să se implice, să participe și să devină co-proprietari ai propriilor rezultate, favorizând procesele de dezvoltare personală și de autocunoaștere.

Tot mai mulți copii și tineri sunt determinați să stea în casă, să se afunde tot mai mult în tehnologie, să rupă legăturile de socializare, de colaborare, este nevoie mai mult ca oricând să îi ajutăm și să îi sprijinim pentru ca să nu fie total derutați, să nu își piardă echilibrul, să nu le fie răsturnată scara valorilor umane, personale, morale.

Exemple de activități cu rezultate remarcabile în formarea personalității copiilor și tinerilor.

Educația prin acțiune (learning by doing): copiii și tinerii deprind abilități de viață prin implicarea activă în diferite activități -jocuri, ateliere, proiecte, acțiuni în folosul comunității, momente din viața cotidiană - activități construite împreună cu copiii, în funcție de interesele și aptitudinile lor.

Cadrul simbolic: fiecare grupă de vârstă își desfășoară activitățile într-un cadru simbolic specific nivelului lor de maturitate și nevoilor lor educaționale. Simbolurile au un rol hotărâtor în formarea copilului și a adultului; ele reprezintă o expresie spontană, o comunicare adecvată și un mijloc de dezvoltare a imaginației creatoare, rămânând un important factor de integrare socială a omului. Prin acest element dezvoltăm abilități de viață precum: creativitatea și imaginația, spontaneitatea, realizarea distincției dintre fantastic și real.

Sistemul de progres personal are menirea de a implica copiii și tinerii în propria dezvoltare. Prin acest sistem, fiecare copil poate să se autoevalueze și să devină conștient de

ritmul dezvoltării sale. Sistemul de progres folosește elemente ale cadrului simbolic corespunzător fiecărei grupe de vârstă, concentrându-se pe dezvoltarea abilităților de îndemânare cu lucruri mărunte, lucruri practice dar și cu lucruri neașteptate; de lucru în echipă; de conștientizare a resurselor care-i înconjoară; de implicare în dezvoltarea personală dar și a societății civile.

Natura: este cadrul ideal de aplicare a metodei scout. Prin activitățile în natură, copilul își descoperă propriile limite, cadrul natural oferindu-i provocări, momente de reflecție și momente dificile, ocazia de a învăța despre sine și despre ceilalți. De asemenea, îi dezvoltă atitudini și comportamente responsabile față de mediul înconjurător.

Sprijinul adulților: adulții, responsabili fiind de a coordona activitățile, se asigură că acestea au un impact pozitiv asupra dezvoltării tinerilor implicați și creează un cadru de relaționare adecvat, bazat pe ascultare și pe respect reciproc într-un mediu sigur atât din punct de vedere fizic cât și emoțional.

Sistemul patrulelor: activitățile sunt derulate într-un grup mic (4 - 8 persoane) în care responsabilitățile fiecăruia sunt bine definite și relaționarea este complexă, oferă copiilor și tinerilor un mod ideal de a se descoperi pe sine și pe ceilalți, dezvoltându-și abilități de comunicare, de lucru în echipă, de asumare de responsabilități.

Educația nonformală este așadar, o pepinieră în care se dezvoltă valorile fiecărui copil și tânăr, abilitățile, competențele, altele decât cele dezvoltate în cadrul educației formale iar participanții sunt actorii activ implicați în procesul de autoformare.

Bibliografie:

- UNESCO, (1991), *L'Education non-formelle: reseaux institutionnels et pratiques sociales*, Paris;
- http://www.isjialomita.ro/red/download/Educatia_nonformala_-_ghid_pentru_cadrele_didactice.pdf;
- Văideanu , George, (1988), *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.

CREATIVITATEA-DIMENSIUNE ESENȚIALĂ A PERSONALITĂȚII UMANE

*Profesor pentru învățământul primar Dănuț-Cristin Diaconu
Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău*

Cultivarea creativității la elevi este preconizată ca un mijloc de dezvoltare generală a personalității. Copilul este omul viitorului, pentru care fapta, nu vorba, este maxima dirijare în viață.

Creativitatea se deosebește nu numai de inteligență, ci și de aptitudini. Nu toți oamenii inteligenți sunt creativi dar nu se poate vorbi de creativitate făcând abstracție de inteligență. În ceea ce privește aptitudinile, ele sunt dispoziții încă nerealizabile pe când creativitatea se manifestă într-un produs ca atare. Creator este considerat și elevul care ajunge la ceva nou pe altă cale, mai elegantă, mai neuzuală decât cea oferită de învățător, chiar dacă aceasta nu reprezintă o noutate pentru știință.

Creativitatea copilului implică manifestarea nestingherită a inițiativei și a fanteziei în afara oricăror confruntări cu schemele lumii știute și reprezentate de adulți.

„Cu toate lacunele lui, învățământul rămâne principalul instrument pe care societatea îl folosește pentru cultivarea creativității la membrii ei tineri de vârstă școlară”. (A. Turcu, 2000, p. 118)

Întreaga literatură pedagogică insistă asupra dezvoltării și educării creativității elevilor. Cadrele didactice au misiunea nobilă de a dezvolta la elevi gândirea independentă, originală, inițiativa, încă din primii ani de școală și chiar în perioada preșcolară.

Problema formării omului nou, ca subiect creator, capătă o importanță considerabilă, iar aceea a calității instructiv educative se situează pe o poziție de prim-plan în ansamblul dezvoltării țării noastre. Pornind de la considerentul că potențialul creativ al copilului nu se valorifică de la sine, apare și mai pregnantă răspunderea socială a școlii, care operează la vârste atât de fragede pentru dezvoltarea premiselor și cultivarea aptitudinilor și atitudinilor creatoare ale elevilor.

Stimularea și educarea creativității este în funcție de totalitatea relațiilor sociale în care este angrenat individul, de multitudinea influențelor care se execută asupra lui. De aceea, dezvoltarea unui comportament creativ nu se poate realiza *„numai prin acțiunea unui factor izolat, ci presupune angrenarea întregii ambianțe în care există ființa umană”* (Ionescu, M., 2000, p. 136).

Caracterul creator al activității în orice domeniu, nevoia omului de a se adapta continuu la situații, la procese și probleme de muncă mereu noi impun ca școala să dezvolte și aptitudinile intelectuale ale elevilor, creativitatea gândirii.

O contribuție esențială a realizării acestei sarcini o dă studiul matematicii. Limitându-ne la matematică, admitem că prin problemă „se înțelege orice situație practică a cărei soluție se poate obține prin procese de gândire și calcul” (N. Jurcău, 2001, p. 135).

În ciclul primar o activitate deosebită în studiul matematicii este aceea a rezolvării problemelor.

Aceasta începe în clasa I, cu rezolvarea unor probleme simple, strâns legate de însușirea operațiilor aritmetice și se complică treptat până la formarea priceperilor de rezolvare a unor probleme cu mai multe operații sau a unor probleme ce necesită cunoașterea unor procedee speciale, procedee algoritmice, cazul problemelor tipice.

„A rezolva o problemă înseamnă a găsi ieșirea dintr-o dificultate, înseamnă a găsi o cale de a ocoli un obstacol, de a atinge un obiectiv care nu este direct accesibil. A găsi soluția unei probleme este o performanță specifică inteligenței umane” (M. Ionescu, 2000, p. 132).

În activitatea de rezolvare a problemelor, gândirea este confruntată cu o necunoscută pentru a cărei descoperire trebuie să întreprindă căutări, presupuneri de soluții, combinații noi, să adopte strategii care să conducă la soluționarea problemei. Rezolvarea de probleme constituie cadrul propice dezvoltării creativității. „Una dintre cele mai importante premise ale creativității constă în disponibilitatea de a relua totul de la capăt, de a considera că nimic nu este definitiv, că nici un proces nu este încheiat o dată pentru totdeauna” (E. Landau, 1979, p. 110).

Practic în rezolvarea problemei intră raționamentul matematic, care va fi cu atât mai complex și mai riguros cu cât necunoscuta se găsește în relații mai îndepărtate de date cunoscute ale problemei.

Procesul rezolvării unei probleme se prezintă ca o activitate mintală de căutare, în cursul căreia în fața datelor problemei, sunt omise diferite ipoteze care sunt supuse verificării

pe rând. De foarte mare importanță în rezolvarea problemei este găsirea de idei centrale, a principiului de rezolvare a problemei, a ideii decisive a rezolvării.

Apariția ideii conducătoare constituie momentul de încheiere a fazei de tensiune a căutării, un moment de destindere care marchează satisfacția descoperirii. Acesta este momentul descoperirii, al creației în rezolvarea problemei.

Activitatea de rezolvare a unei probleme se desfășoară prin parcurgerea mai multor etape asupra cărora părerile sunt unanime. Toate aceste etape formează însă o activitate unitară, una din cele mai complexe activități intelectuale care cuprinde: inducții și deducții, analogii, raționamente ipotetice, analize și generalizări și nu în ultimă instanță creații.

„În activitatea de rezolvare a problemelor există o fază de tensiune, neliniște, căutare, o fază dramatică se fac o serie de încercări (în schiță), atenția concentrându-se nu asupra felului cum se vor lega verigile. Aceste tatonări reprezintă activitatea gândirii de descoperire, care nu construiește soluția etapă cu etapă pe un drum liniar” (I. Neacșu, 1988, p. 195)

Astfel, în prima etapă nu căutăm primul element al rezolvării, ci direct soluția, întregul. Și pentru că nu putem să-l găsim dintr-o dată căutăm să delimităm conturul întregului așa cum pictorul întâi creionează apoi pictează treptat detaliile, având mereu atenția îndreptată spre ansamblu.

După ce a fost descifrat drumul către soluția problemei, urmează partea de executare a construcției, care constă în aplicarea atentă a unor metode și tehnici cunoscute.

Activitatea de dezvoltare a problemei nu este în exclusivitate activitate creativă. În curentul rezolvării problemelor se elaborează algoritmi de recunoaștere și algoritmi de lucru.

Pentru ca activitatea de rezolvare și compunere a problemelor să-și materializeze valențele formative și în direcția dezvoltării gândirii creatoare, este nevoie de un conținut al problemelor și o orientare a activității de rezolvare adecvate a acestui scop (I. Neacșu, 1988, p. 196).

Selecționarea și rezolvarea problemelor după gradul de dificultate pe care-l ridică în rezolvare, i-ar ajuta pe elevi să parcurgă drumul ascendent al formării capacităților necesare rezolvării problemelor, printr-un efort permanent.

Dacă rezolvarea problemei se gândește, raționamentul care conduce către soluție se descoperă, apoi tehnica problemelor se învață.

Toate acestea trebuie să facă parte din corpul de cunoștințe matematice care se predau elevilor din clasele I și a II-a.

Pentru a forma la elevii claselor I - IV o gândire creatoare, trebuie să învățăm din ce și cum să creeze.

Confruntarea elevului cu problema, implică scopul rezolvării, conștiința dificultăților de rezolvare și o anume motivare corespunzătoare.

Se spune că o problemă bine pusă, formulată în limbajul specific elevului, este pe jumătate rezolvată.

Cele mai multe dificultăți în rezolvarea problemelor le întâmpină elevii din cauza slabei cunoașteri sau chiar a neînțelegerii conținutului problemei.

Dezvoltarea gândirii creatoare în activitatea de rezolvare a problemelor se realizează prin utilizarea unor procedee variate.

Raționamentul de bază al problemei se poate generaliza la niveluri diferite, cu cât nivelul de generalizare este mai înalt cu atât principiul de rezolvare este mai cuprinzător, se aplică unui număr mai mare de probleme.

Cultivarea creativității presupune lupta cu stereotipia. Problemele pe care le prezintă elevii trebuie să fie diverse ca mod de prezentare, dar încadrate în algoritmi de rezolvare de anumite niveluri.

Pentru a forma la elevi o gândire creatoare, ei trebuie puși în situații variate, mereu noi. În acest scop se utilizează o varietate de procedee: dezvoltarea și complicarea treptată a unei probleme rezolvate, rezolvarea prin mai multe procedee și alegerea căii mai economicoase; reformularea problemei prin introducerea necunoscutei drept cunoscută.

În utilizarea acestor activități matematice, important este gradul de independență ce se acordă elevilor în rezolvarea problemei ca o acțiune unitară care conduce la gândirea creatoare, concentrată la dimensiunile algoritmului de rezolvare a problemei.

În procesul învățării matematicii, între însușirea celor patru operații aritmetice și rezolvarea problemelor se crează o serie de relații determinate de însăși logica acestui obiect.

Operațiile aritmetice constituie elemente automatizate și numai ordonarea lor în rezolvarea problemei, ținând seama de enunțul acesteia, constituie elementul creator (I. Neacșu, 1988, p. 68)

În clasele I și a II-a, iar apoi se introduc treptat probleme cu trei sau patru operații. Chiar din clasa a III-a elevii vor fi obișnuiți să compună probleme ce trebuie rezolvate grafic.

În clasa a IV-a elevii trebuie să fie deprinși cu rezolvarea pe cale grafică a problemelor, precum și cu problema care necesită metode speciale.

Este necesar ca în clasele I - IV elevii să pună problemele în exercițiu. Pe baza acestei scheme sub formă de exercițiu, elevii trebuie să fie deprinși să compună probleme asemănătoare

Bibliografie:

- Cosmovici A, Iacob L, (1996) – *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași;
- Landau Erika, (1979) – *Psihologia creativității*, EDP București;
- Lupu, Costică, (2000)– „*Metodica predării matematicii* – Manual pentru clasa a XII-a Licee

Pedagogice”, Ed. Paralela 45, Pitești.

METODE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII ELEVILOR ÎN ORELE DE AVAP

*Profesor pentru învățământul primar Alina-Mihaela Diaconu
Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău*

Problemele privind metodologia predării activităților artistico-plastice la clasele I - IV, țin seama de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, sunt strâns legate de diferite acțiuni de cunoaștere și de transformare specifică a personalității lor. Atât prin cunoașterea problemelor acestor acțiuni, cât și prin metodele folosite pentru rezolvarea lor, se urmărește dezvoltarea sensibilității, a gândirii artistico-plastice și a gustului estetic al elevilor.

Prin metode și procedeele folosite, se urmărește să se antreneze acele potențe creative ale elevilor care duc la realizări artistice productive, conștiente, personale și imediate.

Metoda jocurilor didactice

Această metodă corespunde nu numai vârstei copilăriei, ci și naturii omului, în general.

Prin joc elevii pot descoperi adevăruri care le antrenează capacitățile lor de a acționa creativ, manifestându-și istețimea, inventivitatea, inițiativa.

Componentele care alcătuiesc structura unui joc didactic sunt următoarele:

- sarcina didactică;
- conținutul jocului;
- elementele și regulile jocului.

Jocurile didactice pot deveni pentru învățător mijloace de constatare a nivelului de cunoștințe intelectuale. Tot prin joc se pot cunoaște particularitățile individuale ale școlarului. Jocurile didactice conduc elevii spre bucuriile creației și ale dorinței de cunoaștere artistico-plastică, care tinde să fie tot mai bogată și mai profundă.

Jocul pune în fața copiilor situații noi la care trebuie să găsească soluții, solicitându-le fantezia, voința, spontaneitatea, logica. Prin activitățile joc (ca o variantă cu finalizare practică) se pot face primele experiențe plastice practice.

Exemplul 1 – amestecul culorilor –să se amestece culorile calde între ele și să se așeze în centrul foi nuanțele mai deschise înconjurate de cele mai închise spre margine.

Exemplul 2 – gruparea liniilor în organizări orizontale și verticale – se împarte spațiul plastic în două registre cu ajutorul unei linii curbe folosind o culoare apoi să se umple cele două spații trasând linii verticale și orizontale cu două culori reci sau calde. Jocul activează lecția având scop practic intrinsec.

Exercițiul – joc: culori binare –se ia cu degetul arătător drept culoarea roșie, iar cu degetul arătător stâng culoarea galbenă. Se ating cele două degete încercând să combine cele două culori, apoi se apasă cu degetele pe planșă de mai multe ori și în mai multe locuri. Se amestecă în același mod culorile galben și albastru, apoi folosind culorile albastru și roșu și se apasă, pe planșă.

Învățătorul poate organiza jocul de pipăit după criteriile: obiect alunecos, umed, tare, moale, mățâsos, scrobite etc.

Exemplu : o bucată de săpun umed, o perie, o cârpă moale, penarul, o copertă de carte și altele. Se cere elevilor să spună ce senzații au avut pentru fiecare obiect (atât tactil cât și vizual) și cum pot fi transpuse grafic pe foaia de desen cu ajutorul liniilor. Astfel, pentru obiectul alunecos s-a asociat linia curbă, pentru înțepător linia frântă, pentru umed cea șerpuită, pentru tare linia dreaptă.

Sub forma jocului japonez se pot introduce formele geometrice fundamentale (triunghi, pătrat, dreptunghi, cerc) folosite la obținerea unui fond decorativ. Astfel, se poate solicita elevilor să găsească trei poziții pentru triunghiul ca formă plastică ce-și schimbă mereu poziția.

Atât pentru însușirea denumirii culorilor cât și pentru familiarizarea cu modul de obținere a nuanțelor de culori, copiii pot fi puși în situația de a rezolva verbal și apoi prin mijloace plastice anumite probleme, formulate în așa fel încât să contribuie la incitarea fanteziilor creatoare.

Exemplu:

- a) avem roșu pur – să ne imaginăm că îi dăm foc. Ce se va întâmpla cu el? Cum va arăta? Ce înfățișare va avea?
- b) Albastrul călătorește în Împărăția Soarelui – Cum se va întoarce de acolo?
- c) Galbenul va face o vizită la polul de gheață. Cum va arăta la întoarcere?
- d) Întâlnire cu o culoare preferată.

În urma unor astfel de exerciții – joc elevii vor ajunge să folosească culoarea ca un mijloc de exprimare și nu ca un simplu element de ornament. Culoarele folosite în picturile lor oferă dascălului o cale mai directă de a le citi în suflute.

În funcție de tema plastică și de tipul de activități, învățătorul, în momentul în care își proiectează activitatea didactică așează jocul didactic la locul potrivit în cadrul scenariului activității. S-a folosit jocul didactic atât pentru a capta atenția, la începutul activității, sau pentru a reactualiza cele învățate, cât și pentru a prezenta și conduce învățarea sau obținerea performanței (feedback).

Fiecare problemă va fi prezentată elevilor nu întotdeauna ca atare, în expresia planificată, ci într-o formulare adecvată vârstei, nivelului de înțelegere a fiecărei clase .

Exemple:

- invocând jocul ca modalitate de organizare a activității („Ne vom juca învățând cum... despre...”, „Desenăm jucându-ne așa...”);
- apelând la o scurtă povestire cu conținut specific, creată ad-hoc („Povestea hârtiei”, „Povestea firelor de ață, de sârmă”, „Covorul fermecat”);
- formulând problematic („nu avem culoare...,s-o facem noi!”, „Cu pensula putem lăsa pe hârtie și pete și linii?”);

Practic, oricărei teme din programa școlară, i se poate simula un joc, exercițiu – joc sau compoziție – joc .

Această metodă va predomina la clasele I și a II-a urmărindu-se mai mult însușirea practică și la nivelul lor de înțelegere a fenomenului artistico –plastic, fără a teoretiza prea mult.

Astfel, pata de culoare este urma lăsată de pensulă, care, jucăuș sau ghiduș, poate colora mai vesel, cum sunt copii în recreație, mai deschis, mai luminos cum e ziua însorită, mai trist, mai întunecos cum e vremea ploioasă cu vânt.

Metoda exercițiului

Modularea_culorii constă în nuanțarea unei culori spre alte culori (amestecul fizic al culorilor cu cantități mici, progresiv, din alte culori). Se poate realiza prin: suprapunere grafică (nuanțe ale unei culori așezate pe o pată cromatică uscată), suprapunere transparentă (suprapunerea straturilor subțiri de culoare unele peste altele, obținându-se efecte de transparență modulară).

Tehnica colajului presupune exerciții de decupare a unor forme plastice stabilite dinainte sau obținute spontan din presarea punctelor colorate pe un nou suport după legile compoziției. Ca materiale se pot folosi: hârtia colorată, resturi textile, paie, pene, scoici, lână colorată, etc.

Aceste materiale se pot lipi pe un desen executat în creion, tăierea lor făcându-se după forma plastică desenată. Se obțin chenare, frize sau fonduri decorative.

Tehnica prelucrării formelor spontane_Forma spontană este imaginea obiectuală sau structurală naturală (rădăcini, frunze, crengi, pietre etc.). Există însă și forme spontane create de om accidental pe cale dirijată. Aceste exerciții de invenție, cu efecte plastice surpriză, pot fi obținute prin mai multe procedee:

- 1) prin presarea unor pete, puncte de culoare fluidizată, cuprinse în mijlocul unor hârtii care apoi au fost împăturite în două sau patru și presate cu mâna în diferite direcții, apoi despăturite. Apar forme cromatice spontane noi, similare cu reprezentări vizuale deja cunoscute (fluturi, flori, găze).
- 2) forme obținute prin suflarea liberă sau printr-un tub, în diferite sensuri, a unor puncte, pete de culoare fluidizată.
- 3) forme obținute prin dirijarea scurgerii aderente a unor puncte de culoare fluidizată, schimbând poziția planșei pentru a favoriza deplasarea culorilor în sensurile dorite, sau prin scurgerea liberă a unor puncte de culoare.
- 4) forme obținute prin stropirea forțată, cu pensula sau cu alt instrument pe foaie de hârtie uscată sau umedă.
- 5) forme obținute prin estomparea cu hârtie mototolită a unei suprafețe acoperite cu un fond de culoare sau prin presarea unei bucăți de tifon, îmbibată cu culoare pe o suprafață de hârtie.
- 6) forme obținute prin presarea unei hârtii pliate în care s-a așezat o sfoară îmbibată în culoare și tragerea firului până când acesta va ieși dintre filele hârtiei.

Aceste forme obținute accidental prin orice procedeu arătat trebuie apoi descoperite, analizate și prelucrate conștient pentru a se ajunge la o formă elaborată.

Această înțelegere conduce la prelucrarea și integrarea formelor în compoziții expresive și originale bazate pe capacitatea de fabulare a fiecărui elev și a completării măiestrite cu pensula. Pe această cale, a manifestării libere, neîngrădite de nici o convenție, elevii se apropie treptat, fiecare în felul lui, de exigențele semnului plastic, în general ale compoziției, fără a li se anula particularitățile individuale de expresie, și nici dându-le „modele” sau rezolvări gata făcute.

Bibliografie:

1. Drăgan I., Nicola I. - „Creativitatea pedagogică” Ed. Tipomer, 1993;
2. Dumitriu, Gheorghe, Dumitriu, Constanța-„Psihologia procesului de învățământ”, E.D.P., București, 1997;
3. Nicola Gr. - „Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ”, București, 1998

„ABC... DARUL MICULUI CETĂȚEAN” - PROIECT EDUCATIV

*Profesor pentru învățământul primar Cezarina Gheorghiiță,
Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși, județul Bacău*

**Motto: „Copilaria este inima tuturor vârștelor” -
Lucian Blaga**

Scop: Sensibilizarea elevilor și crearea unei situații de receptivitate și înțelegere a drepturilor și obligațiilor pe care le au, prin angajarea personală în propria formare.

Activitatea a pornit de la ideea că pregătirea elevilor ca buni cetățeni nu poate să se realizeze exclusiv în orele special alocate în curriculumul școlar, ci necesită implicarea lor în variate activități desfășurate în școală și în comunitate, activități cu un profund caracter interdisciplinar. Abilitățile și atitudinile bunului cetățean pot fi formate, întreținute, dezvoltate numai prin activități care îi implică pe elevi în propria lor formare și dezvoltare. Face ca elevii

să participe la acțiuni bazate pe joc și interacțiune, dobândind astfel noi abilități de adaptare și participare la viața de grup și mai ales să promoveze drepturile în sânul comunității.

Subactivitatea 1

„ACESTA-S EU!”

Scop: Dezvoltarea armonioasă a copilului și a personalității acestuia, prin derularea unui program structurat de activități pentru promovarea, cunoașterea și respectarea drepturilor copilului.

Ne-am propus ca prin această activitate toți copiii să înțeleagă că au drepturi, indiferent cine sunt, unde locuiesc, ce limbă vorbesc, care le este religia sau etnia, dacă sunt fete sau băieți, dacă au sau nu dizabilități, dacă sunt bogați sau săraci.

În același timp, toți trebuie să știe că au responsabilități, indiferent dacă se află la școală, acasă, pe stradă, într-o sală de teatru sau pe terenul de sport. Fiecare drept câștigat implică cel puțin o responsabilitate pe care orice copil este indicat să și-o asume.

În cadrul orelor de educație civică/dirigenție se vor prezenta aceste drepturi în „imagini, versuri, sunet și culoare”, punându-se accent pe rolul UNICEF în respectarea și promovarea lor.

Se vor organiza ateliere de lucru în cadrul orelor de AVAP care vor avea drept scop: confecționarea de stegulețe tricolore, hora copiilor lumii, afișe, desene, compuneri, ecusoane cu sigla UNICEF, pălării și eșarfe personalizate pentru fiecare grup participant.

Vor fi invitați reprezentanți ai Compartimentului de Asistență Socială din cadrul Primăriei, Spitalului Orășenesc Buhuși, Centrului de Sprijin Comunitar care vor discuta despre respectarea/nerespectarea drepturilor copilului. Elevii vor pregăti: jocuri de rol, ghicitori, „poveste despre copii... pentru copii”, „poveste despre copii... pentru părinți”, „Copacul drepturilor”, „Copacul responsabilităților”.

Vom promova dreptul copilului la identitate – „Cartea mea de vizită” (realizarea unui megaposter), album cu titlul: „Povestea clasei mele”.

Ne propunem să amenajăm un loc de joacă pentru copii în curtea școlii, cu bănci, mese, scrânciobe.

Activitatea se va încheia cu lansarea de lampioane la finalul „Balului copilăriei”.

Subactivitatea 2

„BUNELE MANIERE-ȘTIINȚA BUNULUI SIMȚ”

Scop: Atragerea și implicarea elevilor în acțiuni și activități diversificate în vederea cunoașterii și respectării comportamentului civilizat.

Pentru ca elevii să înțeleagă cât mai bine cum trebuie să adopte un comportament civilizat, vom veni în sprijinul lor cu prezentarea ppt „Bunele maniere- cale către cel de lângă mine”. Vor fi provocați la dezbateri pe tema „Cum ne comportăm la școală”.

Vor pregăti jocuri de rol: „La magazin”, „La spectacol”, „Ce s-ar întâmpla dacă...”. În cadrul orelor de AVAP vor realiza „Pliantul bunelor maniere” cu fotografii, desene, afișe, imagini, compuneri, citate corespunzătoare.

Vor urmări dramatizarea „Vizită” de I. L. Caragiale.

Fiecare grup participant la activitate va prezenta o mascotă, însoțită de un catren. Vor fi invitați să urmărească o piesă de teatru prezentată de elevii de la cercul de teatru de la Clubul Elevilor.

Categorii de **participanți:** Elevi, părinți, cadre didactice

Instituții participante: Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși, Primăria Orașului

Buhuși (Compartimentul Asistență Socială), Centrul de Sprijin Comunitar, Spitalul Orășenesc Buhuși, Biserica Orbic.

Locul desfășurării :Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși

Modalitatea de implicare directă a elevilor: Elevii și părinții vor fi provocați să participe cu interes la toate aceste activități, întărindu-le ideea că pentru noi, cadrele didactice, este foarte important modul în care se formează și se integrează în grupurile din care fac parte.

Rezultate așteptate: Prezentări ppt, jocuri de rol, afișe, mascote, concursuri, etc.

Impact așteptat: O mai bună cunoaștere a drepturilor copilului va conduce la respectarea acestora și la o viață mai bună pentru toți. Înțelegând ce înseamnă în practică aceste drepturi, toți cei implicați în creșterea și educarea lor vor fi mai atenți asupra modului cum vor acționa.

STIMULAREA CREATIVITĂȚII LA CLASELE MICI CU AJUTORUL JOCULUI MATEMATIC

*Profesor pentru învățământul primar Anca-Elena Bîrzan
Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău*

Tendințe actuale în educație

În procesul de modernizare a învățământului, determinat de acumularea rapidă a cunostințelor noi, pe de o parte, dar și de învechirea lor rapidă, pe de altă parte, suntem chemați să le formăm elevilor o atitudine activă, creatoare, în procesul învățării, așa încât aceștia să nu se mulțumească numai să preia concluziile științei ca atare, ci să analizeze fenomenele, cauzele lor, interdependența dintre ele.

În sarcina noastră cade dezvoltarea capacităților intelectuale a elevilor, a dezvoltării gândirii și vorbirii lor, a forțelor creatoare care să le permită a înainta singuri pe drumul cunoașterii.

Matematica și creativitatea

Termenul de creativitate ne conduce la cuvântul latin „creare” — a naște, a făuri. are drept rezultat o idee sau un produs nou, original, cu sau fără utilitate și valoare socială. Matematica poate contribui în mai mare măsură la proiectarea pedagogică a acțiunii de învățare la clase I - IV în funcție de cerințele didacticii moderne, care pune accent tot mai mult pe inteligență, creativitate, productivitate. În procesul rezolvării exercițiilor și problemelor de matematică, prin jocuri didactice, școlarul își valorifică cu ajutorul învățătorului calitățile sale intelectuale deosebite: gândirea, inteligența, imaginația, memoria, spiritul de observație, însușirile de viață și caracter, atenția, motivația etc.

Importanța jocului în procesul educațional

Jocul didactic, organizat conform cerințelor psihologice ale învățării, reprezintă un mijloc activ și eficient de instruire și educare a școlarului mic. El constituie o punte de legătură între joc, ca activitate dominantă în care este integrat copilul în perioada preșcolară, și învățare, ca activitate specifică școlii. Introdus în structura activităților matematice, jocul didactic realizează o îmbinare între activitatea de învățare și joc, îmbinare care ajută procesul de dobândire și consolidare a cunostințelor. O direcție prioritară care conduce la realizarea unei pregătiri superioare a școlarilor o constituie folosirea jocului ca formă de activitate conducătoare în dezvoltarea psihică a școlarului, îmbinarea ratională a acestuia ca tip dominant de activitate cu elemente de învățare.

Forma de trecere de la joc la învățatură este concretizată în jocul didactic care are loc bine definit în planul de învățământ al instituțiilor școlare, determinat de faptul că pe măsură ce școlarul își însușește, pe baza experienței de viață, cât și pe alte căi, o serie de cunoștințe, priceperi și alte deprinderi, rolul său crește în vederea acumulării altora superioare.

Jocul didactic îmbină într-un tot unitar armonios atât sarcini și funcții specifice învățării jocului, cât și funcții specifice învățării. Prin urmare, jocurile didactice au drept scop, pe de o parte, instruirea copiilor într-un anumit domeniu al cunoașterii, iar, pe de altă parte, sporirea interesului pentru activitatea respectivă, prin utilizarea unor elemente distractive caracteristice jocului care exercită o puternică influență formativ-educativă asupra școlarului în vederea pregătirii lui.

Jocul didactic matematic. Aplicații practice

Participarea activă a elevului la lecții, sporindu-se interesul de cunoaștere față de conținutul lecțiilor se realizează prin jocul didactic matematic. Se impune o exigență sporită în ceea ce privește dozarea ritmică a volumului de cunoștințe matematice care trebuie asimilate de elevi și în mod deosebit necesitatea ca lecția să fie completată sau intercalată de/cu jocuri.

Un exemplu sau o problemă de .matematică poate deveni joc matematic dacă: realizează un scop și o sarcină didactică din punct de vedere matematic; folosește elemente de joc în vederea realizării sarcinii propuse; folosește un conținut matematic accesibil și atractiv; utilizează reguli de joc, cunoscute anticipat și respectate de elevi.

Cum se poate transforma o problemă în joc didactic?

Problema: Într-o cutie sunt bile albe și negre, câte minimum 6 bile de fiecare. Se iau la întâmplare 6 bile din cutie. Câte bile albe și câte negre pot fi printre cele luate.

Scopul: Consolidarea cunoștințelor privind adunarea numerelor 0 - 10; dezvoltarea gândirii probabilistice, creatoare a elevilor.

Sarcina didactică: Verificarea cunoștințelor despre descompunerea unui număr într-o sumă de 2 termeni.

Elemente de joc: întrecerea individuală și pe echipe (rânduri, bănci, grupe).

Materialul didactic: O cutie cu 6 bile negre și 6 bile albe.

Regula jocului: Elevii scriu soluțiile posibile ale problemei, pe o foaie de hârtie, iar propunătorul strânge foile, după un timp dinainte stabilit.

Pot apărea următoarele situații:

BILE ALBE	6	5	4	3	2	1	0
BILE NEGRE	0	1	2	3	4	5	6

Problema are deci 7 soluții. Pentru fiecare soluție bună se acordă un punct. Se clasifică elevii: pe locul I cei cu 7 soluții, pe locul II cei cu 6 soluții, pe locul III cei cu 5 soluții etc. Caracterul formativ al jocului didactic matematic

Prin folosirea jocurilor didactice în predarea matematicii la clasele mici se realizează și importante sarcini formative ale procesului de învățământ. Astfel, jocurile didactice matematice:

- antrenează operațiile gândirii: analiza, sinteza, comparația, clasificarea, ordonarea, abstractizarea, generalizarea, concretizarea;
- dezvoltă spiritul de inițiativă și de independență în muncă, precum și spiritul de echipă;
- dezvoltă atenția, disciplina și spiritul de observație în desfășurarea unei activități;

- contribuie la formarea deprinderilor de lucru corect și rapid;
- asigură însușirea rapidă, temeinică, accesibilă și plăcută a unor cunoștințe relativ aride pentru această vârstă (numerația, operațiile aritmetice etc.).

Concluzie

Jocurile didactice sunt antrenante pentru toți elevii și acționează favorabil și la cei cu rezultate slabe la învățătură, crescându-le performanțele. Astfel, capătă încredere în capacitățile lor. Acest tip de jocuri deblochează potențialul intelectual, ducând la creșterea performanțelor școlare. Ele constituie mijloace de stimulare și dezvoltare a creativității elevilor.

Bibliografie:

1. Matei, N. C. — Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1982;
2. Nicola, Gr. — Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1982;
3. Piaget, J. — Psihologie și Pedagogie, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972;
4. *** — Revista „Interferente Didactice”, nr. 4, Bacău, Editura „Corgal Press”, 2007.

„RECICLĂM CU FOLOS PENTRU UN MEDIU SĂNĂTOS”

- *Profesor pentru învățământul primar Cristina-Maria Frigură Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*
- *Profesor pentru învățământul primar Elena Radu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși*

Titlul proiectului: „Reciclam cu folos pentru un mediu sanatos” - expoziție

Domeniu educațional: ecologie și protecția mediului

Descrierea activității principale:

Vor recicla și vor confecționa diverse obiecte și produse de îmbrăcăminte pe care le vor expune în cadrul școlii.

ARGUMENT

Nu trăim într-o lume perfectă, iar noi, oamenii mari, lăsăm de multe ori de dorit prin comportamentul nostru față de semenii noștri, de tot ce ne înconjoară.

Lucrurile nu pot merge așa la infinit, iar speranța noastră este ca generațiile viitoare să nu facă aceleași greșeli ca și noi. Știm că fiecare generație este altfel, că fiecare copil e un unicat, iar dacă sunt educați cu DRAGOSTE și RĂSPUNDERE, putem spera într-un viitor mai bun.

Nu este niciodată prea târziu să înveți de la ceilalți, chiar dacă aceștia pot fi și mai mici decât tine.

De-a lungul anilor s-a încercat a se găsi o metodă cât mai bună de educare a copiilor noștri. Acest domeniu (educația) va rămâne însă un teritoriu în care oricând se pot deschide noi drumuri, iar la întrebarea: „Cum e bine să educi ca să trezești interesul copiilor de a ști mai mult?” – nu se va răspunde niciodată definitiv.

Ne propunem să realizăm o educație interactivă în care disciplinele de cultură generală (geografie, biologie, matematică, română) și arte (decupaj, lipire, confecționare, cusut) să coexiste armonios.

Materialele din care sunt confecționate diferite obiecte nu sunt costisitoare, mulți le consideră simple deșeuri, dar din ele se pot face mult mai multe, chiar ARTĂ. Suntem o societate de consum care nu mai știe ce să facă cu deșeurile, iar ceea ce ne arată acești copii poate fi un exemplu.

Așadar, soluția este EDUCAȚIA care nu trebuie să țină doar cât timp ești la școală, ci toată viața.

Scopul proiectului: sensibilizarea copiilor privind efectele poluării - pericol mondial actual

Obiective generale:

- Informarea copiilor despre tipurile de poluare și efectele lor asupra mediului înconjurător;
- Formarea capacităților de gestionare și reciclare a deșeurilor menajere;
- Dezvoltarea capacităților creative prin reutilizarea deșeurilor menajere ca material pentru confecționare de jucării.

Obiective specifice:

- Să identifice factorii care cauzează poluare;
- Să recunoască, în situații concrete, tipurile de poluare și efectele lor asupra mediului înconjurător și asupra sănătății oamenilor;
- Să colecteze deșeuri menajere ce pot fi utilizate în confecționarea unor jucării;
- Să confecționeze jucării, podoabe și lucrări artistice din materiale reciclabile.

Rezultate așteptate:

- cel puțin 60% dintre elevi vor putea vorbi despre poluare (cauze, efecte, modalități de prevenire și contracarare)
- cel puțin 40% din grupul țintă își va forma deprinderi curente de separarea deșeurilor menajere și de păstrare curățeniei locurilor publice;
- copiii vor putea confecționa jucării din materiale reciclabile după o idee proprie.

Impactul proiectului:

Elevii vor fi mult mai sensibili în privința problemelor poluării, mediului înconjurător, își vor gestiona mai bine propriile deșeuri și își vor dezvolta creativitatea.

Evaluare și diseminare:

Jucăriile și ornamentele realizate în proiect vor fi expuse în școală vor fi trimise la concursuri de profil.

Anexa 1

CHESTIONAR

Elevul aplicant:

1. Câte persoane locuiesc în gospodărie?

a)	2 – 3	b) 4 – 5	c) mai mult de 5
2.	În ce colectați deșeurile din gospodărie?		
a)	Saci	b) pubele	c) în gradina
3.	Separați deșeurile după felul lor – sticlă, hârtie, plastic?		
a)	Da	b) Nu	
4.	Aveți contract cu o firmă de colectare a deșeurilor?		
a)	Da	b) Nu	
5.	Reutilizați unele deșeuri? Care?		

- a) Da.
- b) Nu.
- 6. Cumpărați ambalaje biodegradabile? Ce fel?
- a) Da.
- b) Nu.
- 7. Ați participat vreodata la o campanie de colectare a deșeurilor? Ce ați colectat?
- a) Da.
- b) Nu.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES, O PROVOCARE

*Profesor pentru învățământul primar Ana-Carmen Semeș
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana*

„Pentru a converti omul în Om se cade nu a-l amputa, ci a-l lăsa să se exprime el însuși, a oferi un țel aspirațiilor lui și un teritoriu energiilor lui. A transforma înseamnă a elibera.”

Antoine de Saint-Exupery

Reforma din protecția copilului, educație și sănătate atinge în desfășurarea ei și domeniul evaluării copiilor. Se afirmă reconsiderarea actului evaluării, din perspectiva necesității includerii și a unor grupuri vulnerabile de copii în acțiunea evaluativă. Evaluarea trebuie privită ca proces complex, continuu, dinamic, de cunoaștere și estimare cantitativă și calitativă a particularităților dezvoltării și a capacității de învățare a copilului.

Evaluarea stabilește elementele pozitive din dezvoltarea copilului, ca punct de plecare în activitatea de recuperare (reabilitare). Evaluarea fără măsuri de intervenție este un nonsens, ca și intervenția fără evaluare și monitorizare continuă. Sistemul de intervenție în care este cuprins copilul cu dizabilități trebuie să cuprindă obligatoriu următorii pași: identificare – diagnoză – orientare – măsuri și servicii de intervenție (de exemplu recuperare și reabilitare) și suport – reevaluare — integrare și includere socială.

Am 33 de ani vechime în învățământ și am avut puține cazuri de copii în clasă cu nevoi speciale.

Una dintre eleve, luată în plasament de către o familie iubitoare, a avut probleme de adaptare, dificultăți de învățare, uneori comportament agresiv, mai ales verbal.

Ce am făcut în situația dată?

1. M-am consultat cu familia unde era plasată și am aflat că mama fetei avea schizofrenie iar tatăl își părăsise familia după ce o supusese la diverse violențe.
2. Am luat la cunoștință că eleva lua medicamente prescrise de medicul psihiatru și am observat că face față cu greu sarcinilor de învățare.
3. Am observat modul în care se comportă cu colegii și am constatat că este agresivă dacă este șicanată, că este puțin sociabilă, e timidă și reticentă în comunicarea între membri grupului.
4. Am analizat produsele activităților ei, mai ales desenele și nu mică mi-a fost mirarea când am observat

că folosește frecvent culoarea neagră, că persoanele pictate sunt triste. Ulterior am aflat că a fost agresată fizic, arsă cu țigara și fierul de călcat de către ambii părinți atunci când plângea (probabil de foame).

5. Am discutat cu ea în diverse situații, am reușit să creez un atașament reciproc și astfel am descoperit care

îi sunt fricile, ce sentimente are față de familia care a primit-o, ce îi place să facă. Fiind aproape de mine, în prima bancă, i-am oferit mereu suport, am stabilit împreună reguli și i-am trasat sarcini pe care le-a luat drept provocări, străduindu-se să le ducă la capăt.

A reușit un progres semnificativ atât în realizarea relațiilor din clasă cât și autodepășire prin progres minim dar constant.

Accesele de furie, diversele agresivități au fost treptat mai rare iar colegii au integrat-o în activitățile lor din ce în ce mai des.

Recunosc, nu a fost un demers ușor dar împreună cu familia nouă care a și adoptat-o, sprijinită de psihologii de la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, cu suportul colegilor și al meu, acum ea este o tânără care va avea o meserie (bucătar). Este înconjurată de prieteni și are o familie iubitoare.

Această elevă a dovedit în parcursul ei că răbdarea, sprijinul celor din jur, integrarea la modul practic nu declarativ pot genera evoluția firească a unui copil cu traume majore, îl pot transforma într-un adult responsabil.

Satisfacția profesională este pe măsura efortului depus, parcursul frumos și împlinitor mă motivează să fac tot ce-mi stă în putință, să obțin rezultate similare și cu alți copii.

Bibliografie:

- Stanciu, Camelia, „Fundamentele psihologiei”, (2009), Editura DIMITRIE CANTEMIR, Tg. Mureș.

EDUCAȚIA ÎN AER LIBER

*Profesor pentru învățământul primar Florentina Trandafir
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, Bacău*

Educația în aer liber (outdoor education) este o formă organizată de învățământ care dezvoltă la elevi înțelegerea și aprecierea de sine, a celor din jur și a lumii naturale. Față de sistemul tradițional de instrucție și educație, aceasta prezintă anumite avantaje: mobilizează exemplar resursele corporale și mintale, copiii sunt mult mai sensibili când se află în mijlocul mediului înconjurător, viața în aer liber arată omului ce slab este în mijlocul naturii și îl obligă să colaboreze cu ceilalți și să se bazeze pe ei, produce efecte educative mai puternice și mai durabile privind dobândirea capacității de stăpânire a unor situații complexe, de inovare, de conducere, de spirit de echipă și de comunicare.

Caracteristicile educației outdoor sunt următoarele:

- oferă posibilitatea contactului direct cu natura – educația outdoor se desprinde ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu;

- reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare – un mediu relaxant, liber, poate oferi elevilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic,

capabil să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între oameni bazată pe sprijin reciproc;

- înesnește procesul de învățare al elevilor care întâmpină dificultăți în acest sens – educația outdoor oferă un climat diferit de învățare ce permite acestor elevi să devină mai motivați, mai capabili;

- realizează dezvoltarea personală atât a celor care o aplică, cât mai ales a elevilor;

- dezvoltă spiritul de echipă – conexiunea între elevi, elevi-profesori duce la creșterea gradului de participare activă, creșterea cetățeniei active în rândul ambelor categorii;

- oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale ce asigură bunăstarea societății.

În continuare, voi arăta modul în care poate fi aplicat acest tip de educație în cadrul unor discipline incluse în planul-cadru de învățământ pentru ciclul primar.

Aria curriculară „Limbă și comunicare”. Există multe activități ce pot fi derulate pentru a aborda într-un mod inedit disciplinele din această arie curriculară, astfel că elevii își vor dezvolta imaginația, creativitatea, își vor nuanța și activa vocabularul.

Exemple:

- dramatizarea unei povești, după ce aceasta a fost citită inițial în clasă – li se cere elevilor să schimbe firul epic al poveștii, fără ca învățătorul să-i influențeze în deciziile lor(activitatea nu presupune o repetiție propriu-zisă, este indicat să lăsăm elevii să fie spontani, ei se vor gândi în prealabil cum să schimbe firul epic, însă pentru exemplificare îi vom încuraja să improvizeze);

- identificarea anumitor elemente naturale cu care elevii pot scrie: pe pământ, pe pietre sau frunze etc.;

- continuarea unei povești alegând un obiect din natură (un copac, o floare, o clădire etc), cu începutul creat de către cadrul didactic; cu acest prilej, copiii își consolidează și cunoștințele despre părțile de propoziție sau de vorbire studiate;

- crearea împreună cu elevii a unui loc de citit (atunci când avem o lectură la clasă putem merge în acel loc);

- încurajarea școlarilor să compună poezii cu diverse obiecte din jur.

Matematică și științe. *Matematica* oferă și ea oportunități care mai de care mai diverse. Prin compunerea sau rezolvarea de probleme, elevii sunt puși în situația de a evalua în cifre exacte anumite aspecte, aceștia dezvoltându-și totodată creativitatea.

Exemple:

- elevii sunt puși să adune o gramadă de pietre din care învățătorul și fiecare dintre ei își vor alege câte una, apoi le compară, desenând cu creta semnele <, >, = ;

- copiii sunt scoși în curtea școlii și sunt puși să formeze diferite figuri geometrice, astfel vor învăța într-un mod interactiv;

- acestora li se poate cere să măsoare curtea școlii sau terenul de sport;

Științe ale naturii - elevul dobândește organizat cunoștințe cu privire plantele și animalele din natură, informații cu privire la mediul înconjurător, la poluare și consecințele acesteia. Valențele educative ale acestor lecții pot fi puse în valoare prin:

- plantarea și îngrijirea plantelor din grădina școlii, din grădina de legume;

- vizite la grădina zoologică, la grădina botanică;

- participarea elevilor la acțiuni de protecția mediului;

- drumeții în pădure și construire de căsuțe pentru păsările;

- fotografierea viețuitoarelor din jur;
- observarea fenomenelor din natură (ploile, ninsorile, tunetul/fulgerul, arderea combustibilului, circuitul apei ș.a.).

Arte. *Educația plastică și abilitățile practice* oferă posibilitatea manifestării depline a creativității și sensibilității copilului. Desenele, colajele, afișe cu mesaj ecologic constituie o îmbinare a esteticului cu informația științifică. Prin aceste activități capătă valoare artistică unele obiecte realizate din materiale refolosibile. De asemenea, pentru a putea realiza lucrările cu materiale din natură, organizăm plimbări și drumeții pentru a strânge și sorta frunze, flori, semințe etc.

Educația muzicală - se pot organiza concursuri muzicale în aer liber sau să mergem împreună cu elevii la un concert. În acest fel, putem descoperi elevii cu talent muzical, ei putând fi îndrumați spre o carieră în acest domeniu.

În concluzie, ar trebui să ne concentrăm pe dezvoltarea la elevii pe care-i îndrumăm, a unei culturi de petrecere a timpului liber prin educația pentru cunoașterea mediului, pentru conservarea resurselor, pentru aventură, camping școlar, în detrimentul unor distracții facile, oferindu-le oportunități de petrecere a timpului liber prin parteneriate cu diferite instituții sau organizații.

Bibliografie:

1. Bucică, Liliana, Bran, Dana Lorena, Caranda, Gheorghita, Turan, Nazan (coord.), *Manual de educație outdoor*, www.academia.edu;
2. Pârâială, Dumitru, Pârâială, Viorica, *Activități în completarea programului din ciclul primar (transdisciplinare, de relaxare și de joc)*, Editura Euristica, Iași, 2010.

METODE INOVATIVE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE

*Profesor pentru învățământul primar Gabriela Antohe
Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești, com. Ștefan cel Mare*

În societatea noastră, procesul de învățământ reprezintă mijlocul principal prin care educă și instruește noile generații. În acest sens, școlii îi revine responsabilitatea organizării și conducerii acestui proces. Procesul de învățământ este reprezentat printr-un ansamblu de activități organizate și dirijate, ce se desfășoară etapizat, în cadrul unor instituții specializate, sub îndrumarea unor persoane pregătite în acest scop, în vederea atingerii anumitor obiective instructiv-educative. În timp ce știința fundamentală și de sinteză a educației este pedagogia știința și arta procesului de învățământ este didactica. Astfel, educația are o sferă mai largă decât procesul de învățământ, ocupându-se cu toate tipurile și formele ei: educația formală, non-formală, informală. În centrul preocupărilor sale, didactica are tehnologia procesului de învățământ: metodele, mijloacele și formele de organizare și evaluare a procesului educational.

Elemente ale tehnologiei didactice, ca și metode, mijloace, forme de organizare ale activității și evaluarea, pot dezvolta la elevi o conduită de responsabilitate, creativitate, gândire critică, învățare aplicată, cerințe ale învățământului modern dar și al societății contemporane Metodele de învățământ sunt căile de care le folosește profesorul pentru a sprijini elevii în descoperirea vieții, a lumii, a lucrurilor, a științei. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a

acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea. Metodologia didactică desemnează sistemul metodelor utilizate în procesul de învățământ precum și teoria care stă la baza acestuia. Sunt luate în considerare: natura, funcțiile, clasificarea metodelor de învățământ, precum și caracterizarea, descrierea lor, cu precizarea cerințelor de utilizare. Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă relație cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor.

De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice. Sistemul metodelor de învățământ conține: - metode tradiționale, cu un lung istoric în instituția școlară și care pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern; - metode moderne, determinate de progresele înregistrate în știință și tehnică, unele dintre acestea de exemplu, se apropie de metodele de cercetare științifică, punându-l pe elev în situația de a dobândi cunoștințele printr-un efort propriu de investigație experimentală; altele valorifică tehnica de vârf (simulatoarele, calculatorul). Un criteriu de apreciere a eficienței metodelor îl reprezintă valențele formative ale acestora, impactul lor asupra dezvoltării personalității elevilor. În ceea ce privesc metodele inovative de predare – învățare – evaluare centrate pe elev, în școala modernă, dimensiunea de bază în funcție de care metodele de învățământ sunt considerate inovative este caracterul lor activ adică măsura în care sunt capabile să declanșeze angajarea elevilor în activitate, concretă sau mentală, să le stimuleze motivația, capacitățile cognitive și creatoare.

Aceste metode inovative se numesc metodele interactive centrate pe elev, acele modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții. Uneori considerăm educația ca o activitate în care continuitatea e mai importantă decât schimbarea. Devine însă evident că trăim într-un mediu a cărui mișcare este nu numai rapidă ci și imprevizibilă, chiar ambiguă. Nu mai știm dacă ceea ce ni se întâmplă este „bine” sau „rău”. Cu cât mediul este mai instabil și mai complex, cu atât crește gradul de incertitudine.

Datorită progresului tehnologic și accesului sporit la cunoaștere și la resurse ne putem propune și realiza schimbări la care, cu câțva timp în urmă nici nu ne puteam gândi. E bine ca profesorul să modeleze tipul de personalitate necesar societății cunoașterii, personalitate caracterizată prin noi dimensiuni: gândire critică, creativă, capacitate de comunicare și cooperare, abilități de relaționare și lucru în echipă, atitudini pozitive și adaptabilitate, responsabilitate și implicare.

Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe,

depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații. În organizarea unui învățământ centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează copilul pe drumul spre cunoaștere. Utilizarea metodelor interactive de predare – învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv - educativ, având un caracter activ – participativ. În concluzie putem spune că inovarea didactică este un proces progresist, în derulare, și se poate continua și în alte ocazii.

În această sens elevul trebuie pus permanent în situația de a face, a judeca, a coopera, a da răspunsuri, a avea păreri pentru a deveni responsabil și creativ. De asemenea, pentru a realiza un învățământ de calitate și pentru a obține cele mai bune rezultate trebuie să folosim atât metodele clasice de predare-învățare-evaluare cât și metodele moderne, iar profesorii trebuie să posede pe lângă cunoștințele teoretice și practice aferente disciplinei studiate și abilități de utilizare a TIC.

Bibliografie:

1. Cerghit., I. – Metode de învățământ. Ediția a IV-a revizuită și adăugită. Ed. Polirom, București, 2006;
2. Oprea, Crenguța - Lăcrămioara –“ Strategii didactice interactive”, ed. a III-a, EDP, București, 2008;
3. www.didactic.ro/.../58127_metode-moderne-de-predare-învățare;
4. [www.didactic.ro/.../13662_metode-moderne-de-predare-învățare-strategii-didactice-inovative.](http://www.didactic.ro/.../13662_metode-moderne-de-predare-învățare-strategii-didactice-inovative)

ATELIERUL DE CREAȚIE LITERARĂ –MODALITATE DE STIMULARE A POTENȚIALULUI CREATIV AL ELEVILOR

*Profesor pentru învățământul primar Andra Scutaru
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Prin atelier de creație literară se înțelege un grup format din 8-12 persoane care au aceleași aptitudini și care au ca scop crearea unor produse originale, la care contribuie toți membrii grupului. Actul de creație presupune stimularea, dezinhibarea, creșterea și manifestarea potențialului creativ al fiecărui participant.

În capitolul *Principiile cooperării creative* din lucrarea „Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente”(2016, p.203), Stephen R. Covey aduce în discuție sinergia, ca fiind modalitatea prin care întregul este mai mare decât suma părților care îl includ. În acest sens, consider că produsele originale ale unui grup chiar dacă se referă la creativitatea inovatoare, investigatoare sau imaginativă, soluțiile propuse de un grup au mai mare relevanță decât niște soluții elaborate individual, deoarece este vorba despre cunoștințe și experiențe de viață diferite, ceea ce conferă produsului finit valoare practică.

Deși au același scop și aceleași aptitudini , membrii atelierului de creație literară au moduri de gândire diferite – convergente sau divergente Nicky Hayes și Sue Orrell (2003, p. 140) prezintă opinia lui Hudson potrivit căreia gândirea *divergentă*, în comparație cu cea *convergentă*, presupune o libertate în abordare, ceea ce oferă o gamă mai amplă de răspunsuri la o problemă. Un rol important îl joacă modul de gândire al participanților cercului de creație literară, pentru că, cei care dispun de gândire divergentă vor avea

capacitatea de a ieși din rutină și de a accepta abordarea unei sarcini date și dintr-o perspectivă diferită. Ideile neobișnuite, care depășesc granițele formelor de gândire strict convențională, nu sunt întotdeauna apreciate de toți membrii unui grup. De aceea este nevoie de un lider nonformal care să fie capabil de acțiuni sinergice. El va trebui să influențeze grupul să se dezvolte conform principiilor cooperării creative: *sunt în sinergie cu tine atunci când încerc să te înțeleg, atât individualizându-mă, cât și individualizându-te.* (Covey, S., *A treia cale*, 2016, p. 22). De fapt, creativitatea unui grup include creativitatea individuală, pe care o valorifică și o activează.

Coordonatorul atelierului de creație literară are ca atribuții : întocmirea planului de activitate al cercului, alegerea persoanelor interesate de activitățile cercului, desfășurarea activităților specifice unui cerc de creație literară, feedback-ul demersurilor educaționale, modalități de îmbunătățire și de valorizare a activităților.

Etaple de desfășurare a primei întâlniri în cadrul atelierului de creație literară sunt:

- prezentarea obiectivelor cercului de creație literară;
- alegerea numelui cercului și specificarea timpului dedicat activităților lui;
- stabilirea de comun acord a regulilor din cadrul grupului nou format;
- prezentarea temelor ce vor fi subiecte-cheie în cadrul cercului de creație literară;
- explicarea modului prin care produsele cercului de creație literară vor fi valorificate.

Mihaela Rocco, în *Creativitatea individuală și de grup* (1979, p. 114), prezintă etapele de realizare a ședințelor unui grup creativ.

- a. analiza și pregătirea cadrului material de desfășurare a activităților;
- b. activitatea de căutare creativă, precedată de reamintirea principiilor de funcționare a activităților;
- c. selecția și evaluarea ideilor;
- d. autocontrol în ceea ce privește eficiența și productivitatea fiecărui membru al grupului.

Fiecare activitate realizată în cadrul atelierului de creație literară va avea anumite linii directe: inițierea practică în diferite strategii inovative care au ca scop stimularea creativității, deblocarea și stimularea potențialului creativ, armonizarea întregii personalități în vederea dominării diferitelor capcane existențiale, dezvoltarea imaginației creatoare .

În anul școlar 2017 - 2018 am desfășurat un astfel de atelier literar, numit de către elevii clasei mele „Visurile noastre”.

Activitățile s-au desfășurat în fiecare zi de miercuri, de la 13:00 la 14:00, mai puțin în perioada vacanțelor.

Finalitățile atelierului de creație literară:

Competențe generale:

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice:

- Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare
- Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic
- Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare
- Exprimarea expresivă a ideilor în contexte familiare manifestând interes și încredere în sine
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare

- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază
- Exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale

Conținuturile pot fi împărțite în două categorii:

□ valorificate:

- *Urișul bun al Pământului*, Gheorghe Onea
- *Dumbrava minunată*, de Mihail Sadoveanu
- *Zebra cu puncte*, de Mirela Mihaescu
- *O pădărie*, de Mirela Mihaescu

□ create:

- Cartea personajelor îndrăgite
- Texte literare în versuri
- Dramatizări

Strategiile selectate și utilizate au avut în centrul lor metodele brainstorming, starbursting și brainwriting și au fost utilizate astfel încât:

- să corespundă nivelului de dezvoltare psihică, pregătirii și atitudinilor elevilor;
- să trezească interesul elevilor și armonizarea întregii personalități în vederea dominării diferitelor capcane existențiale,
- să stimuleze dezvoltarea imaginației creatoare.

Evaluarea formativă realizată la sfârșitul fiecărei activități a avut rolul de a stimula dezvoltarea imaginației creatoare a elevilor.

Bibliografie:

1. Covey, Stephen R., 2016, *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*;
2. Roco, M., 1979, *Creativitatea individuală și de grup*, Editura Academiei, București;
3. Hayes, N., Orrell, S., 2016, *Introducere în psihologie*, Editura All, București.

PROIECT DIDACTIC

*Profesor pentru învățământul primar Elena Solomon
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

DATA: decembrie 2023

CLASA: a II-a

ARIA CURRICULARĂ: Limbă și comunicare

DISCIPLINA: Comunicare în limba română

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: „Colindăm în lung și-n lat”

SUBIECTUL LECȚIEI: „Ghetuțele călătoare”, de Corina Istrate

TIPUL LECȚIEI: de consolidare și sistematizare a cunoștințelor

COMPETENȚE SPECIFICE:

1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate

1.2 Identificarea unor informații variate dintr-un text audiat

1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute

2.1. Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare

2.2 Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic

- 2.3. Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare
- 3.2. Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut
- 4.1. Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare
- 4.2. Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

Cognitive:

La sfârșitul orei, elevii vor fi capabili:

OC1 - să citească textul corect, conștient, cursiv și expresiv textul „Ghetuțele călătoare”, de Corina Istrate;

Nivel minimal - citirea corectă, în ritm propriu, cu rostirea clară a cuvintelor

Nivel mediu - citirea corectă și conștientă a textului

Nivel maximal – citirea corectă, conștientă, cursivă și expresivă, respectând intonația cerută de semnele de punctuație

OC2 - să răspundă la întrebările legate de conținutul textului;

Nivel minimal - formularea în termeni simpli a răspunsurilor la întrebări despre titlu, autor, conținutul textului

Nivel mediu - formularea corectă a răspunsurilor la întrebări despre titlu, autor, conținutul textului, folosind și argumente

Nivel maximal – formularea corectă a răspunsurilor la întrebări despre titlu, autor, conținutul textului, exprimându-și părerea proprie

OC3 - să ordoneze întâmplările din textul narativ într-o axă a timpului;

Nivel minimal - completarea axei timpului, cu ajutorul colegilor de echipă

Nivel mediu - completarea axei timpului respectând ordinea întâmplărilor din text

Nivel maximal – completarea axei timpului, identificând și cuvintele-cheie din fiecare fragment

OC4 - să scrie corect cuvintele „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un”;

Nivel minimal - scrierea corectă a cuvintelor „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un” în enunțuri date

Nivel mediu - scrierea cuvintelor „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un” în enunțuri lacunare

Nivel maximal - scrierea cuvintelor „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un” în formularea de enunțuri proprii

OC5 - să alcătuiască propoziții cu ortogramele „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un”;

Nivel minimal - alcătuirea unor enunțuri simple cu ortogramele „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un”, cu ajutor din partea cadrului didactic

Nivel mediu - alcătuirea unor enunțuri simple cu ortogramele „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un”, inspirându-se din textul învățat

Nivel maximal – alcătuirea unor enunțuri cu ortogramele „într-o/într-un, dintr-o/dintr-un”, utilizând cuvinte din experiența proprie

B. Afective:

OA1 - vor manifesta interes pentru înțelegerea și aplicarea cunoștințelor învățate;

OA2 - vor participa cu interes în situații diverse de comunicare;

C. Psiho- motorii

OM1 - să - și dirijeze efortul oculo-motor către centrul de interes vizat de propunător;
OM2 – să adopte o poziție corectă și adecvată în bancă, favorabilă activității de scriere;

RESURSE

A. Metodologice

STRATEGIA DIDACTICĂ:

a) **Metode și procedee didactice:** conversația, explicația, exercițiul, jocul didactic, axa timpului, ciorchinele;

b) **Mijloace de învățământ:** manual (manual digital), tablă interactivă, videoproiector, jetoane, planșe imagini, fișe de lucru

c) **Forme de organizare:** frontal, pe grupe, individual;

d) **Forme și tehnici de evaluare:** observarea sistematică, aprecieri verbale, evaluare formativă.

B. Temporale: 45 de minute

C. Umane: 27 elevi (clasa se caracterizează printr-o dezvoltare psihică și fizică normal, corespunzătoare vârstei)

D. Bibliografice:

1. oficiale

Curriculum național. Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română, București, 2013;

Corina Istrate, Dora Măcean, Manuela Koszorus - „Comunicare în limba română – Manual pentru clasa a II-a”, Editura EDU, 2023

2. pedagogice

Ioan Dănilă, Elena Țărlungă, Lecția în evenimente – Ghid de proiectare didactică, Editura Egal, Bacău, 2003;

Rodica Leonte, Mihai Stancu (coord.) – Strategii active – participative de predare – învățare în ciclul primar, Ed. CCD Bacau, 2004;

3. metodic - didactice

Ioan Șerdean - „Metodica predării limbii române la clasele I-IV”, EDP, București, 1993;

Elena Solomon, „Scriem corect! Ortografie și punctuație”, auxiliar curricular pentru clasa a II-a, Ed. Rovimed, Bacău, 2022;

www.manuale.edu.ro;

www.wordwall.net.

SCENARIU DIDACTIC

Secven țele lecției	Ob. ref.	Conținutul activității		RESURSE			Evaluare
		Activitatea învățătoarei	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace de învățăm ânt	Forme de organi zare	
1. Captar ea atenție i 2 min.	OA2 OM1	Asigur condiții pentru buna desfășurare a lecției. Pregătesc materialele necesare pentru oră. Pentru stimularea imaginației și introducere în studierea textului literar „Ghetuțele călătoare”, de Corina Istrate, cer elevilor să spună ce cred ei că se află într-o cutie.(o ghetuță verde)	Elevii își pregătesc pe bancă cele necesare pentru lecție . Vor spune ce cred ei că se află în cutie. In formularea răspunsurilor vor fi ajutați de câteva indicii.	Conversația	O pereche de ghetuțe (imagine- jeton)	Frontal	Observarea sistematică *se va evalua capacitatea elevilor de a da răspunsuri imaginare/
2. Enunț area obiecti ve-lor 1 min.	OA1	Se informează elevii că în această lecție vom continua să studiem textul „Ghetuțele călătoare”, de Corina Istrate, să citim corect, să răspundem la întrebări cu referire la text, să alcătuim o axă a timpului, să scriem cuvinte- cheie, să scriem cuvintele „într- o/într-un, dintr-o, dintr-un și să alcătuim propoziții cu ele. Ele ne-au pregătit	Vor scrie în caiete data și titlul lecției.	Explicația		Frontal	Observarea sistematică

		niște provocări la care vom răspunde pe parcursul lecției.					
3. Actualiza-reacunoștințele-lor anterioare 10 min.	OC1	Verific tema cantitativ și calitativ (citire selectivă) e citește textul – citire în lanț,	Elevii citesc răspunsurile la întrebările din temă.	Conversația	Manual Manual digital	Frontal	Observarea sistematică
	OA1	citire cu ștafetă, citire selectivă (enunțurile în care se precizează: ce culoare aveau ghetuțele, cum erau ele, ce le-a dăruit Moș Nicolae etc.)	Elevii citesc textul, respectând intonația dată de semnele de punctuație. www.manuale.edu.ro	Explicația			
4. Dirijarea învățării 10 min.	OC2	Care este titlul/autorul textului?	Elevii vor răspunde oral la întrebări, vor argumenta și își vor exprima părerea proprie.	Exercițiul	Tablă interactivă Video-proiector	Frontal	Evaluarea orală
	OA2	Care sunt personajele? De ce colindau ghetuțele din casă în casă? De ce erau nemulțumite? Ce lecție au învățat ele din această întâmplare?	Vor motiva de ce acesta e un text literar.				
	OM1	Crezi că întâmplările sunt reale? Explicarea cuvintelor de la vocabular: stranie, tărășenie. (voi proiecta filmulețul din manualul digital). Vom juca un joc wordwall la table interactivă Voi grupa elevii în echipe. Aceștia vor primi o axă a	www.wordwall.net Vor juca un joc la tabla interactivă – găsirea răspunsurilor corecte. Elevii vor alcătui o axă a timpului, lucrând în echipă				Aprecieri verbale
	OC3						

		timpului pe care trebuie să o completeze cu ordinea evenimentelor din text. Apoi se vă completa axa timpului și la tablă. (anexa 1)					
	OM2 OA1 OC4	Pe caiete alcătuim o listă cu cele mai importante cuvinte din fiecare idee de pe axă (cuvinte-cheie). Se citește dialogul de la exercițiul 8/p. 55 manual și se explică scrierea corectă a cuvintelor „într-o, într-un, dintr-o, dintr-un”	Trec la tablă și așază pe axă întâmplările, în ordinea desfășurării lor. Explică scrierea corectă a ortogramelor învățate.	Explicația Exercițiul	Fișă de lucru pe echipe Caiete	Pe grupe Frontal Individ ual	Observarea sistematică Aprecieri orale
5. Obține rea perfor manței 15 6. Asigur a-rea feedba ck-ului 5 min	OC4 OA1 OM2	Se va rezolva exercițiul 9, p. 55 din manual (completează propozițiile cu „într-o, într-un, dintr-o, dintr-un”) Apoi se vor completa ortogramele într-un exercițiu wordwall. Se joacă jocul „Ghetuțele cu surprize”(cer elevilor să extragă un jeton și să rezolve	Rezolvă cu atenție exercițiul la tablă și în caiete. Alcătuiesc propoziții cu aceste cuvinte. Vor extrage, la alegere, jetoane cu diverse cerințe și vor răspunde oral (sau în scris, pe ghetuță)	Exercițiul Jocul didactic jocul didactic	Caiet	Individ ual Frontal Individ ual Frontal	Observarea sistematică Aprecieri orale

		cerința corespunzătoare)					
6. Evaluarea 5 min	OC4 OM2	Elevii vor primi o fișă de lucru. Voi explica cerințele. Se fac aprecieri verbale, colective și individuale.	Elevii vor ordona cuvintele într-o propoziție și vor completa un ciorchine cu cuvinte potrivite.	Explicația Exercițiul	Fișă de lucru	Individual	Evaluare scrisă/formativă
8. Asigurarea retenției și transferul 2 min	OA1 OA2	Voi întreba elevii despre ce am discutat astăzi și ne vom asigura de realizarea obiectivelor propuse. Tema pentru acasă		Conversația Explicația	.	Frontal	Observarea sistematică

DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE PRIN VALORIFICAREA TEXTELOR LITERARE

- PROIECT DIDACTIC -

*Profesor pentru învățământul primar Oana-Adina Vilcu
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Clasa: I

Disciplina: Comunicare în limba română

Subiectul: Comunicare orală. Text suport: „Sarea în bucate” de Petre Ispirescu

Competențe vizate:

Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate;

Transmiterea unor informații prin intermediul mesajelor simple;

Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în sine.

Obiective operaționale:

- să identifice succesiunea logică a evenimentelor din poveste utilizând imaginile tablou ale acestora;
- să redea pe scurt conținutul unei secvențe din poveste pe baza imaginii corespunzătoare;
- să argumenteze atitudinile pro sau contra asupra unui fapt dat, legat de conținutul poveștii;
- să enumere calitățile morale ale personajului principal;
- să identifice valoarea educativă a poveștii;
- să identifice relațiile dintre personajul principal și celelalte personaje;
- să deseneze imagini ale personajelor ca proiecții ale sinelui.

Resurse metodologice:

a) metode și procedee: conversația euristică, exercițiul, expunerea, problematizarea, jocul de rol, etc.;

b) mijloace de învățământ: laptop, jetoane cu imagini, opt tablouri cu imagini ale evenimentelor din poveste, foi albe de hârtie, creioane colorate, carioci, lipici, imagini decupate ale personajelor din poveste;

c) forme de organizare: frontal, individual, pe grupe.

Resurse temporale: 45 minute

Resurse bibliografice:

- Hobjilă, Angelica, „Elemente de didactică a activităților de educare a limbajului”, Editura Institutul European, Iași, 2008;
- Molan, Vasile, Didactica disciplinei „Limba și literatura română” în învățământul primar, Editura Miniped, 2016;
- Șerdean, Ion – „Metodica predării limbii române la clasele I – IV”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1988;
- www.didactic.ro.

Etapele lecției:

1. Evocare: (activitate realizată frontal, pe grupe și individual)

Spargerea gheții:

- Desenează: -ceva ce consideri tu că este **bun**

Termeni cheie în imagini (împărat, castel, prințesă, sare)

Copiii sunt împărțiți în patru grupe; fiecare grupă primește o imagine care sugerează unul dintre termenii cheie și realizează următoarele sarcini:

- Descrie următoarele imagini în cât mai multe cuvinte: fiecare grupă desemnează pe elevul care va vorbi despre aceasta în fața clasei;
- Desparte cuvântul grupei în silabe (un alt copil din grupă)
- Identifică sunetele din fiecare silabă (un alt copil din grupă)
- Formează o propoziție cu cuvântul dat (un alt copil din grupă)

2. Realizarea sensului: (activitățile realizate pe grupe, frontal și individual)

Se audiază povestea, repovestită. <https://www.youtube.com/watch?v=yDzdfHzDvz0>

Aflarea reacției în urma lecturii poveștii/ dezbateri-pe grupe

- Ce e bine și ce e rău din ce s-a întâmplat? (o grupă-ce e bine/o grupă-ce e rău). Elevii clasei sunt împărțiți în jumătate printr-o linie imaginară la mijlocul clasei, formându-se două grupe, care vor trebui să gândească diferit pentru a răspunde la întrebare

- S-a terminat povestea așa cum te-ai așteptat?(DA - argumentare/NU - argumentare)
- Cum te-ai simțit ascultând povestea? (ce sentimente ai simțit la sfârșit, dar și în momentul când

fata a fost izgonită de tatăl său)

Stabilirea secvențelor evenimentelor prin aranjarea imaginilor în succesiunea desfășurării întâmplărilor din poveste-(act. pe grupe – fiecare grupă primește câte două imagini-tablou ce ilustrează fiecare câte un eveniment din cadrul poveștii)

- Grupa ce deține prima imagine trebuie să o aducă în fața clasei și să spună pe scurt ce reprezintă; la fel se întâmplă cu imaginea 2, 3....8)

Predarea reciprocă – fiecare copil care aduce în fața clasei imaginea ce completează șirul poveștii, va reda pe scurt conținutul imaginii completând șirul întâmplărilor din poveste; va adresa pe scurt o întrebare (el sau ceilalți copii din grupa lui) celorlalți copii

din clasă, referitoare la conținutul imaginii prezentate ca parte a poveștii, folosind metoda interogației:

Cine? Ce.....? Care.....?

Cum.....?

De ce.....?

3. **Reflecția:** (activitate pe grupe)

Rețeaua personajului – valoarea educativă a poveștii (două grupe)

- Cum era fata cea mică a împăratului?;(cele două grupe, care se ocupă de această sarcină, vor lipi

în mijlocul paginii imaginea fetei de împărat; apoi vor scrie, în cercuri satelit, cuvinte care caracterizează acest personaj)

Harta personajelor – (celelalte două grupe)

- Analizează relațiile fetei de împărat cu celelalte personaje (cele două grupe, care se ocupă de

această sarcină, vor lipi în mijlocul paginii imaginea fetei de împărat, și în colțurile foi vor scrie numele a patru personaje cu care fata de împărat intră întră în relații; personajele se unesc cu săgeți în ambele sensuri; se lipesc inimioare decupate pe săgețile cu relații pozitive)

Lucrările celor patru grupe sunt prezentate în fața clasei –analizate și apreciate.

Se desprinde, frontal, morala poveștii:

- fiecare lucru are importanța lui oricât de neînsemnat ar părea;
- fiecare își exprimă dragostea în felul său și nu trebuie judecat înainte de a-l cunoaște mai bine;

Extindere: (activități realizate individual și frontal)

Poster/Turul galeriei

- Realizează un desen în care să fii un personaj; argumentează alegerea făcută
- Elevii se rotesc prin sală pentru a comenta și discuta fiecare poster

AUTISMUL

*Profesor pentru învățământul primar Alina-Maria Buzduga
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Sunetul clopoțelului primului an de școală aduce motive de îngrijorare pentru unii părinți. Acesta îi spune învățătorului că are un copil cu „niște probleme”, nu e sociabil, nu prea are prieteni, trăiește în lumea lui. De cele mai multe ori, în spatele acestor vorbe este o rană sufletească mereu deschisă: autismul. Învățătorul este pus în fața unei provocări căreia trebuie să îi facă față atât profesional, cât și emoțional.

Despre autism s-au scris multe de-a lungul timpului. Însă, ca să oferim o definiție sumară care înglobează esența acestei boli, putem spune ca autismul este o boala complexă manifestată prin oprirea dezvoltării psihice a copilului înainte de vârsta de 3 ani și care se caracterizează prin: inabilitatea de a iniția și dezvolta relații sociale, de a exprima interes și emoții; incapacitatea de a folosi adecvat limbajul și comunicarea (verbală și non-verbală); prezența unor comportamente stereotipe, repetitive.

Tulburarea de spectru autist (TSA) este o dizabilitate complexă de neurodezvoltare, ceea ce înseamnă că afectează modul în care se dezvoltă creierul copilului și, ca urmare, funcțiile sale cognitive, comportamentul și relațiile sale cu ceilalți. Autismul este definit ca fiind o stare patologică manifestată prin ruperea legăturilor psihice cu lumea exterioară și intensă trăire a vieții interioare. Să nu uităm că termenul de autism include un spectru larg de caracteristici și că fiecare copil este unic. Autismul este o tulburare serioasă ce afectează evoluția normală a copilului. Specific pentru autism și pentru celelalte tulburări din spectrul autismului este faptul că sunt afectate 3 arii de dezvoltare:

Aria comunicării sociale: evitarea contactului vizual, lipsa expresiilor faciale, dezvoltarea întârziată a imbulului; nu răspunde la nume, nu cântă, nu dansează, nu spune poezii, manifestă aversiune față de afecțiunea primită și prezintă dificultăți în a observa emoțiile celor din jur; dificultăți în a purta o conversație cu cei din jur;

Aria comportamentală și a intereselor: o serie de comportamente restricționate sau repetitive, lipsa de interes față de obiecte, interes pentru jocurile solitare, de fiecare dată aceleași, în mod repetat; manifestă nemulțumire, anxietate sau supărare determinată de modificări minore; necesitatea de a urma anumite rutine, inclusiv în situații care nu se potrivesc cu rutina respectivă; bătăi cu mâinile, legănarea corpului sau învârtirea în cerc; interese neobișnuite, mai ales în cazul copiilor cu Asperger (obiecte, animale, evenimente despre care copilul cunoaște foarte multe detalii și despre care vorbește mereu);

Aria senzorială: pot avea reacții neobișnuite legate de sunete, mirosuri, gusturi, aspectul lucrurilor sau anumite texturi. Pot fi copleșiți de prea mulți stimuli, evitând, fugind sau ascunzându-se dacă intră în contact cu lumini ori zgomote puternice, cu unele mirosuri/gusturi sau cu prea multă agitație. pot avea reacții neobișnuite legate de sunete, mirosuri, gusturi, aspectul lucrurilor sau anumite texturi. Alternativ, pot căuta mai multă stimulare senzorială, pe care pot încerca o obțină lovind diverse obiecte, atingând și mirosind în mod excesiv lucrurile etc.

Tratamentul și terapia pot începe de la orice vârstă și orice întârziere poate duce la o perioadă mai lungă a intervenției cu progrese mai lente. Șansele de succes sunt mai mari pentru cei care urmează un program educațional structurat și intens, înainte de vârsta de 3 ani. Intervențiile recuperative sunt în general limitate și destul de dificile pentru realizarea unor progrese imediate. Intervenția recuperativă are la bază utilizarea terapiilor de relaxare, de susținere și a celor comportamentale. Pe lângă terapiile recuperative (Metoda ABA, Metoda TEACCH, Metoda PECS, Metoda RISE) și cele complementare (Terapia prin muzică și artă; Terapia de integrare auditivă; Terapia cu animale; Terapia ocupațională; Terapia de limbaj și comunicare), programele educaționale conțin ca elemente de bază:

- principiile învățării structurate: structurarea predării-învățării (folosirea suportului vizual, instrucțiuni sistematice, clare și ușor de înțeles, predictibilitate și formarea de rutine), învățare 1:1, planuri individualizate de învățare, minimizarea stresului și structurarea mediului pentru a-l ajuta pe copil să dea sens lumii;
- strategii comportamentale (pentru managementul problemelor comportamentale);
- terapie de limbaj și comunicare;
- terapie ocupațională și fizică și/sau de integrare senzorială, acolo unde există o disfuncționalitate a sistemului de integrare senzorială, adică unul sau mai multe simțuri sunt supra/subreactive la stimuli. Astfel de probleme senzoriale pot fi

principala cauză a unor comportamente prezente la copiii cu autism, cum ar fi legănatul, învârtitul în jurul axei sau fluturatul din mâini.

Dincolo de aceste date teoretice, se află nenumărate ore de pregătire, muncă, dăruire și perseverență, la sfârșitul cărora o simplă strângere de mână din partea copilului autist are o valoare inestimabilă.

Bibliografie:

- <http://autismromania.ro>;
- Emil Verza, „Psihopedagogie specială”, E.D.P., București, 1996.

ABORDAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR PRIN FOLOSIREA STRATEGIILOR DIDACTICE ADECVATE

*Profesor pentru învățământul primar Anca Lupu
Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești*

Pedagogia diferențiată este definită ca o pedagogie individualizată care recunoaște elevul/preșcolarul ca o persoană având reprezentările sale proprii asupra situației de formare; o pedagogie variată care propune un avantaj de demersuri, opunându-se astfel „mitului identitar” al uniformității, al falsei democrații conform căreia toți trebuie să muncească în același ritm, în aceeași durată și urmând aceleași itinerarii. O asemenea pedagogie se constituie ca fundament teoretic și practic al luptei cu eșecul școlar, cu orice formă de excludere. (*H. Przesmychi*)

S-a demonstrat că învățarea se instalează cel mai bine când toate cele cinci simțuri sunt activate (*Wolfe 2010*). Cunoștințele sunt stocate în zone diferite, până când creierul decide modul în care le va folosi și cum le va transforma în acțiuni și cunoștințe relevante. Cu cât experiența de învățare prin activitate senzorială este mai puternică, cu atât mai mult impact are asupra reacției creierului. Aceste aspecte sunt relevante în contextul învățării diferențiate, în sensul că prin alegerea acelor metode de instruire care au un impact major asupra creierului (unde practic de instalează cunoștințele și unde se produc legăturile între acestea), potențialul maxim poate fi atins mai ușor.

Este necesar și util să pomenim și de Teoria Inteligențelor Multiple, elaborată de Howard Gardner în 1983, tocmai pentru că această teorie reprezintă o sursă relevantă pentru metodele de instruire diferențiată. Profesorii pot privi elevii din perspectiva celor opt inteligențe distincte: lingvistică, logico-matematică, muzicală, kinestezică, spațială, interpersonală, intra personală, naturalistă[1]. De asemenea, această teorie ajută profesorul să construiască o evaluare extinsă, cu un caracter variat, adaptabilă elevului. Ca principiu, este important ca profesorul să accepte toate formele prin care elevul alege să ducă la bun sfârșit o sarcină educațională, în baza inteligenței deținute.

Practici care susțin învățarea diferențiată

Revenind la cele patru modalități expuse de Tomlinson (2001) prin care profesorii pot diferenția instruirea, consider oportună exemplificarea lor.

Prin conținut

Lecția poate fi structurată în baza a ceea ce elevii știu deja sau a modului în care se raportează la conținutul livrat de către profesor. Se face, astfel, o pre-testare pentru a identifica elevii care nu au nevoie de o instruire directă, dacă elevii dovedesc că înțeleg concepte, vor

sări peste pasul instruirii și trec direct la aplicarea cunoștințelor în funcție de nivelul fiecăruia de vârstă și raportate la propria formă de inteligență. Este de reamintit faptul că unii elevi pot avea noțiuni și nivele diferite de înțelegere asupra conceptelor unei lecții, ca atare profesorul poate proiecta de activitățile cu ajutorul taxonomiei lui Bloom astfel:

1. Cunoștințe – înțelegere – aplicație pentru elevii care nu sunt familiarizați cu conținutul;
2. Elevii cu stăpânire parțială pot fi rugați să completeze sarcini de aplicare, analiză și evaluare;
3. Celor cu un nivel înalt de înțelegere le revin sarcini de evaluare și sinteză.

Când profesorii aleg să diferențieze prin conținut, aceștia pot adapta ceea ce elevii vor învăța sau felul în care aceștia vor experimenta sarcina educațională și accesul la cunoștințe (Algozzine și Anderson 2007). În acest caz, profesorii nu vor schimba obiectivele operaționale notate în planul de lecție și nici nu vor coborî standardele de performanță setate; vor opta pentru o mai mare varietate de texte de lucru (de exemplu), povești sau fabule potrivite nivelului fiecărui elev. Profesorii vor folosi metoda grupurilor de lucru dirijată de flexibilitate (așa cum am exemplificat utilitatea acestui principiu în paragrafele de mai sus), elevii vor avea libertatea să lucreze conform stilului propriu, însă toți lucrează și se raportează la aceleași standarde și obiective operaționale generale.

Prin proces

Diferențierea prin proces face referire la modul în care profesorul alege să structureze materia/lecția și să o adapteze la particularitatea elevului. În aceste situații, profesorul va ține cont de stilurile de învățare diferite și existente la nivelul clasei, nivelul de pregătire academică al fiecăruia sau interese. Etapa este o oportunitate în care elevul alege ce fel de metodă i se potrivește cel mai bine pentru acumularea de cunoștințe sau pentru stărnirea interesului pentru lecție. Majoritatea profesorilor folosesc metode fundamentate în Teoria Inteligențelor Multiple și creează astfel oportunități diverse de învățare.

Profesorul poate aborda conținutul unei lecții în felul următor:

- Gradează sarcinile de lucru de la ușor la dificil în fișele lecției
- Fișe de lucru pe mai multe nivele de dificultate, astfel încât elevul să își poată alege gradul de dificultate
- Fișe ajutătoare pentru cei care au nevoie și cei care le cer
- Organizarea de activități alternative prin compactarea curriculumului pentru elevii care știu deja conținutul lecției
- Flexibilizarea grupurilor constituite pentru soluționarea unei sarcini de lucru
- Organizarea de grupe de câte doi elevi cu grade diferite de pregătire, care se pot ajuta reciproc
- Schimbul de roluri: verificarea colegială, predarea între elevi
- Cunoașterea tuturor stilurilor de învățare: vizual, auditiv, practic/kinestezic

Prin produs

Această modalitate de diferențiere se raportează la ceea ce elevul este capabil să facă la sfârșitul unei lecții/semestru, pentru a demonstra nivelul de pregătire atins. Exprimarea acestei finalități se poate produce prin rapoarte, discuții, eseu, desen, jurnal reflexiv etc. O provocare poate fi construirea acelor instrumente sau itemi de evaluare pentru fiecare obiectiv sau competență și modul în care se face legătura dintre obiectiv și item de evaluare. Produsul învățării este o componentă integrală a modelului diferențierii, întrucât evaluarea va

demonstra ceea ce a învățat și modul în care și-a atins obiectivul de învățare. De asemenea, este în strânsă legătură definirea felului în care instruirea a fost livrată.

Prin mediul de învățare

Modalitatea aceasta este în strânsă legătură cu managementul clasei și utilitatea creării unui spațiu în care să existe zone de liniște și zone de interacțiune. Așa cum grupurile flexibile sunt un mod de lucru destul de prezent în clasa neomogenă cu predare diferențiată, organizarea spațiului trebuie făcut în așa fel încât acesta să susțină principiile enumerate până acum. Tomlinson (2003) definește spațiul de învățare ca fiind elementul care „sprijină sau îndepărtează elevul de dorința lui de cunoaștere, afirmare, contribuție, scop și atingerea provocărilor în clasă”. Felul în care profesorul folosește spațiul, aranjarea acestuia și atmosfera creată sunt importante în transformarea clasei într-o zonă pozitivă, prietenoasă și care exprimă siguranță pentru fiecare elev. Problematika instruirii diferențiate apare ca o strictă necesitate pentru sistemul de învățământ românesc. Tendința școlii de a recunoaște unicitatea fiecărui copil este una din ce în ce mai accentuată. Astăzi, poate mai mult ca niciodată, se încearcă o adaptare a procesului de învățământ la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor, la ritmul propriu de învățare, la capacitățile intelectuale unice.

Bibliografie:

1. Algozzine, Bob, and Kelly M. Anderson. „Tips for teaching: Differentiating instruction to include all students.” *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth* 51, no. 3 (2007): 49 - 54.
2. Gardner, Howard E. *Multiple intelligences: New horizons in theory and practice*. Basic books, 2008.
3. Tomlinson, Carol Ann. „Differentiated Instruction in the Regular Classroom: What Does It Mean? How Does It Look?.” *Understanding Our Gifted* 14, no. 1 (2001): 3-6.
4. Tomlinson, Carol Ann. „Deciding to teach them all.” *Educational Leadership* 61, no. 2 (2003): 6 - 11.
5. Willis, Judy. „Cooperative learning is a brain turn-on.” *Middle school journal* 38, no. 4 (2007): 4 - 13.
6. Wolfe, Patricia. *Brain matters: Translating research into classroom practice*. ASCD, 2010.

MODALITĂȚI DE FORMARE A UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE ÎNVĂȚARE LA MATEMATICĂ

*Profesor pentru învățământul primar Elena Durac
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, județul Bacău*

MOTTO:

„Matematica este un mod de gândire cu valoare universală și prilejuiește bucurii spirituale la care orice ființă umană ar trebui să aibă acces”.

(Solomon Marcus)

Matematica nu este despre numere, ecuații, calcule, sau algoritmi, matematica este despre înțelegere! Matematica înseamnă gândire organizată, creatoare, investigatoare și originală. Jean Piaget menționa că în societatea contemporană însăși condiția de existență a omului se concentrează tot mai mult către inteligență și creativitate, adică inteligență activă.

Scopul principal urmărit în predarea matematicii nu se reduce la latura informativă, ci el vizează mai ales dezvoltarea raționamentului și a spiritului de receptivitate, a deprinderilor de gândire logică, de definire clară și precisă a noțiunilor, de adaptare creatoare la cerințele mereu crescânde ale societății actuale.

Prin raționament matematic și gândire științifică, elevul poate înțelege mai ușor și celelalte discipline de învățământ și i se formează și dezvoltă capacitatea de a munci organizat și ritmic.

Pornind de la afirmația profesorului universitar Ștefan Bârsănescu „Intrarea în cetatea cunoașterii se face pe podul matematicii”, putem afirma că matematica este mai mult decât o știință, aceasta este un act de cultură, este unul din modurile fundamentale ale gândirii umane. E disciplina care, prin însăși esența ei, poate și are menirea de a forma o gândire investigatoare, creatoare, o apropiere de cunoștințe noi și în general o apropiere de necunoscut printr-un adevărat stil de cercetare. Indiferent de domeniul în care activează, omul modern trebuie să posede o bună pregătire matematică, pentru a putea soluționa multiplele și variatele probleme ale vieții socio- profesionale.

De foarte multe ori, la elevi întâlnim întrebările :

„De ce îmi trebuie matematica?”

„Unde o voi întâlni în viața reală?”

De la aceste întrebări începe una dintre cele mai grele misiuni ale învățătorului, să explice elevilor săi importanța fundamentală a noțiunilor matematice și existența lor permanentă în jurul nostru.

Întreaga cunoaștere și învățare umană se construiește pe temelia „matematică”. Matematica își dovedește importanța deosebită participând cu mijloace proprii la dezvoltarea personalității nu numai sub aspect intelectual ci și sub aspect estetic și moral.

Integrarea tehnologiilor digitale în activitățile copiilor, poate determina o creștere a interesului pentru matematică și științe, iar analizele recente arată că folosirea acestor tehnologii are un efect pozitiv asupra rezultatelor elevilor.

Resursele electronice, conținuturile online și spațiile educaționale virtuale oferă cele mai noi, cele mai diverse informații și oportunități de educație continuă. Rezultatele evoluției firești a interacțiunii dintre cele două ramuri – educație și TIC – a condus la conceptul de **resurse educaționale deschise**.

De ce să integrăm resursele educaționale deschise în lecție?

- Acestea contribuie la:

- creșterea calității educației;
- dezvoltarea profesională și personală a autorilor lor.

Învățarea asistată de tehnologie urmărește facilitarea învățării, astfel încât să permită și să sprijine fiecare elev să progreseze în învățare, indiferent de trăsăturile sale de personalitate, de modul său de învățare sau de posibilele dificultăți întâmpinate în perioada de studiu, indiferent de etnie, dizabilitate.

Platformele educaționale și aplicațiile sunt instrumente care pot completa orele de matematică în diferite momente: captarea atenției, consolidare, evaluare. Utilizarea TIC poate contribui la valorificarea componentei intuitive a predării/învățării, poate integra cu succes componenta ludică ce atrage în special vârstele mici, poate transforma aspectul rutinier al lecției încât să devină interactivă. Sala de clasă se deschide pentru situații variate, cu parcursuri alternative, bogate în resurse, iar activitățile didactice devin experiențe de învățare

construite pentru susținerea dezvoltării de competențe pentru viața reală, pentru a atrage, a motiva, a susține învățarea.

Strategiile didactice gândite de cadrul didactic pot fi proiectate combinând, într-o logică unitară și în parcursuri individualizate, activități convenționale și situații educaționale cu suport digital.

Aplicație:

ARCADEMICS

Clasa a II-a

Disciplina: Matematică și explorarea mediului

Subiectul lecției: Înmulțirea și împărțirea numerelor naturale

Arcademics combină entuziasmul jocurilor video cu conținut educațional pentru a produce o rată ridicată de învățare prin repetare captivantă și concentrată, care permite obținerea rapidă a automatismului și fluenței.

Avantaje platformei Arcademics:

- **Elevii răspund la provocări**, iar erorile pot fi privite mai degrabă ca oportunități de îmbunătățire decât ca un indiciu al eșecului.
- **Exercițiul repetitiv poate fi distractiv**, deoarece jocurile cresc timpul de lucru și implicarea prin competiție.
- **Feedbackul corectiv imediat** facilitează îmbunătățirea performanței. Învățătorii și elevii pot vedea rapid greșelile și cum să le corecteze.

În concluzie, modul în care gândim sau acționăm ne definește. Acest lucru îl dobândim prin exercițiu. Timpul de reacție, durata de gândire, calea de urmat, soluția optimă găsită fac parte din provocările noastre zilnice. În funcție de cât de antrenați suntem, așa le vom face față. Unii dintre noi vom găsi soluții foarte avantajoase în timp util, alții nu. Astfel, gândirea analitică, creativitatea, logica și abilitatea de a rezolva probleme sunt coordonate, dobândite și întreținute de matematică.

Bibliografie:

- Pătrăuță, T. P.; Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar, Ed. „Vasile Goldiș”

University Press, Arad, 2011;

- https://iteach.ro/experintedidactice/cultivarea_creativitatii_prin_matematica.

VIAȚA RELIGIOASĂ ȘI INTERNETUL – UN RAPORT CHEIE ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Prof. Ionel-Ciprian Durac

Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău

Motto:

„Educația are dificila misiune de a transmite o cultură acumulată de secole, dar și o pregătire pentru un viitor în bună măsură imprevizibil.” – Jacques Delors

Educația copiilor și a tinerilor trebuie să fie în permanență o prioritate națională întrucât, fără educație, o societate nu poate evolua nici social și nici spiritual sau moral. Actul educațional presupune implicare și responsabilitate, determinare, răbdare, corectitudine și fidelitate față de idealurile unei educații integrale și permanente.

Sistemele educaționale, cotate ca fiind cele mai bune din lume, pun foarte mare accent pe folosirea tehnologiei în procesul educațional. Domeniul educațional evoluează o dată cu tehnologia, integrând-o la toate nivelele. Este normal să ținem pasul cu această evoluție și să ne adaptăm vremurilor în care trăim.

Tehnologia poate aduce o dimensiune interactivă și captivantă în studiul religiei, ajutând elevii să exploreze și să înțeleagă mai bine conceptele religioase.

În continuare voi prezenta câteva exemple de utilizare a tehnologiei în predarea religiei:

- Există o multitudine de resurse online disponibile, cum ar fi website-uri, aplicații și platforme de învățare, care oferă materiale educaționale interactive și informații despre diverse aspecte ale religiilor. Aceste resurse pot include texte sacre, videoclipuri, imagini, jocuri și prezentări multimedia care pot facilita înțelegerea subiectelor religioase.
- Utilizarea prezentărilor multimedia, cum ar fi slide-uri PowerPoint sau videoclipuri, poate ajuta la prezentarea conținutului religios într-un mod atractiv și captivant. Astfel de prezentări pot include imagini, grafice, animații sau videoclipuri care ilustrează concepte religioase sau evenimente importante.
- Existența aplicațiilor mobile dedicate studiului religiei oferă acces la texte sacre, rugăciuni, meditații, calendarul religios și multe altele. Aceste aplicații pot fi utilizate atât în clasă, cât și în afara ei, pentru a permite elevilor să exploreze și să practice religia într-un mod interactiv.
- Utilizarea tehnologiilor precum realitatea virtuală și augmentată poate permite elevilor să experimenteze locuri sacre, să vizualizeze scene religioase importante și să participe la simulări interactive care îi ajută să înțeleagă mai bine practicile și tradițiile religioase.
- Utilizarea platformelor de discuții online sau a rețelelor sociale specializate în educație religioasă poate crea un spațiu virtual în care elevii pot discuta și dezbate subiecte religioase, să-și exprime opinii și să interacționeze cu alți elevi sau profesori. Aceste platforme pot încuraja participarea activă și colaborarea în învățarea religiei.
- Profesorii pot utiliza instrumente de organizare și gestionare online, cum ar fi platforme LMS (Learning Management System), pentru a distribui materiale, a primi teme și a comunica cu elevii într-un mod eficient. Aceste instrumente pot simplifica procesul de predare și pot facilita monitorizarea progresului elevilor în studiul religiei.

Internetul poate fi o formă de înputernicire spirituală, explicând învățăturile Bisericii Ortodoxe tuturor națiunilor, fără a renunța la metodele tradiționale. Împărtășirea cuvintelor Scripturii, predicarea, publicarea, astăzi avem acces foarte ușor la aceste lucruri, ceea ce este

un bun început pe calea mântuirii noastre, dar dacă culminează cu prezența în Sfânta Biserică și în Sfintele Taine.

Atunci când tehnologia este inclusă în lecțiile de zi cu zi, se așteaptă ca elevii să aibă mai mult interes pentru materiile pe care le studiază. Tehnologia oferă diverse șanse de a face învățarea mai distractivă și plăcută în măsura în care prezintă aceleași informații, dar în maniere mai interactive. În plus, tehnologia poate împuternici o cooperare mai dinamică între elevi și între elevi și profesori, aspect care poate fi dificil de realizat într-un mediu de predare convențional.

Mediul online este acum o bibliotecă imensă, care este ușor de accesat de toată lumea. Depinde de noi să cercetăm ce cărți dorim să deschidem și să citim. Noi oamenii asemenea albinelor, ar trebui să adunăm numai lucruri bune. Așa cum albinele iau uneori polen și din plantele otrăvitoare, tot așa ar trebui să alegem doar lucrurile bune din lucrurile din jurul nostru. Nu trebuie să ne pierdem identitatea noastră ca Biserică, ci trebuie să ne adaptăm la nevoi și la situații speciale.

Religia unește oamenii în jurul unor valori, solidarizează ființele, cimentează unitatea grupală și oferă un important suport identitar. Ea are o putere deosebită de impregnare spirituală a tuturor practicilor cotidiene, de particularizare a gesturilor și conduitelor sociale.

Ceea ce semănăm, de la catedră, din spațiul virtual, în sufletele copiilor și semenilor noștri, vom culege mai târziu. Principiul fundamental al semănării cuvântului Scripturii este și trebuie să rămână iubirea, care este firul roșu ce trebuie urmat în fiecare clipă a vieții noastre. Misiunea religioasă cultivă dragostea de Dumnezeu și de oameni, respectul și ascultarea față de părinți și adaugă valoare și dă sens vieții creștinului. De asemenea, ea oferă posibilitatea de a se deschide spre lumea interioară pentru a descoperi sensul și frumusețea virtuților creștine, pe calea cea îngustă ce ne duce în Împărăția Cuvântului Celui Viu și Veșnic.

Este important să menționăm că utilizarea tehnologiei în predarea religiei ar trebui să fie echilibrată și să țină cont de sensibilitățile culturale și religioase ale elevilor. Profesorii ar trebui să fie atenți la alegerea și prezentarea conținutului pentru a evita sau a minimaliza orice potențiale aspecte sensibile sau controversate.

În general, internetul a adus multe beneficii vieții noastre, dar este important să ne asigurăm că utilizăm internetul în mod responsabil și să ne protejăm securitatea și intimitatea online.

Bibliografie:

- Ceobanu C, Cucos C., Istrate O., Pânișoară, I.O., Educația digitală, Ed. Polirom, București, 2020;
- Cucos, Constantin, *Educația religioasă*, Polirom, Iași, 1999.

ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE-PROVOCARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MODERN

*Profesor pentru învățământul primar Anca Rotaru
Școala Gimnazială Plopana*

Argumente teoretice

1. Apariția în ani 1980 - 1990 a conceptului de *incluziune*, bazat pe principiul drepturilor omului;

2. Tendința de transformare a școlii tradiționale în *școală incluzivă* care se bazează pe principiul că „toți copiii trebuie să învețe împreună iar diferențele dintre ei sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nicio importanță.” (Hussar, E., Stan, G., 2011, p. 27)

Argumente practice

1. În colectivul de elevi pe care-l îndrum este înscris și un copil autist, D., care este marginalizat de comunitate. El are 7 ani și este înscris la clasa pregătitoare, fără a fi frecventat grădinița.

2. Jocul este activitatea prin care D. a fost inclus în grupul școlar.

Definirea conceptelor

Ludoterapia „este metoda interactivă utilizată pe scară largă pentru a evalua, diagnostica și trata copiii cu vârste cuprinse între 3 și 12 ani care întâmpină probleme de adaptare sau de dezvoltare psihică.” (Dumitriu, C., 2011, p. 99)

Comportamentul ludic „poate fi definit prin mecanismele fundamentale neuropsihologice, afectiv-motivaționale și relaționale, organizate în conformitate cu cerințele de dezvoltare ale personalității.” (Gherguț, A., 2001, p. 164)

Practica educațională – experiența proprie la clasă

În această lucrare mi-am propus să arăt modul în care apariția lui D. în cadrul colectivului de elevi a dus la transformarea școlii, din școală tradițională în școală incluzivă. Una dintre modalitățile prin care s-a realizat acest proces este terapia prin joc.

Am urmărit:

- să prezint modul în care D. iese uneori *din lumea lui* pentru a participa alături de colegi la jocuri;
- să evidențiez activitățile ludice care pot fi folosite cu colectivul de elevi, care să contribuie la consolidarea relațiilor pozitive din grup – acest grup este cel în care D. va fi inclus;
- să exemplific alte activități ludice care pot ameliora unele comportamente sau stări afective ale elevilor.

Jucăm baschet împreună!

Am improvizat în colțul clasei un *teren de baschet* și copiii sunt nevoiți să se joace împreună. Cu ajutorul meu, toți au înțeles că este vorba de colaborare, de respectarea unor reguli și chiar și D. a participat la joc alături de copii. Această activitate le-a dat ocazia colegilor lui D. să vadă că și el poate fi un partener de joc iar pentru D. a fost un moment de părăsire a stereotipiilor specifice autismului.

Tehnici ludice de recuperare a copiilor agresivi

Miriapodul

Scop: Dezvoltarea deprinderii de relaționare cu semenii și crearea atmosferei pozitive și de coeziune a grupului;

Conținut: Copiii se așază unul după altul ținându-se de talie. La comanda conducătorului miriapodul se deplasează înainte, se așază pe un picior, se ghemuiește, trece printre obstacole....;

Sarcina de bază: Miriapodul trebuie să nu se rupă!!!

Tehnici ludice de recuperare a copiilor anxioși

Complimentele

Scop: Favorizarea cunoașterii participanților, creșterea nivelului de autoapreciere;

Conținut: Copiii sunt așezați în cerc. Conducătorul este în mijloc și spune:

„Eu fac bine” Dacă din cerc cineva face bine acel lucru, el va face un pas înainte rostind:

„Și eu fac bine.....”

Toți copiii din grup aplaudă și spun BRAVO!!!!!!

Concluzii:

1. Folosind elementele ludice orientate pe trei entități:

- D.;
- grupul de elevi fără D.;
- grupul de elevi cu D.,

am reușit să demarez procesul de includere a lui D. în colectivul clasei.

2. Ca urmare a acestui proces, și caracterele celorlalți copii se modifică. Ei devin mai altruști, mai responsabili, mai înțelegători.

D. este *colegul nostru special*.

Bibliografie:

1. Dumitriu, C., (2011), Psihopedagogia jocului, Bacău, Editura „Alma Mater”;
2. Gherguț, A., (2001), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale Strategii de educație integrată, Iași, Editura „Polirom”.

COMPETENȚELE DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGERE A TEXTULUI SCRIS

*Profesor pentru învățământul primar Monica Fichioș
Școala Gimnazială Nr. 1 Oituz*

Procesul complex de formare, manifestare și evaluare a competenței lectorale, dar și cel care privește sfera motivațională de susținere devin centrul puterii de a reuși să pătrundem în știința și arta de a învăța calitativ, de a selecta ceea ce este valoros în a însuși, în a deveni.

Numeroasele studii și analize, cercetări explicative pentru absența lecturii temeinice, intrinseci statutului de subiect al formării în școala zilelor noastre, ne apropie poate de înțelegerea provocărilor generate de nivelul negativ al standardului profesional didactic, aflat departe de paradigmele vehiculate de cunoașterea inovativă. Realitățile educaționale conturează câteva probleme, dacă se vrea, sub forma unor întrebări și răspunsuri relevante pentru a identifica, în multitudinea practicilor și a scenariilor propuse, soluțiile unei didactici funcționale a lecturii. În acest sens, evidențiem următoarele aspecte-problemă:

- statutul pe care îl are astăzi lectura și cum funcționează ea în școală, la diverse niveluri ale cunoașterii;
- schimbarea sau nu a formelor, a tipurilor și a procesualității lecturii școlare;
- realitatea diminuării bogăției curiozității în domeniul citirii într-un timp în care oferta de mijloace și suporturi pentru lecturi este cu mult mai bogată decât până acum;
- modelele formative propuse sau nu, în concordanță cu activismul mental uman specific vârstei copilăriei (curiozitatea micilor cititori, inocența vârstei, capacitatea extraordinară de a recepta, de a asimila la vârsta școlară mică etc.);
- cauze reale pentru reducerea apetenței de lectură;
- cititul/lectura un scop, o cauză posibil explicativă pentru multele din conduitele ce favorizează lecturile/citirile prezente pe alte canale de informare (internet, dispozitive de

comunicare electronică, jocuri digitale etc.) și care amplifică o parte din consumul de energie destinată repetiției, atenției și timpului planificat sau recomandat;

- prezența/absența frecventării bibliotecilor, utilizarea celor virtuale cu scop de învățare, de exersare a abilităților de citire;
- aplicare de soluții tehnice, pedagogice, monitorizate pentru optimizarea procesului de lectură și formarea calităților citirii.

Învățarea bazată pe competența lectorală formată și real funcțională include o multitudine de acțiuni, care oferă sensuri multiple de proces, produs, rezultat, mijloc: citire, înțelegere, decodificare, stocare, antrenare, sintetizare, căutare, devenire, investigare, asociere, modelare, validare, realizare, analizare, formare, valorizare etc. Educația desfășurată în școală are ca scop învățarea citirii, ca instrument al dezvoltării la vârsta școlară mică, cu efecte vizibile pentru toată viața, citirea ca instrument de muncă intelectuală, al învățării continue, materializate în competențele de citire/lectorale, de comprehensiune și interpretare/comunicare. În acest sens, realitatea școlară evidențiază o varietate de practici atât în cadrul orelor de comunicare în limba română/limba și literatura română, cât și în cadrul disciplinelor opționale și a activităților extracurriculare.

Pornind de la aceste premise, am derulat doi ani școlari consecutivi (clasele a III-a și a IV-a) proiectul educațional „*Eu lectura!*”, ca activitate extracurriculară, în care am propus altfel de activități, pe care le-am desfășurat în diferite spații destinate lecturii, ieșind din șabloanele orelor clasice de citire, urmărind în principal formarea gustului și a plăcerii pentru carte, ca bun de valoare. Proiectul educațional a urmărit să stimuleze lectura în rândul elevilor, atât în școală, cât și în familie. Copiii au avut oportunitatea de a participa la ateliere de lectură, de a-și dezvolta vocabularul, imaginația, creativitatea și motivația pentru carte, pentru lectură. Proiectul educațional contribuie la dezvoltarea literației, a unor obiceiuri de lectură care să favorizeze învățarea. Preocupările zilnice și ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii pun amprenta asupra modului de viață al familiei. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar mijloacele mass media și, în general, social-media, au devenit resurse de informare; copiii deschid tot mai rar sau deloc o carte de povești sau de poezii, întră mai rar într-o bibliotecă sau într-o librărie. Proiectul educațional pe care l-am desfășurat a reprezentat încercarea de a repune în drepturi cartea și biblioteca, de a le aduce în atenția copiilor și a părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca plăcere, relaxare, ca izvor de cunoaștere și visare fără egal.

Proiectul a promovat conduita pozitivă a copilului spre literatură. Viața noastră este marcată de la mic la mare de amprenta marilor descoperiri științifice care au făcut pași uriași în timp foarte scurt. Aceste trei mijloace de informare rapidă și comodă, televizorul, internetul, calculatorul/telefonul, care oferă elevilor doar la un click distanță meniul complet în orice domeniu al cunoașterii, acoperă deja o plajă substanțială a timpului liber; iar acesta rămâne din ce în ce mai puțin. Și atunci se naște întrebarea: mai este cartea „o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți” cum afirma scriitorul român Tudor Arghezi? Lectura suplimentară ne devine familiară din anii de școală. Selectarea lecturii suplimentare revine învățătorului, care cunoaște cel mai bine afinitățile sufletești ale elevilor, precum și conținutul educativ necesar într-o anumită etapă a dezvoltării lor. Dacă elevul începe a citi din curiozitate și insistă, motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese:

prin informație, prin deprinderea cititului coerent, conștient, prin implicare afectivă, prin însușirea unui vocabular expresiv.

Temele propuse în cadrul proiectului au fost inedite și au îmbinat cartea tipărită, mijloc clasic, tradițional de învățare cu aplicațiile și tehnologia (lapbookul, KidiBot, NABU etc.) : „*Alege cartea potrivită!*”, „*Gătim... povești*”, „*Magia iernii în proză și poezie*”, „*Porni Luceafărul...*”, „*Ateliere de lectură împreună*”, „*Mama, în versuri și povești*”, „*Ziua Internațională a Cărții pentru copii*”, „*Personajul meu preferat*” etc.

Am încercat prin acest proiect să găsim modalități și tehnici care să contribuie la stimularea interesului elevilor pentru lectură. Stărnirea interesului pentru lectură se poate realiza cu mai multă ușurință dacă activitățile desfășurate în acest sens depășesc spațiul sălii de clasă sau al camerei copilului, bibliotecile fiind mediile cele mai potrivite ce oferă posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul celor care au așternut pe hârtie creațiile lor. Am dorit, de asemenea, prin schimbul real de experiență dintre participanți, să-i convingem pe copii de valoarea culturală și spirituală a cărții, să-i determinăm să descopere și să înțeleagă faptul că ele sunt rodul marilor spirite ale omenirii, că, la urma urmei, pot deveni cei mai fideli prieteni și mentori.

Bibliografie:

- Pamfil. A. (2016), *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*. București: Editura Art;
- Pânișoară, I.-O. (2024), *Enciclopedia metodelor de învățământ*. Iași: Editura Polirom.

STIMULAREA IMAGINAȚIEI PRIN CULORI LA ȘCOLARII MICI

*Profesor pentru învățământul primar Lenuța Iosub
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Imaginația joacă un rol esențial în dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor. În clasele mici, stimularea creativității și a imaginației prin culori este o metodă eficientă de a sprijini învățarea și dezvoltarea personală. Culorile nu doar că adaugă un element de distracție în procesul educațional, dar au și puterea de a influența emoțiile, gândurile și comportamentele copiilor, facilitând astfel învățarea și dezvoltarea abilităților esențiale.

Culorile sunt o parte integrantă a lumii înconjurătoare, iar copiii sunt foarte receptivi la ele încă de la o vârstă fragedă. De-a lungul timpului, cercetările au demonstrat că toate culorile pot influența stările de spirit și comportamentul copiilor. De exemplu, culorile calde, precum roșul și galbenul, sunt asociate cu sentimente de energie și entuziasm, în timp ce culorile reci, precum albastrul și verdele, induc calmul și liniștea.

În contextul educațional, culorile pot fi folosite pentru a stimula imaginația copiilor, încurajându-i să își exprime gândurile și ideile într-un mod creativ. Folosirea culorilor în activitățile de învățare, precum desenul, pictura sau jocurile creative, permite copiilor să exploreze și să experimenteze, ceea ce contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de rezolvare a problemelor.

Există numeroase modalități prin care culorile pot fi integrate în activitățile educaționale pentru a stimula imaginația copiilor din clasele mici. Una dintre cele mai simple și eficiente metode este utilizarea desenului și picturii. Aceste activități nu doar că permit copiilor să își exprime creativitatea, dar le oferă și oportunitatea de a experimenta cu diverse

culori și combinații de culori. Prin alegerea și aplicarea culorilor, copiii își dezvoltă abilitățile de gândire vizuală și învață să asocieze anumite culori cu emoții sau concepte.

Un exercițiu creativ ar putea implica desenarea unei scene de poveste în care copiii sunt încurajați să folosească culori diferite pentru a exprima stările de spirit ale personajelor sau atmosfera generală. Acest tip de activitate nu doar că stimulează imaginația, dar ajută și la dezvoltarea empatiei și a înțelegerii contextuale. Pornind de la fascinația copiilor pentru culori, am dezvoltat o modalitate de stimulare a imaginației de natură literară.

Ca suport am folosit o planșă colorată în roșu, copiii sunt întrebați ce le sugerează această culoare. La început, planșa le sugerează doar o culoare caldă – roșu. Apoi, încet, încet, copiii vor reuși să se detașeze de situația concretizată într-o planșă colorată în roșu și ei vor reuși cu ajutorul imaginației să vadă în această culoare ideea de foc, flăcări, iad, apus de soare, răsărit de soare, inimă însângărată, sfârșit de lume, căldură imensă, secetă, ardere.

Folosind o planșă colorată în albastru, din nou copiii sunt întrebați ce le sugerează această culoare. Ideea de albastru îi va conduce pe copii la ideea de cer, limpezimea lacurilor, nesfârșirea apelor, lacrimi de înger, tristețe, răceală, plutire.

Folosind o altă planșă de culoare albă și întrebați fiind copiii ce le sugerează albul, ei vor răspunde: nesfârșirea zăpezilor, puritate, îngeri, mamă, spuma laptelui, sinceritate, liniște sufletească.

Se pot folosi și alte culori în scopul stimulării imaginației. Copiii învață în felul acesta că pot să vadă dincolo de concretul lucrurilor. Ei nu trebuie să vadă în planșele respective, doar culorile în care sunt pictate; ci imaginația lor trebuie să evadeze dincolo de aspectul concret al culorii, făcând diverse conotații cu ideea de roșu, de alb sau altă culoare.

Exersând în felul acesta la fiecare început de oră această strategie, copiii vor înțelege că pot să-și dea frâu liber imaginației. Ei vor înțelege că fiecare poate să vadă în culoarea respectivă fără teamă ceea ce el simte, ceea ce el crede, învățătorul neputând să-l contrazică și astfel să-i blocheze descătușarea imaginației.

Învățătorul trebuie să manifeste toleranță față de sugestiile copiilor și să accepte ideile lor ca fiind rodul imaginației lor. Copiii trebuie încurajați, și apreciați pozitiv, tocmai pentru a nu le bloca imaginația. Exercițiul culorilor poate constitui tema unei ore de creație, dar poate constitui și modalitate de așa-zisă exersare, descătușare a imaginației, înaintea actului de creație din fiecare oră.

O altă metodă eficientă este utilizarea culorilor în jocurile de rol. De exemplu, copiii pot fi încurajați să joace diverse roluri în scenarii create de ei, folosind costume colorate sau decoruri viu colorate. Acest tip de joc dezvoltă imaginația și abilitățile de comunicare, în timp ce culorile ajută la crearea unei atmosfere captivante și stimulante.

Culorile nu doar că stimulează imaginația, dar joacă și un rol important în îmbunătățirea procesului de învățare. Studiile arată că utilizarea culorilor în materialele didactice poate îmbunătăți concentrarea și reținerea informațiilor. De exemplu, copiii tind să rețină mai bine informațiile prezentate pe fundaluri colorate sau ilustrate cu imagini colorate.

În plus, expunerea constantă la culori în mediul educațional poate îmbunătăți starea de spirit a copiilor, creând un mediu pozitiv și motivant pentru învățare. Un mediu colorat, fie că este vorba despre săli de clasă decorate cu lucrări artistice ale copiilor sau despre folosirea culorilor în materialele didactice, contribuie la crearea unei atmosfere prietenoase și încurajatoare.

Bibliografie:

- Karen Haller, „*Psihologia culorilor*”, Editura Baroque Books & Arts, 2019;
- Ioan Botiș, „*O istorie antropologică a culorilor*”, Editura Muzeul Județean de Artă Centrul Artistic Baia Mare, 2008.

PROFESIONALIZAREA CARIEREI DIDACTICE PRIN ACTIVITĂȚI DE MENTORAT

prof. Maricica Iosub
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Utilizat în Statele Unite ale Americii la sfârșitul anilor '80, mentoratul educațional presupune o relație de suport pentru învățare, formare și dezvoltare personală, între un mentor (o persoană/ un cadru didactic cu o bogată expertiză profesională) și un discipol/ debutant (o persoană care are nevoie de ghidare și sfaturi). Răsfoind literatura de specialitate identificăm, în funcție de criterii diferite, mai multe tipuri de mentorat în instituțiile educaționale, fiecare dintre acestea prezentând avantaje și dezavantaje. Astfel, în funcție de aspectul evidențiat, putem vorbi de:

- a) un *mentorat informal* între două persoane care au un interes comun fără ca instituția să fie în vreun fel implicată și de un *mentorat formal* în care organizația oferă sprijin intervenționist participanților;
- b) un *mentorat de la egal la egal (colegial)* între două persoane care se sprijină reciproc și un *mentorat de grup*, care poate include un grup de colegi care se susțin reciproc, un mentor care lucrează cu mai multe persoane mentorizate sau mai mulți mentori care susțin mai multe persoane mentorizate, marele avantaj fiind acela că cei implicați pe lângă faptul că își oferă sprijin reciproc și învață, dezvoltă și o relație de prietenie.

Dacă ținem cont de etapa de formare în care se află persoana mentorizată, putem identifica două forme de mentorat:

- a) *mentorat de practică pedagogică* care valorizează latura formării inițiale a persoanelor care se pregătesc să îmbrățișeze o carieră didactică.

Mentor poate fi profesorul de specialitate dintr-o școală de aplicații/ dintr-un liceu/colgiu pedagogic care are ca responsabilitate să coordoneze practica pedagogică a elevilor/ studenților și prin intermediul căruia aceștia pot aplica la clasă noțiuni și cunoștințe de psihopedagogie, de specialitate și învață să predea. În activitatea de mentorat, atât pentru elevi de la profilul *pedagogic*, specializarea *învățător – educatoare*, cât și pentru studenți în ciclul I de licență și/ sau ciclul II studii de masterat am organizat lecții demonstrative și ore de predare la disciplina limba franceză, oferindu-le acestora posibilitatea să-și însușească strategii didactice cât mai variate. De asemenea, prin intermediul activității de practică pedagogică, persoanele mentorizate au fost direct ancorate în activitatea de la clasă, mai exact au stabilit obiective, au ales metode didactice și cel mai important au analizat, într-un mod obiectiv, activitatea didactică propusă și susținută, cu scopul de a duce la îmbunătățirea calitativă a acesteia.

- b) *mentorat pentru stagiatură* (pentru inserția profesională a cadrelor didactice stagiare)

Este salutară inițiativa Ministerului Educației care prin proiectul sistemic „Profesionalizarea carierei didactice – PROF” și-a propus să reia profesorul mentor, în cadrul unei comunități de învățare, pentru că, de cele mai multe ori profesorul debutant este

un profesionist aflat în proces de dezvoltare, iar rolul mentorului este acela de a-i oferi sprijin, prin înțelegerea problemelor și preocupărilor începătorilor.

Dar ce calități trebuie să aibă acest mentor pentru a putea oferi suport unui discipol?

Mentorul trebuie să aibă o bună reputație și o atitudine pozitivă față de școală și colegii săi. Acesta trebuie să fie orientat spre oameni, să aibă foarte bune abilități interpersonale, să fie flexibil și să fie apreciat de colegii săi. El trebuie să dorească să ajute pe cel mentorat să devină acea persoană cu o viață împlinită, să exploateze și să-și valorifice la maxim potențialul creator. Mentorul trebuie să fie încrezător, cald, capabil să aibă înaltă stimă de sine și să fie sensibil la nevoile altora, fiind dispus să împărtășească expertiza sa cu ceilalți, dând dovadă de altruism.

Acesta trebuie să participe, în mod regulat, la activități care promovează creșterea sa profesională, prin participarea la ateliere, seminarii, conferințe sau parcurgerea unor programe de formare continuă organizate de către universități sau alte instituții abilitate. Este foarte important ca mentorul să manifeste această deschidere către nou și disponibilitate continuă pentru învățare, pentru că e necesar ca acesta să fie informat cu privire la cercetarea actuală privind predarea – învățarea - evaluarea.

Activitatea mentorului trebuie să urmeze un demers structurat și obiectiv, bazat pe obiective definite dezvoltate împreună cu profesorul debutant și abordând aspecte specifice ale dezvoltării cadrelor didactice. El trebuie să încerce să descopere scânteia în cel mentorat. Folosindu-și experiența, mentorul gândește cum ar arăta acest dar deosebit în evoluția și viața celui mentorat și care va fi rezultatul. E necesar ca mentorul să aibă o atitudine de susținere și favorizantă în promovarea unei comunități de învățare colegială și colaborativă în cadrul școlii, care susține dezvoltarea profesională și construiește o capacitate profesională, dar și practici diferențiate și adaptate la nevoile de învățare ale noului profesor și la pregătirea acestuia. Un mentor trebuie să aibă cunoștințele, calitățile personale și aptitudinile necesare pentru a răspunde nevoilor profesorului debutant și pentru a crea o relație colegială care să stimuleze în mod pozitiv pe cel mentorat.

În concluzie, putem afirma că, fiind un model de personalitate umană și de comportament profesional, profesorul mentor trebuie să dispună de un ansamblu de calități care îl deosebește de ceilalți colegi din respectiva comunitate de practică. Profesorul mentor trebuie să aibă capacitatea de a vedea și de a simți beneficiile potențiale ale unui proces de mentorat. El folosește metode diverse și eficiente de comunicare, este sursă de informații, asigură coeziunea grupului, comunică informații specifice activității pedagogice, utilizează feedback-ul în comunicare, identifică sursele potențiale de disfuncționalitate. Este afirmativ, constructiv și împărtășește cu toată sinceritatea propriile eșecuri și probleme, pentru a fi folosite ca „învățătură”. Și toate acestea sunt posibile, doar dacă există o relație bazată pe încredere, profesionalism și deschidere între mentor și profesorul debutant.

Bibliografie:

- BUTIURCĂ, Doina (2021) - M1 - *Mentoratul de carieră didactică – de la concept, la acțiune* (suport de curs PPT);
- *România educată* (2018), Viziune și strategie 2018 - 2030 [România Educată, Viziune și strategie 2018-2030], Președintele României;
- LAZĂR, Emil, LEAHU, Gabriel, (2020), *Mentoratul în educație. Context facilitator și modalitate de sprijin pentru cariera didactică*, Editura Universitară, București;
- <https://www.edu.ro/PROF>.

ATELIERELE DE LECTURĂ, POARTA CĂTRE IMAGINAȚIE ȘI CUNOAȘTERE

*Profesor pentru învățământul primar Simona-Alisa Moraru
Școala Gimnazială „Regina Maria” Mănăstirea Cașin*

Atelierele de lectură sunt esențiale deoarece stimulează interesul copiilor pentru lectură, dezvoltându-le vocabularul, imaginația și gândirea critică. Aceste activități contribuie la îmbunătățirea abilităților de comunicare și înțelegere a textului, promovând totodată empatia și creativitatea. În plus, atelierele de lectură oferă un cadru interactiv care încurajează participarea activă, consolidând astfel relația copiilor cu cărțile și cu învățarea.

Cartea, cândva principala sursă de informații pentru școlari, a rămas astăzi undeva, în spatele mijloacelor moderne care ne-au invadat viața de zi cu zi și care, din nefericire, au redus interesul pentru lectură al cititorilor de toate vârstele.

Îndrumându-i corect, copiii pot descoperi din cărți informații valoroase: despre prietenie, despre natură, despre poluare, despre emoții. Din fericire, piața actuală de carte oferă un număr destul de mare de volume care abordează teme diverse, atractive, doar că e nevoie de adulți responsabili, cadre didactice, părinți, iubitori de carte, care să găsească și să ofere soluții atractive de apropiere a copiilor de lectură. E o sarcină grea, dar nu imposibilă! Cărțile le dau aripi, îi transpun în lumi miraculoase, ajută la dezvoltarea intelectuală sănătoasă a copiilor, îi ajută să se exprime mai ușor, să facă față cu succes cerințelor școlare. E datoria noastră, a cadrelor didactice, să știm să alegem în ce activități îi implicăm, cât de mult îi responsabilizăm, cum îi îndrumăm pentru a atinge obiectivele urmărite.

Atelierele de lectură realizate pe baza unei cărți sunt una dintre variantele care atrag copiii către povești. Audierea lecturii, realizarea de lucrări practice, discuții, concursuri pornind de la tema cărții, sunt câteva exemple care pot face dintr-un atelier de lectură o adevărată sărbătoare. Aceste tipuri de activități sunt exemple de bună practică care pot aduce schimbări în bine. Un astfel de atelier este și cel realizat pentru povestirea „Stelele de mare”, scrisă de Bruno Ferrero și care are un motto mai mult decât sugestiv: „*Pentru ca lumea să se schimbe ar fi suficient să aibă cineva, chiar și un copil, îndrăzneala de a începe.*”

ATELIER DE LECTURĂ „STELELE DE MARE”, DE BRUNO FERRERO

Vârsta recomandată: 6 - 10 ani

Materiale necesare:

- un ocean în miniatură (din pânză albastră sau carton);
- imagini reprezentative pentru lectură;
- stele de mare decupate;
- laptop;
- fundal muzical.

Desfășurare activitate:

Se arată copiilor o stea de mare (una adevărată sau o imagine); se inițiază un dialog despre stelele de mare; li se spun copiilor câteva curiozități.

Se citește lectura pe un fundal muzical adecvat.

Vor urma scurte întrebări asupra conținutului lecturii.

Pe steluțele de mare de hârtie, copii scriu o idee despre cum pot ajuta planeta și o depun într-un ocean în minitură; cei mici (care nu știu să scrie) doar aduc și spun ceea ce cred, după care depun steaua de mare în oceanul imaginar.

La sfârșit, se dă spre colorat, ornat cu nisip, scoici, fișă cu stelele de mare.
Discuții, concluzii, aprecieri finale.

Alt atelier cu impact, cu multe învățăminte, poate fi realizat cu succes folosind textul „Darurile”.

ATELIER DE LECTURĂ: „Darurile”

Vârsta recomandată: 6 - 10 ani

**Copiii sunt organizați pe grupe. Pot primi și niște ecusoane. Fiecare grupă are deja împărțite câte 3 plicuri (în care se vor afla niște sarcini de lucru) pe care nu au voie să le deschidă de când atunci când li se spune și o cutie în care se află niște costume.*

Activitatea începe cu un JOC CU BALOANE CE CONȚIN INDICII. Pe baza acestui joc vor fi rezolvate toate sarcinile de lucru.

JOC INDICII – BALOANE

Materiale necesare: baloane, bilețele, mai multe cărți, 3 plicuri în care se află SARCINILE DE LUCRU I - IV, 1 cutie/sacoșă cadou, costume serbare sau imagini cu personaje, coli de hârtie, carioci, lipici.

Cărțile sunt așezate pe o masă, la vedere. Vor fi mai multe, unele fără indicii.

Reguli joc:

- 1. Se sparge un balon în care se află un indiciu cu trimitere la o carte.*
- 2. Se caută în cartea la care a trimis indiciul din balon.*
- 3. Se rezolvă sarcina găsită în carte.*
- 4. După rezolvarea sarcinii de către toate echipele, se procedează la fel pentru indiciile și sarcinile următoare.*

SARCINĂ - JOC: **Citiți textul de mai jos cu voce tare (cineva ales de voi din echipă), apoi răspundeți la întrebările date.*

DARURILE (Sursă text: Internet)

„Un tată mergea împreună cu fiul său pe sub porticul unei străzi a orașului unde erau magazine mari și mici. Tatăl ducea o pungă de plastic plină de pachete și la un moment dat răbufni, întorcându-se spre copil:

- Ți-am luat costumul roșu de cosmonaut, ți-am luat robotul care se transformă, ți-am luat o șapcă așa cum au fotbaliștii și tu tot nemulțumit ești!... Ce mai vrei să îți iau?

- Ia-mă de mână, zise copilul.”

SARCINĂ - JOC I

INTREBĂRI :

1. Ce ducea tatăl?
2. Ce îi cumpărase tatăl copilului?
3. Copilul era fericit?
4. Ce își dorea copilul?
5. Care credeți voi că ar fi învățătura pe care o putem desprinde din acest text?

SARCINĂ - JOC II

(Se rezolvă fie pe o fișă, fie pe niște cartonașe pe care le vor lipi apoi pe o coală mare de carton/hârtie.)

Scrieți 10 fapte bune făcute de către colegii voștri de echipă pe cartonașele primite, apoi lipiți-le pe coala mare, albă, de hârtie.

SARCINĂ - JOC III

Aveți pregătite mai multe piese pentru un puzzle. Potriviti-le și la final, lucrarea fiecărei echipe va fi alipită celorlalte lucrări și împreună vom realiza un puzzle uriaș!

SARCINĂ - JOC IV

Deja deschizând cutia ați descoperit niște haine! (*Dacă nu sunt costume de la vreo serbare, se pot folosi imagini cu diferite personaje pentru fiecare grupă.*)

Se vor costum câte 2 elevi din fiecare grupă. Ceilalți colegi, de la celelalte grupe vor încerca să recunoască personajele sugerate.

La final, discuții și aprecieri despre activitatea desfășurată.

În concluzie, atelierile de lectură reușesc să capteze interesul copiilor prin metode interactive și creative, facilitând atât învățarea, cât și dezvoltarea personală. Ele le oferă școlarilor nu doar cunoștințe valoroase despre lume și despre sine, ci și ocazia de a colabora, de a-și exprima ideile și de a contribui activ la activități constructive. Aceste experiențe îi pregătesc să devină cititori avizi, capabili să aprecieze lectura și să înțeleagă valoarea empatiei și a creativității în viața de zi cu zi. Prin implicarea activă a cadrelor didactice și a părinților, atelierile de lectură pot deveni fundamentul unei educații sănătoase și armonioase, deschizând copiilor noi perspective asupra lumii din jur și asupra propriului potențial.

Bibliografie:

- ✓ „Enciclopedia metodelor de învățământ”, Ion-Ovidiu Pânișoară, Editura Polirom;
- ✓ „Darurile”, sursă text: Internet.

TEXTUL ÎN VERSURI FIȘĂ DE LUCRU PENTRU ELEVII CU TSI CLASA A II-A

*Profesor pentru învățământul primar Adina Știrbăț
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

1. Activitate desfășurată împreună cu învățătorul. Se va citi poezia model, apoi în lanț (de către copii). Se vor explica cuvintele necunoscute.

La **bunica**, în ogradă,
Pe un gard uscat, de paie,
Ciripind nevoie mare
Fac gâlceavă două **vrăbii**.
- Ce s-o fi întâmplat oare?
Stați nițel, acuș vă spun.
Mă apropii eu îndată
Către locul cu pricina.
- Ce să vezi?
Al meu **motan**,
Kyty cel blănos și gras,
Cu lăbuța, prin zăpadă,
Tot rostogolea un ghem.

- Să fi fost un ghem de lână?

Nu, nici vorbă!

Kyty, dragul motănel,

Se juca nevoie mare

Chiar cu Domnul Vrăbioi.

(Profesor pentru învățământul primar Știrbăț Adina - „Zarva Doamnelor Vrăbiuțe”)

Vocabular:

- ✓ ogradă= curte;
- ✓ gâlceavă= zgomot, gălăgie;
- ✓ nițel= puțin;
- ✓ pricina= cauza.

2. Activitate desfășurată împreună cu învățătorul (oral).

Întrebări pentru înțelegerea textului.

1. Care este titlul poeziei?
2. Câte versuri are poezia?
3. Unde are loc acțiunea?
4. Câte versuri are poezia?
5. Unde are loc acțiunea?

Jocul R.A.I. (Răpunde, aruncă, întreabă). Exemple de întrebări:

- ✚ Cine fac gălăgie?
- ✚ Cum era gardul?
- ✚ Cine le-a speriat pe vrăbiuțe?
- ✚ Cum se numește motanul?
- ✚ Ce rostogolea pisoiiul?
- ✚ Cum era Kyty?

3. Activitate desfășurată fără sprijinul învățătorului

- a) Scrie cât mai multe cuvinte la care te gândești, pentru cuvintele: vrăbii, motan.
- b) Transcrie versurile scrise sub forma unor întrebări.

4. Activitate desfășurată cu sprijinul învățătorului

- a. Transcrie, apoi „alintă” cuvintele scrise îngroșat în poezie.

..... -; -
;-

- b. Alcătuieste propoziții cu ajutorul cuvintelor subliniate în poezie:

- ✓ bunica
- ✓ vrăbii
- ✓ motan

- c. Completează versurile cu folosind cuvintele de la vocabular.

- ✚ La bunica în
- ✚ Facdouă vrăbii.
- ✚ Stați, acuș vă spun. (gălăgie, puțin, curte)

- d. Unește cuvintele date cu însușirile corespunzătoare:

Vrăbiuțele **motanul**
 speriate gălăgioase mici gras jucăuș

- e. Unește cuvintele care au înțeles opus.

zgomot veniți

plecați
gras
mă apropii
uscat
spun

liniște
mă îndepărtez
slab
tac
umed

5. Activitate desfășurată cu sprijinul învățătorului.

Ordonează cuvintele pentru a obține propoziții.

- ✓ Motanul, vrăbiuțele, a speriat, gălăgioase.
- ✓ era, Gardul, uscat, din paie.
- ✓ rostogolea, de lână, Motanul, un ghem.

Transcrie propozițiile obținute. (Activitate independentă)

6. Activitate desfășurată împreună cu învățătorul.

Răspunde la ghicitori. Lipește imaginea corespunzătoare ghicitorii.

Lacomă, gălăgioasă,

Țopăie pe lângă casă.

Ghici ce e? (.....)

Cu pernute la lăbuțe,

Cine calcă-ncetișor

Parcă merge pe covor?

Iară micii șoricei

Fug rapid dn calea ei? (.....)

Are blana mătăsoasă,

La căldură toarce-n casă,

La lăbuțe are gheruțe

Toate ascunse în pernute. (.....)

7. Activitate fără sprijinul învățătorului

Transcrie ghicitoarea preferată.

METODE DE ÎNVĂȚARE CENTRATE PE ELEV, UTILIZATE ÎN ORELE DE ISTORIE

*Profesor pentru învățământul primar Mimi-Lenuța Toma
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

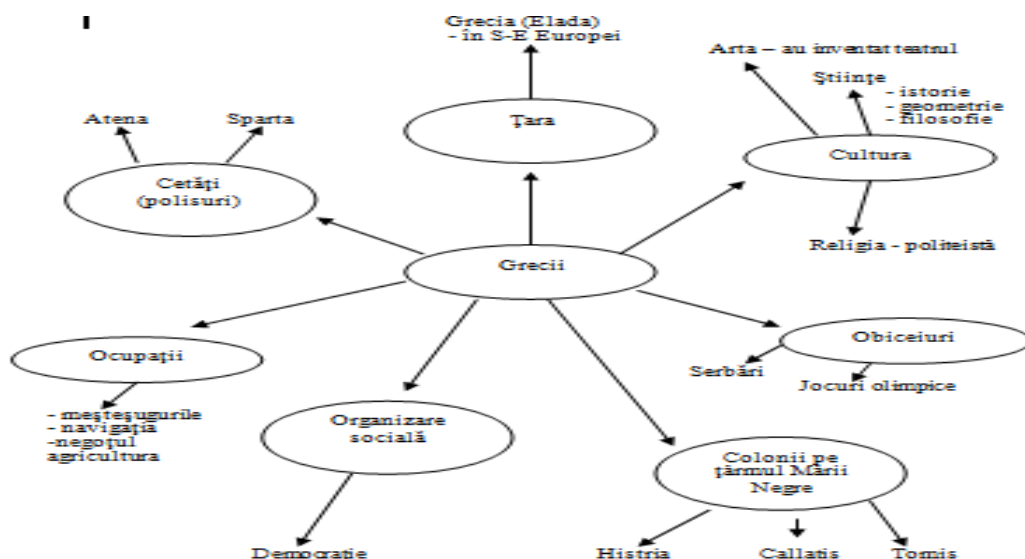
Învățarea centrată pe elev reprezintă o abordare care presupune un stil de învățare activ și integrarea programelor de învățare în funcție de ritmul propriu de învățare al elevului.

Dintre metodele moderne specifice învățării active care pot fi aplicate cu succes și la orele de istorie fac parte: brainstormingul, jurnalul cu dublă intrare, metoda cubului, ciorchinele, eseu de cinci minute, cvintetul, metoda predării/învățării reciproce.

În continuare voi prezenta aceste metode de învățare activă și interactivă, cu exemplificări concrete, din cadrul lecțiilor de istorie, la clasa a IV- a.

Brainstormingul motivează învățarea elevilor în sensul că reprezintă formularea a cât mai multor idei legate de rezolvarea unei situații – problemă conturate.

Text suport: *Copilăria de ieri și de azi*

Fiind două aspecte cuprinse în titlul temei, se împarte clasa în două grupe: grupa 1 – Copilăria de ieri și grupa 2 – Copilăria de azi.

Sarcina: Exprimarea în sarcini scurte și concrete a tuturor ideilor în legătură cu tema dată

În continuare se parcurg următoarele etape: se scriu toate ideile pe o coală mare de hârtie; pauză de zece minute pentru așezarea ideilor; se reiau ideile emise, pe rând, și se grupează pe categorii sau cuvinte cheie; se analizează critic, se evaluează, se argumentează și se contraargumentează ideile emise anterior, la nivelul grupurilor; se afișează ideile rezultate sub formă de propoziții.

În cadrul unei asemenea activități se asigură: implicarea activă a tuturor participanților, exprimarea personalității; exersarea creativității și a unor atitudini deschise la nivelul grupului; valorizarea ideilor fiecărui participant; eliberarea de prejudecăți.

Ciorchinele

Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. Text suport: *Grecii, un model de civilizație și cultură*

Jurnalul cu dublă intrare

Prin această metodă elevii stabilesc o legătură strânsă între text și propria lor curiozitate și experiență.

Text suport: *Vecinii și comunitatea*

Printr-o linie verticală, elevii împart o pagină în două.

În partea stângă notează acele enunțuri/fragmente care: le consideră mai importante; le prezintă informații apropiate de experiența lor personală; conțin informații absolut noi pentru ei. În partea dreaptă vor trebui să comenteze acel enunț/fragment: La ce i-a determinat să se gândească? Ce întrebări au legătură cu acel enunț / fragment? Ce informații le sunt cunoscute? Despre ce ar dori să afle mai multe informații?

În timp ce citesc, elevii se opresc din lectură și notează în jurnal.

Utilitatea acestei metode constă în faptul că atunci când învățătorul revine la text, elevii folosesc jurnalul pentru a spune ce comentarii au făcut în legătură cu diverse fragmente.

Eseul de cinci minute

Eseul este o modalitate eficientă de a încheia o oră. Prin această metodă elevii sunt ajutați să-și sintetizeze ideile legate de tema lecției, iar învățătorul are o idee mai clară despre ceea ce s-a întâmplat, în plan intelectual, în acea oră.

Text suport: *Roma. De la Cetate la Imperiu*

Descrieți, pe scurt, poporul roman. Formulați o întrebare în legătură cu ceea ce ați mai vrea să mai aflați despre poporul român. Eseurile strânse pot constitui un punct de plecare pentru învățător în organizarea lecției următoare.

Cubul

Prin această metodă se explorează (cercetează) un subiect sau o situație din mai multe perspective, realizându-se abordarea complexă și integratoare a unei teme. Permite diferențierea sarcinilor de învățare, stimulează eficiența învățării și stimulează gândirea logică. Este necesar un cub mare, pe fețele căruia să fie scrisă câte o sarcină de lucru sub diferite forme.

Text suport: *Dacia în timpul stăpânirii romane*

- *Describe:* Organizarea Daciei în timpul stăpânirii romane
- *Compară:* Ca mod de viață, prin ce se aseamănă dacii și romanii?
- *Asociază:* Cunoscând procesul de romanizare al dacilor, la ce te gândești?
- *Analizează:* De ce crezi că în alte provincii romane nu s-a produs o rapidă romanizare, așa cum s-a întâmplat în Dacia?
- *Aplică:* Cum explici organizarea Daciei Romane unui elev de clasa a III-a?
- *Argumentează:* Cucerirea Daciei de către romani și romanizarea acesteia a fost un lucru bun? De ce da? De ce nu?

Se împarte clasa în șase grupuri de câte patru elevi și se stabilește rolul fiecărui membru din grup, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului:

Se va insista pe formularea unor răspunsuri reprezentative pentru grup și nu individuale. Metoda poate fi folosită și ca joc/concurs între grupuri.

Cvintetul reprezintă o modalitate de sintetizare a informațiilor, de evaluare a înțelegerii și creativității copiilor și mijlocul de exprimare a creativității lor.

Este o poezie de cinci versuri care se elaborează individual, în perechi sau în grup și respectă următoarele repere: titlul (un singur cuvânt - substantiv); descriere (două cuvinte - adjective), acțiune (trei cuvinte - verbe); sentimente (patru cuvinte - construcție, enunț); esența subiectului (un cuvânt cheie).

Exemplu: Ștefan cel Mare/Viteaz, iscusit/Luptând, învingând, ctitorind/A fost „soarele” Moldovei/rou

Metoda predării/învățării reciproce - Text suport: *Faptele de vitejie ale lui Iancu de Hunedoara*

Elevii sunt puși în situația de a fi ei înșiși profesori și de a explica colegilor rezolvarea unei situații-problemă.

Se împart elevii în grupe de câte patru, în care fiecare are un rol:

- rezumatorul – face un scurt rezumat al textului / fragmentului citit;
- întrebătorul – pune întrebări clarificatoare (În ce secol este plasat evenimentul? Ce se întâmpla în Țara Românească și Moldova? Ce a organizat Iancu de Hunedoara? Cu cine a încheiat alianțe? Ce semnifică cuvintele scrise pe mormântul lui?);

- clarificatorul – trebuie să aibă o imagine de ansamblu a evenimentelor și să încerce să răspundă întrebărilor grupului;
- prezicătorul – își va imagina, colaborând cu ceilalți colegi, anumite consecințe pozitive sau negative în funcție de existența/inexistența unui anumit eveniment.

Avantajele învățării centrate pe elev sunt: creșterea motivației elevilor, deoarece aceștia sunt conștienți că pot influența procesul de învățare; eficacitate mai mare a învățării și a aplicării celor învățate, deoarece aceste abordări folosesc învățarea activă; învățarea capătă sens, deoarece a stăpâni materia înseamnă a o înțelege; posibilitate mai mare de includere – poate fi adaptată în funcție de potențialul fiecărui elev, de capacitățile diferite de învățare, de contextele de învățare specifice; metodele de învățare centrate pe elev fac lecțiile interesante, sprijină elevii în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală.

Bibliografie:

- Ioan Cerghit – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976;
- Gheorghe Alexandru și colaboratorii – Metodica predării istoriei în învățământul preuniversitar, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1999.

ȘTIINȚELE PENTRU CEI MICI PROIECT EDUCAȚIONAL CONSACRAT OPTIMIZĂRII STUDIULUI ȘTIINȚELOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Profesor pentru învățământul primar Alina Radu,
Profesor pentru învățământul primar Antoanela Matees
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

ARGUMENT

Educația STEM (Science – Technology – Engineering - Mathematics) este un concept inovativ care integrează activități din sfera științelor și tehnologiilor cu scopul de a forma la elevi competențe logico-matematice, tehnice, digitale, dar și de învățare conștientă, autonomă, aplicată. În concordanță cu nivelul de dezvoltare cognitivă, elevii de la învățământul primar pot fi implicați în contexte de învățare practic-aplicative, care accesibilizează, prin intermediul mijloacelor de învățare, noțiuni tehnico-științifice abstracte. Anumite mărimi fizice (lungimea, masa, timpul, temperatura), fenomene fizice (mecanice, termice, magnetice, electrice) fac obiectul lecțiilor de matematică și explorarea mediului în ciclul achizițiilor fundamentale (clasele CP - II). Abordarea acestor conținuturi ale învățării într-o manieră aplicată, bazată pe lucrul cu mijloace concrete, accesibilizează noțiunile teoretice și facilitează transmiterea lor cu acuratețe și corectitudine științifică; de asemenea, elevii sunt stimulați să evidențieze situații (din propria lor experiență de viață) în care au remarcat aplicabilitatea științelor studiate la școală. Conectarea eficientă a teoriei cu practica poate spori interesul elevilor pentru documentarea complementară învățării școlare. Biblioteca școlii oferă, în acest sens, resurse diversificate din care elevii obțin informații, dar și contextul de a învăța prin descoperire. Transferul cunoștințelor din clasă în mediul casnic, aplicarea lor în experimente, precum și explicarea conștientă a rezultatelor obținute constituie următorul pas pe calea învățării autonome. Este oportun, așadar, să valorificăm expertiza profesională,

precum și resursele materiale existente la nivelul unității de învățământ pentru a desfășura activități inovative, activizante, ce motivează elevii să se informeze, să descopere, să aplice, să coopereze.

SCOPUL PROIECTULUI

Proiectul educațional „ȘTIINȚELE PENTRU CEI MICI” propune activități prin care elevii observă demonstrații ale aplicabilității științelor naturii în viața de zi cu zi, se informează din surse fizice/digitale privitor la anumite elemente de conținut din sfera științelor naturii, efectuează ei înșiși experimente, explică rezultatele obținute și argumentează necesitatea studierii și integrării descoperirilor științifice în viața oamenilor.

OBIECTIVELE PROIECTULUI

Pe parcursul activităților proiectului, se urmărește ca elevii:

- Să extragă mesaje formative generale/ detaliate dintr-un material tematic prezentat;
- Să urmărească atent demonstrațiile practice susținute de cadrul didactic invitat;
- Să numească dispozitivele/ materialele utilizate în demonstrații;
- Să prezinte caracteristicile principale ale unui magnet;
- Să explice succint modul de funcționare a unui circuit electric;
- Să participe la activități de tip „dezbateri” pe baza unor materiale informative explicate conform nivelului lor de vârstă și înțelegere;
- Să utilizeze surse în format letric/digital pentru documentare suplimentară asupra unor conținuturi din sfera științelor naturii;
- Să efectueze experimente științifice cu grad redus de risc, sub supravegherea unui adult, la domiciliu;
- Să explice pașii experimentelor desfășurate, precum și rezultatele obținute;
- Să formuleze opinii personale cu privire la necesitatea aplicării cunoștințelor științifice pentru optimizarea standardului de viață în general și pentru dezvoltarea de practici sustenabile și prietenoase cu mediul înconjurător.

BENEFICIARI

Elevii de la Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău, familiile, comunitatea școlară

ECHIPA DE COORDONARE ȘI IMPLEMENTARE A PROIECTULUI

Un membru al echipei manageriale, un profesor de fizică, un laborant, biblioteca, profesorii pentru învățământul primar

RESURSE

Normative, umane, procedurale, materiale, temporale – se vor detalia punctual.

ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

Activitățile proiectului se vor desfășura pe parcursul lunii iunie, în cadrul unității de învățare „Recapitulare și evaluare finală”, astfel:

1. „Laboratorul de științe”

Cadrul didactic invitat – domnul profesor de fizică – va desfășura o activitate demonstrativă folosind materiale din laboratorul de fizică (circuite electrice, magneți). Materialele pregătite de domnul laborant vor fi prezentate elevilor, apoi vor fi folosite pentru demonstrații.

2. „Științele din cărți”

Colectivele de elevi ale claselor implicate în proiect vor merge, conform programului stabilit, la biblioteca școlii; doamna bibliotecară va prezenta, apoi va pune la dispoziția elevilor o colecție de cărți cu conținut tematic (din domeniul științelor naturii) pe care elevii vor consulta.

3. „Laboratorul de acasă”

Doamnele profesoare pentru învățământul primar vor recomanda elevilor mai multe experimente simple ce pot fi efectuate acasă, sub supravegherea unui adult. Exemple:

- Se poate demonstra că aerul există (deși este un corp gazos, invizibil) atașând un balon unui bidon de plastic; presând bidonul, aerul trece din acesta în balon, umflându-l.
- Se poate evidenția traseul apei prin corpul plantei adăugând cerneală apei din vaza cu garoafe albe; după mai multe ore, petalele garoafelor devin albastre, dovedind faptul că lichidul din vază a ajuns în corpul plantelor.
- Prin activități de bucătărie, SUB SUPRAVEGHEREA UNUI ADULT, se pot demonstra transformările apei: fierbere, condensare, evaporare, înghețare.
- Amestecând zahăr/sare cu apă, respectiv cafea măcinată cu apă, se evidențiază procesul de dizolvare (zahăr/sare plus apă), respectiv absența acestui proces (cafea plus apă).

Elevii efectuează acasă, la alegere, experimente simple și împărtășesc experiențele cu colegii și cu cadrele didactice (poze, relatări).

EVALUAREA PROIECTULUI

Evaluarea activităților proiectului în termeni de *implicare conștientă a elevilor în contexte de învățare prin descoperire, lucru în echipă, calitatea produselor activității, valoare formativă a activităților* se va realiza prin: observarea sistematică a activității elevilor; analiza produselor activității elevilor; feedback în urma expunerii lucrărilor în mediile virtuale ale comunității școlare (pentru care părinții elevilor și-au exprimat acordul); interevaluare, autoevaluare; evaluare formativă în cadrul echipei de proiect; evaluare formativă la nivelul catedrei în vederea optimizării activităților viitoare.

MEDIATIZAREA REZULTATELOR

Rezultatele activității elevilor în cadrul proiectului educațional „Științele pentru copii” vor fi expuse în mediile virtuale ale comunității școlare (pentru care părinții elevilor și-au exprimat acordul). Activitățile cu grad crescut de eficiență vor fi prezentate ca exemple de bune practici în activitățile metodice ale profesorilor pentru învățământul primar.

COPII, SALVAȚI PĂMÂNTUL! - proiect educațional

*Profesor pentru învățământul primar Alina-Elena Ursaru
Școala Gimnazială „Explorator Gheorghe
Negoiță” Sascut*

A. INFORMAȚII DESPRE PROIECT

1. Titlul proiectului: „Copii, salvați Pământul!”
2. Categoria în care se încadrează proiectul: ecologie și protecția mediului

B. REZUMATUL PROIECTULUI

„Copii, salvați Pământul!” este un proiect ce-și propune antrenarea și implicarea elevilor claselor I – VIII, într-o gamă variată de activități:

- activități de informare despre Planeta Pământ ;
- activități artistico – plastice;
- activități practice.

ACTIVITĂȚI PROPUSE:

- Conceperea proiectului;
- Împărțirea sarcinilor și a responsabilităților; profesorii coordonatori vor îndruma elevii în realizarea materialelor necesare bunei desfășurări a activității finale;
- Dezbateri pe teme ecologice;
- Activitate artistică (colaje, picturi);
- Activitate practică - Realizarea de costume din materiale reciclabile

Activitate finală (Expoziție de lucrări, Programul artistic - „Salvați Pământul!”),
Prezentare PPT -Ziua Pământului).

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C.1. Argument .

Dintre toate planetele pe care am fi putut locui, am avut șansa de a fi pe cea mai frumoasă, pe TERRA - PLANETA ALBASTRĂ. Din păcate, oamenii răi au început să o distrugă, uitând că Pământul nu este doar al lor ci și al nostru și a celor ce vor veni. Activitățile omenesci au ca efect transformarea mediului natural într-un mediu mai puțin propice unei bune dezvoltări a tinerei generații. Despăduririle, poluarea aerului și a apelor, eroziunea solului, transformarea peisajelor, dispariția unor plante și animale sunt câteva din problemele grave ale prezentului. Trebuie să ne învățăm copiii cât de important este să trăiești într-un mediu curat și sănătos pentru a te dezvolta și tu la fel. Dacă după ploaie apare curcubeul care anunță vremea bună, liniștea, pacea, frumusețea, uitarea tunetelor și a fulgerelor, să-i ajutăm pe copiii noștri să fie ei „CURCUBEUL” care să aducă echilibrul Pământului, să-i educăm ca pe niște *LUPTĂTORI PENTRU SĂNĂTATEA ȘI FRUMUSEȚEA PLANETEI ALBASTRE*.

C.2. Obiectivul general/scopul:

Sensibilizarea elevilor în ceea ce privește pericolul în care se află viața noastră, datorită agresiunilor împotriva mediului înconjurător ;

C.3. Rezultatele așteptate ca urmare a implementării proiectului:

Rezultate exprimate în termeni cantitativi:

- participarea unui număr de elevi în cadrul acestui proiect;
- implicarea partenerilor ;
- expoziție cu lucrările elevilor;
- postarea activităților pe site-ul școlii

Rezultate exprimate în termeni calitativi:

- exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a mediului natural;
- formarea unei atitudini responsabile față de mediu;
- inocularea unui comportament ecologic;
- impactul pozitiv asupra copiilor.

C.4. Grupul țintă cărui i se adresează proiectul:

- elevi

- preșcolari
- învățătorii și educatorii

C.5. Durata proiectului: februarie -aprilie

C.6. Descrierea activităților

Activitatea nr. 1

Titlul activității: Conceperea proiectului

Activitatea nr. 2

Titlul activității: Împărțirea sarcinilor și a responsabilităților; profesorii coordonatori vor îndruma elevii în realizarea materialelor necesare bunei desfășurări a activității finale;

Activitatea nr. 3

Titlul activității: Dezbateri pe teme ecologice

Activitatea nr. 4

Titlul activității: 2.Activitate artistică (Planeta Albastră - desene, colaje, postere)

Activitatea nr. 5

Titlul activității: Activitate practică - Reciclarea deșeurilor (realizarea de costume cu materiale reciclabile)

Activitatea nr. 6

Titlul activității: Expoziție de lucrări (aprecieri asupra modului de lucru individual și în echipă)

Programul artistic „Salvați Pământul!”

Prezentare PPT - Ziua Pământului

Dans tematic

Parada costumelor

C.7. Prezentări modalitatea de evaluare și indicatorii de evaluare ai proiectului

- convorbiri;
- vizionări de filmulețe ecologice PPT;
- raportul specific fiecărei activități ;
- rezultate concrete din timpul activităților desfășurate vor fi depuse în portofoliu ce va cuprinde materialele elevilor;
- monitorizarea tuturor lucrărilor elevilor, de colaboratori, coordonatori.

C.8. Arătați care sunt beneficiarii direcți și indirecti ai proiectului

- elevii participanți, cadre didactice coordonatoare;

C.9. Continuitatea/sustenabilitatea proiectului:

- proiectul va fi continuat, cu siguranță, de către învățătorii fiecărei clase, la orele de cunoaștere a mediului, prin organizarea de diferite concursuri tematice și în săptămâna „Școala altfel!”

C.10. Activități de promovare/mediatizare și de diseminare:

- prin site-ul școlii
- pliante.

VERDE LA ACTIVITĂȚI DE FORMARE ÎN SĂPTĂMÂNA VERDE

*Profesor pentru învățământul primar Nadia Tufă
Școala Gimnazială „Georghe Călinescu” Onești*

Schimbările climatice și degradarea mediului sunt probleme cu care ne confruntăm la nivel național și internațional. Educația este unul din pilonii îmbunătățirii răspunsului la schimbările climatice, prin schimbarea comportamentului uman, în vederea protejării naturii și a resurselor, fiind recunoscut faptul că educația pentru climă joacă un rol fundamental în adaptarea comportamentală și mentală a societății la schimbările climatice. Educația privind schimbările climatice și mediul are rolul de a contribui la modelarea comportamentelor individuale, de grup și de sistem care duc la degradarea naturii și a mediului înconjurător și de a împuternici oamenii să contribuie la rezolvarea de probleme și la schimbări sistemice.

Schimbarea atitudinii celor din jur și formarea unei atitudini pozitive față de mediu este ușor acceptate de elevi, asumată cu plăcere, prin alternarea activităților de informare cu cele practic-aplicative. Programul nostru, al elevilor din clasa a IV-a, a avut la bază activități în cluse în programul internațional *Learnind about forests*, după cum urmează:

- realizare de ecusoane, prin care elevul dobândește calitatea de Protector al mediului
- crearea unor semne de carte, înlocuind hârtia cu din frunzele. Fiecare frunză a transmis un mesaj celui care a primit-o, fie el coleg sau membru al familiei, iar unul dintre cele mai frumoase a fost: *Trăiește în ritmul toamnei!*.

- sarcini de lucru, de rezolvat în echipe, într-un mediu natural, ce au ca scop conștientizarea rolului fiecărei ființe din mediul înconjurător: construirea unui adăpost pentru animale din materiale găsite în natură, identificare de obiecte din jur care au aceeași culoare/formă, recunoașterea a două păsări după trilurile lor, observarea unei furnici/unei pânze de păianjen, construirea unei măști din frunze, construirea unui pod din obiecte descoperite în jur, aranjarea unor frunze după formă și identificarea copacul din care au căzut.

- activitate de cercetare a Plantelor medicinale/ arbuștilor medicinali/ciupercilor/arborilor medicinali, în care fișa de lucru a fost completată cu ajutorul atlasului botanic sau al unor aplicații, tot sub forma activității în grup. Sarcinile de învățare solicitau selectare de informații, pentru descriere și pentru aplicabilitate practică. Pentru că sarcina de lucru a fost îndeplinită cu succes de fiecare grupă, s-a băut ceai din plante medicinale și s-a consumat zacuscă din ciuperci comestibile și gem din fructe din arbori fructiferi.

Totodată, prin „educația privind schimbările climatice și mediul” înțelegem o educație de calitate care promovează un stil de viață sustenabil prin dezvoltarea de competențe ecosociale, dezvoltarea unui mediu școlar sustenabil. În același timp, ei dezvoltă competențe de bază pentru o economie circulară bazată pe o utilizare sustenabilă a resurselor naturale și se

străduiesc să adopte un stil de viață și o cultură a sustenabilității, care favorizează protejarea biodiversității și refacerea ecosistemelor naturale. O concretizare a sustenabilității s-a realizat, în cazul nostru, prin crearea unor produse din materiale refolosibile. La târgul de produse vedeta a fost sacoșa creată dintr-un tricou rămas mic, iar alături i-au stat păpușile create din burete sau jucăriile confecționate din haine vechi. Trocul a fost momentul în care s-au pus în valoare produsele realizate, pentru ca schimbul să se facă conform valorii atribuite de creator, dar și prin negociere.

Obiectele realizate au fost oferite cadou unor colegi- parteneri în proiectul *Copiii - viitor pentru Terra*, de la Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești. Cum am ajuns la ei? Cu trenul, un mijloc de transport în comun sustenabil, gratuit pentru elevi și confortabil, care conectează oamenii și locurile și care limitează emisiile de CO2. Cum ne-au primit colegii din Comănești, coordonați de doamna Anca Bîldigău? Cu frunze, cu mesaje verzi, cu pâine și sare, cu inima deschisă și ...cu verde la prietenie.

Elevii și-au dezvoltat capacitatea de a reflecta și de a acționa în vederea protejării mediului, au conștientizat rolul fiecărui element din natură, fie frunză, fie crenguță, fie piatră, precum și importanța fiecărei ființe în cadrul unui ecosistem, prin jocul Rețeaua elementelor naturale. Elevii au fost așezați în cerc. Fiecare elev a primit o imagine cu un element natural (izvor, muscă, albină, copac, frunză, boască, sol), iar coordonatorul jocului le-a unit, cu fire de ață de diferite culori prinse de mâinile copiilor, stabilind legături variate, argumentate de participanții la joc.

În baza reacțiilor elevilor și a reflectării informațiilor dobândite în timpul activităților în plan comportamental, pot afirma că educația de calitate, realizată cu multă muncă și prin idei rigurose implementate, în cadrul Săptămânii verzi, poate fi un îndem la *a trăi în ritmul naturii și a ne bucura de tot ce ne oferă aceasta*.

EDUCAȚIA SPAȚIALĂ ADAPTATĂ LA CLASELE PRIMARE

*Profesor pentru învățământul primar Ștefania-Laura Bușilă
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

Știința și tehnologia nu pot fi separate de viața zilnică. Pentru a le da plusvaloare, este necesară folosirea acestora într-un mod eficient, folosind metode și procedee adecvate de învățare precum experimentul, activități practice și învățare prin cooperare, care să încurajeze inovația, care să îi ajute pe copii să înțeleagă concepte abstracte.

Ce poate fi mai interesant pentru un copil decât să învețe luând parte efectiv la procesul creației? Lucrând cu copii dornici de cunoaștere, creativi, cu abilități digitale medii, am avut posibilitatea să promovez educația STEM în rândul acestora. Au reușit să pună în

practică cunoștințe dobândite prin participarea la activități interdisciplinare încercând să „învețe prin a face”, într-un mod proactiv și chiar distractiv.

Fiind preocupată de acest domeniu, am implicat și elevii în câteva activități specifice: vizionare de filmulețe cu mascota Paxi, organizare de expoziții de desene/machete; jocuri de rol. confecționare de costume/obiecte spațiale din materiale refolosibile/piese lego; îndrumarea elevilor pentru participarea la concursuri care vizează educația STEM; derularea unor proiecte de grup.

Tematica referitoare la spațiul cosmic poate fi abordată în cadru formal, atât la nivelul ariei curriculare matematică și explorarea mediului, cât și la nivel interdisciplinar, apelând la cunoștințe și abilități din domeniul artei, IT și chiar lingvistic.

În cadru nonformal, am implicat elevii, în funcție de preferințe, în activități diverse: Proiectul educațional „Space Unites the World”; Proiectul județean „Universul științei prin experiment”; Participare la Cercul de Astronomie „Meteor”, organizat la nivel județean; Programul Hour of Code România, organizat de ADFABER; Proiectul național ”Planeta Pământ- casa tuturor”.

De asemenea, în Săptămâna Școala Altfel am desfășurat ”lecții la fața locului”, în incinta Observatorului Astronomic ”Victor Anestin” din Bacău. Prin participarea la Școala de Vară ”Joc și creație”, elevii au privit corpuri cerești cu ajutorul telescopului.

În august 2020 am participat în Tabăra de la Mărișel, jud. Cluj, organizată de Agenția Spațială Europeană și ESERO.

ESERO este un proiect inițiat de către Agenția Spațială Europeană - ESA, cu scopul de a folosi oportunitățile pe care le prezintă domeniul spațial pentru a încuraja predarea și învățarea de materii STEM(Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică) în școlile europene primare și secundare. Prin acest centru, Agenția Spațială Română - ROSA și ESA doresc să răspundă nevoilor educaționale specifice din România, astfel încât tinerele generații să fie încurajate către o carieră din domeniile STEM. Activitățile ESERO România sunt cuprinse în cadrul protocolului încheiat între Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și Agenția Spațială Română.

În cadrul cursului, au fost abordate subiecte ce țin de astronomie, elemente de robotică, cât și subiecte care se referă la explorarea spațiului cosmic, cum ar fi misiuni spațiale, aterizarea pe o cometă, viața în spațiu sau programul de explorare umană a spațiului cosmic. Pe parcursul a patru zile, cursanții au beneficiat de 16 ore de pregătire practică și 10 ore de pregătire teoretică. Am avut parte de experiențe inedite pe toată perioada cursului de inițiere în tehnologii spațiale, alături de încă 15 cursanți din întreaga țară. Am învățat astronomie practică; am observat corpurile cerești cu ajutorul unor lunete și telescoape și am ascultat Universul cu ajutorul unor dispozitive de radioastronomie, grație fondatorului observatorului astronomic din regiune, Paul Dolea. Alături de **astronautul român, Dumitru Prunariu am descoperit cum să facem științele mai atractive pentru elevi.**

Îmi propun ca pe viitor să folosesc competențele dobândite în urma participării la acest curs astfel: derularea unui opțional la nivelul clasei, „Misterele Universului”; inițierea unui proiect colaborativ la nivelul comisiei metodice a învățătorilor și a comisiei științe și TIC intitulat „Colaborăm, experimentăm, învățăm!”, pe parcursul Școlii Altfel; continuarea colaborării cu Cercul de Astronomie „Meteor”. Printre activitățile propuse se vor număra: redactarea unor scrisori către Paxi prin care să-l întrebe orice doresc să afle despre spațiul cosmic; jocuri de rol cu tema Sistemului Solar, fiecare copil având rolul unui corp ceresc,

înțelegând mai bine, astfel, mișcarea acestora în jurul axei lor și în jurul Soarelui; concurs de machete cu tema „Naveta mea spațială”; concurs de benzi desenate în care personajul principal să fie Paxi; realizarea de afișe cu tema „Planeta mea albastră”, cu accent pe importanța menținerii sănătății Pământului.

Sunt pasionată de științe, în general, lucru pe care încerc să-l împărtășesc și elevilor mei. Spațiul cosmic reprezintă „the final frontier”, locul deplinei libertăți. Am aplicat și pentru participarea la un workshop în Belgia, la Centrul Spațial European. Doresc, printre altele, să mă familiarizez cu lumea programării miniroboților WeDo 2.0. Consider că participarea la un astfel de program vine ca o completare firească a nevoilor mele de formare profesională.

STRATEGII DE DEZVOLTARE A GÂNDIRII CRITICE VALORIFICATE ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

*Profesor pentru învățământul primar Cristina Andrieș
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura*

Gândirea – ca proces psihic superior este motorul tuturor activităților desfășurate de către elevi atât în cadrul formal și non-formal, cât și informal. Educația formală țintește, în special, dezvoltarea gândirii și anume, gândirea critică. În acest sens, pe întreg procesul de învățare, cadrele didactice îmbină metode interactive, solicitante din punct de vedere psihic, dar și motivante, și creative pentru a stimula la cote maxime implicarea tuturor proceselor psihice superioare alături de cele volitive, afective, motivaționale și aptitudinale.

Gândirea critică reprezintă, de fapt, produsul gândirii prin formularea unor păreri/judecăți de valoare emise ca urmare a implicării tuturor operațiilor gândirii. Gândirea critică poate fi manifestată în nenumărate moduri, prin expunerea propriilor păreri argumentate corespunzător, prin acceptarea și dezbateră mai multor idei, prin sporirea simțului de răspundere. Această capacitate se dobândește în timp, prin numeroase exerciții și situații de învățare, dar care ulterior permite elevilor să se manifeste spontan, prin implicarea creativității și a curiozității. Fiecare cadru didactic își dorește ca discipolii să fie implicați în activitățile desfășurate în cadrul orelor, prin adresarea întrebărilor de felul: „Cum pot folosi aceste cunoștințe?”, „În ce situații pot aplica aceste abilități?”. Astfel se realizează integrarea informațiilor la nivel interdisciplinar, fără ca elevul să fie o reproducere fidelă a unor activități lipsite de aplicabilitate, destinate memoriei de scurtă durată.

Metodele care implică dezvoltarea gândirii critice, în cadrul orelor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română, sunt antrenante, iar împreună cu metodele tradiționale creează situații stimulatoare pentru elevi.

Organizarea lecțiilor de limbă română după modelul ERRE: Evocarea, Realizarea sensului, Reflecția și Extensia poate fi foarte potrivită pentru dezvoltarea gândirii critice a elevilor din ciclul primar. Pentru fiecare etapă amintită se pot folosi cu succes mai multe metode. Pentru prima secvență de lecție, captarea atenției, propun metode precum: jocul „Da - Nu”, „Prezentări neobișnuite”. În continuare, pentru a integra lecția în unitatea tematică, la etapa de evocare, se pot utiliza metodele interactive de tipul: Icebreking – Brainstorming, jocul „Găsește întrebarea”.

La realizarea sensului, parte cu cel mai mult timp acordat, se pretează metode mai complexe, precum:

- ✓ Metoda SINELG (Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și a Gândirii) aplicată prin adnotări pe text (?, +, -, /) sau sinteze pe fișe.
- ✓ Metoda „Interogației multiprocesuale” sau „Predicțiile” realizată prin continuări ale povestirii, apoi compararea cu povestirea originală.
- ✓ Metoda „Povestitorului” (Storytelling) aplicată prin cerințe de tipul: povestește oral, folosind corespunzător gestica, mimica și tonul vocii, un alt final/ alt traseu făcut de personaje/altă perspectivă asupra unui personaj/alt conflict al poveștii citite (audiate).
- ✓ Metoda „Termeni-cheie” – elevii pe grupe sau în perechi alcătuiesc o povestire cu acele cuvinte și apoi se compară povestirile echipelor formate.
- ✓ Metoda „Jurnalul cu dublă intrare” realizată individual prin notarea pe două coloane a acordului, trăirile pozitive și a dezacordului, trăirile negative.

La Reflecție, cadrul didactic poate propune metode care implică, în special, operații ale gândirii, precum generalizarea și individualizarea, prin care elevii pot demonstra gradul de înțelegere a subiectului discutat. Metode specifice acestei secvențe ar fi:

- ✓ Metoda Cvintetului (cinci rânduri în creștere folosind cuvintele-sinteză);
- ✓ Linia valorilor (enunț care implică o situație delicată la care răspunsurile pot fi: *Sunt de acord/Nu sunt*

de acord).

Pentru partea de Extensie se poate adăuga o nouă rubrică la tabelul realizat în cadrul metodei „Știu, vreau să știu, am aflat” și anume cu rubrica „Ce aș vrea să mai aflu legat de cele învățate astăzi?” sau solicitarea altor informații legate interdisciplinar de tema discutată, astfel se revine la ideea de aplicabilitate și plenitudinea dezvoltării competențelor elevilor.

Dezvoltarea gândirii este un proces îndelungat și asiduu, parcurs de elev la îndrumarea cadrului didactic care utilizează metodele potrivite nivelului și particularitățile de vârstă ale elevilor, dar care este imperios întregului proces de educație sub toate formele și dimensiunile sale în vederea îndeplinirii cu succes a idealului educație românești.

Bibliografie:

- ✓ Andrei, Cosmovici, *Psihologie generală*, Polirom, Iași, 1996;
- ✓ M., Golu, *Fundamentele psihologiei*, Fundația „România de mâine”, București, 2000;
- ✓ Tinca, Crețu, *Psihologia vârstelor*, Polirom, Iași, 2016.

PROGRES ȘI EFICIENȚĂ ÎN MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL

Prof. Doinița Vasiloiu

Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău

„Menirea firească a școlii nu e să dea numai învățătură, ci să deștepte, cultivând destoiniciile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toată viața” (Ioan Slavici)

Managementul școlar apare ca un sistem de acțiuni exercitate în mod conștient, organizat, sistematic în vederea transformării personalităților elevilor, potrivit finalității care și-au propus-o.

Pe lângă aceasta managerul școlar îndrumă, organizează și conduce toate aspectele de ordin organizatoric la nivelul școlii.

Modelul conducerii relative autonome la nivelul bazal al sistemului de învățământ s-a dovedit viabil din perspective creșterii eficacității instituției școlare .

Eficacitatea educațională – reprezintă măsura în care activitatea din domeniul educațional și-a realizat toate finalitățile propuse , măsura în care a îndeplinit standardele de formare sau standardele instituționale corelate cu obiectivele specifice formulate pe niveluri de acțiune .

Eficacitatea școlară - se raportează la nivelul instituțional și reprezintă măsura în care activitatea școlii și-a realizat finalitățile propuse.

Eficiența educațională - reprezintă obținerea unor rezultate așteptate la nivelul celui educat (în corelație cu finalitățile educaționale fixate) în condițiile unui consum mic de resurse.

Eficiența școlară - poate fi definită din perspectiva elevului ca obținerea succesului școlar cu un minim de resurse consummate; poate fi definită și din perspectiva instituției școlare în sensul realizării acesteia cu un consum mic de resurse materiale, umane, financiare. Definirea conceptului de eficacitate școlară este dificilă . S-a ajuns la un consens privind necesitatea ca accentul să cadă pe rezultatele la nivelul elevilor și în special privind conceptul de valoare adăugată de către școală (o școală eficientă adaugă un plus de valoare în formarea elevilor ei în comparație cu alte școli servind acelorași finalități generale).

Măsurarea eficacității presupune stabilirea unor parametri clari, printre care consistența și consecvența influenței școlii asupra rezultatelor elevilor.

Un manager este eficient dacă are o viziune clară asupra a ceea ce înseamnă o școală eficientă, este capabil să determine personalul instituției școlare să împărtășească viziunea lui, își organizează timpul de așa manieră încât să- și poată duce la bun sfârșit misiunea ce decurge din această viziune.

Cele trei componente fundamentale ale unui proces educațional eficient și eficient sunt:

1. Unele aspecte legate de curriculum - deschidere spre managementul curriculum-ului ca atribuție a managerului școlar (conducătorul instituției școlare) și a managerului educațional (profesorul/educatorul); modul în care se implementează curriculumul național în instituția școlară și modul în care se concepe, se elaborează, se implementează, se evaluează și se dezvoltă curriculumul la nivelul școlii.

În abordarea procesului educațional, dacă se ia în considerare sensul larg al conceptului de curriculum, trebuie avute în vedere mai multe niveluri: elevii, clasa, școala și contextul educațional. Ideea de bază este aceea că eficacitatea actului de învățare la nivelul elevului este determinată de:

- *timpul acordat învățării;*
- *oportunitățile de învățare oferite;*
- *calitatea procesului educațional în ansamblul lui;*
- *influența unor factori de mediu specifici fiecărui elev.*

Întreaga activitate școlară , condusă de managerul școlar , face ca elevul , cu personalitatea lui distinctă , aflată la un anumit nivel de evoluție ,să se dezvolte *prin învățare* , aceasta însemnând pentru fiecare ciclu managerial (an școlar sau ciclu școlar):

- *un plus de cunoștințe funcționale – zona lui”a ști”;*
- *un plus de deprinderi de muncă intelectuală - zona lui”a ști să faci ceva cu ceea ce știi”;*

- *un plus de abilități, capacități, un nivel superior de dezvoltare a aptitudinilor*
- zona lui”a ști

să fii”;

- *un nivel superior de elaborare a trăsăturilor de personalitate- zona lui”a ști să fii și să devii”.*

2. Modalități de grupare a actorilor procesului educațional- deschidere spre managementul organizației . Sunt implicate aici două planuri ale grupării care sunt mai evidente în sistemele de învățământ în care ponderea curriculumului național este mare :

- *gruparea pe clase (activitatea didactică pe clase și pe lecții)* - clasa ca grup constant de învățare

căruia elevul îi aparține o perioadă constantă de timp – de obicei un ciclu școlar. Apartenența elevului la o clasă, nivelul real și nivelul de pregătire al clasei respective , raportarea profesorilor la grupul clasei și raportarea clasei la profesori sunt factori de influență asupra eficacității școlare . Prin introducerea disciplinelor opționale se determină desființarea grupului clasei , cel puțin pentru unele secvențe ale timpului de învățare și reunirea elevilor din mai multe clase în alte grupuri de învățare fiecare , la rândul său , cu similitudinea sa , cu un anumit specific relațional cu profesorii și cu aceleași influențe asupra elevilor , luată individual, influențează eficacitatea școlare în ansamblul ei.

- *planul grupării la nivelul actului de învățare-* derulat fie în clasă , fie în grupul constituit prin

opțiuni față de o arie curriculară anume. Activitatea pe microgrupuri se dovedește a fi o manieră de apropiere a procesului educațional de nevoile fiecărui individ , de specificul său personal , mărind randamentul de învățare.

3. Comportamentul în predare al cadrelor didactice - deschidere spre managementul personalului; abordările metodologice , organizarea învățării , sunt aspecte ce țin de profesor . La clasă , profesorul nu realizează numai predarea – învățarea – evaluarea , ci și relaționează cu elevii , influențându-le comportamentul de învățare , intervine în direcționarea evoluției lor generale; fiind figura centrală pentru elevi , profesorul capătă și alte roluri de influențare educativă, adăugându-și noi comportamente în activitatea cu clasa:

- planifică activitățile, determină sarcinile pe variate niveluri, își structurează conținuturile, își programează acțiunile;
- organizează activitățile clasei , determină climatul specific de muncă;
- comunică informații variate;
- conduce activitatea desfășurată în clasă , după normativitatea specifică;
- coordonează activitățile, sincronizează realizarea obiectivelor, armonizează stilurile și ritmurile, încheagă colectivul, previne influențele negative;
- îndrumă elevii în cunoaștere, în activitate;
- motivează elevii prin echilibrul stimulare - sancționare;
- consiliază elevii pe problemele specifice vârstei și individuale ,
- controlează evoluția elevilor în raport cu obiectivele procesului didactic ;
- apreciază, evaluează atingerea performanțelor , a standardelor date, formulează judecăți de valoare .

Prin aceste comportamente, profesorul influențează managerial activitatea instructiv-educativă, cu efecte directe asupra calității , eficienței și eficacității actului didactic , fără a confunda cele două planuri de acțiune .

Profesorul-manager își crează condițiile necesare pentru reușita activităților în clasă, nu numai sub aspectul precizării clare a obiectivelor , prelucrării conținutului tematic, alegerii strategiilor etc., ci și a celorlalte condiții care facilitează desfășurarea optimă a acestor activități în plan pedagogic: condiții ergonomice , psihologice, sociale, operaționale, inovatoare, normative.

Un profesor trebuie să fie format pentru a avea un comportament eficace la clasă, atât în timpul pregătirii sale inițiale, cât și prin stagii de pregătire continuă/perfecționare .

Cele trei categorii de aspecte: curriculum ,structurile organizatorice ale formării și comportamentul profesorului cu particularitățile lor , au un rol incontestabil în influențarea eficacității învățării la elevi. Există o interacțiune dinamică între aceste aspecte, iar rezultatul final din perspectiva eficacității învățării la elevi este dependent de această interacțiune.

Bibliografie:

- Gherguț Alois – „Management general și strategic în educație”, Editura POLIROM, 2007;
- Iucu Romiță B. – „Managementul clasei de elevi”, Editura POLIROM, 2006.

METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE APLICAȚIE PRACTICĂ

*Profesor pentru învățământul primar Nicoleta Budău
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Școlaritatea este vârsta care cuprinde cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane, pe parcursul ei înregistrându-se ritmurile cele mai pregnante în dezvoltarea individualității umane și una din cele mai semnificative achiziții, cu ecou evident pentru etapele ulterioare ale dezvoltării sale. Având în vedere necesitatea îmbunătățirii calității educației, tendințele actuale vizează crearea unui mediu educațional adecvat și situarea copilului în centrul organizării procesului de învățare-predare.

Metodele inovative au drept scop transformarea învățării bazate pe reproducerea informației într-un proces de educație activ, creativ, de stimulare, făcând trecerea de la pasiv (receptare) la atitudini active, de participare și chiar de inovare. Aplicarea acestor metode cer din partea elevilor un efort intelectual susținut, fiind puși în situația de a emite idei, de a găsi soluții pentru problemele noi apărute. Pentru a fi accesibile și atractive copiilor, aceste metode se desfășoară sub forma unor jocuri cu reguli.

De-a lungul anilor am făcut cunoștință cu multe metode kinestezice inovative foarte utile în activitatea pe care o desfășor cu elevii.

Am aplicat apoi la clasă, iar rezultatele au fost cele așteptate. Mai jos descriu una din aceste metode:

DENUMIREA METODEI: Baloanele gramaticale

DISCIPLINA: Limba română

VÂRSTA ELEVILOR: 9 - 10 ani, CLASA a III-a

TIMP: 15 min

MATERIALE NECESARE: Baloane în două culori, bilețele cu întrebări, sfoară, borderou,centralizare rezultate,boluri colorate, ace de gămlie colorate și pixuri

FORME DE ORGANIZARE: 24 de elevi, împărțiți în 2 grupe

OBIECTIVE URMĂRITE: Se recapitulează cunoștințe de bază legate de părțile de vorbire

PREGĂTIREA: Se pregătesc două serii de câte zece baloane de două culori diferite, în fiecare balon va fi introdus un bilețel cu o întrebare referitoare la o parte de vorbire. Se umflă baloanele, apoi se așază pe pardoseala clasei.

PROCEDURĂ:

1. Se împarte clasa în 2 grupe, câte zece elevi în fiecare grupă. Elevii aleg câte un balon în culoarea preferată. Fiecare grupă are o culoare, diferită.
2. Primul elev al grupei roșii (de exemplu) se deplasează până la primul balon, îl sparge (sărind pe el), rezolvă întrebarea de pe bilețel și predă bilețelul profesorului.
3. Această procedură este repetată de fiecare membru al fiecărei grupe.
4. La final , profesorul verifică răspunsurile și acordă puncte.

NOTE: Fiecare grupă va primi câte un punct pentru fiecare răspuns corect..

VARIAȚII: Această metodă poate fi folosită și la alte obiecte, în lecții de recapitulare.

BILEȚELE:

1. Scrie 3 substantive comune de genul feminin.
2. Scrie 3 substantive proprii de genul masculin.
3. Scrie 3 substantive comune de genul neutru.
4. Scrie 3 adjective care exprimă culori.
5. Câte verbe există în enunțul: Scrisul și cititul sunt foarte importante.
6. Scrie două verbe la timpul trecut.
7. Scrie pronumele corespunzătoare fiecăruia dintre verbele: povestește; scriem; vorbeau.
8. Scrie formele pronumelui personal la persoana I.
9. Scrie formele pronumelui personal la persoana a III-a, numărul plural.
10. Pune verbele din enunțul următor la timpul viitor:
Ana citea o carte, iar George scria tema, când am trecut pe la ei.
11. Scrie 3 substantive proprii de genul feminin.
12. Scrie 3 substantive comune de genul masculin.
13. Scrie 3 substantive comune.
14. Scrie 3 adjective care exprimă însușiri sufletești.
15. Câte substantive există în enunțul: Scrisul și cititul sunt foarte importante pentru elevi.
16. Scrie două verbe la timpul prezent.
17. Scrie formele pronumelui personal la persoana a II-a.
18. Scrie formele pronumelui personal la persoana a III-a, numărul singular.
19. Scrie pronumele corespunzătoare fiecăruia dintre verbele:
..... povestim; scrii; vorbește.
20. Pune verbele din enunțul următor la timpul prezent: Ana citea o carte, iar George scria tema, când am trecut eu pe la ei.

Echipa roșie

Echipa galbenă

Nr. întrebare	Punctaj obținut	Nr. întrebare	Punctaj obținut

Am ales utilizarea cât mai multor metode inovative deoarece acestea sunt centrate pe elev și activitate. Accentul este pus pe dezvoltarea gândirii, formarea de aptitudini, deprinderi;

încurajează participarea elevilor, stimulează creativitatea; evaluarea este formativă iar relațiile dintre cadru didactic și elev sunt egale.

Prin aplicarea metodelor inovative, îmbinate cu cele clasice se poate contribui la asigurarea unei bune calități în educația copiilor.

Bibliografie:

- Cerghit, I., 1997, Metode de învățământ, E.D.P., București;
- Moldoveanu, M., 2002, Mentalitatea creativă – perspectivă psihosociologică, Editura Coresi, București;
- Roco, M., 2004, Creativitate și inteligență emoțională, Ed. Polirom, Iași.

PROIECT DIDACTIC

*Profesor pentru învățământul primar Lăcrămioara Lovin
Școala Gimnazială Berești-Tazlău*

CLASA: I

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: *Matematică și explorarea mediului*

UNITATEA TEMATICĂ: „Toamna, în lumea plantelor”

SUBIECTUL: Adunarea numerelor formate numai din zeci

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

TIPUL ACTIVITĂȚII: Sistematizare și consolidare a cunoștințelor

SCOPUL: Consolidarea cunoștințelor în efectuarea operațiilor de adunare a numerelor formate numai din zeci

DISCIPLINE INTEGRATE:

Matematică și explorarea mediului

Comunicare în limba română

Arte vizuale și abilități practice

COMPETENȚE SPECIFICE:

Matematică și explorarea mediului:

1.4. Efectuarea de adunări, mintal sau în scris, în centrul 0 - 100, recurgând frecvent la numărare;

1.6. Utilizarea unor denumiri și simboluri matematice (termen, sumă, total, =, -, +) în rezolvarea și/sau compunerea de probleme;

5.2. Rezolvarea de probleme simple în care intervin operații de adunare sau scădere în centrul 0 - 100, cu sprijin în obiecte, imagini sau reprezentări schematice.

Comunicare în limba română:

1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;

2.4. Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în sine

Muzică și mișcare:

3.1. Manifestare liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare, în funcție de conținutul și caracterul muzicii

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

- O1 - Să afle suma a două numere mai mici decât 100;
- O2 – Să rezolve probleme folosind obiecte concrete sau reprezentări simbolice;
- O3 – Să compună probleme utilizând date scrise într-un tabel;
- O4 - Să aplice ordinea crescătoare a rezultatelor obținute în situații date;
- O5 - Să utilizeze simboluri pentru a compune numere.

STRATEGII DIDACTICE:

Metode și procedee: conversația, problematizarea, jocul didactic, explicația, exercițiu-joc, experimentul, brainstorming

Mijloace de învățământ: planșă joc didactic, fișe de lucru, clepsidră, caietele elevilor, ecusoane cu numere, autocolant cu rețea de matematică, căsuțe, chei, plicuri cu sarcini

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

Evaluare: observarea comportamentului elevilor, analiza produselor activității, evaluare scrisă, orală, nominală

Resurse umane: 13 elevi

Resurse temporale: 45 min

BIBLIOGRAFIE:

- Neagu, Mihaela, Petrovici, Constantin, *Elemente de didactica matematicii în grădiniță și învățământul primar*, Ed. Pim, Iași, 2003;
- Domnițeanu, Pachița, *Didactica matematicii în învățământul primar*, Ed. Geneze, Galați, 2002;
- Neacșu, Ioan, *Metodica predării matematicii*, E.D.P., București, 1998.

DICTAREA MATEMATICĂ

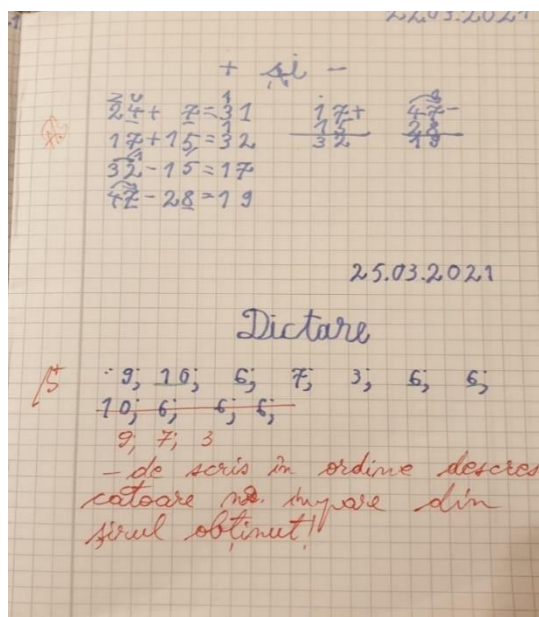
*Profesor pentru învățământul primar Rodica LEONTE
Școla Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Dictarea matematică este o metodă care poate fi aplicată frecvent în cadrul lecțiilor pentru a evalua cunoștințele/noțiunile elevilor. Poate oferi informații exacte despre cunoștințele și capacitățile elevilor și se realizează pe baza unui sistem de exerciții și probleme concepute în conformitate cu obiectivele de evaluare urmărite.

Se poate realiza la începutul lecției (ca o formă de reactualizare a cunoștințelor) sau la sfârșitul lecției (ca formă de evaluare), înainte de etapa de reflecție.

Există mai multe tipuri de dictări matematice: figurativă, aritmetică, terminologică, geometrică, de numerație, grafică, cu determinarea valorii de adevăr etc.

Un exemplu de abordare/aplicare a dictării matematice (DM)

Se dă dictarea matematică:

- 1) Calculează și scrie suma numerelor 4 și 5.
- 2) Scrie numărul cu 2 mai mare decât 8.
- 3) Scrie numărul cu 2 mai mic decât 8.
- 4) Descăzutul este 10, iar scăzătorul este 3. Scrie cu ce este egal restul.
- 5) Cât adunat cu 0 dă 3?

a) Completați dictarea cu încă 2 itemi.

- 6) Din suma numerelor 3 și 7 scade numărul 4. Scrie rezultatul.

- 7) Un caiet costă 3 lei. Cât vor costa două caiete?

b) Tipul dictării matematice:

DICTARE

ARITMETICĂ

c) Clasa și unitatea de conținut vizată:

CL I – Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 10. Aflarea numărului neunoscut. Proprietățile adunării. Probleme care se rezolvă printr-o operație. (Unitatea de învățare: Secretele corpului omenesc)

d) Activitate de postrezolvare:

În șirul numerelor obținute subliniați numerele pare.

e) Descriere succintă: procesul de realizare a dictării matematice; procesul de evaluare a dictării matematice; procesul de realizare a activității de postrezolvare.

Aspecte metodologice:

Elevii scriu pe caiete doar răspunsurile, într-un rând, despărțite prin virgule. Numărul de sarcini este determinat în dependență de vârsta elevilor, iar răspunsurile nu trebuie să ocupe mai mult de două rânduri de caiet.

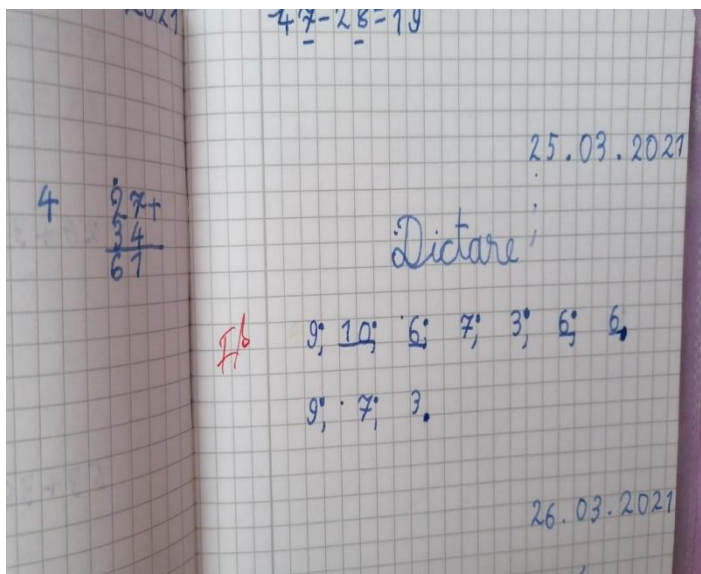
Învățătorul amintește elevilor cerințele de bază: să asculte cu atenție fiecare sarcină; să efectueze calculele în minte, iar pe caiet să scrie doar răspunsurile, într-un rând, despărțite prin virgulă; după scrierea răspunsului să ridice mâna (ținând cotul pe bancă), pentru a anunța despre finalizarea lucrului asupra sarcinii.

Învățătorul citește tare și răspicat fiecare sarcină, după care face o pauză de 1 – 3 minute.

În acest răstimp elevul realizează sarcina. Nu se recomandă citirea sarcinii de două ori. Dacă apare

necesitatea de recitare a sarcinii, aceasta vorbește despre unele carențe metodologice: nivelul înalt de

complexitate al sarcinilor; formulări ambigue și neclare, citirea neclară etc.

Desfășurarea DM solicită din partea învățătorului o tensiune destul de înaltă: trebuie să citească textul

sarcinilor într-un tempou optimal; să urmărească elevii; să reacționeze la unele disfuncționalități („mai repetați”, „pixul meu nu mai scrie” etc.). Pentru sporirea concentrării atenției elevilor se poate folosi un clopoțel după fiecare pauză, astfel anunțându-se despre citirea următoarei sarcini. În rezultatul aplicării sistematice a DM, sunt depășite dificultățile ce țin de organizare.

Se va conveni, în prealabil, asupra unui semn prin care elevii vor anunța învățătorul despre îndeplinirea sarcinii (poziția în bancă, ridicarea pixurilor în sus etc.).

În timpul desfășurării dictării matematice învățătorul nu se va deplasa prin sala de clasă, pentru a nu distra atenția elevilor.

La final, învățătorul va reciti dictarea integral, pentru a oferi elevilor posibilitatea de autoverificare.

De obicei, la finalul dictării, învățătorul ia caietele la control și apreciază rezultatele activității elevilor prin notă. Însă, se admit și diverse modalități de evaluare/autoevaluare a activității, în cadrul cărora fiecare elev confruntă răspunsurile obținute cu:

- răspunsurile prezentate de un coleg care a realizat dictarea pe verso-ul tablei;
- răspunsurile citite de elevii solicitați de către învățător;
- răspunsurile corecte afișate sau proiectate de către învățător la tablă.
- răspunsurile obținute de colegul de bancă, făcând schimb de caiete.

Pentru fiecare răspuns confruntat, clasa își exprimă acordul sau dezacordul printr-un semn asupra căruia s-a convenit în prealabil (bat din palme, ridică mâna etc.). Dacă se constată divergențe de opinii, se realizează o analiză frontală. Se stabilește răspunsul corect și se realizează autocorectarea în caiete.

Activitatea poate să fie finalizată printr-o activitate de postrezolvare, care presupune o sarcină referitoare la șirul răspunsurilor obținute.

Învățătorul va face o analiză a greșelilor comise de elevi pentru a realiza corijări și racordări în procesul de predare-învățare. Greșelile comise de elevi vor constitui „materia primă” pentru formularea contra exemplelor didactice.

Bibliografie:

- DUBINEANSCHI T. - Dictarea matematică. Suport de curs. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 2021;
- CÎRLAN, L. - Dictarea matematică, în: „Învățătorul modern”, 2010, Nr. 3, Chișinău.

JOCUL ȘI ÎNVĂȚAREA LA CLASA PREGĂTITOARE

*Profesor pentru învățământul primar Nicoleta-Denisa Roșu
Roșu Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, jud. Bacău*

„Copilul trebuie învățat să-și folosească ochii, nu numai pentru a vedea, dar și pentru a privi urechile, nu numai pentru a auzi, dar și pentru a asculta cu atenție; mâinile, nu numai pentru a apuca obiectele, ci și pentru a pipăi și a le simți”

(Lonwenfeld)

Jocul este o parte sănătoasă, esențială a copilăriei. Copiii explorează lumea prin simțurile lor, în timp ce adulții din lumea lor promovează dezvoltarea și învățarea prin jocurile cu ei. Copiii mici se angajează în jocul prefăcut atunci când imită acțiunile și evenimentele pe care le-au experimentat în viața de familie. La clasa pregătitoare, elevul învață cel mai bine, dacă se mișcă; el are mare nevoie de mobilitate și diversitate. Profesorul poate organiza ora, astfel încât să existe momente de deplasare, cu un scop anume, din bancă, de regroupare, de schimbare de rol, etc. În ciuda faptului că ne confruntăm cu o imensă lipsă de spațiu, încerc să îi determin pe copilașii mei să se miște cât mai mult și mai variat, pe fundal muzical sau fără, în clasă, pe holul sau în curtea școlii. Astfel, activitățile sunt dinamice, pline de energie pozitivă, respectând în același timp regulile jocului și având un scop bine definit. Jocul „*Pânza de păianjen*” le-a plăcut foarte mult copiilor mei. Mereu le-a dat siguranța că vor pute vorbi despre diverse probleme sau temeri fără teama că cineva îi va certa. Am pornit de la întâlnirea de dimineață, salutându-ne folosind metoda „Ghemul”. Firele de ață au realizat pe covor o rețea pe care am asemănat-o cu pânza unui păianjen. Din loc în loc am așezat cartonașe cu literele învățate. Copiii au avut sarcina de a recunoaște cât mai multe liere, ei fiind păianjenii care își culeg prada din plasă. Aici a existat și posibilitatea tratării diferențiate a copiilor. Cei care știu deja să citească au avut cerința de a forma cuvinte cu literele „prinse” de păianjen în plasă. Apoi jocul lua alte dimensiuni, vorbeam despre emoții, despre temeri, realizări, persoane dragi, calități și defecte etc... Acest joc ne-a creat mereu impresia de grup, de unitate știind că dacă un coleg va da drumul aței pânza noastră s-ar destrăma. Am făcut imediat legătura cu importanța fiecăruia dintre noi în cadrul grupului și al clase noastre.

Jocul presupune o activitatea intelectuală complexă, pentru că în timpul desfășurării lui elevii analizează, compară, abstractizează și generalizează. Orice joc constituie o îmbinare a comportamentelor intelectuale cu cele afectiv-motivaționale. Încorporat în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii. Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care se consolidează, precizează și chiar verifică cunoștințele elevilor, le îmbunătățește sfera de cunoștințe, pune în valoare și le antrenează capacitățile creatoare ale acestora. Jocul didactic poate fi folosit cu succes scontat în captarea atenției elevilor pe tot parcursul activității didactice și înlăturarea plictiselii a dezinteresului. Reușita jocului didactic este condiționată de proiectarea, de organizarea lui metodică, de modul în care știm să asigurăm o concordanță deplină între elementele ce-l definesc. În corectarea tulburărilor de limbaj, jocul e metoda cea mai la îndemână, ajutând la atingerea obiectivelor propuse într-un mod plăcut și antrenant pentru toții elevii. Pentru un bun

management al clasei, cadrul didactic poate folosi cu elevii jocuri de socializare și de cunoaștere.

O poveste personalizată - Joc pentru energizare mentală și amuzament

- Metoda: Hora cuvintelor;

Descriere: voi începe o poveste lacunară (exemplu: A fost odată un prinț... el avea un ... și o ...) și îi voi

invita pe copii să o continue.

Mima de poveste - Joc de energizare și amuzament

- Metoda: improvizația și jocul de rol;

Descriere: se va alege un personaj dintr-o poveste cunoscută. Se comunică pe rând copiilor personajul

ales și le vom cere să mimeze acțiunile specifice acestuia. Copiii trebuie să recunoască personajul. Strategii: jocul este individual sau se poate juca în echipă.

Bomboana buclucașă - Joc de autocunoaștere și pozitivare

Metodă: conversația, observația;

Descriere: dintr-un coș plin cu bomboane fiecare copil va lua atâtea bomboane câte dorește. După ce au luat bomboanele trebuie să spună despre sine tot atâtea lucruri frumoase. Există adesea în copilărie o prospețime a imaginației, o curiozitate neobosită, un fel de geniu poetic, pe care savanții sau artiștii ajunși la maturitate nu le pot găsi decât cu mare greutate. Mulți dintre elevii claselor primare manifestă în mod spontan curiozitate, independență, imaginație bogată, cu alte cuvinte, caracteristici de creativitate în formare. Cadrul didactic trebuie doar să descătușeze fantezia elevilor și să le cultive imaginația. Trebuie înlăturată tendința de a-l imita pe celălalt și se impune orientarea școlarului mic spre original și util.

Vă îndemn să priviți în ochii copiilor atunci când ei se joacă. Veți vedea în ei toată bucuria și fericirea pământului. Veți înțelege atunci că sunteți cel mai răsplătit om de pe pământ, pentru truda și răbdarea dumneavoastră – vă puteți retrăi copilăria de fiecare dată când intrați în jocul copiilor.

Bibliografie:

1. AntonoviciI, Ș., Nicu, G.– *Jocuri interdisciplinare*, Editura Aramis, București 2008;
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2003;
3. Pânișoară, I., *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2003;
4. Radu, D., Plocariu, N., *Jocuri didactice matematice*, Editura Aramis, București, 2008.

ROLUL PARTENERIATELOR ÎN DERULAREA PROIECTELOR EDUCAȚIONALE (EXEMPLE DE BUNE PRACTICI)

*Profesor pentru învățământul primar Mihaela Vespan
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Școala este una dintre instituțiile centrale ale comunității, cu roluri specifice, dar nu poate funcționa și nu se poate dezvolta fără un parteneriat eficient cu acestea.

Parteneriatul educațional este forma de comunicare, cooperare și colaborare care vine în sprijinul copilului la nivelul procesului educativ. El se desfășoară împreună cu actul educațional și se referă la proiectarea, decizia, acțiunea și colaborarea dintre instituții și agenți educaționali.

Proiectele educaționale sunt oportunități aflate la dispoziția școlilor care își propun să-și asigure inovația, schimbarea și dezvoltarea. Atingerea obiectivelor propuse prin derularea lor, este condiționată de încheierea unor parteneriate educaționale cu instituții care să susțină reușita activităților din cadrul acestor proiecte.

„Help-me!” - proiect de educație pentru sănătate (parteneri „Asociația pentru promovarea învățământului european Bacău” și Școala Sanitară Postliceală „Sanity” Bacău.

Implementarea acestui proiect a venit ca o necesitate în urma schimbărilor produse la nivel global de pandemie. Școala și-a asumat rolul de formare a personalității umane capabile să se integreze în societate, să reacționeze adecvat la schimbările care se produc în cadrul ei („Acționează corect și util în situații neprevăzute!”). Conștientizarea acestor realități a pus bazele parteneriatelor încheiate cu cele două instituții. Activitățile la care au participat elevii au contribuit la însușirea de către aceștia a unor cunoștințe de bază și a formării unor deprinderi practice pentru acordarea corectă a primului ajutor și prevenirea accidentelor.

Extras din chestionarul de evaluare al gradului de satisfacție a unui elev participant: „Accidentele, rănilor și bolile pot apărea pe neașteptate. Ajutorul imediat depinde adesea de cei aflați în apropierea noastră. Având cunoștințe despre modul de acordare a primului ajutor, oricine poate fi de folos în asemenea situații.”

Motto-ul proiectului: „Scopul nostru principal în viață ar trebui să fie acela de a ajuta pe alții. Și dacă nu-i putem ajuta, cel puțin să nu le facem rău!”

„Călătorie în spațiul cosmic” - proiect educațional de informare și documentare în domeniul astronomiei (partener Observatorul Astronomic „Victor Anestin”). Scopul acestui proiect a fost stimularea interesului elevilor pentru astronomie și știință în general, pentru cercetarea spațiului cosmic și redescoperirea locului nostru în Univers. Activitățile realizate cu sprijinul muzeografilor din cadrul acestei instituții au facilitat dobândirea de către elevi a unor noi cunoștințe despre structura Sistemului Solar și despre Stația Spațială Internațională care orbitează în jurul planetei noastre. Copiii au făcut cunoștință cu aspecte din viața astronauților și au aflat curiozități legate de spațiul cosmic. Inventivitatea și creativitatea elevilor au fost stimulate prin activități informative și explorative, practico-aplicative, concursuri și expoziții.

Extras din chestionarul de evaluare al gradului de satisfacție a unui elev participant : „Când voi fi mare vreau să devin astronaut. Acest proiect m-a ajutat să înțeleg că pentru a putea călători în spațiu este necesar să cunosc cât mai multe lucruri despre acesta și să fiu foarte bine antrenat. Sunt bucuros pentru că macheta rachetei Soyuz construită de mine a obținut locul II în concursul la care am participat.”

„Lumea dinozaurilor - o lume dispărută”- proiect educațional de informare și documentare în domeniul biologiei (partener Complexul Muzeal de Științele Naturii „Iulian Borcea”). Proiectul și-a propus realizarea unor activități interactive cu elevii, corelate cu tematica expoziției permanente „O lume dispărută”, organizată în spațiul expozițional al Muzeului de Științe ale Naturii. Copiii au învățat într-un mod plăcut despre lumea viețuitoarelor din trecutul geologic al Pământului. Activitățile din proiect au urmărit dezvoltarea în rândul elevilor a unor atitudini, deprinderi și comportamente adecvate cunoașterii și protejării naturii. Civilizația modernă, dezvoltată odată cu industrializarea, s-a fondat pe ideea greșită că omul este stăpânul suprem al naturii de la care trebuie să smulgă maxim de foloase. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă că această abordare duce planeta la

dezechilibre majore, care determină pe lângă fenomene extreme violente și o extincție în masă a unor specii de plante și animale.

Feedback workshop din proiect: «Am descoperit aspecte interesante privind viața pe Terra în trecutul îndepărtat. Mi-a plăcut mult colecția de fosile pe care ne-au aratat-o muzeografi și jocurile la care am participat „Cum ajunge o fosilă expонат în muzeu?” și „Descoperă expонатul!”. A fost amuzant să pictăm și noi dinozauri și fosile din gips.»

Impactul celor trei proiecte educaționale nu ar fi fost același în rândul elevilor dacă instituțiile partenere nu ar fi fost implicate prin acordul încheiat cu școala.

Parteneriatele educaționale au sprijinit calitatea educației și au întărit colaborarea tuturor factorilor implicați în implementarea acestor proiecte.

Bibliografie:

1. Duță Nicoleta – „Empatia în școală. Cunoaștere, comunicare, competență”, Editura Universitară, 2010;
2. Dragomir Mariana – „Managementul activității didactice”, Editura Eurodidact, 2003.

COMUNICAREA CU ELEVI

*Profesor pentru învățământul primar Cătălina Bejan
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

COMUNICAREA presupune asocierea elementelor cognitive și afective cu scopul de a transmite informații, a inspira credințe, a induce emoții sau a evidenția comportamente printr-un proces alternant de relații între scris, vizual, nonverbal, vocal auditiv, simbolic și comportamental. Comunicarea este un transfer de informație între un emitator și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Dictionarul explicativ al limbii române ne oferă mai multe sinonime pentru cuvântul comunicare: înștiințare, știre, veste, raport, relație, legătură. Comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările, cunoștințele acestora.

Calitatea comunicării cu micii școlari nu este deloc întâmplătoare în pregătirea și dezvoltarea lor socio-emoțională care vizează capacitatea de a stabili, de a menține relații cu ceilalți copii și adulți, capacitatea de a-și exprima, înțelege și răspunde emoțiilor celor din jur. În ciclul primar, învățătorul - manager al clasei - trebuie să cunoască, să stăpânească cu măiestrie procesul complex al comunicării în interacțiunea cu elevii și să ofere acestora șanse de a-și păstra originalitatea, creativitatea. Aceasta se bazează pe competențele, convingerile și valorile morale dobândite, pe credințele și obiceiurile noastre. Pornind de la citatul „comunicarea este modalitatea conducerii sufletești” consider că, relațiile de comunicare sunt atât de importante, întrucât acestea dețin un rol cheie în înțelegerea și definirea relațiilor interumane în general, a grupurilor de mici și mari dimensiuni, a societății contemporane în ansamblul ei. Aceasta se realizează prin mai multe forme (verbală, paraverbală și nonverbală), dar cea mai directă este comunicarea verbală - în clasă, circa 75% din timpul de lucru al învățătorului se consumă pentru comunicare, adică 9% citește, 16% scrie, 30% vorbește și 45% ascultă. Cuvântul și conotațiile acestuia încearcă să producă acea rezonanță ... „a întregii

sale istorii anterioare”, care să aibă tăria, puterea de a trezi elevului imagini și emoții, cu valențe educative benefice receptării unor „conținuturi ideatice”.

În comunicarea didactică intervin, determinând-o sau numai influențând-o, factori multipli care pot fi grupați în următoarele categorii: caracteristicile profesorului, caracteristicile elevului sau clasei, caracteristicile canalului de transmitere și ale contextului în care se desfășoară actul comunicativ.

Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competențele de exprimare clară, precisă, argumentată, accesibilă, implicarea profesională, formele de motivare utilizate, tipuri de relații pedagogice (de conducere, afective).

Deosebit de importante sunt și caracteristicile elevului: acuitatea senzorială (vizuală și auditivă), nivelul dezvoltării intelectuale, experiența cognitivă și lingvistică, motivația învățării, nivelul competențelor de comunicare, gradul de cultură, ritmul de lucru, atitudinile cognitive și sociale, trăirile emoționale, individuale și de grup (anterioare și simultane actului de comunicare). De multe ori, atunci când dorim să modificăm comportamentul unui elev, încercăm să modificăm mediul sau să intervenim asupra propriului mod de manifestare. Nu reușim însă întotdeauna „să-i ascultăm pe elevi” cu tact, răbdare și atenție, lucru ce duce la instalarea unor obstacole în calea comunicării. Spre exemplu, în cazul unui elev care se plânge că întâmpină dificultăți în efectuarea unei teme, cadrul didactic poate riposta pe un ton:

- de avertizare: „Dacă vrei note mari, muncește!”;
- de comandă: „Lucrează și nu te mai plânge atât!”;
- de ridiculizare: „Vai de mine ... chiar așa?”

Astfel de mesaje sunt depreciative pentru elevi și neagă importanța sentimentelor trăite de aceștia, tocmai din acest motiv, pentru că știm cu toții că educația cere nu numai pricepere, ci și afectivitate din partea educatorului, ar trebui să-i răspundem elevului într-o manieră de acceptare și stimulare a copilului cu disponibilitate pentru cooperare și comunicare.

Din experiența didactică am conturat câteva strategii de comunicare bazate pe:

- focalizarea aspectelor pozitive – „Poți! Bravo! Ai reușit!”
- atenția acordată progreselor elevilor, a aspectelor pozitive ale oricărei situații de învățare - “Apreciez modul în care ai rezolvat!”
- acceptarea diferențelor individuale – „Mă bucur când tu ...”
- încrederea acordată permanent
- așteptările realiste față de fiecare copil, adaptate nevoilor și potențialului lor de dezvoltare – „Sunt mândră când ...” și evitarea comparațiilor și a competiției dintre ei – „Pentru mine ești special!”

Se impune să încurajăm copilul verbal și prin gesturi, ascultându-l activ ori să ascultăm mesajul acestuia în tăcere, incitându-l să-și destăinuie propriile trăiri. Este necesar ca noi, cei de la catedră, să reflectăm mai mult asupra forței modelatoare a limbajului. Cuvântul poate fi unealtă prețioasă sau mijloc periculos, deoarece poate influența pozitiv sau negativ interlocutorul. Se știe deja, că limbajul celui de la catedră, gesturile sau mimica acestuia sunt copiate de elevi, de aceea trebuie să acordăm o atenție deosebită comunicării. Atitudinea cadrului didactic în fața elevilor și a părinților poate declanșa sau atenua conflictele care apar între elevi, între elevi și părinți ori între părinți și profesor.

Referitor la optimizarea comunicării trebuie să recunoaștem că, nu de puține ori, profesorul trăiește cu impresia că vorbele sau mesajele sale ajung la destinație așa cum gândește el, că sunt receptate de elevi păstrând aceleași înțelesuri, aceleași semnificații cu ale sale. Din păcate, lucrurile nu decurg întotdeauna așa, mesajele receptate au tendința de a se îndepărta mai mult sau mai puțin de sensurile emise sau originale, uneori să fie chiar diferite. Numai că actul comunicării didactice poate fi protejat de posibile variații și deviații, distanțări sau deteriorări nedorite prin intervenția feedbackului.

În reglarea propriei comunicări, cadrul didactic trebuie să țină seama de mimica elevilor, de gesturile, expresiile și mișcările lor, reacții care devin simptomatice pentru ceea ce simt, înțeleg, acceptă, doresc aceștia. El poate sesiza direct și abil, din mers, „starea de spirit” a elevilor și astfel să valorifice la maximum comportamentul acestora în beneficiul optimizării comunicării.

Pornind de aici, cadrul didactic poate să-și restructureze sau să amelioreze demersul didactic de moment și nu în ultimul rând să-și regleze viteza și ritmul propriei vorbiri. Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele sale intelectuale și afective în procesul receptării. Astfel, receptarea depășește simpla percepere a unor conținuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i determina pe elevi să urmărească cu interes și să manifeste o atitudine activă în cursul ascultării constituie un indicator al competențelor pedagogice a cadrului didactic.

Bibliografie:

1. ALBU, G., (2008), Comunicarea interpersonală, Editura Universitaria Științele Educației, București;
2. CRISTEA, S., (1998), Dicționar de termeni pedagogici, Editura Didactică și Pedagogică, București;
3. KOSA, R., Comunicare didactică, www.didactic.ro.

TEHNICI DE LUCRU INOVATIVE UTILIZATE PENTRU FORMAREA UNOR COMPETENȚE MATEMATICE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR-EXEMPLE DE BUNE PRACTICE

*Profesor pentru învățământul primar Maria-Gianina Paveluc
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Clasa: a II-a A

Subiectul lecției: „Repetăm, așa învățăm!” - recapitulare
„Operații cu numere naturale din concentrul 0 - 1000.”

Metode de lucru utilizate:

„Scara Cunoașterii”

„Spirala Cunoașterii”

Competențe matematice vizate:

a) generale:

- utilizarea numerelor în calcule elementare;
- generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică;

b) specifice:

- identificarea unor numere în condiții precizate;

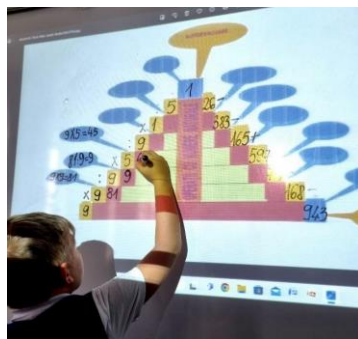

- efectuarea de adunări și scăderi cu numere mai mici decât 1000, fără și cu trecere peste ordin și verificarea prin operația inversă;
- efectuarea de înmulțiri și împărțiri în concentrul 0 - 100, respectând algoritmi în calculul corect.

Cele două metode utilizate pun accent pe capacitatea elevului de a se autoevalua. Ele oferă acestuia posibilitatea de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor și de formare a diferitelor capacități testate.

a) SCARA CUNOAȘTERII

„Scara Cunoașterii” este o metodă interactivă în care elevii sunt solicitați să facă aprecieri asupra nivelului propriei cunoașteri, trecând în revistă tot ceea ce știu despre o anumită temă, prin exersarea și aplicarea conținuturilor învățate, rezolvând sarcini care le solicită legarea teoriei de practică.

Cum se utilizează?

Se pleacă de la baza scărilor (din partea stângă de jos) și se citesc treptele pentru efectuarea calculelor, ținând cont de operația care trebuie efectuată între două trepte consecutive, pentru a ajunge la răspunsul corect.

Urcând treptele și rezolvând corect, elevul se poate autoevalua ajungând în primul punct de autoevaluare (marcat cu albastru), repetă procedeul până când ajunge la ultima treaptă, ce indică răspunsul final la care trebuie să ajungă orice elev, prin rezolvarea corectă a sarcinilor de lucru.

b) SPIRALA CUNOAȘTERII

Este o metodă modernă de fixare a cunoștințelor a elevilor, care constă în aplicarea conținuturilor învățate, prin parcurgerea unor etape bine structurate, indicate de jocul matematic prin desen specific, astfel încât, parcurgând spirala, elevii vor putea să se autoevalueze.

Metoda „*Spirala Cunoașterii*” pune în evidență cunoștințele de bază pe care ar trebui să le dețină orice elev, la finalul unei lecții sau unități de învățare.

Prin exersare și repetiție elevii cu dificultăți de învățare reușesc să înțeleagă mai ușor unele conținuturi, elevii timizi rezolvă sarcinile de lucru fără a mai fi timorați.

Metoda dezvoltă elevilor capacitățile de căutare, selectare și prelucrare a informației, dar și de analiză, sinteză, comparare și esențializare.

Sprijină elevii cu dificultăți în înțelegerea unor conținuturi, să obțină rezultatele corecte prin sarcinile suplimentare de repetare și exersare, oferindu-le posibilități de feedback imediat.

Aplicarea acestei metode, a permis elevilor să devină din subiecți evaluați, evaluatori proprii.

Dacă rezultatul final este diferit, elevul se poate întoarce și poate corecta acolo unde este cazul.

Utilizarea acestei metode a stimulat eforturile elevilor de a se autocontrola, autoevalua și autoregla.

Munca independentă a fost încurajată printr-un control redus din partea cadrului didactic.

Fiind o metodă centrată pe exersarea și dezvoltarea capacităților, finalitatea ei a condus la satisfacția depășirii obstacolelor în învățare și o bucurie a reușitei.

S-au evidențiat cu ușurință, elevii care și-au însușit conținuturilor prin înțelegere.

Bibliografie:

1. „Profesorul azi. Metode moderne de predare” - Geoff Petty, Editura Atelier Didactic, 2007;
2. „Metode și tehnici de învățare eficientă” - Ioan Neacșu, Editura Polirom, 2015;
3. www.google.ro;
4. Cerghit ,I., - Sisteme de instruire alternative și complementare, Ed.Aramis, București, 2002.

MODALITĂȚI DE ABORDAREA A DISCIPLINEI DEZVOLTARE PERSONALĂ

*Profesor pentru învățământul primar Cristina Ionașcu
Ionașcu Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

În cadrul școlii, disciplina Dezvoltare personală (DP) este dedicată activităților de învățare care au ca scop dezvoltarea capacității elevului de a se autocunoaște și de a-și exprima într-o manieră pozitivă interesele, aptitudinile, trăirile personale, abilitățile de relaționare și comunicare, reflecțiile cu privire la învățare. Din perspectiva disciplinei de studiu, demersul didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. În cadrul disciplinei, se formează în primul rând abilități și se dezvoltă atitudini, finalitatea fiind dobândirea încrederii în sine, starea de bine a copiilor, pregătirea lor pentru viață și pentru viitor. De-a lungul anilor de studiu, toate ariile curriculare își asumă o parte din responsabilitatea privind dezvoltarea personală/socială, educațională și de carieră a elevilor, existând astfel posibilitatea abordării integrate a unora dintre activitățile propuse. (Programa școlară pentru disciplina Dezvoltare personală, 2013)

Dacă ar fi să dăm o definiție a conceptului, aș spune doar faptul că dezvoltarea personală este un proces complet și complex, care are loc în interiorul fiecărei persoane. Este un proces de transformare a omului, la toate nivelele ființei sale: fizic, psihic, emoțional, social, spiritual și mental. Această transformare are loc în timp, pe tot parcursul vieții. Dezvoltarea personală nu se produce doar până la o anumită vârstă, nu începe la o anumită vârstă, nu doar la o anumită categorie de persoane și doar la anumit nivel social. Procesul de dezvoltare personală începe încă de la naștere și se încheie doar în momentul în care omul ajunge la finalul călătoriei sale prin viață. Dezvoltarea personală reprezintă suma tuturor

transformărilor produse în viața fiecăruia, înseamnă deciziile, acțiunile, părerile, opțiunile, ideile, oportunitățile.

În activitățile la clasă, dedicate construirii profilului de formare și dezvoltării competențelor elevilor, există o raportare permanentă la ceea ce gândesc, simt, precum și cum se comportă elevii. Ei vor fi invitați să conștientizeze cine sunt, să analizeze emoțiile pe care le au, să se raporteze echilibrat la ceilalți (la diversitate), să fie motivați să învețe cu succes, să exploreze ce meserii/profesii ar dori să practice în viitor. Competențele „învățate” la Dezvoltare personală reprezintă acele achiziții transferabile necesare obținerii succesului școlar, în carieră și în viață.

Metode și tehnici eficiente:

- Jocul de rol și simularea (dramatizare, marionete, teatru) pregătesc copilul pentru situații reale de viață și facilitează dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale, a empatiei, a toleranței.
- Lucrul în echipă antrenează strategiile de rezolvare a conflictelor și modalitățile de comunicare eficientă.
- Problematizarea oferă oportunitatea de a căuta soluții pentru diferite situații de tip investigativ și de a stimula curiozitatea naturală elevilor.
- Exercițiile și jocurile vor combina mișcarea, verbalizarea, manipularea unor obiecte.
- Conversația euristică, dezbaterea și discuțiile de grup permit elevilor să se raporteze, să învețe și să valorizeze atât experiența personală, cât și experiența colegilor.
- Tehnicile specifice dezvoltării gândirii critice (de exemplu: turul galeriei, ciorchinele, jurnalul cu dublă intrare, pălăriile gânditoare etc.) asigură exprimarea propriilor opinii și creează premisele dezvoltării asertivității.
- Utilizarea unor secvențe din filme sau a imaginilor din planșe/cărți de povești reprezintă, printre altele, suporturi intuitiv-concrete indispensabile învățării la această vârstă.

În ceea ce privește contextele nonverbale și informale de realizare a activităților de dezvoltare personală, sunt recomandate: vizite în diferite organizații publice sau private (bibliotecă, muzee, companii/ firme, fabrici, magazine, cabinete, primării, alte școli, poliție etc.), participarea la spectacole de teatru, film, invitarea la clasă a unor personalități de succes din comunitate (actori, sportivi, profesori, pompieri, medici etc.) sau „întâlniri” cu personaje din desene animate/filme preferate. Atunci când este posibil, activitățile vor fi realizate într-un spațiu neconvențional, cum ar fi: parcuri, în curtea școlii, locații din cadrul excursiilor/ taberelor organizate, locuri de muncă ale părinților, ONG/companii/firme. Sub îndrumarea cadrului didactic, copiii vor fi încurajați să organizeze și să participe la evenimente educaționale: expoziții, festivaluri, târguri, ateliere de lucru etc., care să valorifice rezultatele activității lor. Sunt recomandate parteneriatele cu alte clase din școală sau din alte școli, acțiunile de voluntariat și caritabile, cu ocazia diferitelor sărbători.

Experiențe proprii:

JOC DIDACTIC: „Inima mea este un puzzle”

Scop: autocunoaștere și atitudine pozitivă față de sine și față de ceilalți

Sarcină: Copiii vor primi o inimă împărțită în bucăți. Aceasta se îmbină ca un puzzle. Prima sarcină este aceea de a completa fiecare piesă cu un cuvânt-propoziție-vers dintr-un cântec-desen care să-l reprezinte și să fie una din piesele care îl formează ca persoană. A doua sarcină – personalizarea acestui puzzle. Fiecare își va lăsa imaginația și personalitatea să-și finalizeze lucrarea despre el. A treia sarcină-decuparea inimii, bucățelele vor fi puse într-un plic, strânse

de către învățător și împărțite în clasă. Astfel, fiecare copil va avea de asamblat inima altui copil și să descopere a cărui coleg aparține.

JOC DIDACTIC: „Ghemul magic”

Scop: Activitatea vizează consolidarea relațiilor personale și de grup.

Sarcina: Inițiatorul are în mână un ghem de sfoară. El va oferi ghemul unui participant spunându-i de ce l-a ales: „te-am ales pentru că ești un prieten bun, mă ajuți...” sau „te-am ales pentru că tu știi jocuri frumoase...” etc. Cel ales prinde sfoara și oferă ghemul altui coleg spunându-i ce calitate a remarcat la el, de ce îl apreciază. Fiecare participant va alege cel puțin un coleg, până ce sfoara va forma o rețea asemănătoare unei pânze de păianjen. La sfârșit, inițiatorul adresează întrebările:

- Cum v-ați simțit în timpul jocului?

- Ce ați aflat nou?

Concluzia aparține tot inițiatorului care va remarca faptul că într-o clasă toți colegii sunt conectați ca într-o rețea și că este esențial ca relațiile lor să fie bune.

JOC DIDACTIC: „Copilul și oglinda”. Copiii vor forma perechi, luând rolul copilului sau al oglinzii. Copilul va mima o emoție (bucurie, tristețe, furie, frică etc) iar oglinda va imita, apoi va denumi emoția și se schimbă rolurile.

JOC DIDACTIC: „Mimă”. Copiii vor forma perechi, un copil va expune o situație în care s-a simțit trist sau vesel, iar celălalt trebuie să mimeze starea în fața clasei. Copilul ne va povesti situația care l-a făcut să simtă acea stare.

Această disciplină are scopul de a contribui substanțial la formarea personalității copilului și pregătirea lui pentru pregătirea socioprofesională. Fiind o disciplină bazată pe o abordare inter și transdisciplinară, Dezvoltarea Personală va valorifica atât activitățile organizate în sala de curs, cât și experiența de viață a copilului și a factorilor educaționali implicați în creșterea și educația acestuia. Această abordare încurajează parteneriatul educațional dintre școală-familie-comunitate.

Bibliografie:

Programa școlară pentru disciplina Dezvoltare Personală, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013, București;

DEZVOLTAREA GUSTULUI PENTRU LECTURA LITERARĂ

*Profesor pentru învățământul primar Maria Dumitru
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

În cadrul activității didactice desfășurate la clasa a patra, am sesizat că unii elevi se confruntă cu

următoarele probleme: citesc foarte puțin, nu finalizează la timp lecturarea unei cărți sau citesc fără să înțeleagă conținutul textului.

Luând în considerare faptul că programul școlar este de opt ore, că elevii participă și la activități extrașcolare, mi-am propus să rezolv această problemă astfel:

- să realizez vizite la Biblioteca Județeană și la biblioteca școlii;
- să organizez vizite la casele memoriale ale unor scriitori;
- să le prezint cărțile de la Clubul de lectură Arthur;
- să le propun să se înscrie în clubul de lectură, recurgând la o motivație extrinsecă:

obținerea de premii materiale simbolice;

- pentru fiecare carte propusă pentru lectură, am realizat o împărțire pe săptămâni cu precizarea numărului minim de pagini ce trebuie citit;
 - la începutul săptămânii, fiecare elev trebuia să scrie numărul de pagini citite;
 - în cadrul orei de limba română, fiecare elev povestea pe scurt ce l-a impresionat din textul citit;
- elevii vizionau filmul la școală, după lecturarea cărții.

La final, realizăm o verificare prin una din următoarele modalități, care se potrivea mai bine pentru tipul de text citit:

- povestirea în lanț;
- fișa de lectură;
- jurnalul de lectură;
- harta textului;
- întrebări/ interviu/ discuțiile individuale;
- diagrama Venn
- portofoliul.

Am alternat textele de lectură propuse de mine, cu textele citite la alegere.

Pentru a fi motivați să citească mai repede, am recompensat elevii cu premii simbolice.

Am desfășurat împreună cu părinții și elevii o activitate cu titlul „Ora de lectură, ora de aur”. Părinții au primit cu bucurie această activitate. Fiecare părinte a lecturat împreună cu al său copil o carte la alegere. La data stabilită, au prezentat la școală, cartea citită: opinii, gânduri, povestirea pe scurt, mesajul textului. Activitatea a avut succes. Toți elevii și părinții s-au implicat cu responsabilitate și cu plăcere.

O altă activitate prin care am reușit să dezvolt gustul pentru lectură a fost proiectul educațional „Lumea lui Caragiale”. Activitatea a început cu studierea bibliografiei lui Caragiale, am rezumat aceste informații într-un ciorchine. Elevii au citit schițele scriitorului după planul dat. Le-am discutat aplicând metode tradiționale, dar și moderne utilizate în orele de lectură. Au vizionat schițele lui Caragiale. Au desenat portretul și câteva personaje preferate. La final, schițele lui Caragiale au fost jucate pe scenă, cu recuzita corespunzătoare. Publicul a fost constituit din părinți, frați, bunici. Activitatea a avut mare succes.

ASPECTE METODOLOGICE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE A CONCEPTELOR MORFOLOGICE LA ETAPA DEZVOLTĂRII (CLASELE III – IV)

*profesor pentru învățământul primar Irina Tisescu
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești*

Prezentul articol abordează problema aspectelor metodologice de predare – învățare – evaluare a conceptelor morfologice la etapa dezvoltării (clasele III – IV). În urma studiului efectuat pentru realizarea acestui articol și a experienței mele didactice am ajuns la concluzia că ori de câte ori situația o cere, trebuie să-i punem pe elevi să aplice în mod creativ, în exprimarea orală și scrisă, cunoștințele gramaticale învățate.

Aricolul vrea să pună în lumină valoarea formativă a metodelor didactice moderne, afirmând ideea că este necesar ca profesorul să dea dovadă de creativitate, spirit inovator în

cadrul lecțiilor de limba română și să identifice modalitatea prin care să-i determine pe elevii de nivel primar să își îmbunătățesc competențele de comunicare, de receptare și de înțelegere a părților de vorbire.

Trebuie acordată o atenție deosebită alegerii tipului de metode folosite în lecțiile de gramatică, în funcție de cunoștințele teoretice care se urmăresc a fi dobândite, de nivelul clasei cu care se lucrează, de particularitățile de vârstă și individuale, de pregătirea cu mare grijă a exercițiilor și desfășurării lor, avându-se în vedere antrenarea tuturor elevilor din clasă.

Învățarea limbii române joacă un rol important în educația elevilor, asigurând evoluția lor intelectuală, buna pregătire pentru alte discipline, exprimarea verbală adecvată a experiențelor, dezvoltarea gândirii și a exprimării corecte.

În etapa învățământului primar, importanța limbii române ca obiect de studiu indică faptul că această materie dezvoltă limbajul oral și scris al elevilor, cunoașterea și utilizarea corectă a limbii române și vizează învățarea unor tehnici de bază ale activității intelectuale cum sunt cititul, scrisul și exprimarea corectă.

În acest sens menționăm că s-au efectuat diverse studii cu referire la procesul de însușire a conceptelor gramaticale la nivelul primar prin aplicarea metodelor moderne. Actualmente se atestă, pe plan internațional și național, existența diverselor investigații cu privire la problema aplicării atât a metodelor clasice, cât și a celor interactive în procesul predării-învățării conceptelor gramaticale la nivelul primar de învățământ. De remarcat că în problema predării părților de vorbire utilizând metode didactice, opiniile autorilor diferă, unii adepți înfocați ai metodelor clasice, alții moderne. Majoritatea autorilor care s-au ocupat de problema în discuție optează pe combinarea metodelor clasice și moderne care asigură implementarea cu succes a procesului educațional, dezvoltarea gândirii conștiente și a spiritului participativ la elev.

Ion Neacșu consideră că „educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativ-activă și creativă” [Neacșu Ion. Instruire și învățare. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999, total 343 p., p. 12].

Scopul utilizării metodelor activ-participative este de a încuraja elevii să interacționeze, să analizeze, să-și exprime opiniile și să lucreze împreună pentru a rezolva sarcinile de învățare a părților de vorbire.

Plecând de la afirmația „învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității” [Crenguța Lăcrămioara. Strategii didactice interactive. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006, total 300 p., p. 182], putem evidenția dificultatea identificării unor metode didactice activ-participative în cadrul disciplinei limba și literatura română, unde conținutul științific nu permite interpretări, ca în cadrul orelor de literatură, care să influențeze implicarea activă a elevului.

Alegerea metodelor interactive pentru analiză gramaticală constă în faptul că ele trebuie să contribuie la trezirea inițiativei elevilor pentru „a descoperi ceea ce trebuie să învețe” [Crenguța Lăcrămioara. Strategii didactice interactive. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006, total 300 p., p. 182]. Principiul de bază al instruirii active este principiul participării directe-nemijlocite a elevului în procesul de învățare, care obligă învățătorul să asigure implicarea acestuia la obținerea performanțelor preconizate. Se constată astfel că metodele alese sunt „în strânsă relație cu personalitatea învățătorului și gradul de pregătire,

predispoziție și stilurile de învățare ale colectivului cu care lucrează” [Neacșu Ion. *Instruire și învățare*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999, total 343 p., p. 18].

Profesorii trebuie să-și cunoască foarte bine elevii, pentru a înregistra progrese în învățare. Modelul actual de organizare a procesului de predare-învățare a conceptelor gramaticale se bazează pe creșterea căilor de învățare prin acțiune directă. Acest tip de instruire presupune folosirea metodelor care facilitează formarea capacității de a folosi părți de vorbire în comunicare prin implicarea personală a elevilor din clasele primare. O piatră de temelie a noilor orientări didactice îl constituie metodele.

Emanuela Ilie susține că „în reforma învățământului se vehiculează tot mai des ideea de modernizare a metodelor didactice, modernizare ce are unele direcții prioritare: încurajarea metodelor și tehnicilor interactive” [Ilie Emanuela. *Didactica limbii și literaturii române*. București: Polirom, 2014, total 336 p., p. 68]. În procesul de predare-învățare a părților de vorbire, metoda interactivă angajează elevii în discuție și cooperare, facilitând formarea capacității de a aplica elemente de construcție a comunicării în mesajele transmise.

Metoda interactivă îi conduce treptat pe elevii din clasele primare, pas cu pas, la descoperirea mai multor definiții, sensuri și forme gramaticale. Prin urmare, aceste metode reprezintă operații care contribuie la dezvoltarea creativității, gândirii, abilităților analitice și critice.

Emanuela Ilie menționează că „pedagogi recunoscuți apreciază că singurul criteriu care permite alegerea corectă a uneia sau altei metode de învățământ ar trebui să fie cel de natură pragmatică” [Ilie Emanuela. *Didactica limbii și literaturii române*. București: Polirom, 2014, total 336 p., p. 69].

Importanța studierii limbii române în școală este imensă, deoarece însușirea corectă a acesteia de către elevi reprezintă prima condiție a atingerii finalității fundamentale a învățământului de cultură generală: formarea la elevi a competenței de comunicare, în vederea integrării rapide în societate.

Bibliografie:

1. Neacșu Ion. *Instruire și învățare*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999, 343 p.;
2. Crenguța Lăcrămioara. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006, 300 p.;
3. Ilie Emanuela. *Didactica limbii și literaturii române*. București: Polirom, 2014, 336 p.;
4. Cerghit I. *Metode de învățământ*. Iași: Polirom, 2006, total 320 p.

TEHNICI FREINET ÎN ȘCOALA TRADIȚIONALĂ

*Profesor pentru învățământul primar Norina-Daniela Bulai
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

Acțiunea pedagogică, în viziunea lui Freinet, trebuie să aibă elevul ca ax în jurul căruia să graviteze totul. Educatorul urmează să se adapteze la trebuințele copilului, să ia în considerare interesele și înclinațiile sale. Învățătorul ajută și nu controlează, amenință, atenționează, pedepsește.

Esența pedagogiei Freinet are în centrul său individul precum și relațiile sale interumane. Tipologia educației promovate de Freinet este învățarea centrată pe rezolvarea unor probleme de către grupurile de copii, aflate sub îndrumarea cadrelor didactice. Munca în

grupuri mici este considerată mijlocul fundamental de educație. Formarea grupurilor se face la alegerea copiilor și durează 3 - 4 săptămâni. Neintervenția educatorului îi va permite copilului să conștientizeze valoarea sa ca membru al unui grup ca și valoarea celor cu care colaborează. În acest caz rolul educatorului se va limita doar la organizarea materialelor necesare educației, menținerea climatului de încredere.

Principiile pedagogiei Freinet:

1. Pedagogie centrată pe copil;
2. Pedagogie a muncii motivate;
3. Pedagogie personalizată;
4. Pedagogie a comunicării și cooperării.

Voi detalia tehnicile Freinet care au destule puncte comune cu învățământul tradițional dar și anumite diferențe. Am constatat că această alternativă este destul de apropiată de stilul meu didactic, prin tehnicile sale. Utilizez aceste tehnici în anumite momente ale orei, dar și ca modalități de cunoaștere a copiilor.

Textul liber - tehnica de bază a pedagogiei Freinet

Ce este textul liber ?

„Un text liber este, așa cum indică numele său, un text pe care copilul îl scrie în mod liber, când are chef să-l scrie și pe tema care îl inspiră”. (C. Freinet)

DESTINATARUL TEXTULUI LIBER:

Acesta nu mai este învățătorul care sancționează prin notă, ci colegii, grupul-clasa, corespondenții, părinții, vecinii etc.

Rolul cadrului didactic :să găsească spațiu în orar pentru textul liber.; să deschidă clasa pentru viață; să ajute pe copil să-și găsească cuvintele care să-i exprime cel mai bine sentimentele, emoțiile; să nu facă tot timpul observații/sanctiune de genul: „ai scris cu greșeli; ai murdărit hârtia; nu ți-ai ales cuvintele; nu ți-ai revăzut frazele” etc.

Prezentarea textului liber :aceasta se face dacă elevul o dorește. Textul liber se citește în fața colegilor, într-un climat de încredere și bunăvoință. Colegii au o atitudine critică valorizantă, nu distructivă.

„Punerea la punct” a textului liber: dacă textul liber a fost ales pentru a fi publicat în revista clasei, el va fi „pus la punct”. Aceasta implică analiza textului liber, adăugiri, modificări, completări, în deplin respect pentru gândirea autorului. Fiind rod al unei colaborări, textul liber nu se notează.

Ilustrarea textului liber: autorul sau alți colegi pot ilustra textul liber ales spre publicare, dându-i o formă artistică.

Prelungirile textului liber: pornind de la textul liber, pot fi organizate lecții de gramatică/ortografie, vocabular, istorie, geografie, biologie, se pot demara anchete documentare etc.

Concluzie: Am observat faptul că și în învățământul tradițional se folosește această tehnică, sub altă formă, în orele de limbă română, de creație, compunere când elevul este liber să creeze anumite textuale sau scrise, după care poate desena un aspect din textul compus, realizându-se interdisciplinaritatea. Atitudinea învățătorului este de stimulare a elevilor, de încurajare permanentă.

JURNALUL ȘCOLAR DE TIP FREINET

Un mijloc de exprimare: El este un jurnal de opinie pentru că publică ceea ce copiii gândesc.

Un mijloc de comunicare: Este un mijloc privilegiat de a face cunoscut celorlalți ceea ce copilul vrea să zică.

Un mijloc de socializare și de formare civică: Jurnalul este, ca și textele compuse, o recunoaștere a dorințelor individului. Realizând un jurnal copilul primește o imagine pozitivă asupra scrisului, iar simpla difuzare a lui în afara clasei îi dă copilului o dimensiune socială.

Un mijloc de învățare: copilul învață pentru că realizarea jurnalului necesită competențe în citire, scriere, ortografie, vocabular prin necesitatea de a se face înțeles. Nu este supus la sancțiuni școlare, de o notă sau alta. Singura lui grijă este aceea de a produce ceva care poate fi citit. Pentru că iese din clasă trebuie să fie „frumos” din respect pentru cititor, deci lizibil.

Concluzie: Elevii mei din clasa a III-a au în clasă un caiet în care își notează sentimentele pe care le-au avut la ore, gândurile lor, cum li s-a părut că a decurs ora, ce ar dori să facem în plus. Noi îl numim „Caiet de impresii”.

EVALUAREA în pedagogia Freinet:

Evaluarea în pedagogia Freinet constă în verificarea realizărilor elevilor.

Punctul de plecare este planul individual de muncă.

Scopurile evaluării:

Într-o clasă Freinet evaluarea nu vizează o ierarhizare, ci are ca scopuri depășirea eșecurilor școlare și valorizarea reușitelor parțiale ale copiilor care, ajutați, trebuie să ajungă la realizarea proiectelor lor individuale.

Tipuri de evaluare:

A. - Autoevaluarea

Pornind de la planul său individual de muncă elevul își corectează singur, cu ajutorul fișierelor autocorective (autocorectare) munca și-o apreciază el însuși, printr-un cod de culori, determinându-și gradul de reușită.

B. – Evaluarea colectivă(co-evaluarea)

Rezultatul muncii individuale a elevului este prezentat grupului/clasă și supus criticilor valorizante ale acestuia. Clasa determină nivelul de reușită al proiectului individual. În funcție de gradul de reușită sau de eșec, educatorul decide maniera în care elevul își va continua munca până la realizarea definitivă a proiectului.

C. - Socializarea

Definitivarea proiectului individual al elevului se realizează sub forma unui articol, album, expoziție, înregistrare, film, program informatic etc.

Concluzie: Și în învățământul tradițional se utilizează frecvent autoevaluarea, evaluarea colectivă când munca și rezultatele unui elev este apreciată sau criticată constructiv de ceilalți colegi, se utilizează evaluarea reciprocă. Diferă sistemul de notare al elevilor.

Bibliografie:

1. Pettini, Aldo - (1992) *Freinet și tehnicile sale*, Editura CEDC, București;
2. Rădulescu, Mihaela – (1999) *Pedagogia Freinet. Un demers inovator*, Editura Polirom, Iași.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PRIN PROIECTE EDUCAȚIONALE

*Profesor pentru învățământul primar Liliana Creangă
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Implicarea copiilor în derularea unor proiecte oferă posibilitatea de a acționa, de a se emoționa puternic, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile.

De aceea, consider că este bine să organizăm activități extracurriculare de calitate, care să implice activ pe copii, să-i provoace la căutări, cugetări, alegeri, acțiuni. Este important ca aceste activități să acopere cât mai multe domenii, cât mai variate și să răspundă intereselor copiilor, să ducă la dezvoltarea personalității lor, sub toate aspectele.

În acest sens, am inițiat și coordonat cu elevii pe care-i îndrum la clasă, proiectul educațional *„Albina, cea mai importantă ființă”*.

Argumentul care a stat la baza Proiectului educațional *„Albina, cea mai importantă ființă”*, a avut ca punct de plecare ideea marelui Albert Einstein care obișnuia să spună că *„atunci când albinele vor dispărea de pe suprafața Pământului, omul va mai avea doar patru ani de trăit”*.

Scopul acestui proiect este de a evidenția importanța acestor insecte pentru umanitate, necesitatea protejării lor, dar și a altor polenizatoare. Elevii au aflat lucruri interesante despre viața într-un stup de albine, despre organizarea unei familii de albine care este un adevărat miracol. Cele aproximativ 60000 de albine care alcătuiesc o familie dau dovadă de o diviziune a muncii atât de riguroasă, a activităților din interiorul unui stup, încât depășesc cu mult randamentul și fiabilitatea organizării noastre sociale, în ciuda inteligenței pe care ne-o atribuim. Această organizare atât de complexă este greu de explicat, mai ales dacă avem în vedere că albina are un creier ce cântărește doar 2,5 mg. Astfel, fiecare albină are un rol bine definit în cadrul familiei, unde găsim mai multe specializări. Matca are menirea de a asigura înmulțirea castei, albinele lucrătoare adună nectarul și polenul asigurând hrana familiei, albinele cercetașe caută sursele de nectar, albinele apărătoare de la urdinișul stupului păzesc cu strășnicie rezerva de miere, albinele doici sunt cele care hrănesc larvele din stup, trântorii se împerechează cu matca perpetuând astfel specia. Ținând cont că o albină vizitează în medie, doar într-o singură zi, 4000 de flori, o familie ajunge la 60-80 milioane de flori pe zi.

Elevii și nu numai ei, trebuie să conștientizeze faptul că dispariția albinelor amenință siguranța alimentației mondiale, având în vedere că o treime din producția agricolă la nivel global depinde de polenizare. În ultimii ani, populațiile de albine și polenizatori sălbatici s-au restrâns drastic, drept consecință a activității umane irațională – agricultura intensivă, utilizarea pe scară largă a pesticidelor, poluarea, schimbările climatice.

SCOPUL PROIECTULUI: Formarea inițiativei și a unei atitudini conștiente față de insectele din natura, ajutând la formarea unei generații de copii iubitori de insecte și de animale.

OBIECTIVE GENERALE: însușirea cunoștințelor de bază și a deprinderilor practice pentru protejarea împotriva intepaturilor de insectă; păstrarea și îmbunătățirea sănătății fizice și psihice; promovarea ocrotirii mediului înconjurător; dezvoltarea sentimentului solidarității umane față de cei aflați în suferință și a respectului față de necuvântătoare; Dezvoltarea unor comportamente de protejare a sănătății personale.

REZULTATE AȘTEPTATE: Formarea unor comportamente de protejare a albinelor în urma conștientizării importanței acestora.

EVALUARE: Întocmirea unui album foto în care să se prezinte momente din

activitățile realizate în vederea atingerii obiectivelor propuse; Expoziție cu lucrări de artă plastică; Proiect tematic *Cartea de identitate a albinei*.

Elevii au participat cu entuziasm la cele patru activități stabilite în calendarul proiectului:

1. Albina, cea mai importantă ființă - Prezentare PPT;
2. Prezentarea proiectului despre albine; învățarea poeziei *Fetica*, de Tudor Arghezi și a cântecelului adecvat temei „Albinița mea”;
3. Activitate practică - *O căsuță pentru cele mai importante ființe* - construirea unui minisup, crearea unei albinute (mascota) sau a unei căsute, din materiale diferite (carton, LEGO, lemn, etc);
4. Realizarea unui afiș cu tema *Cum protejăm albinele?*.

În derularea proiectului au fost implicați și părinții elevilor, contribuind la armonizarea educației de tip formal, , nonformal și informal.

Din toate aceste activități copiii au învățat să respecte natura și să o protejeze, dar în același timp au dobândit deprinderi și abilități de comportare ecologică.

Impactul s-a extins și asupra populației școlare dar poate și adulte din comunitatea locală. Privindu-i pe micuți la treabă, mulți dintre cei maturi au fost sensibilizați și cu siguranță și-au amintit că în graba acestor vremuri în care „timpul nu mai are răbdare” e bine totuși să-ți faci timp să arunci o hârtie la coș sau să nu calci nepăsător iarba proaspătă a spațiilor verzi fiindcă un pic de grijă nu costă nimic, dar cu siguranță poate conduce la salvarea naturii, a vieții, a planetei.

Așadar, necesitatea proiectelor educaționale este evidentă și beneficiarii sunt în primul rând copiii care devin participanți activi la protejarea și ocrotirea mediului înconjurător.

Metoda FLIP - Proiectarea activității

Profesor pentru învățământul primar ANTOHE CRISTINA, Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău

- **Clasa:** a III-a A
- **Nivel:** învățământ primar
- **Unitatea:** Caracteristici și proprietăți ale corpurilor
- **Subiect:** Magneții
- **Obiective/competențe:**

Elevii vor fi capabili:

- Să clasifice obiectele atrase de magneți;
- Să explice proprietățile magneților;
- Să recunoască utilizări ale magneților în viața de zi cu zi;
- Să aplice noțiunile învățate despre magneți într-un test cu ajutorul aplicației

Plickers.

Desfășurarea lecției: strategia folosită: flipped classroom

Le propun anterior vizionarea unor **filme didactice** despre magneți:

<https://www.youtube.com/watch?v=weKDvzyIp4Y> Proprietăți fizice

https://www.youtube.com/watch?v=RjTOGn_j-R0 Utilizări ale magneților

<https://www.youtube.com/watch?v=eR9qo6J-hDw> Atracție și respingere

După vizionare, li se sugerează să scrie pe câte o hârtie ce au reținut, ce li s-a părut nou, etc.

În final le propun un test tip grila realizat cu ajutorul **aplicației Mentimeter**.

1. Verificarea înțelegerii de către elevi

Strategii de a sprijini înțelegerea conținuturilor noi în clasă

Voi începe prin folosirea a ceea ce au scris despre vizionarea filmulețelor, cu ajutorul brainstorming-ului, sistematizez informațiile date de copii pe 3 capitole: Proprietăți fizice, Atracție și respingere, Utilizări.

În timp ce completez schema facem și aplicații practice: clasificarea corpurilor atrase sau neatrase de magneți (aici observă că acele corpuri atrase de magneți, devin la rândul lor, pentru scurt timp, magneți), demonstrarea faptului că în construirea motoarelor electrice se folosește magnet, vizionarea și pipăirea formelor diferite de magneți.

2. Dezvoltarea temei în clasă utilizând abordări diferite, inclusiv strategii pentru dezvoltarea competențelor transversale

Copiii observă atracția acelor magnetice de către magneți, apoi orientarea acestora spre nord, în absența magneților. Se oferă modele de busole cu ac magnetic și se dă exemplu de situații de utilizare a acestora.

Jocuri de magie! Le propun un experiment la prima vedere realizând ceva magic, dar îi conduc spre concluzia că polii de același fel se resping, iar polii diferiți se atrag.

Un al doilea experiment cu atragerea piliturii de fier de către un magnet. Copiii sunt dirijați astfel încât să găsească explicația științifică, să observe orientarea liniilor magnetice.

Polii magneților: se face acel experiment cu ruperea unui magnet, care la rândul lui se transformă în alți 2 magneți cu câte 2 poli fiecare.

Problematizare: Cum se stabilește unde e polul N sau polul S al unui magnet? Copiii spun că se poate folosi o busolă, dar profesorul vine cu soluția verificării cu ajutorul unui magnet care are polii colorați.

Îl prezint pe Aricilă venit din spațiu, dar copiii găsesc explicația: un magnet care are pe el pilitură de fier. Se completează cu alte două filmulețe: Monstrul care înghite tot (e vorba tot de atracția magnetică) și aranjarea bilelor de oțel care se magnetizează cel mai puternic.

Evaluare: strategii / instrumente pentru evaluarea performanțelor elevilor

Voi verifica procentul de răspunsuri corecte, observând că la 3 din 5 s-a răspuns de 100%, iar la celelate 2 copiii acum și-au putut da răspunsul corect, chiar fiind foarte mulțumiți că au putut soluționa dilema. (câțiva dintre ei)

Evaluare realizată cu ajutorul aplicației **Plickers**.

3. CONCLUZII

Copiilor le place să învețe prin descoperire, să facă legături, să aducă ei explicații pentru unele fenomene. Implicarea copiilor e maximă când vizualizează mult și experimentează. Mare parte din timp a fost alocată practicii și învățării active. Cei cu ritm rapid au avut ocazia să caute și mai mult în studiul individual, cei cu ritm lent au primit un material suplimentar acasă.

trebuie să fie una de mijloc: să nu-l ajute prea mult pe copil, dar nici să ajungă să nu se intereseze deloc de rezultatele acestuia.

Tot în familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politețea, cinstea, sinceritatea, decența în vorbire și atitudini, ordinea, cumpătarea, grija față de unele lucruri încredințate. Toate acestea reprezintă de fapt ilustrarea cunoscutei expresii „a avea cei șapte ani de-acasă”. Un elev fără „cei șapte ani de-acasă” va crea mereu probleme chiar și ca viitor adult. Aici trebuie reamintit că, în general, elevii nu primesc în cadrul școlii nici un exemplu sau sfat negativ, toate acestea influențându-l în afara școlii. Din cele 24 de ore ale unei zile, elevul este la școală 5 – 6 ore, de restul timpului fiind responsabilă familia elevului. Uneori părinții uită că trebuie să facă front comun cu profesorii, deoarece și unii și alții nu doresc decât dezvoltarea armonioasă a elevului, educarea și îmbogățirea cunoștințelor acestuia. A fi părinte este ceva înăscut, acest sentiment aflându-se în noi în stare latentă. Se întâmplă totuși ca ceea ce consideră părinții a fi o măsură corectă pentru copilul lor într-o anumită situație, să nu fie tocmai ceea ce are nevoie copilul în acel moment. De aici apar conflictele, rupturile dintre membrii familiei, renunțarea la intervenții din partea părinților care sunt depășiți de situație.

Una dintre cele mai importante preocupări ale familiei și un punct comun pe care îl are aceasta cu școala este orientarea școlară și profesională. Cei mai mulți părinți sunt bine intenționați în alegerea unei școli sau unei profesii pentru fiul sau fiica lor. Dar, de multe ori, buna intenție și buna credință sunt tocmai sursele greșelilor lor deoarece acestea nu țin loc de competență și de pricepere. Greșelile părinților decurg uneori și din prea marea dragoste pe care o poartă copiilor.

De aceea între familie și școală trebuie să existe o permanentă colaborare care se poate realiza prin vizite reciproce, ședințe și lectorate cu părinții.

Un parteneriat familie-școală este relația cea mai profitabilă pentru toți cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reține că același subiect este copilul nostru și școlarul nostru.

Bibliografie:

1. Cerghit, I.; Radu, I.T.; Popescu, E.; Vlăsceanu, L., „Didactica”, manual pentru clasa a X-a, școli normale, E.D.P., R.A., 1997;
2. Nica, I, Țopa, L., Colaborarea școlii cu familia elevilor de clasa I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974;
3. Nicola, I., „Pedagogie”, E.D.P., R.A., București, 1992;
4. *** - „Tribuna învățământului”, 2000;
5. Revista Învățământului preșcolar, 3 - 4/2005.

COMPORTAMENTUL AGRESIV LA ȘCOLARII MICI

(studiu de specialitate)

Profesor pentru învățământul primar Adina-Corina Albu

Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău,

Profesor pentru învățământul primar Ramona-Mirela Lăzărică

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Lespezi, com. Gârleni

Comportamentul agresiv la școlarul mic poate avea drept cauze afirmarea în colectivul clasei, poate fi o modalitate de manifestare a unei supărări familiale sau poate

indica probleme psihice. Elevul violent din ciclul primar insultă, șicanează, amenință, minte, manipulează, denigrează alți copii, pune piedică, distruge lucrurile colegilor cu care e în conflict, șifonează foaia - rupe caietul, ia obiectele personale (creionul, guma etc) ale colegilor, mușcă, lovește, îmbrânțește, trănțește etc.

Se disting mai multe forme de violență: fizică – bătaie, lovire, îmbrâncire; verbală - țipete, jigniri, tachinări (bullying); psiho-emoțională – amenințări, ironie, umilire.

Elevul agresiv poate avea frustrări pe care nu le decompensa acasă, poate fi agresat, se poate simți neimportant, are părinți pot fi autoritari sau foarte permisivi, iar la școală se simte îngrădit de reguli, nu poate comunica părinților nemulțumirile care le are, trăiește acasă în stres (bătaie, conflict, critică), părinții sunt divorțați etc. Uneori, elevul petrece foarte mult timp utilizând calculatorul, telefonul, televizorul (cu programe și jocuri cu violență) și atunci are o imagine denaturată a lumii în care trăiește, își imaginează că este permanent în pericol, că are dușmani și trebuie să se apere. Unii părinți denigrează cadrele didactice de față cu copilul, iar acesta nu le mai respectă, nu mai ascultă și prin comportamentul care îl afișează, perturbă actul didactic și antrenează și alți colegi la indisciplină.

Cadrele didactice trebuie să identifice momentul în care elevul devine agresiv și să încerce să înlăture motivele care îl determină să devină agresiv. Elevul poate deveni violent în următoarele situații: dacă este provocat; dacă este jignit; când nu își dorește ceva; când sarcinile didactice sunt prea grele pentru el; când colegii îl ironizează; când este obosit; când a avut parte de prea multe activități statice sau de prea multe activități dinamice; când este amenințat, stigmatizat, acuzat pe nedrept etc.

Acest studiu are la bază ideea existenței unei corelații între manifestările violente ale elevilor și implicarea acestora la activități extracurriculare. Deși situațiile de violență în familie sunt tot mai des întâlnite și în mod cert influențează negativ comportamentul copilului, se pornește de la ideea de acțiune a factorilor educativi în scopul corijării prin educație.

Motivația cercetării

Problema manifestărilor violente în mediul școlar rămâne o temă de cercetare actuală deoarece creează dificultăți reale în asigurarea unui climat favorabil învățării în școală. Acest studiu are la bază ideea existenței unei corelații între manifestările violente ale elevilor și implicarea acestora la activități extracurriculare. Cu alte cuvinte, chiar dacă factorii familiali au influențat în mod negativ comportamentul elevului, acesta poate fi corijat prin educație (prin participarea la activități extracurriculare, proiecte etc.).

Obiectivele și metodologia cercetării

Obiectivele cercetării:

- Evaluarea autocontrolului respectiv a nivelului de agresivitate a elevilor;
- Identificarea frecvenței de manifestare a violenței fizice și verbale la elevi;
- Analizarea principalelor modalități de intervenție a factorilor educativi care influențează pozitiv comportamentul elevului;
- Selectarea unor alternative la manifestările agresive propuse de către elevi.

Ipoteză de lucru: Am pornit de la ideea că există o corelație între manifestările violente ale elevilor și intervenția activă a factorilor educativi. Mai exact, am urmărit să vedem ce modalități de acțiune sunt mai eficiente în reducerea manifestărilor violente ale elevilor.

Descrierea cercetării

a) Descrierea eșantionului: La acest studiu au participat elevi din clasele a IV-a din cadrul școlilor noastre, din anul școlar 2023 - 2024, provenind atât din mediul urban, cât și din cel rural. Eșantionul a cuprins un număr de 44 de subiecți.

b) Descrierea procedurii de investigare: Pentru realizarea studiului am utilizat ca instrumente de lucru două chestionare. Primul chestionar a avut ca scop autoevaluarea frecvenței cu care elevii manifestă acte de violență verbală și fizică, identificarea situațiilor în care elevii devin violenți, persoanele față de care sunt agresivi, capacitatea de autocontrol în anumite situații stresante sau tensionate și găsirea unor alternative la manifestările violente.

Chestionarul cuprinde întrebări care evidențiază aspectele bipolare sau extreme ale comportamentului: de la ceartă la stăpânirea propriilor reacții și realizarea autocontrolului. Cu cât punctajul obținut este mai mare, cu atât nestăpânirea, lipsa maturității emoționale, respectiv nivelul de agresivitate al elevului este mai ridicat. Invers, cu cât punctajul este mai mic, cu atât nivelul de agresivitate este mai scăzut. Al doilea chestionar a avut drept scop evaluarea gradului de implicare a elevilor în diferite activități extracurriculare.

Rezultatele cercetării

În cadrul cercetării s-a avut în vedere în primul rând gradul de implicare a elevilor în diferite activități extracurriculare. S-a constatat că 82% dintre elevii chestionați se implică cel puțin o dată pe săptămână în activități extrașcolare. Cele mai preferate activități ale elevilor implică mișcare (sport, vizite, excursii etc.) și muzică. Din analiza corelațională între nivelul de agresivitate și practicarea de sporturi, procentul mare de participanți la astfel de activități indică faptul că activitățile sportive sunt extrem de preferate de către elevi.

S-a observat că elevii sunt extrem de motivați intrinsec, participând la activitățile extrașcolare cu mare plăcere. Un alt aspect investigat a fost frecvența manifestărilor de agresivitate verbală și fizică a elevilor. Din rezultatele obținute a reieșit că un procent mare (62%) dintre elevii chestionați manifestă agresivitate verbală (ex.: directă: injurii, amenințări sau indirectă: calomnii), și 34% dintre aceștia manifestă agresivitate fizică (ex.: directă - lovirea unui coleg sau indirectă - lovirea unui substituit al victimei). Persoanele cele mai frecvent agresate (verbal sau fizic) de elevi sunt prietenii și colegii, fapt explicat prin: timpul relativ mare petrecut împreună, particularitățile de vârstă, și o comunicare mai permisivă decât cu adulții.

Puncte tari constatate în urma prelucrării și interpretării datelor: motivația intrinsecă a elevilor pentru participarea la activitățile extrașcolare, care îi ajută să fie mai relaxați și astfel să fie mai puțin violenți.

Puncte slabe în urma prelucrării și interpretării datelor: frecvența zilnică a manifestărilor violente a elevilor; un procent semnificativ din subiecții chestionați au un potențial agresiv ridicat; relaționarea deficitară a elevilor cu alte persoane datorită tendinței de a reacționa violent.

Scopul principal al implicării elevilor în activități extracurriculare este acela de dezvoltare a abilităților de interacțiune pozitivă ale elevilor, în vederea scăderii frecvenței de manifestare a comportamentelor violente. În acest mod, elevii pot ajunge să înțeleagă care este mecanismul care stă în spatele comportamentelor violente și cum se poate ajunge la autocontrol, cum poate deveni astfel școala un spațiu prietenos. Elevii care trăiesc într-un mediu liniștit, organizat, tolerant, cu dragoste, acceptare, cooperare, sunt mai puțin predispuși la agresivitate. Activitățile extrașcolare contribuie la realizarea unui astfel de climat școlar, se realizează activități de echipă, se dezvoltă sentimentul de apartenență la grup.

Bibliografie:

- Neacșu, I., Mares, T., Nica, M., *Copilul și violența, Comportamente și responsabilități*, Editura Semne, București, 2006;
- Soitu, L., Hăvârneanu, C., *Agresivitatea în școală*, Iași, Editura Institutul European, 2001;
- Neamțu, C., *Devianța școlară, Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Editura Polirom., Iași, 2003.

CULTIVAREA LIMBAJULUI LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

*Profesor pentru învățământul primar Alina-Loredana Bârjoveanu
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

Învățământul contemporan se axează pe interconectarea cunoștințelor, competențelor și atitudinilor, favorizând colaborarea dintre profesori și elevi și promovând învățarea reciprocă. Toate acestea au ca scop aplicarea cunoștințelor dobândite și stimularea gândirii creative, precum și dezvoltarea abilităților de comunicare ale elevilor. Comunicarea este elementul central care reglementează întregul proces de organizare și desfășurare a activităților educaționale.

Învățarea reprezintă activitatea principală a elevilor, iar aceasta se desfășoară prin intermediul comunicării. Legătura dintre învățare și comunicare este profundă și inseparabilă. Elevii acumulează cunoștințe interacționând cu învățătorii, părinții și colegii lor. La începutul perioadei școlare, se creează o punte de legătură între toți partenerii educaționali. Această conexiune poate deveni un factor de succes dacă există cooperare, comunicare eficientă și responsabilitate din partea tuturor celor implicați.

Mediul educațional devine astfel un spațiu al „întâlnirilor umane”, caracterizat de o interacțiune psihosocială prin care personalitățile se influențează și se motivează reciproc. În această etapă, rolul comunicării devine esențial, facilitând realizarea actului educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturi, niveluri, forme sau parteneri implicați. Comunicarea eficientă este, astfel, fundamentul pe care se construiește un mediu educațional propice dezvoltării armonioase a elevilor și realizării obiectivelor educaționale.

Încă din primul an de școală, dascălul este angajat să pună bazele formării personalității copilului, respectând criteriile care vizează formarea comportamentului psihomotric, formarea comportamentului socio-emoțional, formarea comportamentului cognitiv, formarea comportamentului verbal. Așadar, se pune acum mare accent pe formarea și dezvoltarea comportamentului verbal, pe aspecte ale comunicării orale și scrise privind premisele citit-scrisului.

„O comunicare este autentică dacă fiecare personalitate implicată se angajează în întregime, se manifestă exprimându-și cu sinceritate-pentru că se simte aprobată-emoțiile, ideile, experiențele celorlalți, dorind să *coopereze cu celălalt într-o căutare comună*” (Teodor Pătrăuță). Astfel, încă din primul an de școală, dascălul este angajat să pună bazele formării personalității copilului, respectând criteriile care vizează formarea comportamentului psihomotric, formarea comportamentului socio-emoțional, formarea comportamentului cognitiv, formarea comportamentului verbal. Așadar, se pune acum mare accent pe formarea și dezvoltarea comportamentului verbal, pe aspecte ale comunicării orale și scrise privind

premisele citit–scrisului. Pentru perfecționarea comunicării didactice, cadrul didactic trebuie să cunoască și să respecte anumite cerințe:

- încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);
- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea preșcolarilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje;
- repetarea mesajelor mai complexe.

Dacă trebuie să le comunice unor elevi decizii, dascălul va avea grijă să facă acest lucru după o pregătire prealabilă a elevilor, cu tactul necesar și, în orice caz, să explice, să argumenteze decizia, pentru că aceasta, bună sau rea, să aibă și o valoare educativă. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a ști să explici, să etalezi clar în fața elevilor un anumit conținut, să clarifici și să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: „arta de a-i învăța pe toți totul”.

În activitatea de la clasă, am inițiat multe situații de învățare care să creeze premisele formării și dezvoltării limbajului elevilor de vârstă școlară mică. Luând în considerare particularitățile de vârstă și psihologice ale elevilor, am selectat cu atenție conținuturi, strategii didactice corelate cu obiective educaționale specifice fiecărui an de studiu. Prin aplicarea sistematică a metodelor și tehnicilor interactive în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba română*, am sesizat ameliorări în dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor, în activizarea și nuanțarea vocabularului.

Relația învățător–elev a devenit modernă și democratică, elevii bucurându-se de libertate, de o comunicare bazată pe încredere, colaborare și ajutor reciproc. Folosind metodele și tehnicile de stimulare a creativității, atât individual, frontal cât și pe grupe, am constatat că elevii își însușesc mai ușor noile cunoștințe, pot să descifreze și să înțeleagă conținuturile, doresc să se implice în învățare și nu dau semne de oboseală pentru că se implică conștient, voit, învățând activ și logic.

De asemenea, prin utilizarea unor metode și tehnici didactice precum: Interogația multiprocesuală, Harta conceptuală, RAI (răspunde, aruncă, interoghează), Lectura ghidată, Brainstormingul, Scrierea liberă, Procesul judiciar, Graficul T, Zig-zag, Cubul, Dialogul, Expunerea, Povestirea, Jocuri didactice desfășurate, atât în format fizic, cât și în format online și multe altele, am observat cum a fost valorificată inteligența lingvistică a elevilor, cultivarea exprimării orale și scrise corecte sub aspect gramatical, activarea, îmbogățirea și nuanțarea expresivă a vocabularului.

În concluzie, competența comunicativă este constituită din mai multe capacități care interacționează într-o manieră integrată cu scopul realizării unei activități cu un grad sporit de complexitate, având ca temei cunoștințe, priceperi, deprinderi, atitudini, un optim motivațional.

Un dascăl adevărat știe că, pentru a oferi copilului oportunități de afirmare și formare, e necesar nu numai a-i vorbi elevului, ci și a-l îndemna să vorbească, a-l asculta și a-l învăța să asculte, a-i arăta modele de comunicare și a le descifra împreună cu el, a-l învăța, a-l încuraja să fie model pentru el și pentru ceilalți.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ÎN CONTEXTE PROVOCATOARE DE ÎNVĂȚARE

*Profesor pentru învățământul primar Violeta-Magdalena Durlan
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Contextele provocatoare de învățare sunt situații sau activități educaționale care îi stimulează pe elevi să gândească critic, să colaboreze și să își dezvolte abilități noi prin rezolvarea unor sarcini care depășesc nivelul lor obișnuit de confort și cunoștințe. Aceste contexte au scopul de a-i scoate din rutina obișnuită a învățării și de a le oferi ocazii de a explora idei noi, de a lua decizii și de a găsi soluții inovative.

Pentru copiii din învățământul primar, un context provocator de învățare poate însemna:

Sarcini care necesită gândire critică: Activități care îi provoacă să găsească soluții la probleme complexe, să analizeze informații și să facă conexiuni între diferite concepte.

1. **Situații reale sau simulate:** Crearea unor scenarii care imită lumea reală sau situații din viața de zi cu zi, unde copiii trebuie să aplice cunoștințele dobândite pentru a rezolva o problemă (ex. gestionarea unui „magazin” pentru a învăța despre bani și schimburi economice).

2. **Provocări colaborative:** Activități în echipă care implică cooperarea pentru atingerea unui scop comun. Acestea ajută copiii să învețe să comunice, să negocieze și să lucreze împreună, dezvoltând abilități sociale.

3. **Experiențe noi și necunoscute:** Contexte care introduc copiii într-un domeniu necunoscut, cum ar fi o temă de științe sau tehnologie pe care nu au mai explorat-o înainte. Acest lucru le stârnește curiozitatea și îi motivează să învețe prin descoperire.

4. **Jocuri și competiții:** Jocurile educative sau competițiile prietenoase sunt contexte care stimulează dorința de a depăși obstacole și de a găsi soluții într-un mod creativ.

5. **Activități de auto-descoperire și reflecție:** Oferirea de sarcini în care copiii trebuie să reflecteze asupra modului în care gândesc și învață, precum și asupra strategiilor pe care le folosesc pentru a rezolva problemele.

Pornind de la crearea acestor contexte, putem să ne gândim la câteva exemple de activități școlare care pot fi utilizate pentru stimularea gândirii critice, a colaborării și a creativității, esențiale pentru dezvoltarea copiilor în această etapă.

Provocări bazate pe rezolvarea problemelor: Putem să le oferim elevilor sarcini care necesită gândire critică, cum ar fi un puzzle matematic sau o problemă de logică. De exemplu, creăm o situație în care copiii trebuie să ajute un personaj fictiv să rezolve o problemă practică, cum ar fi găsirea drumului în labirint folosind coordonate sau calculând distanțe.

Proiecte interdisciplinare: Încurajăm copiii să colaboreze în echipe pentru a realiza un proiect care implică mai multe discipline. De exemplu, un proiect în care construiesc un model al sistemului solar, folosind matematică pentru a calcula distanțe și știință pentru a înțelege planetele.

Învățarea prin jocuri: Putem integra jocuri educative care implică competiție sănătoasă și colaborare. De exemplu, o vânătoare de comori în clasă sau afară, unde copiii trebuie să rezolve ghicitori sau să completeze sarcini pentru a găsi indicii.

Dezbateri și exprimare de idei: Stimulăm un mediu în care copiii să discute despre un subiect relevant pentru ei. De exemplu, organizarea unei dezbateri despre „Care este cel mai bun animal de companie?” sau „Ce supererou ar fi cel mai util în lumea reală?”, încurajându-i să aducă argumente și să asculte părerea colegilor. Împărțim clasa în două echipe și oferim un subiect pentru dezbateri, cum ar fi „Ar trebui să avem mai multe pauze în timpul școlii?”. Fiecare echipă trebuie să vină cu argumente și contraargumente, învățând astfel cum să își exprime și să își apere punctul de vedere, în timp ce ascultă și respectă părerea colegilor.

Explorarea artei și a creației: Încurajăm creativitatea prin activități artistice. De exemplu, oferim teme precum „Creează o lume imaginară” în care trebuie să deseneze sau să modeleze cu plastilină o planetă sau o comunitate, iar apoi să explice regulile și stilul de viață al acelei lumi.

Experimentare științifică: Putem organiza experimente simple care pot fi realizate în clasă. De exemplu, să planteze semințe și să observe evoluția plantei sau să facă un experiment cu apă și ulei pentru a înțelege densitatea. Oferim copiilor materiale pentru a realiza experimente simple, precum crearea unui vulcan din bicarbonat de sodiu și oțet. După experiment, îi invităm să explice ceea ce au observat, dezvoltând astfel abilități de înțelegere a cauzei și efectului.

Escape room educațional: Transformăm sala de clasă într-un escape room tematic. Creăm un scenariu în care copiii trebuie să rezolve diverse sarcini pentru a „evada” dintr-o situație. Putem folosi probleme de matematică, ghicitori, sau provocări de logică pentru a-i conduce de la un indiciu la altul.

Atelier de construire: Oferim copiilor materiale diverse (hârtie, bețe de înghețată, bandă adezivă etc.) și le cerem să construiască un pod sau o structură capabilă să susțină greutatea unui obiect mic. Aceasta provoacă abilitățile de rezolvare a problemelor, colaborare și gândire critică.

Jurnalul exploratorului: Dăm copiilor sarcina de a ține un „jurnal de explorator” în care trebuie să scrie și să deseneze despre descoperirile lor dintr-o „călătorie” într-un habitat (real sau imaginar). De exemplu, după ce le prezentăm informații despre junglă sau deșert, îi lășăm să își imagineze și să documenteze ce ar găsi dacă ar explora acel loc.

Proiect „Orașul viitorului”: Propunem un proiect în care copiii să creeze un oraș al viitorului, desenând sau construind modele 3D din materiale simple. Aceștia trebuie să includă elemente precum clădiri, transport și tehnologie futuristă, gândindu-se cum ar funcționa un astfel de oraș. Aceasta stimulează creativitatea și planificarea.

Matematică în aventură: Organizăm o activitate de tip „Aventura comorii matematice”, în care copiii trebuie să rezolve probleme de matematică pentru a găsi indicii care îi conduc spre o „comoară”. Îi putem duce afară pentru a le oferi sarcini de rezolvat în echipă.

Atelier de scriere creativă: Oferim copiilor câteva imagini sau cuvinte cheie și îi provocăm să scrie o poveste pe baza acestora. De exemplu, dacă alegem cuvinte precum „robot”, „planeta albastră” și „curcubeu”, fiecare copil trebuie să construiască o poveste care să le includă pe toate. Aceasta dezvoltă imaginația și abilitatea de a structura narațiuni.

Proiecte de cercetare tematică: Cerem copiilor să aleagă un animal, o invenție sau un loc geografic și să facă o prezentare scurtă despre acesta. Ei vor căuta informații și imagini, învățând să își organizeze cunoștințele și să le împărtășească colegilor.

Teatru de improvizație: Oferim copiilor situații amuzante sau provocatoare și le cerem să improvizeze o scenetă pe loc. De exemplu, „Sunteți astronauți pierduți pe o planetă necunoscută și trebuie să găsiți o cale să comunicați cu Pământul”. Aceasta stimulează spontaneitatea, gândirea rapidă și colaborarea.

Aceste activități implică diferite domenii și dezvoltă multiple abilități cognitive și sociale, transformând învățarea într-un proces captivant și activ. Scopul acestor contexte provocatoare de învățare este de a-i face pe copii să fie activi în procesul de învățare, să înțeleagă că eșecul face parte din succes și să dezvolte abilități esențiale pentru viitor, precum reziliența, flexibilitatea în gândire și creativitatea.

COMUNICAREA ȘI NEGOCIEREA ÎN MEDIUL ȘCOLAR

*Profesor pentru învățământul primar Ionela Măgirescu
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Dezvoltarea competențelor de comunicare și negociere este una dintre problemele principale ale demersului educațional contemporan, deoarece capacitatea individului de a se angaja eficient într-un act de comunicare și negociere, în temeiul unor cunoștințe și abilități profunde și largi, constituie o trăsătură definitorie a specialistului modern.

Principiile de bază ale comunicării: (Școala de la Palo Alto):

- comunicarea este inevitabilă: *nu putem să nu comunicăm*;
- comunicarea și negocierea sunt procese curriculare și continue, cu componente interrelaționale;
- comunicarea și negocierea implică dimensiuni ale conținutului și dimensiuni de relaționare;
- comunicarea și negocierea reprezintă un cumul de factori verbali, nonverbali, contextuali etc.;
- comunicarea și negocierea sunt simetrice și complementare.

1. Rolul profesorului în medierea conflictelor

Profesorul se confruntă în fiecare zi cu un număr foarte mare de conflicte. El trebuie să fie un pacificator care utilizează constructiv conflictul, în vederea atingerii finalităților educaționale stabilite.

Într-o situație conflictuală apărută pot exista două tipuri de acțiuni: de abordare și de evitare. Profesorul trebuie să aleagă acțiunea de abordare, deoarece, deși îi displace, este necesar să se implice în rezolvarea unui conflict apărut, altfel ar putea degenera.

Profesorul trebuie să țină seama de faptul că rezolvarea unui conflict depinde adesea de voința celor implicați de a-și modifica atitudinile și opiniile. Abilitatea managerială de rezolvare a conflictelor depinde de competențele profesorului în managementul relațiilor umane și în abilitățile de comunicare. De aceea, în managementul conflictelor, profesorul trebuie să știe să vorbească, dar și să asculte, să promoveze cooperarea pentru a dezvolta un climat bazat pe încredere, să dea dovadă de respect față de părțile implicate, să fie tolerant față de diferitele opinii, să promoveze luarea în mod democratic a unei decizii, să fie responsabil, să dea dovadă de echilibru, calm și să fie echidistant față de cei implicați.

Șansele de solutionare a unui conflict sporesc, dacă atenția cade asupra problemei și nu a persoanelor implicate. Dacă două persoane au ajuns la un conflict, chiar dacă au fost

prietene înainte, relația dintre ele poate avea doar următoarele sensuri: câștigă amândouă, pierde amândouă, una câștigă și cealaltă pierde.

Evitarea, abandonul, amânarea sau ignorarea conflictului este tot o modalitate de abordare a conflictului. Una dintre părțile implicate nu recunoaște prezența conflictului și se retrage din teamă de consecințele pe care le-ar avea. De multe ori, retragerea este realizată cu intenția de a-l face și pe celălalt să se răzgândească și să se retragă. O astfel de procedură poate conduce la alimentarea tensiunii și conflictul ar putea să izbucnească mult mai puternic și cu consecințe mult mai păgubitoare pentru individ și pentru grupul din care face parte. De aceea, consider că este recomandabil ca profesorul să fie tot timpul în stare de alertă și să intervină imediat ce a perceput existența unui conflict.

Ajustarea sau reprimarea presupune refuzul părților de a lua act de existența unui conflict pentru păstrarea relațiilor de armonie în cadrul grupului. Reprimarea poate fi potrivită când există un dezacord mai puțin important care poate să amenințe atmosfera liniștită din viața unui grup. Dacă se păstrează tăcerea, cealaltă parte nu știe ce gândești, dezavantajul fiind că se reprimă comunicarea.

Câștigător-învins este o modalitate de abordare a unui conflict ca urmare a puterii unui sistem ierarhic care poate lua o decizie, de soluționare doar în favoarea unei părți, cealaltă fiind complet nesatisfăcută. O asemenea strategie este considerată un eșec, deoarece persoana care a pierdut are sentimentul frustrării, poate deveni necooperantă sau sursă a unor viitoare conflicte. De exemplu, doi elevi se încaieră, se lovesc, își rup hainele. Deși unul a inițiat conflictul, nu poate fi numai el vinovat, deoarece o criză nu izbucnește din senin. Între cei doi au existat tensiuni mai vechi, pe care profesorul trebuie să le analizeze. Dacă scade nota la purtare numai celui care a făcut primul un act agresiv, profesorul comite o eroare de management al conflictului.

Câștig-câștig este o strategie în care o parte implicată ia în considerare nu numai ce dorește ea, ci și dorințele celeilalte părți. Aceasta înseamnă o altă abordare mentală conform căreia, dacă o persoană câștigă, nu înseamnă ca să piardă cealaltă, astfel ambele părți au de câștigat dacă se avansează unele idei de soluționare cum ar fi cooperarea, lucrul ca parteneri și nu ca adversari.

Compromisul reprezintă o altă modalitate de depășire a unei stări conflictuale, atunci când ambele părți nu pot să obțină integral ceea ce doresc, conducând la soluția câștig-câștig, adică mulțumirea ambelor părți. Compromisul presupune un dezacord minor și poate prezenta și el dezavantajul că una dintre părți își poate supraevalua poziția, considerându-se generoasă, situație care poate alimenta, în timp, tensiunea, mai ales că, deși a acceptat, consideră că a fost dezavantajat.

Conflictul are mai multe șanse de soluționare dacă: atenția se concentrează pe problemă și nu pe persoanele implicate; emoția și teama sunt controlate; între părți au existat relații de prietenie înaintea izbucnirii diferendului, participanții au cunoștințe și deprinderi de rezolvare a conflictului sau cineva calificat îi ajută să-l depășească.

2. **Medierea** este:

- cale în care fiecare pas se integrează în viitor, unde memoria joacă un rol important - spre abordarea responsabilă - la nivel mental, a identificării sinelui.
- un instrument care poate fi învățat lent (în timp), de construcție a păcii interioare și în jurul persoanelor - pentru că un conflict este totdeauna o problemă de emoții.

- o împărtășire a realităților întâlnite și exprimă reflecția sentimentelor (ca o oglindă), a elementelor simțite, nu gândite.
- un proces care dezvoltă posibilitatea substituirii altei persoane și preluării sentimentelor, în mod neutru, fără judecarea sau impunerea unei viziuni, prin acceptarea evoluției celuilalt, conferind demnitate și respect.

Medierea unui conflict durează minimum 2 ore, de-a lungul ei „jucându-se”:

- rolul „oglinzilor”
- comunicarea părților
- rolul “măștilor” reacțiile de multe ori ale părților în conflict datorându-se “atingerii” (rănirii) celuilalt, pericolul nefiind exprimarea suferinței, ci construirea „zidului” cu mediatorii; de aceea, eliberarea este bună, abordarea prin mediere ducând la descoperirea rădăcinilor conflictului și aflarea răspunsurilor (care se găsesc în acesta!).

Medierea are 3 faze:

- teoria (la început), când fiecare explică subiectul
- confruntarea (criza), când este acceptată suferința
- transformarea, când sunt induse sentimentele / emoțiile

Utilizarea repetată și consecventă a tehnicilor de rezolvare a conflictelor de către profesori va face ca elevii să fie capabili, după un timp, să-și rezolve singuri conflictele și să nu le aducă de fiecare dată în fața profesorului. Acest lucru are efecte benefice asupra atmosferei din clasă, contribuind la crearea unei comunități educaționale în care elevii se sprijină unii pe alții.

Pentru stingerea conflictelor dintre elevi, elevi-profesori, cadre didactice-părinți este nevoie de crearea unei comunități educaționale caracterizate de cooperare, comunicare, respectarea valorilor individuale, nediscriminare, egalitate de șanse și gen, eliminarea tuturor prejudecăților și a modului în care acestea acționează.

Medierea conflictelor școlare, ca bună practică a managementului educațional se impune acolo unde conflictele iau o amploare deosebită și degenerază în alte conflicte. În micile neînțelegeri de zi cu zi „mediatorul de serviciu” este fiecare profesor ori diriginte. Pe lângă funcția reparatorie pe care o are medierea școlară, funcția preventivă devine mai consistentă în medierea unui conflict școlar. O reușită a medierii în astfel de conflicte aduce elevii în terenul cooperării, înțelegerii, comunicării, relaționării, dialogului, constituind un exemplu veritabil de colegialitate și conviețuire în timpul petrecut la școală.

3. STUDIU DE CAZ

1) Identificarea cazului

☛ Conflict: - părinte nemulțumit de relația dintre copilul său și copiii din clasă (clasa pregătitoare);
- părinți.

2) Analiza – sinteza cazului

În curtea școlii, la plecarea copiilor acasă, mama reproșează câtorva părinți din clasă că, deseori, în timpul programului, copiii acestora îi adresează fetei cuvinte urâte și o lovesc.

Mama ia această atitudine fără a discuta în prealabil cu învățătoarea. Părinții admonestați prezintă cazul cadrului didactic. Ei susțin că acuzațiile mamei nu sunt reale.

Învățătoarea ascultă cele prezentate și încearcă să-i calmeze, asigurându-i de cooperare în rezolvarea conflictului.

3) Stabilirea alternativelor de rezolvare a cazului

- 4) Separat, după terminarea programului, învățătoarea discută cu părintele nemulțumit. Acesta recunoaște că a acuzat părinții și copiii de un comportament neadecvat. Este nemulțumită că fetița ei nu este acceptată în joc, i se vorbește urât și uneori este lovită de colegi.

Învățătoarea afirmă că nu a sesizat situații de acest fel, dar va discuta cu copiii și îi va observa cu multă atenție. Îi propune mamei să coopereze și să nu mai agreseze verbal ceilalți părinți până la aflarea adevărului.

5) Se identifică cauzele:

- copilul este timid, lipsit de îndrăzneală și inițiativă;
- are o atitudine rezervată în relațiile cu ceilalți copii;
- îi place mai mult să privească cum se joacă copiii, decât să se implice;
- în timpul activităților comune răspunde doar când este numit și atunci cu reținere;
- mama nu răspunde de fiecare dată la solicitările școlii;
- mama comunică insuficient cu copilul, deoarece are un program de lucru încărcat.

Doamna învățătoare pune întrebări, iar părintele este ambiguu în răspunsuri. Rezolvarea cazului va fi centrată pe relația copil-copii, copii-copil, pentru a-l împiedica pe părinte să creeze disensiuni în cadrul colectivului de părinți. În acest sens, se vor dezvolta și valorifica aptitudinile de socializare ale copilului în vederea integrării acestuia în grup.

6) Optimizarea soluției finale adoptată pentru rezolvarea cazului

- discuții, în particular, cu ceilalți copii, sugerându-le să propună fetița în roluri principale (jocuri liber-creative);
- sprijinirea fetiței în găsirea unor prieteni potriviți cu care să colaboreze (la activitățile de grup, fetița va fi inclusă în grupul copiilor față de care manifestă afinități);
- evidențierea unor calități și aptitudini de către copii și doamna învățătoare pentru a se ști îndrăgită și apreciată de aceștia;
- sprijinirea continuă cu multă căldură, atenție și apreciere permanentă în acceptarea și rezolvarea sarcinilor primite;
- stimularea energiei prin sarcini de lucru și joc acceptate anterior, pentru a-i întări încrederea în forțele proprii;
- comunicare eficientă cu mama (discuții, vizite la domiciliu, plimbări cu mama și fetița în timpul liber, sugestii pentru a-și cunoaște fetița mai bine);
- participarea mamei, în limita timpului disponibil, la activitățile din prima parte a zilei;

7) Stabilirea unor concluzii

Conflictul între părinți s-a creat datorită cunoașterii insuficiente a copilului de către mamă. Copilul a prezentat întâmplări imaginare ca fiind reale, recurgând la acest mijloc pentru a se „răzbuna” pe copiii despre care credea că nu o acceptă. Fetița, crezând că este marginalizată, și-a creat o lume a ei, lume în care ea se simțea neîubită. Aceste elemente au generat conflictul între părinți.

Aplicând alternativele de rezolvare a conflictului, s-a ajuns la următoarele rezultate:

- conflictul s-a stins;
- copilul a fost obișnuit să-și supună imaginația controlului rațional;
- s-a integrat în colectiv și se bucură de aprecierea și respectul colegilor;
- s-a obișnuit să comunice cu cei din jur, ieșind din lumea ei imaginară;
- a conștientizat că numai adevărul primează și datorită lui va avea prieteni;
- între fetiță și mamă s-a creat o legătură bazată pe încredere reciprocă;

- mama a învățat să comunice cu copilul și învățătoarea;
- mama comunică foarte bine cu ceilalți părinți, implicându-se în toate acțiunile clasei.

Bibliografie:

1. Ana Stoica-Constantin, Adrian Neculau, coord. *Psihosociologia rezolvării conflictului*, Ed. Polirom, 1998;
2. Daniel Shapiro, *Conflictele și comunicarea*, 1995;
3. Eugen Gherga, *Medierea conflictelor*, 1999);
4. Frujina, Ioan; Tesileanu Angela, *Comunicare, negociere și rezolvare de conflicte*, Editura Mondan, București, 2002;
5. Hiltrop J-M., Udall S. *Arta negocierii*. - București: Editura Teora, 1998;
6. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Comunicare eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2015;
7. Popescu D. *Arta de a comunica* - București: Ed. Economică, 1998;
8. Roxana Chivu, *Elemente generale de Managementul Educației*, Ed. Meronia, București, 2008;
9. Sălăvăstru Const. *Teoria și practica argumentării*. - Iași: Polirom, 2002;
10. Sillamy N. *Larousse de Psihologie*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996;
11. Soare A. www.succes.dublu.ro;
12. Șoitu L. *Pedagogia comunicării* - București: EDP, 1997.

PROIECT CULTURAL

*Profesor pentru învățământul primar Lucica Guraliuc
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

TITLUL PROIECTULUI

„Arta scrisului de mână”

PERIOADA DE DESFĂȘURARE

4 noiembrie 2024 – 22 noiembrie 2024

ARGUMENT

Prin proiectul pe care-l propunem ne dorim să organizăm un concurs la nivelul claselor primare prin care să promovăm scrisul de mână, să readucem caligrafia la rang de onoare.

Arta scrisului frumos, nu presupune doar un scris estetic, cu aspect plăcut. **Caligrafia artistică** constă în respectarea unor reguli estetice clare, bazate pe forma cuvintelor, grosimea și înălțimea literelor care au scopul de a conferi textului expresivitate și creativitate.

Chiar dacă astăzi scrisul de mână este înlocuit tot mai des cu cel pe calculator, tabletă sau telefon, caligrafia clasică încă se mai face simțită. Aceasta aduce un plus de valoare educației. Practicarea acesteia îmbunătățește abilitățile motorii fine, atenția la detalii și răbdarea fiecăruia.

Pentru un elev, scrisul de mână este o activitate zilnică multisenzorială. Pe măsură ce se scrie fiecare literă, mâna împărtășește informații cu zonele de procesare a limbajului din creier. Pe măsură ce ochii urmăresc ceea ce se scrie, sunt angajate zone cerebrale.

Copiii care practică scrierea de mână se descurcă mai bine la citit și la ortografie. Motivul? Unii experți consideră că formarea literelor cu mâna în timp ce se învață sunetele activează circuitele de citire din creier care promovează alfabetizarea, ajută la fixarea lecțiilor

vizuale și auditive. Simplul act de a scrie de mână oferă o experiență perceptual-motorie care combină toate informațiile despre litere (formele lor, sunetele și planurile lor motorii), care la rândul lor creează cunoștințe mai bogate și o învățare mai completă.

Se poate crea un disconfort fizic real atunci când elevul învață să scrie și să țină un creion în mână: dureri de degete, ale brațului; un fenomen firesc având în vedere încordarea și concentrarea pe actul învățării scrisului.

În acest context, tastatura ar putea fi văzută ca o salvare și o ușurare pentru copiii cu probleme de scriere, deoarece le permite să se exprime și să aibă mai mult succes la școală. Însă scrisul la tastatură nu este un substitut pentru instruirea și practica scrisului de mână, mai ales în clasele mici. Doar pentru că tastatura este mai rapidă nu înseamnă că este mai bună și că ajută la învățat.

Elevii pot folosi ecrane, dispozitive și tot felul de tehnologii, însă creionul și hârtia ar trebui și ele folosite. Efectuarea unei sarcini cu atenție, adesea dificilă, de a învăța scrisul de mână îi poate ajuta pe copii să se dezvolte mai repede din punct de vedere intelectual.

DESCRIEREA PROIECTULUI. IDEEA ȘI SCOPUL PROIECTULUI

Proiectul „Arta scrisului de mână”

dorește să atragă elevii cuprinși între 7 și 10 ani spre scrierea frumoasă, ca un element ce poate vorbi și mai târziu, în timp, despre ceea ce sunt ca oameni, nivelul lor de cultură și, de ce nu, frumusețea limbii române.

Concret, participanții la concurs vor trebui să scrie de mână pe o coală de hârtie A4 o strofă dintr-o poezie despre toamnă, la alegere. Literele vor fi măiestrit realizate, cu multă atenție, pot fi ornate și înfrumusețate.

Fiecare cadru didactic va coordona și îndruma elevii din clasă. Pentru a învăța cum se cuvine caligrafia, acestora li se va explica mecanica scrisului – poziționarea, spațierea, forma și fluiditatea construcției literelor.

La sfârșitul perioadei alocate concursului, în holul școlii, se vor expune lucrările și vor fi premiați participanții. Vor fi acordate premiile I, II și III pentru fiecare nivel constând în stilori, pixuri și creioane. Fondul de premiere al câștigătorilor va fi asigurat prin sponsorizare. Proiectul se va desfășura în intervalul 4 noiembrie 2024 – 22 noiembrie 2024.

ETAPELE PROIECTULUI

Promovarea proiectului;

Coordonarea activităților de pregătire și de desfășurare a proiectului;

Activitatea propriu-zisă;

Expoziția cu lucrările elevilor;

Premierea participanților la concurs.

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

Obiective generale:

Dezvoltarea creativității, stimularea imaginației, a simțului frumosului;

Învățarea tehnicilor de bază ale caligrafiei;

Selecția de citate tematice potrivite concursului;

Însușirea scrierii corecte și estetice a limbii române.

OBIECTIVE SPECIFICE:

Cultivarea și promovarea lecturii de plăcere;

Dezvoltarea sentimentului de respect pentru carte;

Creșterea vizibilității bibliotecii și valorificarea fondului de documente;
Creșterea numărului de utilizatori ai bibliotecii;
O mai strânsă colaborare cu cadrele didactice.

GRUPURI ȚINTĂ:

Segmentul de utilizatori vizat este cel al elevilor între 7 și 10 ani.

BENEFICIARI FINALI:

Toți elevii Școlii Gimnaziale „Nicolae Iorga” Bacău.

BUGETUL PROIECTULUI :

Resurse umane: coordonatorii proiectului, catedra de limba română

Timp alocat: zilnic, la solicitarea elevilor

Resurse materiale: 4 stilouri, 8 pixuri cu gel, 100 de creioane, panouri expoziționale, bolduri

Spațiu: sediul bibliotecii școlare/sălile de clasă.

MODALITĂȚI DE EVALUARE:

Urmărirea modificării indicatorului privind utilizatorii nou-înscrși;

Curbele împrumutului de documente în perioada imediat următoare derulării proiectului;

Creșterea numărului de vizite, colaborări și a numărului partenerilor.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A EDUCAȚIEI NONFORMALE LA ORELE DE COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

*Profesor pentru învățământul primar Ana-Raluca Patrichi
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Metodele de învățare de tip nonformal se centrează foarte mult pe implicarea tuturor stilurilor de învățare (activ, reflexiv, teoretic și pragmatic), permițând participanților să își folosească toate simțurile, ceea ce duce la experiențe cu totul noi care să le creeze o stare de împlinire. Pentru a obține astfel de rezultate, metodele (re)crează un mediu care devine în același timp stimulativ și relaxant. Acest mediu este foarte important pentru a implica participanții în mod (inter)activ și participativ, în care aceștia devin *stăpâni* propriului proces de învățare. Cadrul este în același timp și unul puternic colaborativ în care fiecare contribuie cu experiența personală pentru a crea o comunitate sau o rețea de învățare adaptată la un anumit context prin experimentare, reflecție, evaluare și re-adaptare. Un context din care fiecare poate să *fure* câte un pic pentru a-și completa experiența de viață și a-l ajuta să înțeleagă mai bine cum poate să transfere competențele acumulate în viața sa reală.

Putem vorbi despre stereotipuri, le putem clasifica și putem să încercăm să găsim soluții pentru a le *sparge*. Sau putem să aducem în același loc oameni care reprezintă categorii sociale *etichetate* care sa îi punem față în față cu publicul care va avea ocazia să se convingă singur dacă stereotipul este valid sau nu.

Privind cu atenție societatea în care trăim indentificăm o serie de probleme la nivel de comunitate și discutăm despre ele și despre cum pot fi ele rezolvate. Sau putem să construim o piesă de teatru care să punem *în scenă* o problemă pe care să o prezentăm comunității, piesă în care specta(c)torii intervin pentru a propune soluții pe care tot

comunitatea le validează. Sau putem să *înarmăm* membrii comunității cu aparate de fotografiat pentru a construi „povești” de viață care vor transmite mai bine mesajul lor.

Pentru antrenarea obiectivelor de referință din programele de Limba și literatură română la ciclul primar putem utiliza următoarele elemente de educație nonformală:

- activități de observare a comportamentelor și regulilor de politețe în familie, în cadrul grupului de prieteni, în spațiul public;
- realizarea unor jocuri de rol, a unor scenarii pe teme de interes comun, în vederea observării regulilor socioculturale care sunt transmise prin intermediul limbii române;
- vizionarea unor emisiuni tv, piese de teatru, care pun în evidență diferite modele comportamentele sau atitudini față de acestea;
- vizitarea librăriilor și observarea organizării standurilor de carte;
- participarea la ateliere de creație a unor mini cărți pe teme de interes pentru copii;
- realizarea unei reviste a școlii în care să fie prezentate valorile transmise prin intermediul limbii (cartea ca obiect cultural, audio bookul, afișul publicitar).
- lectura în familie a unor cărți de interes pentru toți, povestirea unor cărți citite, urmărirea în familie a unor documentare legate de realizarea cărților.

Voi descrie în continuare, pe scurt, una din metodele nonformale ce poate fi utilizată în învățământul primar:

Biblioteca vie, metodă e tratată cu finețe și atenție la beneficiile acesteia de către Asociația A.R.T. Fusion. Metoda funcționează ca o bibliotecă în care cititorii vin și împrumută cărți pentru o perioadă limitată de timp. După ce citesc cărțile, le returnează în bibliotecă și, dacă vor, pot să mai împrumute o carte. Există însă, două aspecte importante: cărțile sunt ființe umane și intră într-un dialog personal cu cititorul.

Cărțile din biblioteca vie sunt de fapt oameni care reprezintă grupuri care se confruntă sau se pot confrunța cu prejudecăți sau stereotipuri (de gen, vârstă, educație, meserie, etnie, rasă, religie, etc.) și care ar putea fi victime ale discriminării, excluderii sociale. Cărțile pot fi oameni cu povești care ar da cititorului o experiență unică de învățare în domeniul diversității și interculturalității.

Obiectivele de învățare sunt: Atragerea atenției asupra diversității, stimularea dialogului între oameni, eliminarea unor stereotipuri și prejudecăți asupra unor categorii sociale ce se confruntă cu discriminare.

Implementarea metodei urmărește profilul și selecția cărților, alegerea locului de desfășurare, întâlnirea cărților, promovarea evenimentului, pregătirea documentației.

În această etapă organizatorii stabilesc care este profilul cărților pe care le doresc în bibliotecă, astfel încât evenimentul să aibă impact. Se promovează biblioteca vie și se lansează apelul pentru cei care doresc să fie cărți în bibliotecă, să se poată înscrie. Organizatorii vor selecta cărțile și vor avea cu acestea o „întâlnire”, pentru a le explica regulile de funcționare a bibliotecii, dar și drepturile pe care le au în cadrul bibliotecii.

După ce au ales locul de desfășurare al evenimentului, acesta este promovat – etapă foarte importantă, întrucât scopul final al bibliotecii vii este acela de a pune cărțile într-un dialog personal cu cititorii.

Pregătirea bibliotecii vii presupune și realizarea tuturor materialelor necesare bibliotecii – catalogul (poate fi realizat în mod foarte creativ, însă trebuie să aibă o descriere a bibliotecii vii, cât și a stereotipurilor cu care se confruntă; puteți folosi fotografii, caricaturi,

etc), lista de prezență a cititorilor, permisele de împrumut, intervalul orar în care sunt disponibile cărțile, chestionarele de evaluare pe care le vor completa atât cărțile, cât și cititorii.

Desfășurarea propriu-zisă a metodei constă în primă fază în întâmpinarea cititorilor la intrarea în bibliotecă de către un bibliotecar care are catalogul de cărți și permisele de împrumut. Cititorii pot alege cărțile disponibile sau pot aștepta cărțile pe care vor să le citească, în cazul în care acestea sunt deja împrumutate. Un cititor poate cere să i se prelungească intervalul alocat pentru citirea cărții, dacă și cartea este de acord. Intervalul maxim pe care un cititor îl poate petrece cu o carte este de aproximativ 50 de minute. După aceea returnează cartea și, dacă este interesat, poate împrumuta alta. La final, cititorii completează un chestionar de evaluare. În urma feedback-ului primit în chestionare, organizatorii evaluează evenimentul și impactul său. Descoperim, așadar, prin metoda bibliotecii vii, cum se pot depăși stereotipuri într-un mod creativ, constructiv și printr-o bună comunicare cu ceilalți.

Metoda are **impact** atât asupra cărților, cât și a cititorilor, creând o punte de dialog între aceștia. Cititorii își întâlnesc propriile prejudecăți, cunosc persoane din diferite categorii discriminate sau care se confruntă cu stereotipuri și prejudecăți și află o nouă perspectivă asupra lor. Cărțile au ocazia să își prezinte poveștile de viață și să dărâme astfel stereotipurile cu care se confruntă. Metoda promovează toleranța și respectul pentru diversitate în rândul populației.

Bibliografie:

- Costea, Octavia (coord.), Matei Cerkez, Ligia Sarivan, (2009), *Educația nonformală și informală*:

realități și perspective în școala românească, București, Editura Didactică și Pedagogică.

IDEE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI ÎN CLASELE PRIMARE

*Profesor pentru învățământul primar Ramona-Elena Rotaru
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Educația de calitate este esențială pentru dezvoltarea cu succes a copiilor de vârstă școlară mică. Aceasta pune bazele pentru viitoarea lor carieră academică. Ca atare, este important să ne asigurăm că școlile primare au programe educaționale de calitate. Iată câteva idei, sfaturi despre cum să îmbunătățiți calitatea educației în școlile primare.

Pornind de la premisa că generația actuală de elevi se manifestă în școli printr-un deficit de atenție, printr-o hiperactivitate și impulsivitate, printr-un dezinteres față de școală, am hotărât să aștern pe hârtie câteva metode de captare a atenției. Mai mult decât atât, acestea se doresc a fi și motivatoare, care să direcționeze capacitățile și energiile acestora înspre actul învățării și înspre o conștiință și conduită morală. Școlii primare îi revine sarcina de a forma primele deprinderi de muncă intelectuală. De aceea, este necesar ca învățătorul să fie preocupat în permanență de perfecționarea metodelor și procedeele de predare-învățare, a stilului de muncă în general, pentru optimizarea procesului instructiv-educativ.

Educația, ca agent de dezvoltare, este apreciată de toate națiunile lumii pentru că a adus eliberarea totală a omului. L-a transformat pe om de la ignoranță și mizerie în cunoaștere și fericire. L-a făcut pe om util el însuși, generația sa și nu numai. După cum observă Umoh

(2006), educația ajută individul să se dezvolte atât fizic, cât și mental, moral, spiritual și emoțional, oferind un mediu adecvat, prin predare noi cunoștințe, atitudini și abilități care îi vor permite să fie util pentru el însuși și pentru societatea sa. Educație la acest nivel întărește viziunea cursantului pentru a urca pe scara educațională până la apogeul realizării academice dacă va avea o bază solidă.

Pentru ca învățământul primar să fie piatra de bază a sistemului educațional, Umoh (2006), susține că trebuie să aducă cursanților cunoștințe elementare și generale științifice, prin învățarea acestora să folosească și să opereze obiecte științifice și gadget-uri, astfel încât să fie familiarizați cu astfel de cunoștințe fundamentale pe măsură ce avansează la alte niveluri. În altele pentru a acorda școlii primare un accent deosebit, se propun următoarele sfaturi, sub formă de obiective:

- a. Alfabetizarea conștientă și capacitatea de a comunica eficient;
- b. Stabilirea unei baze solide pentru gândirea științifică și reflexivă;
- c. Oferirea educației pentru cetățenie ca bază pentru participarea efectivă și contribuția la viața societății;
- d. Modelarea caracterului și dezvoltarea atitudinii și moralei sănătoase;
- e. Dezvoltarea capătății copilului de a se adapta la mediul în schimbare permanentă;
- f. Dezvoltarea unor abilități manipulative care îi vor permite copilului să funcționeze eficient în societate în limitele capacității acestuia;
- g. Oferirea unor instrumente de bază pentru avansarea educațională ulterioară, inclusiv pregătirea pentru meserii și meșteșug al localității, orașului, societății cotidene.

Școala contribuie tot mai mult la modelarea personalității și la cultivarea trăsăturilor ei. În întreaga operă de formare a omului nou, a personalității sale, un rol important, uneori chiar decisiv, îl au primii ani de școală. Cadrul didactic trebuie să fie animat de o puternică receptivitate față de tot ce este nou și important în specialitatea sa și în pedagogie, iar în practică să dovedească un efort continuu spre autodepășire, pentru a face față sarcinilor pe care le ridică învățământul. În continuare, vom preciza câteva idei pentru îmbunătățirea calității educației în clasele primare, după cum urmează:

LA NIVELUL CICLULUI PRIMAR	
I. INVESTIȚIA ÎN TEHNOLOGIE	Permiterea accesului elevilor la tehnologie le permite să rămână la curent cu lumea în continuă evoluție din jurul lor. Prin furnizarea tehnologiei și alte dispozitive care sprijină învățarea online, elevii din clasele primare pot profita de noile instrumente disponibile, care în cele din urmă îi vor ajuta să se implice mai mult în studiile lor.
II. ÎNCURAJAREA COLABORĂRII	Lucrul împreună ajută la promovarea muncii în echipă în rândul elevilor claselor primare și îi încurajează să gândească critic asupra proiectelor lor ca un grup, mai degrabă decât individual. Acest tip de colaborare permite, de asemenea, elevilor să învețe unul din ideile și perspectivele celuilalt, ceea ce duce la o mai mare creativitate și inovație atunci când lucrează la sarcini sau sarcini împreună.

III. UTILIZAREA ÎNVĂȚĂRII PRIN EXPERIENȚĂ	Învățarea prin experiență este o modalitate eficientă de a implica elevii claselor primare, oferind activități practice care le permit să învețe prin practică, mai degrabă decât să asculte sau să citească despre ceva ce ar putea încă nu înțeleg pe deplin. Acest tip de învățare permite elevilor să dezvolte abilități de rezolvare a problemelor în timp ce explorează scenarii din lumea reală care sunt aplicabile dincolo de sediul sălii de clasă.
IV. SPRIJINIREA DEZVOLTĂRII	Investind în oportunități de dezvoltare profesională pentru profesori, cadrele didactice pot rămâne la curent cu cele mai recente tehnici și strategii de predare, dezvoltând, de asemenea, o înțelegere mai profundă a materiei lor, astfel încât să poată satisface mai bine nevoile elevilor lor atât din punct de vedere academic, cât și emoțional.
V. INVESTIȚIA ÎN RESURSELE ȘCOLARE	Furnizarea de resurse adecvate, cum ar fi manuale, cărți de bibliotecă, materiale de scris etc., este esențială pentru o experiență educațională de calitate pentru toți elevii, indiferent de nivelul de clasă la care se află sau de materia pe care o studiază. Cu aceste resurse disponibile, profesorii pot oferi lecții captivante care sprijină explorarea studenților și investigarea subiectelor legate de cursurile lor. Când toată lumea se simte binevenită și acceptată într-un mediu de clasă, promovează relații pozitive între colegi, ceea ce duce la legături sociale mai puternice între colegi. În plus, promovarea unui mediu incluziv ajută la crearea unei atmosfere în care perspectivele diverse sunt încurajate, acceptate și respectate.
VI. ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE ȘI CLUBURI	Implicarea în afara sălii de clasă creează oportunități suplimentare de creștere prin activități distractive, precum și experiențe de conducere în cadrul cluburilor sau organizațiilor asociate școlii. Aceste tipuri de activități extracurriculare oferă, de asemenea, prize pentru creativitate, autoexprimare, competiție sănătoasă și socializare cu alții care împărtășesc interese sau pasiuni similare.

Considerăm că aceste idei, sfaturi pot îmbunătăți calitatea educației în școlile primare. Aceste sfaturi nu sunt exclusive și există multe alte modalități de a îmbunătăți calitatea educației. Cu toate acestea, dacă sunt implementate corect, aceste idei, sfaturi vor ajuta cu siguranță la îmbunătățirea standardului de educație în România, și nu numai.

Învățământul primar este universal acceptat ca fundament al nivelului de educație în toate națiunile lumii. Acesta oferă cadrul mini-structural pe care este ancorată calitatea celorlalte niveluri de educație. Este pornit această premisă că această lucrare examinează problemele pertinente care, dacă ar fi abordate corespunzător, ar recaptura și reorienta politici cotidiene în învățământul primar românesc pentru educația calitativă la nivelul ciclului primar.

Bibliografie:

1. Umoh, G. G. (2006). *Path to Quantitative Education: A Standard Book for Students, Teachers and Educational Administrators*. Uyo: Inela Ventures and Publishers.
2. Bharath Academy – *Seven tips for improving quality of education in primary schools*, accesat: <https://thebharathacademy.hashnode.dev/7-tips-for-improving-quality-of-education-in-primary-schools>.

NECESITATEA CENTRĂRII EVALUĂRII PE REGLAREA ÎNVĂȚĂRII

*Profesor pentru învățământul primar Lenuța Trofin-Radovici
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău*

***„Educația este o interacțiune între
subiectivități.”
(Voiculescu I.)***

În lumina schimbărilor majore ale societății, sistemele de învățământ din lumea întreagă tind să aducă modificări în structură și funcționalitate, având drept prioritate creșterea aspectului calitativ. În prezent, evaluarea școlară trebuie să devină dinamică, să fie centrată pe procesele mentale ale elevului, să favorizeze autoreglarea și autorefecția. Predarea, învățarea și evaluarea sunt acțiuni de bază ale procesului de învățământ. Doar când aceste trei componente ale sale formează o unitate organică, iar activitatea cadrului didactic și a elevilor, duce la realizarea obiectivelor propuse, acesta este eficient. Putem afirma că dintre cele trei componente ale procesului de învățământ, evaluarea constituie o activitate de colectare, organizare și interpretare a datelor obținute prin intermediul instrumentelor de evaluare cu scopul emiterii unei judecăți de valoare asupra rezultatelor măsurării și adoptării unei decizii educaționale, fundamentate pe concluziile desprinse din interpretarea și aprecierea rezultatelor.

Evaluarea reprezintă o variabilă foarte importantă a procesului educațional, iar poziția ei a fost reconsiderată mai ales în ultimele decenii, când au fost întreprinse numeroase cercetări. Acum este concepută drept parte integrantă a întregului proces de învățare, și nu etapă separată a acestuia. În acest nou context, rolul evaluării este de a sprijini învățarea și formarea. Prin cultura evaluării școlare, înțelegem o concepție sistemică și generalizată asupra evaluării școlare, ce asigură realizarea funcțiilor evaluării școlare prin: calitatea procesului de evaluare a rezultatelor școlare, interpretată la nivelul valorizării principiilor evaluării școlare și al criteriilor evaluării obiective de natură pedagogică, docimologică și sociologică, aplicarea cărora permite proiectarea strategiilor moderne de evaluare și anticipează apariția fenomenelor evaluării subiective, și calitatea produselor evaluării școlare, definite din perspectiva profesorului și a elevilor. Valoare prioritară îi este atribuită prestanței didactice a profesorilor în documentele normative în domeniul educației. „Orientarea spre scop și atingerea acestuia depind de competența metodologică a profesorilor, ce vizează preocuparea acestora pentru asigurarea următoarelor calități ale demersului evaluativ: validitatea, fidelitatea și relevanța”.

Evaluarea este importantă, în urma acesteia producându-se o autoreglare a învățării. Astăzi se impune din ce în ce mai mult necesitatea centrării evaluării pe reglarea învățării. Datorită centrării pe elev, se vizează formarea competențelor de autoevaluare fiind o evaluare cu largi valențe formative. Autoevaluarea îngăduie aprecierea propriilor performanțe în raport

cu obiectivele operaționale în procesul autoevaluării. Astfel, elevul percepe, pe de o parte mult mai bine obiectivele și conținutul sarcinii de lucru, iar pe de altă parte, modul în care propriul efort în rezolvarea sarcinii este valorificat. Această evaluare îi arată elevului ceea ce poate, ce știe sau ce nu și-a însușit încă. Procesul de evaluare se fundamentează, alături de alte principii și pe principiul priorității autoevaluării.

Transformarea evaluării în autoevaluare reprezintă un scop major de învățare pentru că oferă multe posibilități pentru o evaluare pentru perioade lungi sau chiar pentru întreaga viață. Autoevaluarea facilitează optimizarea, reglarea procesului instructiv-educativ oferind modalități pentru găsirea soluțiilor inovatoare.

Evaluarea favorizează autoreglarea și autorefecția, ajungând la „învățarea asistată de evaluare”. Evaluarea realizată astăzi de către cadrul didactic, este o evaluare pentru învățare, iar progresul fiecărui elev se identifică în urma evaluării. Evaluarea are la bază principiul centrării pe personalitatea celui evaluat, pe caracteristicile sale individuale și de vârstă. De aceea, după realizarea unei evaluări judicioase, cadrul didactic realizează planuri de recuperare-ameliorare, sau de dezvoltare, în funcție de rezultatele obținute de către fiecare elev. Firește că relația învățător-elev trebuie să fie una de colaborare, de încredere și de respect reciproc. Implicarea în egală măsură a elevilor și învățătorilor în procesul didactic înseamnă responsabilități împărțite. Învățământul centrat pe elev oferă feedback-ul emoțional ce îl va stimula în propria sa formare.

Aprecierea procesului de evaluare, integrat predării-învățării școlare, se referă și la strategiile evaluative ce asigură congruența cu obiectivele educaționale, stipulate în programele școlare. În condițiile învățământului contemporan, pe fondul unei responsabilități crescute a cadrelor didactice, trebuie luate în considerare și alte aspecte care ilustrează relevant complexitatea sporită a evaluării educaționale contemporane, necesitatea de a-i oferi evaluatorului mai multă libertate de mișcare, inițiativă, originalitate și creativitate, în sensul elaborării strategiilor de evaluare a rezultatelor școlare.

Evaluarea rezultatelor școlare pe bază de performanță și competență a culturii evaluării școlare, indică asupra tendințelor didacticii moderne, care subliniază trecerea de la evaluarea atitudinilor, cunoștințelor și capacităților la aprecierea prestanței elevilor, a performanței și a competenței cu efect pe termen lung, în cheia competențelor transversale. Evaluarea prin competențe este o problemă centrală a ultimului deceniu. Aceasta semnifică faptul că atenția, în procesul evaluativ, trebuie focalizată pe activitățile mentale ale elevului, care susțin obținerea performanțelor. Orice progres în învățare depinde de o evaluare corectă și un feedback constructiv. Dylan William și Paul Black au arătat că evaluarea pentru învățare produce îmbunătățiri impresionante în ceea ce privește rezultatele elevilor, față de evaluarea învățării. Cu alte cuvinte, metodele de evaluare formativă, concentrate pe feedback care să arate ce au făcut elevul și profesorul mai departe sunt mult mai importante pentru învățare decât metodele sumative de feedback, cum ar fi notele și calificativele. Cea mai importantă evaluare are loc nu la final, ci în timpul învățării, atunci când încă mai ai timp să faci ceva în privința a ceea ce trebuie corectat. Esența evaluării rezidă tocmai în cunoașterea, de către educator și alți factori responsabili, a rezultatelor activității școlare în vederea ameliorării și perfecționării sale în etapele următoare. Din punct de vedere personal, consider că la momentul actual, cultura evaluării este o parte foarte importantă a procesului instructiv-educativ și ea capătă permanent noi valențe. Evaluarea are desigur rolul de a orienta, regla și

optimiza predarea și învățarea. În noul context creat, cel al competențelor, cadrul didactic trebuie să-și dezvolte permanent competențele de evaluare.

În concluzie, în domeniul evaluării școlare asistăm la un proces de îmbogățire a acesteia și tranziția de la manifestarea ei ca instrument de măsură și control la un demers centrat pe învățarea de către elev, pe procesele cognitive ale acestuia, pe reglarea și pe autoreglarea cunoașterii. Din perspectiva acestor idei, evaluarea școlară trebuie să devină dinamică, centrată pe procesele mentale ale elevului, să favorizeze autoreglarea, autorefecția, să înlocuiască acea concepție statică, bazată pe control, examinare, sancțiune. În acest fel se poate ajunge la “învățarea asistată de evaluare”. În procesul de învățământ, evaluarea dobândește o anumită specificitate, având în vedere faptul că activitatea educațională, în ansamblul ei, este orientată și raportată la un sistem de valori ale culturii, ale calității umane și sociale. Cu alte cuvinte, „învățământul își declară în mod clar prioritățile pentru un anumit sistem de valori, își justifică opțiunile strategice și preferințele în raport cu anumite valori ale culturii evaluării.

Bibliografie:

1. Blaga, A., *Evaluarea și autoevaluarea în sisteme educaționale*, Ed. Școala Vremii, Arad, 2002.
2. Bocoș M. Ionescu M. *Tratat de didactică modernă*. Pitești: Paralela 45, 2009.
3. Cucoș C. *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Polirom, 2008.
4. Lisievici P. *Evaluarea în învățământ: teorie, practică, instrumente*. București: Aramis Print S.R.L., 2002.
5. Păun, E. *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. București: Ed. Polirom, 2017.
6. Stan, C. *Teoria evaluării didactice*. Curs. Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș Bolyai”, 2010.
7. Voiculescu, E. *Factorii subiectivi ai evaluării școlare. Cunoaștere și control*. București: Aramis, 2007.

COMPETENȚA DE COMUNICARE ÎNTR-O LIMBĂ STRĂINĂ

Prof. Delia-Nicoleta Popescu
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău

În contextul actual, societatea românească se găsește într-o etapă de deplină afirmare europeană, sistemul educațional adaptându-se continuu noilor standarde. Studierea unei limbi străine constituie un avantaj major pentru un viitor de succes al copiilor.

Ciclul primar reprezintă rampa de lansare în tainele învățării unei limbi străine, fiind o perioadă caracterizată prin sete de cunoaștere, capacitatea incredibilă de acumulare de noi cunoștințe și, nu în ultimul rând, de un grad ridicat de entuziasm și de deschidere spre lucruri noi.

Didactica particulară valorifică prioritar metodologia formării competenței de comunicare în limbi străine sub influența determinantă a paradigmei acționale, care abordează preșcolarul, elevul ca actor social angajat în îndeplinirea de sarcini și roluri comunicative într-un anumit domeniu școlar, comunitar și profesional. Instruirea este proiectată în raport de un scop strategic iar formarea și dezvoltarea competenței generale de comunicare lingvistică,

necesară în context pedagogic deschis, cultural și mai ales intercultural implică un set de cunoștințe, deprinderi și aptitudini, strategii cognitive și atitudini lingvistice specifice, valorificate la nivel oral și în scris, descriptive și narativ, expozitiv și argumentativ, algoritmic și euristic etc., în funcție de context și de situații concrete existente sau apărute pe parcursul activității. Provocările didactice și sociale evocate au determinat promovarea unui nou „model de formare a profesorilor pentru învățământul preșcolar și primar”. Acest model este proiectat în Cadrul european comun de referință al limbilor” (CECRL), publicat în anul 2000. Este construit din perspectiva paradigmei acționale, orientată spre aspectele funcționale ale limbii, evaluabile la nivelul raporturilor dintre competența lingvistică generală și de comunicare (în diferite limbi străine) și performanțele concrete, observabile și măsurabile prin „descriptori corespunzători”.

Perfecționarea metodologiei de formare a competenței de comunicare în limbi străine presupune corelarea optima a cunoștințelor, deprinderilor și aptitudinilor/strategiilor cognitive și atitudinilor lingvistice, proprii domeniului de referință, la nivel general (ca model lingvistic), dar și specific, cultural și intercultural (ca model existențial, susținut și exprimat sociolingvistic și psiholingvistic). Miza pedagogică superioară constă în crearea premiselor favorabile pentru transformarea calitativă a competenței de comunicare într-o limbă străină într-o competență plurilingvă și pluriculturală, necesară în perspectiva evoluțiilor prezente și viitoare ale societății postmoderne, informaționale, bazată pe cunoaștere.

Predarea limbii engleze la clasele primare reprezintă un set permanent de provocări, pe care profesorul trebuie să le depășească zilnic pentru a facilita însușirea limbii de către tinerii învățăcei. Unul dintre obiectivele principale ale orelor de engleză pentru elevii de școală primară este de a-i ajuta să dezvolte abilități puternice de comunicare. Comunicarea eficientă este esențială în toate aspectele vieții, iar deprinderea abilităților necesare de la o vârstă fragedă este un indicator al unei exprimări orale clare și sigure în viitor. Începând cu clasa pregătitoare, elevii sunt introduși în studiul limbii engleze printr-o serie de mijloace și metode moderne, menite să creeze o expunere cât mai directă la această limbă.

Curriculumul actual prevede studierea unei limbi moderne, ca disciplină obligatorie, începând cu clasa pregătitoare, fiind prevăzută o oră pe săptămână în primii trei ani de școală. Începând cu clasa a III-a, limba străină, în cazul nostru limba engleză, beneficiază de un număr de două ore pe săptămână. Pe măsură ce copiii își îmbunătățesc modul de utilizare a limbii engleze, ei câștigă încredere în abilitățile lor, devenind mai dispuși să participe la discuțiile din clasă, prezentări și alte activități. Această creștere a stimei de sine va avea un impact pozitiv asupra performanței lor academice și asupra dezvoltării personale. Un grad înalt de stimă de sine determină asumarea responsabilităților specifice vârstei și, ulterior, atrage independență în rezolvarea sarcinilor de lucru.

Orele de limba engleză includ adesea exerciții de scriere creativă și explorare literară. Încurajarea creativității la o vârstă fragedă permite copiilor să-și exprime liber imaginația și ideile. Din clasa a III-a, li se poate cere elevilor să citească texte scurte sau să compună paragrafe pe marginea unei imagini. Astfel, limba engleză poate deveni instrumentul prin care ei își descoperă vocile unice, își extind vocabularul și își dezvoltă imaginația, abilități vitale pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Cu câțiva pași mici, putem dezvolta abilitățile de gândire critică ale copiilor, pregătindu-i pentru mai anii de școală care vor urma. Aceste procese cognitive promovează abilitățile de gândire critică la copii. Ei învață să pună la îndoială, să evalueze și să-și formeze propriile opinii, ceea ce este valoros în dezvoltarea lor

academică și personală. O altă provocare constă în pregătirea micilor elevi pentru actul de achiziție de noi cunoștințe. Abilitățile cognitive și lingvistice variază foarte mult în cadrul acestei grupe de vârstă, ceea ce îngreunează semnificativ actul de predare și necesită tratarea diferențiată a elevilor, solicitând profesorului răbdare, adaptabilitate, creativitate și înțelegerea etapelor dezvoltării copilului. Unii elevi se pot lupta cu concepte abstracte sau structuri gramaticale complexe, în timp ce alții le pot înțelege cu ușurință. Astfel, profesorul trebuie să fie priceput la diferențierea instruirii pentru a sprijini progresul individual al elevilor, fără a compromite coeziunea generală a clasei.

Modelul pedagogic care susține metodologia didacticii particulare în domeniul învățării limbilor străine este bidimensional. Este centrat pe corelația, necesară pedagogic, între competența lingvistică și competența de comunicare în limbi străine. Orientează pedagogic realizarea saltului de la dobândirea competenței lingvistice la valorificarea deplină a resurselor psihosociale și interculturale ale competenței de comunicare în limbi străine. S-a demonstrat că stăpânirea unei limbi străine duce și la îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a limbii native. Aceasta se explică prin faptul că în timpul procesului de învățare a unei limbi străine ești determinat să îți studiezi și propria limbă, deoarece asimilarea unei limbi noi se face în baza comparației cu vocabularul și regulile limbii native. Deci orice limbă străină se învață prin metoda comparației (se compară limba țintă cu limba sursă), pentru a putea fi însușită logic și temeinic. Competențele specifice din cei 5 ani de studiu din ciclul primar pun accent pe cele 4 aspecte principale ale învățării unei limbi moderne: înțelegerea unor elemente audiate, capacitatea de a se exprima oral, înțelegerea unui text scris, capacitatea de a se exprima în scris, toate adecvate vârstei și nivelului de limbă a elevilor.

În concluzie, predarea limbii engleze în clasele primare implică nu doar depășirea provocărilor legate de motivație, ci și pregătirea pentru dezvoltare și diversitatea culturală. Prin folosirea tehnicilor de instruire adaptative și prin promovarea unui mediu incluziv, profesorul poate influența pozitiv achiziția lingvistică la toți elevii.

Bibliografie:

1. Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare. Paris: Didier, 2003.
2. Cristea S. Conceptul pedagogic de competență. În *Didactica Pro...*, nr. 1, 2011.
3. Cristea S. Competențele-cheie pentru educația permanentă. Implicații interdisciplinare. În *Didactica Pro...*, nr. 3, 2011.
4. Cristea S. Educația multilingvistică. În *Didactica Pro...*, nr. 1, 2013.
5. Petrescu A. C. Formarea profesorului de limbi străine din învățământul preșcolar și primar – schimbări de paradigmă în contextul profesionalizării. Editura Universității din București, 2012.

allright.com/en/blog/teacher_blog_en/debunking-the-top-myths-about-teaching-young-learners

www.carecheck.co.uk/10-challenges-of-teaching/

www.edutopia.org/

CINCI PAȘI PARCURȘI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR LA MATEMATICĂ

*Profesor pentru învățământul primar Carmen-Elena Cojocaru
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Nr.	Denumirea etapei	Produsul final al etapei	Strategii didactice	
			metode	forme
1.	Citirea și înțelegerea problemei	Înțelegerea problemei; identificarea și notarea cuvintelor-cheie	lectura model, lectura ghidată, dramatizarea, conversația euristică	frontal, individual, frontal-individual
2.	Organizarea enunțului în schemă	Schema problemei, citirea problemei după schemă	conversația euristică	frontal-individual
3.	Rezolvarea de probleme cu sprijin în obiecte sau desene (scrierea în exercițiu)	Mănuirea obiectelor/realizarea desenului. Scrierea rezolvării prin exercițiu.	conversația euristică, exercițiul	individual
	Citirea problemei după exercițiu	Exercițiul de rezolvare și problema citită după exercițiu.		
4.	Scrierea răspunsului problemei	Răspunsul scurt scris pe caiet.	Citirea selectivă (citirea întrebării problemei), Conversația (formularea orală a răspunsului)	frontal-individual
5.	Activități de postrezolvare	Scrierea rezolvării sub formă de expresie. Verificarea.		

Bibliografie:

- Dumitru Săvulescu (coordonator), *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 2006.

METODE ACTIV- PARTICIPATIVE FOLOSITE LA ORELE DE DEZVOLTARE PERSONALĂ LA CLASELE MICI

*Profesor pentru învățământul primar Costina-Iuliana Zaharia
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

„Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complexitate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură participarea mai activă, susținută de foarte multe elemente de emulație, de stimulare reciprocă, de cooperare fructuoasă.”(Ioan Cerghit)

Metodele activ-participative contribuie la dezvoltarea emoțională și socială a elevului, formează competențe necesare succesului școlar, face apel permanent la ceea ce gândește și simte elevul, precum și la modul cum se comportă acesta. Aceste metode îi ajută pe elevi să conștientizeze cine sunt, să analizeze emoțiile pe care le au, să se raporteze la ceilalți, să fie motivați să învețe cu succes, să exploreze ceea ce și-ar dori să facă sau ce meserii ar dori să practice.

Metodele active sunt acele metode care permit copilului satisfacerea trebuințelor sale de activitate, de cercetare, de comparare și de înțelegere a cunoștințelor prin el însuși sau în colaborare cu alți copii. Ele mobilizează energiile elevului, concentrează atenția acestuia, trezesc interesul și curiozitatea pe parcursul lecției, câștigă adevărată încredere față de cele învățate, îl mobilizează. Prin folosirea acestor metode în cadrul lecțiilor de dezvoltare personală, copiilor le este solicitată puterea de creație, imaginația, memoria, gândirea logică, rapiditatea gândirii, transformându-l pe elev în participant activ la procesul învățării, al propriei formări. Copiii sunt încurajați să pună întrebări, să comunice propriile opinii, să aibă intervenții argumentate, să manifeste inițiative, să exprime idei originale și emoții autentice despre ceea ce învață.

Formează la elevi deprinderi de muncă în echipă și pun accent pe munca prin cooperare, oferă posibilitatea alternării activităților individuale și de grup, determină creșterea gradului de participare și implicare a elevului în actul didactic.

Metodele active-participative fac trecerea de la „a învăța” la „a învăța să fii și să devii”, lucru foarte important în abilitarea elevului cu instrumentele formării sale.

Adoptând stilul învățării prin cooperare, activitatea este aducătoare de succes prin crearea unui climat pozitiv în sala de clasă. Se pune accent pe spontaneitatea și creativitatea răspunsurilor la sarcinile propuse. Autoevaluarea și reflecția dezvoltă încrederea în sine, astfel încât elevii să facă față provocărilor școlare sau celor din viața de zi cu zi.

Dezvoltarea personală este disciplina care urmărește formarea și dezvoltarea capacității de autoînțelegere, autocunoaștere, autodezvăluire a copiilor, crearea unui mediu stimulativ pentru dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială.

Descoperirea prin joc a încrederii în sine, a relaționării cu familia și prietenii, a diferitelor cunoștințe despre meserii, formarea atitudinii față de muncă, explorarea de situații noi, provocarea unor comportamente și emoții pentru diagnosticarea unor probleme, toate sunt valențe ale orelor de dezvoltare personală.

Metodele active-participative folosite la orele de dezvoltare personală oferă cadrul propice stimulării flexibilității cognitive și creativității elevilor, oportunitatea explorării intereselor elevilor, exersării abilităților de învățare, identificării experiențelor anterioare, exprimării emoțiilor, acordă posibilitatea valorizării produselor create, contribuie la

dezvoltarea coeziunii grupului. Învățarea împreună și feedbackul pozitiv determină optimizarea imaginii de sine și dezvoltă încrederea în sine, solicită implicarea elevilor în actul didactic.

Printre metodele activ-participative folosite în cadrul orelor de dezvoltare personală enumerăm: jocul de rol, dramatizarea, problematizarea, brainstormingul, conversația euristică, dezbateră, exercițiul creator, discuțiile de grup; precum și tehnicile gândirii critice cum ar fi: turul galeriei, ciorchinele, jurnalul cu dublă intrare, pălăriile gânditoare, explozia solară, cubul etc.

Aspecte practice ale unor lecții desfășurate la clasa I; domeniul – dezvoltare emoțională și socială; subiectul lecției: Prietenia.

Ca metode am folosit:

Brainstormingul – Ce idei vă vin în minte când auziți cuvântul PRIETENIE?

Lectura predictivă - „Povestea celor doi prieteni” – Ce credeți că a făcut prietenul care a fost lovit? Ce credeți că s-a întâmplat după ce prietenul și-a revenit din spaimă? Ce credeți că l-a întrebat prietenul care a lovit pe celălalt prieten?

Problematizarea – Tu cum ai fi procedat dacă prietenul tău cel mai bun te-ar fi lovit, în timp ce te certai cu el? De ce credeți că prietenul salvat a dăltuit în piatră cuvintele: „Astăzi prietenul meu cel mai bun mi-a salvat viața!”

Exercițiul joc - „Lanțul ideilor”

- Dacă aș fi o furnică, m-aș împrieteni cu ...
- Dacă aș fi o albină, m-aș împrieteni cu ...
- Dacă aș fi o pisică, m-aș împrieteni cu ...
- Dacă aș fi un câine, m-aș împrieteni cu ...

O altă lecție care aparține aceluiași domeniu, dar care are ca subiect „Caracteristicile unui bun prieten” am gândit-o astfel: Am plecat de la desenul „Obiectul meu preferat”. Cu ajutorul tehnicii „**Turul galeriei**” elevii au studiat lucrările și au făcut comentarii și observații pe posterele acestora.

Cu ajutorul unui **Exercițiu creator** copiii au creat o poveste în imagini - „Prietenia mea/Prietenul meu”.

Jocul de rol - „Ziua de naștere” în care să folosiți gesturi, mimică, mișcări și diferite obiecte necesare sărbătoririi unei zile de naștere cu prietenii.

Cubul – după vizionarea unui episod din desenele animate „Tom și Jerry”, vom analiza relația dintre cele două personaje cu ajutorul acestei metode astfel: **descrie** cele două personaje; **analizează** comportamentul lui Tom; **compară** comportamentul celor două personaje; **argumentează** ce schimbări ar trebui să aibă loc în comportamentul lui Tom și al lui Jerry; **asociază** comportamentul celor doi cu al altor personaje din alte desene animate cunoscute; **aplică** – imaginează-ți o întâmplare în care cei doi se comportă ca doi prieteni adevărați.

Folosind astfel de metode interactive, inovative, de actualitate, dar adaptate nivelului intelectual și capacităților elevilor, îi ajutăm să sintetizeze ceea ce au studiat la diferite discipline, într-o atmosferă plăcută, relaxantă, amuzantă, distractivă de a învăța. Le stimulăm învățarea și dezvoltarea personală încă de la vârstele fragede, favorizăm interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

În condițiile actuale, crearea unui climat educațional de calitate este o prioritate, iar modul cum se acționează la clasă poate aduce copilului succes sau dimpotrivă, îl poate demotiva sau îl poate lăsa indiferent. De aceea, în mâna dascălului și în priceperea sa se află șansa de reușită a copilului.

EXEMPLE DE APLICARE ALE UNOR METODE INTERACTIVE LA CLASA PREGĂTITOARE

*Profesor pentru învățământul primar Ramona-Valeria Zarzu
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

METODA BUZZ-GROUPS (GRUPURI ZUMZĂITOARE) reprezintă o tehnică interactivă în grup și a fost utilizată pentru prima dată de dr. Donald Phillips la Michigan State University. Face parte din categoria metodelor de rezolvare de probleme prin stimularea creativității (Duță, N., 2002, p. 63). Termenul *buzz* se referă la gălăgia produsă în clasă de către elevi în timpul discuțiilor despre rezolvarea unei sarcini, gălăgie asemănătoare zumzetului auzit în jurul unui stup.

În prezent, această metodă este utilizată sub diferite forme și aranjamente, se bazează pe interacțiunea dintre participanți, scopul fiind acela de a adăuga un plus de maleabilitate discuțiilor colective. Acest fapt are ca rezultat „educarea stăpânirii de sine și a unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, înfrângerea subiectivismului și acceptarea gândirii colective” (Oprea, C., 2009, p. 47, apud ibidem). Totodată, tehnica buzz-groups oferă posibilitatea tuturor elevilor să participe activ la munca în grup și să asculte părerile tuturor colegilor.

Demers metodologic:

- profesorul pregătește materialele adecvate subiectului lecției și totodată interesante pentru vârsta și capacitățile elevilor;
- împarte clasa în grupuri mici de la trei până la șase persoane;
- prezintă și explică subiectul de dezbătut, asigurându-se că toți elevii au înțeles indicațiile;
- solicită fiecărui grup să numească un *purtător de cuvânt* care va prezenta rezultatele discuției, concluziile întregului grup;
- profesorul cere elevilor să se angajeze în discuții timp de 10 - 15 minute;
- se plimbă printre grupuri monitorizând progresele fiecărui grup;
- urmărește ca fiecare grup să-și expună ideile;
- rezumă ideile expuse de fiecare echipă, concluzionează ideile principale notându-le la tablă sau pe un flipchart.

Exemplu de folosire a metodei:

Clasa: Pregătitoare

Disciplina: Arte vizuale și abilități practice

Unitatea de învățare: Sărbătoarea Paștelui

Conținutul: *Punctul și linia cu scop de contur și cu scop decorativ*

1. Captarea atenției elevilor se realizează prin audierea poeziei „La Paști” de George Topîrceanu. După audierea poeziei elevii concluzionează că subiectul lecției este sărbătoarea de Paște. Le este prezentat un material ppt în care elevii vizionează diverse activități specifice Paștelui, tradiții și obiceiuri pascale printre care și încondeiatul ouălor.

2. Învățătoarea formează 4 grupe a câte 6 copii.
3. Elevii primesc materialele necesare desfășurării activității (foi mari albe, creioane colorate, carioci). Le este prezentată sarcina de lucru, aceasta constând în exemplificarea prin desene a diferitelor activități legate de sărbătoarea de Paște.
4. Fiecare grup desemnează un „purător de cuvânt” care va prezenta la finalul activității produsul lucrului în echipă.
5. Învățătoarea recomandă elevilor să se consulte asupra diferitelor imagini care vor fi desenate, ca în 10-15 minute să realizeze lucrarea, fiecare membru al echipei aducându-și contribuția la realizarea produsului final.
6. Învățătoarea monitorizează progresele fiecărei echipe.
7. La finalul activității „purătorul de cuvânt” din fiecare grup prezintă produsul echipei sale, exemplificând printr-o scurtă prezentare aspectele desenate de coechipieri (încondeiatul ouălor, iepurașul de Paște, felicitarea de Paște, mersul la Biserică).
8. Învățătoarea rezumă ideile expuse de fiecare echipă despre sărbătoarea de Paște, notându-le la tablă pe cele esențiale.

METODA GRAFFITI (GRAFFITI BOARDS) reprezintă „un organizator grafic care poate fi utilizat în activități în grupuri, permițând realizarea unui spațiu fizic de exprimare comun (foaie mare de hârtie, tablă, planșă, perete), pe care elevii notează observațiile, comentariile despre un subiect anume, oferind, astfel, vizualizarea de către fiecare participant a opiniei celui alt” (Dulamă, M., E., 2008, p. 102, Făt, S., 2022, p. 328). Un grup primește un subiect/o întrebare, iar alt grup alt subiect/altă întrebare. Dacă sunt patru grupuri se dau patru subiecte diferite sau două grupuri au aceleași subiecte. Evidența ideilor poate fi realizată într-o perioadă scurtă de timp (aproximativ 5-10 minute), ceea ce conferă metodei un caracter economic.

Demers metodologic (Dulamă, M., E., 2008, p. 102):

- *pregătirea spațiului de lucru* – amenajarea acestuia în funcție de numărul participanților, astfel încât aceștia să noteze simultan ideile;
- *comunicarea sarcinii de lucru* – fiecare grup primește o foaie de hârtie care are scris în centrul ei un cuvânt cheie; toți membrii grupului trebuie să scrie în același timp observațiile despre subiect, trasând linii de la cercul central și fără să discute între ei;
- *schimbarea foilor între grupuri* - foaia completată de primul grup este luată și dată altui grup în vederea completării cu alte idei; membrii celui de-al doilea grup nu trebuie să citească ce au scris colegii lor;
- *completarea foii cu idei de către membrii celui de-al doilea grup*;
- *returnarea foilor către grupurile inițiale* – după un alt interval de timp, foile revin grupurilor care au completat primele;
- *analizarea și sintetizarea ideilor în grupuri* – se realizează după ce membrii grupului analizează ce a scris fiecare, ajungându-se la o singură concluzie care este scrisă pe foaie;
- *afișarea posterelor și prezentarea lor* – posterul este afișat și prezentat de către un participant al grupului.

Exemplu de folosire a metodei:

Clasa: Pregătitoare

Disciplina: Dezvoltare personală

Unitatea de învățare: Prieteni necuvântători

Conținutul: *Interacțiuni simple cu ființe și obiecte familiare; „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă*

1. *Pregătirea spațiului de lucru* - elevii clasei sunt împărțiți în patru grupuri egale a câte 6 persoane, stabilindu-se în cadrul sălii de clasă spațiul pe care îl va avea fiecare grup astfel încât acestea să nu interacționeze între ele.
2. *Comunicarea sarcinii de lucru* - în cadrul orei de Comuniare în limba română elevii au vizionat povestea „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă. Grupurile primesc câte o foaie (format A₃), două dintre grupuri având în centru imaginea fetei moșului, iar celelalte două, imaginea fetei babei. Participanții celor patru grupuri trebuie să completeze, în decurs de 10 minute, cuvinte, idei pornind de la cele două personaje. Elevii fiecărei echipe scriu, în același timp, ideile care le vin în minte despre personajul alocat în funcție de ceea ce au reținut de la ora de Comunicare în limba română.
3. *Schimbarea foilor între grupuri* - grupurile schimbă foile între ele astfel încât fiecărei echipe să-i parvină personajul diferit de cel primit initial.
4. *Completarea foi cu idei de către membrii celui de-al doilea grup* - participanții completează pe cea de-a doua foaie idei despre personaj fără să citească ce au scris anterior, colegii lor.
5. *Returnarea foilor către grupurile inițiale* - după ce au completat și elevii din cel de-al doilea grup ideile lor, foile revin la grupurile inițiale.
6. *Analizarea și sintetizarea ideilor în grupuri* - fiecare echipă analizează ideile scrise pe foile lor despre fiecare personaj, apoi sintetizează și formulează concluzia finală asupra comportamentului corect sau incorect avut de cele două fete față de celelalte personaje ale povestirii.
7. *Afișarea posterelor și prezentarea lor* - la final, fiecare echipă afișează posterul la tablă, iar un participant prezintă concluzia despre personajul de pe posterul său.

Bibliografie:

1. Dulamă, M. E. *Metodologii didactice activizante*. Editura CLUSIUM; Cluj-Napoca; 2008;
2. Pânișoară, I., O. (coord.), Duță, N., Oprea, C., L. *Enciclopedia metodelor de învățământ*. Editura Polirom; București; 2002.

INTERVENȚII IN ACTIVITATEA CU ELEVII CARE PREZINTĂ CERINȚE SPECIALE

*Profesor pentru învățământul primar Ionela Cengher
Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești, județul Bacău*

Referitor la educația copiilor cu cerințe speciale, sistemul de învățământ românesc s-a aliniat tendințelor și cerințelor internaționale, susținând integrarea și incluziunea școlară a acestora, mai exact pot fi incluși în școlile de masă, în activitățile formale și/sau nonformale, asigurându-se o adaptare a curriculumului, iar resursele umane și materiale existente la nivelul instituției școlare sunt valorificate și îmbunătățite pentru a răspunde nevoilor de formare ale acestor copii.

Termenul cerințe educaționale speciale desemnează o abordare educativă diferențiată și specializată a elevilor cu deficiențe mentale, dizabilități fizice, afecțiuni somatice etc. Este o provocare să lucrezi cu copiii cu CES, având în vedere caracteristicile și manifestările

tulburărilor cu care se confruntă, dar nu este imposibil deoarece și ei au potențial pentru dezvoltare, doar că este necesar să se descopere cele mai potrivite moduri prin care să fie activat.

Procesul instructiv-educativ și compensator-recuperator în educația specială se subordonează principiilor didacticei generale, cu mențiunea că este nevoie de flexibilitate și adaptare la particularitățile aptitudinale ale elevilor. În proiectarea și desfășurarea lecțiilor, cadrele didactice pot valorifica cele mai operante modalități de lucru, mixând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, utilizând diverse tehnici terapeutice, obiectivul fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională.

Pentru optimizarea intervențiilor la elevii cu dizabilități, nu trebuie neglijată nici utilitatea mijloacelor și materialelor didactice, variate și personalizate. Totodată, un rol important în recuperarea și integrarea acestor elevi îl au și activitățile de terapie educațională (terapia ocupațională, meloterapia, dezvoltarea autonomiei personale, ludoterapia), scopul fiind acela de a forma deprinderi de viață cotidiană (asigurarea îngrijirii propriului corp și a locuinței, folosirea serviciilor din comunitate) cultivare a capacităților și aptitudinilor pentru muncă (elevii cu dizabilități pot fi învățați să realizeze diverse activități productive care îl pot ajuta ulterior în găsirea unui loc de muncă specific) și educarea abilităților pentru petrecerea timpului liber.

Prin joc, cei cu CES pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de a acționa creativ, pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala. Jocurile copiilor devin metodă de instruire în cazul în care ele capătă o organizare și se succed în ordinea implicată de logica cunoașterii și învățării. În acest caz, intenția principală a jocului nu este divertismentul, rezultat din încercarea puterilor, ci învățătura care pregătește copilul pentru muncă și viață. Pentru a atinge aceste scopuri, jocurile trebuie să fie instructive, să le evalueze cunoștințele.

Terapia prin joc are la bază efectul armonizator. Din această cauză, jocul terapeutic a fost numit o „pace încheiată cu sine și cu ceilalți”. Armonizarea realizată cu ajutorul jocului se manifestă sub forma unei concordanțe subiective între dorință și putință. Datorită acesteia, copilul găsește în joc un răspuns pozitiv la încercările sale mascate de a fi înțeles și o confirmare a sentimentului propriei valori. Jocul constituie un sprijin necesar în organizarea evaluării, având în vedere faptul că monotonia produsă de formele stereotipe ale exercițiilor produce rapid plictiseala. Aceasta are ca efect secundar scăderea dorinței de a învăța, a interesului și atenției elevilor.

Formele de joc au menirea să intercepteze tulburările de comportamente ce pot fi declanșate de inhibirea instinctelor, cerută de societate.

O formă eficientă de evaluare în condițiile educației din școala incluzivă constă în evaluarea dialogată, participativă, consensuală, un proces în care sunt negociate și aduse la un consens diferitele interese, valori și puncte de vedere, între educator și elev. Evaluarea participativă, consensuală – are la bază responsabilitatea împărtășită între elev și educator, iar accentul se pune pe cooperare, colaborare și pe procesul învățării. Astfel, noțiunea de evaluare își lărgeste sfera de cuprindere și nu se oprește doar la conținuturile vehiculate în școală, la rezultatele obținute de elev (cunoștințe, informații, priceperi, deprinderi, capacități, modele de comportament, trăsături atitudinale etc.), ci se extinde de la rezultatele obținute către procesul

de învățare derulat în situații și contexte diferite, inclusiv în afara școlii (nonformal și informal).

Evaluarea capacității de învățare, precum și evaluarea periodică a stării de progres/regres în dezvoltarea bio-psihoeducațională a elevului se face prin probe de evaluare a nivelului de cunoștințe și competențe. Aceste probe vor fi prelucrate, adaptate și utilizate, ținându-se seama de tipul și gradul de deficiență. Probele de evaluare la activități sau pe unitatea de învățare sunt diferențiate, pe grupe de nivel, nivel bazal și nivel superior. Fiecare probă de evaluare urmărește anumite achiziții, abilități și atitudini ale elevilor în funcție de particularitățile lor.

Tehnici eficiente de evaluare sunt autoevaluarea și evaluarea colegială. Prin aceste tehnici se urmărește stimularea încrederii în sine, dezvoltarea spiritului critic și autocritic, formarea și dezvoltarea valorilor morale, dezvoltarea atitudinii pozitive și a empatiei, cooperarea constructivă între elevi în procesul instructiv-educativ.

Școala este un mediu important de socializare, copiii cu CES putând fi integrați prin următoarele forme:

- clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite;
- grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite;
- integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Integrarea școlară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois, „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație”, Iași, Ed. Polirom, 2005;
2. Șchiopu, Ursula, „Dezvoltarea operativității gândirii copilului”, București, Editura Științifică, 1966.

INTELIGENȚA EMOTIONALĂ ȘI IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII ACESTEIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Profesor pentru învățământul primar Ionela-Cătălina Moraru
Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești, județ Bacău*

Introducere

Inteligența emoțională (IE) este un concept important pentru dezvoltarea socio-emoțională și academică a copiilor, având un impact semnificativ asupra capacității acestora de a învăța și de a interacționa cu cei din jur. În contextul educațional primar, dezvoltarea inteligenței emoționale joacă un rol esențial, deoarece copiii încep să-și contureze identitatea

și învață să gestioneze emoțiile, să înțeleagă sentimentele celorlalți și să stabilească relații sănătoase.

1. Ce este inteligența emoțională?

Inteligența emoțională a fost popularizată de Daniel Goleman în anii '90 și se referă la capacitatea de a identifica, înțelege și gestiona emoțiile proprii și ale altora. Conform lui Goleman, IE include cinci dimensiuni principale:

1. **Conștiința de sine** - abilitatea de a recunoaște și înțelege emoțiile proprii.
2. **Autoreglarea emoțională** - capacitatea de a gestiona emoțiile și de a le exprima adecvat.
3. **Motivația** - dorința internă de a atinge obiective, influențată de emoții.
4. **Empatia** - abilitatea de a înțelege emoțiile celorlalți.
5. **Abilități sociale** - capacitatea de a interacționa eficient cu ceilalți.

2. Importanța inteligenței emoționale în învățământul primar

La vârsta școlară primară, copiii sunt foarte receptivi la lecțiile de inteligență emoțională, ceea ce poate duce la:

- **Îmbunătățirea performanței academice:** Copiii cu un nivel crescut de IE au o capacitate mai bună de concentrare, sunt mai motivați și rezistă mai bine stresului, ceea ce contribuie la performanțe academice mai bune.
- **Reducerea comportamentelor problematice:** Prin învățarea regulilor și a modului de exprimare a emoțiilor, copiii tind să aibă mai puține conflicte și probleme de disciplină.
- **Dezvoltarea abilităților sociale:** Inteligența emoțională încurajează înțelegerea și acceptarea altora, lucru esențial pentru construirea relațiilor sănătoase.

3. Metode de dezvoltare a inteligenței emoționale în școală

Pentru a stimula IE în învățământul primar, profesorii și educația formală au un rol decisiv. Câteva metode includ:

1. **Activități de autocunoaștere:** Copiii pot fi încurajați să vorbească despre emoțiile lor sau să folosească jurnale pentru a-și exprima gândurile.
2. **Jocuri de rol:** Jocurile de rol și scenariile sunt metode eficiente prin care copiii pot învăța empatia și abilitățile sociale.
3. **Meditația și tehnicile de relaxare:** Activități precum respirația controlată sau meditația pot ajuta copiii să-și gestioneze stresul și emoțiile negative.
4. **Activități de grup:** Prin lucru în echipă, copiii își dezvoltă abilitatea de a colabora și de a înțelege punctele de vedere ale celorlalți.
5. **Discuții despre emoții:** Profesorii pot dedica timp discuțiilor despre emoții, încurajând elevii să exprime și să recunoască diferite stări emoționale.

4. Rolul profesorului în promovarea inteligenței emoționale

Profesorii joacă un rol esențial în dezvoltarea inteligenței emoționale la copii, fiind modele de comportament emoțional. Prin exemple proprii, ei pot demonstra gestionarea eficientă a emoțiilor și pot crea un mediu sigur în care copiii să-și exprime gândurile și sentimentele. În plus, profesorii pot fi instruiți să identifice și să sprijine copiii cu dificultăți emoționale, prevenind astfel problemele comportamentale sau de învățare.

5. Inteligența emoțională și rezultatele educaționale

Studiile arată că inteligența emoțională este corelată pozitiv cu succesul educațional. Copiii cu o IE ridicată prezintă un interes mai mare pentru școală, relaționează mai bine cu

colegii și sunt mai rezilienți în fața provocărilor. Într-un context școlar, elevii care au o inteligență emoțională dezvoltată au rezultate academice mai bune, deoarece IE contribuie la creșterea motivației și a abilității de concentrare pe termen lung.

Concluzie

Dezvoltarea inteligenței emoționale în învățământul primar este esențială pentru formarea unor copii capabili să-și gestioneze emoțiile și să dezvolte relații pozitive. Prin integrarea IE în programa școlară, profesorii pot contribui la creșterea echilibrului emoțional al elevilor, îmbunătățindu-le performanțele academice și relațiile interpersonale. Acest lucru va avea un impact pozitiv nu doar în școală, ci și în viața lor viitoare.

Bibliografie:

1. Goleman, D. (1995). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche Publishing.
2. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). *Emotional intelligence*. *Imagination, Cognition, and Personality*, 9(3), 185 - 211.
3. Elias, M. J., & Arnold, H. (2006). *The Educator's Guide to Emotional Intelligence and Academic Achievement: Social-Emotional Learning in the Classroom*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
4. Brackett, M. A., Rivers, S. E., & Salovey, P. (2011). *Emotional intelligence: Implications for personal, social, academic, and workplace success*. *Social and Personality Psychology Compass*, 5(1), 88 - 103.
5. Ciarrochi, J., Forgas, J. P., & Mayer, J. D. (2001). *Emotional intelligence in everyday life: A scientific inquiry*. Philadelphia, PA: Psychology Press.
6. Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building Academic Success on Social and Emotional Learning: What Does the Research Say?* New York: Teachers College Press.
7. Băban, A. (2010). *Psihologia dezvoltării copilului și adolescentului*. Cluj-Napoca: ASCR

ISTORIA ȘI GEOGRAFIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Profesor pentru învățământul primar Ana-Maria Marin
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Istoria și geografia ocupă un rol important în formarea tinerei generații, fiind un tezaur al învățămîntelor trecutului. Ele apar ca preocupare încă din grădiniță ca apoi să fie aprofundate în ciclul primar, apoi în gimnaziu și în liceu, constituind unul din mijloacele de reconstituire a trecutului și de făurire a identității culturale.

Împreună cu celelalte discipline, ele contribuie la stimularea interesului pentru știință și la formarea gândirii logice, a spiritului critic. Studiarea acestor discipline se adresează deopotrivă intelectului și inimii, solicitând rațiunea și simțirea.

Noile provocări cu care se confruntă istoria la începutul noului mileniu țin de statutul istoriei (în mod deosebit în școala obligatorie), de legătura acesteia cu dezvoltarea acelor competențe care vor fi necesare elevilor fie pentru a-și continua educația, fie pentru a se angaja pe piața muncii. Prin studiul istoriei elevii dezvoltă o serie de deprinderi de comunicare, de analiză a surselor, acestea fiind foarte apreciate de către adulți.

Istoria este o disciplină școlară care se studiază începând din clasa a IV-a . Modul în care această disciplină este predată este puternic influențat de ciclul de școlaritate. La clasa a IV-a, de pildă, relația cu geografia este foarte puternică, accentul cade pe istoria și mediul comunității locale.

Istoria predată în școală are scop civic, selecția conținuturilor fiind făcută în funcție de vârsta elevilor și a metodelor de predare și este puternic influențată de așteptările societății.

Istoria locală are o veche tradiție istoriografică, de la cronicile tradiționale care prezentau istoria unui loc sau a unui eveniment, până la însemnări de tip cronică ce povesteau istoria unei localități, genul a fost foarte răspândit și cultivat de istoriografiile tradiționale.

Încă din clasa I elevul începe să cunoască trecutul istoric al localității sau al neamului său prin intermediul legendelor și textelor cu caracter istoric. În acest context, cunoașterea istoriei locale trebuie să devină o inițiere în modul în care se poate ajunge la cunoașterea faptelor istorice, o modalitate de dezvoltare a gândirii critice și a unei atitudini civice democratice, tolerante și responsabile. Istoria nu trebuie să le arate copiilor numai modul cum trăiau oamenii în trecut ci și idealurile care însuflețeau acțiunile lor, pentru că opera marilor personalități face mai evidente tocmai valorile comune, deci existența patrimoniului uman.

Elementele de istorie locală acționează cu intensitate asupra elevilor, îi impresionează profund, fiindcă le sunt apropiate și adesea date nemijlocit în experiența lor practică, în experiența lor de viață. Folosirea acestora în cadrul lecțiilor de istorie, prin simpla evocare sau prin procedee metodice adecvate, creează o atmosfera afectivă, care mărește receptivitatea elevilor, îi face să simtă și să acționeze potrivit convingerilor proprii.

Valoarea elementelor de istorie locală sporește cu atât mai mult cu cât elevii participă activ la descoperirea lor. În acest sens se afirmă eficiența instructiv-educativă a unor procedee metodice cum sunt: studierea ținutului natal, din trecut și din prezent, excursiile la locurile istorice și turismul, vizitele la muzee istorice, îngrijirea monumentelor istorice, strângerea, selecționarea și clasarea obiectelor, organizarea muzeului istoric școlar.

Elementele de istorie locală au o funcție educativă deosebită. Profesorul poate dispune de materialul de istorie locală indiferent de localitatea în care își desfășoară activitatea. Aceste materiale pot fi găsite pe șantierele arheologice sau în muzee, în arhivă, în colecțiile de documentare sau în diferite lucrări de specialitate cu caracter general sau special.

Integrarea elementelor de istorie locală în lecții satisface în același timp și obiectivele de ordin informativ și pe cele de ordin formativ. Sub aspect informativ îi ajută pe elevi la însușirea temeinică a cunoștințelor, înțelegerea fenomenului studiat, fundamentarea științifică a lecției. Sub aspect formativ, elementele de istorie locală stimulează dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii, a imaginației, ducă la formarea aptitudinilor științifice ale elevilor. De asemenea, contribuie la formarea însușirilor morale pozitive ale viitorului adult.

În predarea istoriei acest material este foarte valoros. El îl pune pe elev în contact direct cu faptele istorice. Prin aceasta, elementele de istorie locală sunt un izvor de cunoaștere, ele ajută la aprofundarea și însușirea temeinică a cunoștințelor. Acestea au și valoare educativă. Cu ajutorul lor se trezește interesul copiilor pentru studiul istoriei și se cultivă dragostea pentru ținutul natal ca parte componentă a patriei. În fața unor vestigii ale trecutului din localitatea lor, elevii rămân impresionați, curioși și chiar emoționați fapt ce le facilitează realizarea laturii educative a lecțiilor.

Este de dorit ca fiecare învățător să adune cât mai mult material local, dar acest material trebuie bine selectat atunci când îl folosim la clasă. Materialul poate fi expus în cabinetul de

istorie iar în cazul în care acesta nu există în clasă se poate organiza „colțul de istorie” unde se pot expune materialele legate de istoria locală. Elementul local poate fi folosit diferit pe parcursul unei lecții, astfel poate fi punct de pornire în formarea reprezentărilor și noțiunilor istorice, poate fi integrat pe parcursul lecției sau în fixarea cunoștințelor. Se consideră că folosirea elementelor de istorie locală în lecție, în cercurile de istorie, în cadrul unor excursii, vizite la muzee și locuri istorice, prin prezentarea unor expuneri prilejuite de comemorarea unor evenimente, organizarea de expoziții, muzee școlare, oferă largi posibilități pentru cunoașterea temeinică a trecutului pentru trezirea interesului elevilor față de studiul istoriei și înarmarea lor cu tehnici de autoinstruire și chiar cercetare, pentru cultivarea unor alese virtuți morale.

Bibliografie:

- Ioniță, Gheorghe, *Metodica predării istoriei*, Editura Universității din București, 1997;
- Gal Teodor, Retegan Ion, *Valorificarea instructiv-educativă a elementelor de istorie locală*, București,

1967.

IMPORTANȚA CREATIVITĂȚII PENTRU ELEVI

*Profesor învățământ primar Istrate-Ștefănescu Adriana
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Creativitatea constituie una dintre cele mai importante valori umane, sociale, educaționale. Rolul creativității în procesul culturii și civilizației este enorm iar în școala contemporană este prezentă o vie preocupare pentru educarea creativității. În primul rând, creativitatea nu trebuie văzută ca un proces necesar doar la vârsta adultă sau școlară. Strategia didactică este responsabilă, în mare parte, de stimularea potențialului creativ al elevilor. În acest sens, ea va viza: stimularea curiozității și a trebuinței de cunoaștere la copii; declanșarea motivației pozitive și afective; asigurarea unui climat educațional dezinhibant, amenajat pe centre de activitate; jocul și metode pedagogice active; conduite didactice flexibile, care permit libera exprimare a copilului, încurajează autonomia, inițiativa și creativitatea lui; valorificarea activităților opționale, care pot fi alternative eficiente celorlalte modalități privitoare la stimularea creativității elevilor.

Potențialul creativ există latent în fiecare copil, putând fi dezvoltat sub influența unui mediu socio-educational stimulat, responsabilii pentru stimularea creativității copilului preșcolar și școlar fiind părinții și cadrele didactice.

Familia are rolul de a stimula încă de la cele mai fragede vârste, inițiativa și independența de acțiune a acestuia. La școală, creativitatea copilului poate fi stimulată prin modele pedagogice a căror elaborare se fundamentează pe cunoaștere și pe respectarea particularităților de vârstă ale elevului, dar și a nivelului de dezvoltare a potențialului său creativ.

Prin învățarea creativă nu se urmărește neapărat a se face din fiecare copil un geniu, dar putem și trebuie să reușim, ca dascăli, să facem din fiecare copil un participant activ-independent sau în grup-la „redescoperirea” adevărurilor despre lucruri și fenomene, atunci când i se indică direcțiile de cercetare sau i se dau notele definitorii, să-și pună întrebări similare cu cele pe care și le pune cercetătorul științific cum ar fi: „cine”, „ce”, „unde”, „prin

ce mijloace”, „în ce scop”, „cum”, „când”, deoarece ele întrețin interesul pentru cunoaștere și corespund spiritului de curiozitate al elevului. Creativitatea se caracterizează prin noutate, originalitate, valoare, armonie, relevanță. Creativitatea înseamnă îndrăzneală, tot ceea ce este nou este incert și neconformist. Pentru a se putea avânta în necunoscut, elevul trebuie să dispună de acea libertate interioară, de acel sentiment de siguranță, provenite din lumea sa înconjurătoare. Lipsa de creativitate se datorează însă unei insuficiente înțelegeri a fenomenelor, lipsei sentimentului de libertate interioară sau lipsei de stabilitate a condițiilor externe.

Creativitatea înseamnă posibilitatea de comunicare: elevul se află într-un contact continuu cu lumea sa interioară și cu lumea sa exterioară. Curiozitatea și setea de cunoaștere ne face receptivi față de lumea exterioară. Libertatea interioară face posibilă folosirea cunoștințelor acumulate de către lumea trăirilor noastre subiective. Copilul care își manifestă permanent mirarea și surpriza, încercând să surprindă ineditul lumii, neinfluențat este considerat prototipul creativității.

Elevul este prin natura sa un creativ datorită imensei sale curiozități, a freamăturii permanente pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său

Cadrul didactic trebuie să dispună de capacitatea de înțelegere a elevilor, să trăiască împreună sentimente puternice, să creeze situații care să îmbogățească mintea lor cu anumite reprezentări și obișnuințe, să-și transforme ocupația într-o frumoasă minune.

Creativitatea, spre deosebire de inteligență, este la un elev un fenomen universal. Nu există elev care să nu deseneze, să nu fabuleze. Ei au o creativitate fantastică înăscută, dar care trebuie șlefuită! Desenul, pictura, modelajul, muzica, dansul, diferitele jocuri în aer liber sau acasă, la grădiniță sau la școală, toate au darul de a-i ajuta să-și exprime emoțiile, gândurile și sentimentele.

Cadrul cel mai important de manifestare, dar și de stimulare a potențialului creativ este jocul, cu toate tipurile sale. Conduita creativă ludică este o premisă pentru viitorul comportament creativ care se va materializa în produse noi, originale, cu valoare socială. Prin joc, elevul poate fi oricine își dorește, poate inventa jocuri de rol, poate crea personaje etc. Poveștile, memorizările, lecturile după imagini, toate au rolul de a le stimula creativitatea. Un exercițiu util pentru dezvoltarea creativității, îl poate reprezenta continuarea unei povești fascinante, găsirea unui alt final sau crearea unei povești pe baza unui șir de ilustrații. Creativitatea le este stimulată, dezvoltându-le, în primul rând, încrederea în ei, în ceea ce pot oferi, respectându-i pentru frumusețea și unicitatea lor. Un cadru didactic poate să încurajeze și să stimuleze creativitatea copiilor astfel :prin crearea unui mediu adecvat, în care jocul să se desfășoare fără restrângeri;prin libertate de exprimare (libertatea nu trebuie să fie îngădită);prin diverse ateliere de creație (pe cât posibil aceste ateliere să se realizeze și împreună cu părinții);prin adaptarea ideilor copilului, încât să se potrivească cu cerințele educatorului); încurajând procesul de creație, indiferent de rezultat. Mai mult decât orice activități, activitățile de educație plastică, abilități practice, educație muzicală, constituie cadrul și mijlocul cel mai generos de activare și stimulare a potențialului creativ. Arta îl pregătește pe elev să trăiască în frumusețe, în armonie, să respecte frumosul și să vibreze în fața lui. Cuvintele, sunetele, gesturile, culorile, formele plastice sunt mijloace de exprimare, de exteriorizare a dorințelor, a așteptărilor, a relațiilor cu ceilalți, a problemelor. Mijloacele artei devin pentru elevi unelte autentice de rezolvare curajoasă și cu știință a problemelor de

echilibrare, de armonizare, de modelare a spațiului în care trăiește și se joacă, de automodelare. Prin artă se dezvoltă sensibilitatea senzorială, dar și cea artistică și delicatețea comportamentală.

Cultivarea creativității în mintea și sufletul elevilor este o necesitate și se impune din ce în ce mai mult într-o societate în plină mișcare. Creativitatea nu are limite, trebuie doar să o stimulăm, să o activăm, eliminând caracterul descriptivist din acțiunea didactică și adoptând o viziune nouă, ceea ce duce la formarea de competențe și performanțe pentru elevi.

Bibliografie:

- 1.didactic.ro;
- 2.Cosmovici A., Iacob L., „Psihologie școlară”, Editura Polirom, Iași, 2005, cap. „Creativitatea și cultivarea ei în școală”;
- 3.Bontaș, Ioan, Tratat de pedagogie, București, Editura Bic All, 20074;
- 4.Cojocariu, Venera-Mihaela-Educație pentru schimbare și creativitate, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2008.

CREATIVITATE ÎN DIVERSITATE

*Profesor învățământ primar Nastasă Anca-Mihaela
Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău*

Multă vreme creativitatea a fost considerată apanajul exclusiv al unei minorități restrânse. Distingând însă mai multe trepte calitative în creativitate și observând că eforturile de gândire obisnuite implică ceva nou, cel puțin pentru persoana aflată într-un impas, astăzi nu se mai face o separare netă între omul obișnuit și creator.

Problematica educației copiilor cu cerințe speciale a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ și a necesitat identificarea unor răspunsuri la câteva întrebări fundamentale:

Cum putem ajuta elevul cu dificultăți de învățare?

Profesorul trebuie să posede cunoștințe care să-i permită să recunoască tulburările de învățare a copilului. Simptomele și modelele de comportament care sugerează prezența tulburării de învățare sunt:

- în fazele ameliorate și acute ale tulburărilor de învățare apare o divergență între performanțele școlare și nivelul intelectual al copilului;
- performanța scăzută, care apare în clasele primare, iar în cazul afecțiunilor mai puțin grave, apare mai târziu. Astfel de disfuncții sunt : dislexia, disgrafia, discalculia;
- un model comportamental tipic îl reprezintă tulburările de atenție, hiperactivitatea și neurotizarea secundară (ADHD). În contextul colectivului, copilul nu acordă atenție nici învățătorului, nici colegilor. El dispune de o necesitate motrică crescută, nu poate sta locului. Eșecul sistematic datorat deficienței intelectuale, respectiv faptului că elevul nu este capabil de performanțele colectivului, implică dezvoltarea unor sisteme comportamentale neurotice secundare: ticuri, comportament inhibat sau chiar opusul acestuia, comportament extravagant, menit să compenseze deficiențele intelectuale.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu cerințe speciale sunt invocate, mai ales în ultimul timp, câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă: presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice (ca o modalitate de lucru) cadre didactice și elevi;
- elaborarea în comun a obiectivelor învățării: (profesor-elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;
- demonstrația, aplicația și feedbackul: orice produs de învățare (mai ales în cazul elevilor cu cerințe speciale) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;
- modalitățile de sprijin în actul învățării: elevii cu cerințe educative speciale au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Cele mai utile metode și tehnici de sprijinire a învățării elevilor cu cerințe speciale sunt:

- asigurarea unui confort socioafectiv favorabil învățării;
- învățarea de la copil la copil;
- colaborarea între elevi la activitățile de predare- învățare;
- parteneriatul cu părinții în învățare;
- comunicarea cu alți specialiști din afara școlii;
- perfecționarea formelor de învățare;
- cunoașterea și analiza conduitei de învățare specifice fiecărui elev;
- evaluarea continuă a învățării: fiecare dascăl să demonstreze o atitudine și o codită flexibilă în timpul activităților de predare-învățare favorabile unei evaluări permanente, concretizate în disponibilitatea de a asculta toate răspunsurile și a aprecia fiecare intervenție a elevilor.

Metodele și procedee de predare- învățare trebuie să fie în raport cu scopul și competențele activității didactice, conținutul lecției și particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor/ tulburărilor, tipul de percepție al elevilor- analitic sau sintetic), stilul de lucru al învățătorului.

În activitățile didactice destinate elevilor cu cerințe speciale se pot folosi metode expositive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe:

- să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale;
- prezentarea să fie clară, precisă, concisă;
- ideile să fie sistematizate;
- să se recurgă la procedee și materiale intuitive;

- să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Pentru elevii cu deficiențe mintale utilizarea povestirii ca metodă didactică trebuie să fie însoțită de suporturi ilustrativ- sugestive sau imagini filmate, deoarece se captează mai ușor atenția și este facilitată implicarea afectiv- motivațională a elevilor în secvențele lecției.

Experiența practică a demonstrat necesitatea îmbinării metodelor interogative cu celelalte metode expositive, demonstrative, activ-participative, înlăturându-se monotonia și stimulându-se gândirea și concentrarea atenției, condiții necesare în obținerea succesului la elevii cu cerințe speciale.

Metode experimentate:

a) *Metode multisenzoriale pentru învățarea citit-scriș:*

Elevul lucrează cu două cuvinte sau cu două litere. Urmăresc-observ dacă poate citi și scrie aceste litere și cuvinte din memorie, adaug încă două, până când elevul va putea scrie într-o secvență trei, patru sau mai multe litere sau cuvinte.

1.Elevul scrie un cuvânt sau o literă, apoi folosește o bucată de plastilină pentru a o modela; la final va indica cu degetul arătător de la mână cu care scrie, denumind litera cu voce tare;

2.scriu o literă sau un cuvânt pe tablă, pe rețea liniară. Elevul va indica fiecare literă și apoi întregul cuvânt, citindu-le cu voce tare;

3. trasez cu degetul, conturul literelor sau cuvintelor pe spatele copilului, între omoplați; repet fiecare literă de 5-6 ori, iar elevul încearcă să le recunoască. Le scrie imediat pe foaie, pronunțându-le cu voce tare. Dacă întâmpină dificultăți, îl ajut, amintindu-i din nou cum au fost trasate liniile pe spatele său.

În general, am în vedere următoarele elemente:

- înțelegerea de către elev a codului de simbolizare a unui sunet printr-un semn grafic;
- corectarea de percepție auditivă;
- corectarea problemelor de organizare spațio-temporală;
- formarea deprinderii de a citi.

Analiza cuvântului presupune două nivele:

a) analiza morfologică (corespondența dintre foneme și grafeme);

b) analiza morfologică (părțile cuvântului: silabe, sufixe, prefixe, terminații verbale).

4.formez prima silabă; o prelungesc în timp, recomandând elevului să vizualizeze următoarea silabă; repetăm: prima+ a doua și ce a mai rămas din cuvânt. Pronunțăm apoi cuvântul în întregime.

5. formez silabele și cuvintele prin „adunare” (interdisciplinaritate)- pentru elevii care au înțeles semnificația semnelui „+”

6. Metoda simbolurilor: fiecare deget reprezintă o literă, unirea (apropierea) degetelor înseamnă adunarea lor în buchețel, ceea ce înseamnă că se citesc împreună.

7.Metoda intuitivă sau „ urmărirea cu degetul arătător”- pentru obținerea unui ritm, pentru evitarea uitării, pentru o mai bună vizualizare-fixare a cuvintelor; pentru dinamizare; pentru o bună coordonare oculo-motorie.

b)*Metode pentru îmbunătățirea-dezvoltarea vocabularului receptiv și expresiv:*

1.Elevul ascultă și face o asociație de idei(acru-oțet, lămâie, borș etc.)

2.Ascultă un cuvânt și caută un sinonim(bun=blând).

3.Elevul ascultă o propoziție. Îi cer să înlocuiască cu un sinonim cu cuvânt principal pe care îl alege din 2-3 cuvinte (bun- blând, puternic-curajos).

4.Elevul ascultă 2 propoziții ce conțin un cuvânt cu dublă semnificație(În port sunt multe vapoare./ Eu port o rochie nouă.)

c) *Metode pentru dezvoltarea limbajului și a gândirii;*

1. Metoda Stauffer-pe care o aplic după principii ca: lectură realizată în raport cu nivelul gândirii elevilor, lectură axată în toate etapele pe stabilirea semnificațiilor, alegerea de texte necunoscute elevilor, asigurarea unei atmosfere deschise, favorabilă discuțiilor libere. Etapele pe care le parcurg în această metodă sunt: previziunea, lectura și confirmarea.

2. Metoda colectivă Hammond-o folosesc pentru că elevii să înțeleagă mai bine ceea ce lecturează. În timp ce citesc, ei fac apel la cunoștințele achiziționate și la noi cunoștințe aflate în text.

3.Metoda întrebărilor- prin care elevii învață să-și pună întrebări; o folosesc individual sau în grup.

Toate metodele prezentate pot fi aplicate în funcție de dificultățile de învățare ale fiecărui elev. De fapt, ele sunt tehnici și procedee derivate din metodele tradiționale și ne sprijină pe noi, dascălii în procesul continuu de arăta-a explica-a repeta elevilor până înțeleg. Este un proces lung, deseori anevoios dar dător de mari satisfacții atunci când finalitățile pe care ni le-am propus sunt atinse. De asemenea, este foarte important să existe relații bune de colaborare între toate persoanele implicate în activitatea educativă-recuperativă-terapeutică a copilului cu dizabilități. Numai în cadrul echipei pluridisciplinare se poate obține un real progres.

Bibliografie:

Gherguț A- „, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale”, Editura Polirom, Iași, 2001;

Rădulescu,S- „,Învățământul diferențiat-concepții și strategii”, E.D.P. București, 1978;

Stănică I, Popa M - „,Psihopedagogie specială- Editura Pro Humanitas- București, 2001

PROIECTUL TEMATIC – METODĂ CARE PRESUPUNE LUCRUL ÎN ECHIPĂ

*Prof. inv. primar Mocondoi Daniela-Cristina
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Strategie didactică bazată pe interese, necesitate și posibilități de dezvoltare are ca metodă de bază/principală - metoda proiectului tematic. Ea presupune lucrul în echipă, interacțiunea directă, dar și brainstormingul, care devin mijloace de bază ale procesului educativ. Prin metoda proiectului se lasă elevului mai multă libertate de exprimare și acțiune și se oferă ocazii reale de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități. Toate acestea duc, implicit, la crearea unei motivații puternice și la o implicare deopotrivă efectivă și afectivă a elevilor. Simplul fapt că sunt consultați în alegerea temelor și se ține cont de părerea lor îi face pe elevi să aibă mai multă încredere în forțele proprii.

O temă este o idee, dar și o posibilitate de a-i ajuta pe elevi să învețe prin acțiune practică, cu finalitate reală, în care ei îmbină acțiunile de culegere a informațiilor cu cele de participare la o altă, concretă, aplicativă pe o temă.

Elaborarea proiectelor tematice ne impune o largă varietate a surselor de informare, dar și un dialog cu elevii în care, ascultându-i, punându-le întrebări despre ceea ce știu sau ce ar dori să știe, descoperim ce îi interesează și putem să organizăm conținuturile într-un plan logic de învățare.

Învățătorul încetează să mai fie un transmițător de cunoștințe, devenind un facilitator, un sfătuitor (consilier) al învățării. Învățătorul provoacă, organizează și stimulează situațiile de învățare. Elevii sunt conduși către autoînvățare și sunt motivați să planifice independent și colectiv, să implementeze și să evalueze procesul de învățare.

Proiectul este un demers didactic în grup, *lucrul în echipă*, într-o interacțiune continuă, prin care se urmărește integrarea noilor informații în structuri cognitive proprii și transferarea lor în conținuturi noi, aplicabile în practic, o comunitate de învățare în care fiecare contribuie atât la propria învățare, cât și la procesul de învățare colectiv, o acțiune de cercetare și acțiune practică în același timp.

Ideea realizării unui proiect izvorăște din setea elevilor de a acumula tot mai multe informații referitoare la un anumit subiect sau de a realiza legături între cunoștințele asimilate prin intermediul diferitelor discipline de învățământ într-o anumită perioadă școlară.

Lucrul pe baza proiectelor tematice are un caracter interdisciplinar și permite abordarea subiectelor propuse din mai multe unghiuri, dezvoltând multilateral personalitatea copilului.

Această metodă modernă cuprinde trei faze (etape), după cum urmează:

- Faza I sau *debutul proiectului* (preparatorie, de inițiere atât pentru învățător cât și pentru elevi) care constă în alegerea temei de investigat, stabilirea scopului, a competențelor specifice predării integrate specifice temei alese, analiza resurselor materiale, umane și de timp necesare derulării proiectului tematic, conceperea hărții proiectului tematic de către învățătoare în colaborare cu elevii, alcătuirea inventarului de probleme (ceea ce știu elevii deja și ceea ce nu știu și ar trebui să afle despre această temă), amenajarea spațiului tematic, discuții cu persoanele implicate.

- Faza a II-a sau *conținutul proiectului*, care constă în activitățile practice ale elevilor (documentare, investigare), stabilirea de roluri și responsabilități, aranjarea spațiului tematic, strategiile didactice utilizate în derularea proiectului (resurse materiale, umane și de timp, metode tradiționale)- realizarea propriu-zisă a proiectului.

- Faza a III-a sau *evaluarea temei*, care constă în evaluarea propriu-zisă a temei abordate pe o perioada de timp bine delimitată. Evaluarea poate fi făcută sub diferite forme: convorbiri, dramatizări, portofolii cu lucrările elevilor, machete, lucrări colective, albume și CD-uri cu poze, probe orale, probe practice, probe scrise etc.

Indiferent de ce tip de învățare promovează un proiect elevii au de rezolvat probleme și situații diferite. Ei formulează judecăți de valoare în urma prelucrării datelor cunoscute ale problemei, combină ideile, își atribuie responsabilități, relaționează, își respectă limita capacităților individuale în cadrul grupului, fac analogii între diferite situații, activități desfășurate, participă cu interes la proiectarea secvențelor de lecție, fac transfer de cunoștințe de la un proiect la altul, de la o lecție la alta.

Fiecare proiect generează noi idei pentru proiectul următor, convinge elevii că misterul este unul nou, necunoscuta proiectului le creează situații concrete de investigare, dezbatare, prelucrare a informațiilor, valorizare a aptitudinilor.

Lucrul la proiect nu este o activitate individuală a cadrului didactic, ci un demers care antrenează o sumă de parteneri și colaboratori care contribuie realmente la atingerea țințelor propuse.

Putem afirma că metoda proiectelor tematice este una dintre cele mai eficiente metode atât pentru elevi, cât și cadrul didactic, chiar dacă implică un studiu individual susținut, o pregătire meticuloasă și serioasă în privința documentării, o multitudine de materiale didactice, o imensă muncă de căutare a modalităților celor mai potrivite în stabilirea inventarului de activități. Satisfacțiile sunt pe măsura efortului depus, căci ce poate fi mai mare prilej de mulțumire pentru învățător decât bucuria de a-și vedea încheiat colectivul clasei, de a-i înțelege mai bine pe elevi prin prisma relațiilor lor cu părinții, de a constata că activitatea clasei a devenit mai interesantă și mai stimulativă.

O clasă la care se aplică metoda proiectului este o clasă „diferită” din punct de vedere psiho-social față de celelalte. Cuvântul „diferită” nu înseamnă ceva mai bun sau mai rău în acest context ci înseamnă mai bine pregătit pentru viață ceea ce pentru școala românească ar trebui să fie o finalitate importantă.

Evaluarea autentică este o formă de evaluare continuă, cu caracter preponderent formativ, care are în vedere activizarea elevului ca participant direct la propria formare, conștientizându-i permanent nivelul propriilor performanțe, dar și căile pe care trebuie să le urmeze.

Avantajele folosirii proiectului tematic în evaluare sunt multiple:

- valorizează experiența cotidiană, informațiile și interesele elevilor: aceștia trebuie să-și folosească cunoștințele, deprinderile, abilitățile și capacitățile în contexte noi, să caute informații suplimentare, să le combine, să formuleze probleme, să caute soluții;
 - oferă posibilitatea fiecărui elev de a se manifesta plenar în domeniile în care capacitățile sale sunt cele mai evidente;
 - oferă oportunități pentru realizarea unei cooperări educaționale între principalii actori: elev-elev, elev-învățător, învățător-elev-părinte;
 - stimulează acumularea de cunoștințe, dezvoltă capacitățile și abilitățile de comunicare, colaborare și ajutor, determinând învățarea reciprocă;
 - contribuie la formarea atitudinii de a gândi înainte de a acționa și la conștientizarea faptului că doar împreună oamenii pot reuși să realizeze ceea ce își propun;
 - oferă un context flexibil de organizare a evaluării printr-o multitudine de alte metode.
- Metoda proiectelor tematice este una dintre cele mai eficiente metode care pune accent pe

lucrul în echipă, colaborare, cooperare, interacțiune.

Bibliografie:

- Rodica Leonte, Mihai Stancu (coord.) – *Strategii active – participative de predare – învățare în ciclul primar*, Ed. CCD Bacău, 2004.

INDEX

CE NE FACEM CU SCRISUL DE MÂNĂ?	3
Conf. univ. dr. Ioan Dănilă	
Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău	
PARTENERIATUL FAMILIE-ȘCOALĂ - GARANȚIA SUCCESULUI ȘCOLAR	5
Profesor pentru învățământul primar Paula-Maria Rădulescu	
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău	
ROLUL MIJLOACELOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT LA CLASELE PRIMARE	7
Profesor pentru învățământul primar Maria Botezatu	
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău	
INTEGRAREA CADRULUI DIDACTIC DEBUTANT ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	9
Profesor pentru învățământul primar Alina-Cecilia Pintilie	
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău	
PROIECTUL TRANSDISCIPLINAR – O NECESITATE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE AZI	11
Profesor pentru învățământul primar Carmen-Paula Andrei	
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	
O EDUCAȚIE EFICIENTĂ, ȘCOALA ȘI FAMILIA ÎN DIALOG	14
Profesor pentru învățământul primar Mihaela Duță	
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești	
METODE INOVATIVE DE EVALUARE LA DISCIPLINA ISTORIE	16
Profesor pentru învățământul primar Camelia Maței	
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana, Bacău	
METODA PROIECTULUI - METODĂ ACTIVĂ DE ÎNVĂȚARE LA MATEMATICĂ	18
Profesor pentru învățământul primar Liliana Purice	
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești	
MATEMATICA ÎNTRE BUCURIE ȘI TEAMĂ	20
Profesor pentru învățământul primar Angela Ciupală	
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău	
EDUCAȚIA STEAM ȘI ELEVII MICI	22
Profesor pentru învățământul primar Ion Gurin	
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău	
EXEMPLE DE BUNE PRACTICI CARE AU CA SCOP CREȘTEREA CALITĂȚII ÎN EDUCAȚIE	24
Profesor Florinela-Ramona Bucuță	
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău	
INTERDISCIPLINARITATEA	26
Profesor pentru învățământul primar Bianca-Lăcrămioara Sîrbu	
Școala Gimnazială Buciumi, jud. Bacău	
BAZA PSIHOLOGICĂ A FORMĂRII NOȚIUNILOR MATEMATICE	28
Profesor pentru învățământul primar Lacrămioara Petrea	
Școala Gimnazială „Ciprian Porumbescu” Comănești, jud. Bacău	
IMPORTANȚA ATELIERELOR DE LITERAȚIE PENTRU FORMAREA COMPETENȚELOR LINGVISTICE LA NIVELUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR	30
Profesor pentru învățământul primar Crăița-Adina Moise	
Școala Gimnazială Chetriș	

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PREȘCOLARULUI	34
<i>Profesor învățământ preșcolar Raluca-Iuliana Chirică</i>	
<i>Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău</i>	
PROIECT EDUCATIV: „ATELIER DE LITERAȚIE” PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	36
<i>Profesor pentru învățământul primar Luminița Botezatu</i>	
<i>Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești</i>	
EDUCAȚIA NONFORMALĂ	38
<i>Profesor pentru învățământul primar Maria-Dalia Alecsandru</i>	
<i>Școala Gimnazială Buciumi</i>	
CREATIVITATEA-DIMENSIUNE ESENȚIALĂ A PERSONALITĂȚII UMANE	39
<i>Profesor pentru învățământul primar Dănuț-Cristin Diaconu</i>	
<i>Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău</i>	
METODE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII ELEVILOR ÎN ORELE DE AVAP	42
<i>Profesor pentru învățământul primar Alina-Mihaela Diaconu</i>	
<i>Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău</i>	
„ABC... DARUL MICULUI CETĂȚEAN” - PROIECT EDUCATIV	45
<i>Profesor pentru învățământul primar Cezarina Gheorghiță,</i>	
<i>Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși, județul Bacău</i>	
STIMULAREA CREATIVITĂȚII LA CLASELE MICI CU AJUTORUL JOCULUI MATEMATIC	47
<i>Profesor pentru învățământul primar Anca-Elena Bîrzan</i>	
<i>Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău</i>	
„RECICLĂM CU FOLOS PENTRU UN MEDIU SĂNĂTOS”	49
<i>Profesor pentru învățământul primar Cristina-Maria Frigură</i>	
<i>Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși</i>	
<i>Profesor pentru învățământul primar Elena Radu</i>	
<i>Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși</i>	
INTEGRAREA COPIILOR CU CES, O PROVOCARE	51
<i>Profesor pentru învățământul primar Ana-Carmen Semeș</i>	
<i>Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana</i>	
EDUCAȚIA ÎN AER LIBER	52
<i>Profesor pentru învățământul primar Florentina Trandafir</i>	
<i>Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, Bacău</i>	
METODE INOVATIVE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE	54
<i>Profesor pentru învățământul primar Gabriela Antohe</i>	
<i>Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești, com. Ștefan cel Mare</i>	
ATELIERUL DE CREAȚIE LITERARĂ –MODALITATE DE STIMULARE A POTENȚIALULUI CREATIV AL ELEVILOR	56
<i>Profesor pentru învățământul primar Andra Scutaru</i>	
<i>Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
PROIECT DIDACTIC	58
<i>Profesor pentru învățământul primar Elena Solomon</i>	
<i>Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău</i>	
DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE PRIN VALORIFICAREA TEXTELOR LITERARE - PROIECT DIDACTIC -	64
<i>Profesor pentru învățământul primar Oana-Adina Vîlcu</i>	
<i>Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești</i>	

AUTISMUL	66
<i>Profesor pentru învățământul primar Alina-Maria Buzduga</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
ABORDAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR PRIN FOLOSIREA STRATEGIILOR DIDACTICE ADECVATE	68
<i>Profesor pentru învățământul primar Anca Lupu</i> <i>Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești</i>	
MODALITĂȚI DE FORMARE A UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE ÎNVĂȚARE LA MATEMATICĂ	70
<i>Profesor pentru învățământul primar Elena Durac</i> <i>Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, județul Bacău</i>	
VIAȚA RELIGIOASĂ ȘI INTERNETUL – UN RAPORT CHEIE ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ	73
<i>Prof. Ionel-Ciprian Durac</i> <i>Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău</i>	
ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE-PROVOCARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MODERN	74
<i>Profesor pentru învățământul primar Anca Rotaru</i> <i>Școala Gimnazială Plopana</i>	
COMPETENȚELE DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGERE A TEXTULUI SCRIS	76
<i>Profesor pentru învățământul primar Monica Fichioș</i> <i>Școala Gimnazială Nr. 1 Oituz</i>	
STIMULAREA IMAGINAȚIEI PRIN CULORI LA ȘCOLARII MICI	78
<i>Profesor pentru învățământul primar Lenuța Iosub</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
PROFESIONALIZAREA CARIEREI DIDACTICE PRIN ACTIVITĂȚI DE MENTORAT	80
<i>prof. Maricica Iosub</i> <i>Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
ATELIERELE DE LECTURĂ, POARTA CĂTRE IMAGINAȚIE ȘI CUNOAȘTERE	82
<i>Profesor pentru învățământul primar Simona-Alisa Moraru</i> <i>Școala Gimnazială „Regina Maria” Mănăstirea Cașin</i>	
TEXTUL ÎN VERSURI - FIȘĂ DE LUCRU PENTRU ELEVII CU TSI CLASA A II-A	84
<i>Profesor pentru învățământul primar Adina Știrbăț</i> <i>Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
METODE DE ÎNVĂȚARE CENTRATE PE ELEV, UTILIZATE ÎN ORELE DE ISTORIE	86
<i>Profesor pentru învățământul primar Mimi-Lenuța Toma</i> <i>Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău</i>	
ȘTIINȚELE PENTRU CEI MICI - PROIECT EDUCAȚIONAL CONSACRAT OPTIMIZĂRII STUDIULUI ȘTIINȚELOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	89
<i>Profesor pentru învățământul primar Alina Radu,</i> <i>Profesor pentru învățământul primar Antoanela Mateeș</i> <i>Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
COPII, SALVAȚI PĂMÂNTUL! - proiect educațional -	91
<i>Profesor pentru învățământul primar Alina-Elena Ursaru</i> <i>Școala Gimnazială „Explorator Gheorghe Negoită” Sascut</i>	
VERDE LA ACTIVITĂȚI DE FORMARE ÎN SĂPTĂMÂNA VERDE	94
<i>Profesor pentru învățământul primar Nadia Tufă</i> <i>Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești</i>	

EDUCAȚIA SPAȚIALĂ ADAPTATĂ LA CLASELE PRIMARE	95
<i>Profesor pentru învățământul primar Ștefania-Laura Bușilă</i> <i>Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău</i>	
STRATEGII DE DEZVOLTARE A GÂNDIRII CRITICE VALORIFICATE ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ	97
<i>Profesor pentru învățământul primar Cristina Andrieș</i> <i>Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura</i>	
PROGRES ȘI EFICIENȚĂ ÎN MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL	98
<i>Prof. Doinița Vasiloiu</i> <i>Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău</i>	
METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE APLICĂȚIE PRACTICĂ	101
<i>Profesor pentru învățământul primar Nicoleta Budău</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
PROIECT DIDACTIC	
<i>Profesor pentru învățământul primar Lăcrămioara Lovin</i>	103
<i>Școala Gimnazială Berești-Tazlău</i>	
DICTAREA MATEMATICĂ	104
<i>Profesor pentru învățământul primar Rodica LEONTE</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
JOCUL ȘI ÎNVĂȚAREA LA CLASA PREGĂTITOARE	107
<i>Profesor pentru învățământul primar Nicoleta-Denisa Roșu</i> <i>Roșu Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, jud. Bacău</i>	
ROLUL PARTENERIATELOR ÎN DERULAREA PROIECTELOR EDUCAȚIONALE (EXEMPLE DE BUNE PRACTICI)	108
<i>Profesor pentru învățământul primar Mihaela Vespan</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
COMUNICAREA CU ELEVII	110
<i>Profesor pentru învățământul primar Cătălina Bejan</i> <i>Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși</i>	
TEHNICI DE LUCRU INOVATIVE UTILIZATE PENTRU FORMAREA UNOR COMPETENȚE MATEMATICE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR-EXEMPLE DE BUNE PRACTICE	112
<i>Profesor pentru învățământul primar Maria-Gianina Paveluc</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
MODALITĂȚI DE ABORDAREA A DISCIPLINEI DEZVOLTARE PERSONALĂ	115
<i>Profesor pentru învățământul primar Cristina Ionașcu</i> <i>Ionașcu Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău</i>	
DEZVOLTAREA GUSTULUI PENTRU LECTURA LITERARĂ	117
<i>Profesor pentru învățământul primar Maria Dumitru</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
ASPECTE METODOLOGICE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE A CONCEPTELOR MORFOLOGICE LA ETAPA DEZVOLTĂRII (CLASELE III – IV)	118
<i>profesor pentru învățământul primar Irina Tisescu</i> <i>Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești</i>	
TEHNICI FREINET ÎN ȘCOALA TRADIȚIONALĂ	120
<i>Profesor pentru învățământul primar Norina-Daniela Bulai</i> <i>Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PRIN PROIECTE EDUCAȚIONALE	123
<i>Profesor pentru învățământul primar Liliana Creangă</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
COLABORAREA FAMILIE-ȘCOALĂ	126
PENTRU ASIGURAREA REUȘITEI ȘCOLARE	
<i>Profesor pentru învățământul primar Camelia Romanescu</i> <i>Școala Gimnazială Berești-Tazlău, jud. Bacău</i>	
COMPORTAMENTUL AGRESIV LA ȘCOLARII MICI	127
(studiu de specialitate)	
<i>Profesor pentru învățământul primar Adina-Corina Albu</i> <i>Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău,</i> <i>Profesor pentru învățământul primar Ramona-Mirela Lăzărică</i> <i>Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Lespezi, com. Gârleni</i>	
CULTIVAREA LIMBAJULUI LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ	130
<i>Profesor pentru învățământul primar Alina-Loredana Bârjoveanu</i> <i>Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău</i>	
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ÎN CONTEXTE	132
PROVOCATOARE DE ÎNVĂȚARE	
<i>Profesor pentru învățământul primar Violeta-Magdalena Durlan</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
COMUNICAREA ȘI NEGOCIEREA ÎN MEDIUL ȘCOLAR	134
<i>Profesor pentru învățământul primar Ionela Măgirescu</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
PROIECT CULTURAL	138
<i>Profesor pentru învățământul primar Lucica Guraliuc</i> <i>Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău</i>	
MODALITĂȚI DE REALIZARE A EDUCAȚIEI NONFORMALE LA ORELE DE COMUNICARE	140
ÎN LIMBA ROMÂNĂ	
<i>Profesor pentru învățământul primar Ana-Raluca Patrichi</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
IDEI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI ÎN CLASELE PRIMARE	142
<i>Profesor pentru învățământul primar Ramona-Elena Rotaru</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
NECESITATEA CENTRĂRII EVALUĂRII PE REGLAREA ÎNVĂȚĂRII	145
<i>Profesor pentru învățământul primar Lenuța Trofin-Radovici</i> <i>Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău</i>	
COMPETENȚA DE COMUNICARE ÎNTR-O LIMBĂ STRĂINĂ	147
<i>Prof. Delia-Nicoleta Popescu</i> <i>Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, Bacău</i>	
CINCI PAȘI PARCURȘI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR LA MATEMATICĂ	150
<i>Profesor pentru învățământul primar Carmen-Elena Cojocaru</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău</i>	
METODE ACTIV- PARTICIPATIVE FOLOSITE LA ORELE DE DEZVOLTARE	151
PERSONALĂ LA CLASELE MICI	
<i>Profesor pentru învățământul primar Costina-Iuliana Zaharia</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	

EXEMPLE DE APLICARE ALE UNOR METODE INTERACTIVE LA CLASA PREGĂTITOARE	153
<i>Profesor pentru învățământul primar Ramona-Valeria Zarzu</i> <i>Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău</i>	
INTERVENȚII ÎN ACTIVITATEA CU ELEVII CARE PREZINTĂ CERINȚE SPECIALE	155
<i>Profesor pentru învățământul primar Ionela Cengher</i> <i>Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești, județul Bacău</i>	
INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ ȘI IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII ACESTEIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	157
<i>Profesor pentru învățământul primar Ionela-Cătălina Moraru</i> <i>Școala Gimnazială Nr. 2 Dărmănești, județul Bacău</i>	
ISTORIA ȘI GEOGRAFIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	159
<i>Profesor pentru învățământul primar Ana-Maria Marin</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	
IMPORTANȚA CREATIVITĂȚII PENTRU ELEVI	161
<i>Profesor învățământ primar Istrate-Ștefănescu Adriana</i> <i>Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
CREATIVITATE ÎN DIVERSITATE	163
<i>Profesor învățământ primar Nastasă Anca-Mihaela</i> <i>Colegiul Național „Ferdinand I” Bacău</i>	
PROIECTUL TEMATIC – METODĂ CARE PRESUPUNE LUCRUL ÎN ECHIPĂ	166
<i>Prof. inv. primar Mocondoi Daniela-Cristina</i> <i>Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău</i>	

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL BACĂU

Membri fondatori:

*conf. univ. dr. Ioan Dănilă,
prof. învă. primar Rodica Leonte,
prof. învă. primar Ionel-Cătălin Diaconu,
prof. învă. primar Gabriela Melincianu,
prof. învă. primar Ana Hodoroabă,
prof. învă. primar Daniela-Cristina Mocondoi,
prof. învă. primar Maria Botezatu,
prof. învă. primar Isabela-Elena Adam,
prof. învă. primar Antonina Gheorghiu.*

COLEGIUL DE REDACȚIE:

conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ, conf. univ. dr. Venera-Mihaela COJOCARIU, conf. univ. dr. Liliana MĂȚĂ.

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

*conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ, prof. învă. primar Rodica LEONTE, învă. Isabela-Elena ADAM,
prof. învă. primar Daniela-Cristina MOCONDOL, prof. învă. primar Gabriela MELINCIANU,
prof. învă. primar Maria BOTEZATU, prof. învă. primar Antonina GHEORGHIU,
prof. învă. primar Ramona -Mirela LĂZĂRICĂ, prof. învă. primar Ionel-Cătălin DIACONU.*

Tehnoredactare: *prof. învă. primar Rodica LEONTE, prof. învă. primar Adriana ISTRATE-ȘTEFĂNESCU*

Anuarul Asociației Învățătorilor din Județul Bacău

Editura Casei Corpului Didactic Bacău

= ISSN 2392 – 8336

ISSN-L 2392 – 8336